

Dicariu.

Festa, luni 21/ Martiu, din S. Sebastian
40 de martiri.
1843.

Ataci e diva născuți meli, si' anul vechi
mă al 23 e se scrie. Ataci anu 18
cari, mure bun anu 1843.
farati sediu ca cele ale, mai multe
sentu aceste. - Sentu, dara si' fatalitati.

Durere! Toate aceste purpurati si' mi le
mai seu, toate trăschi, adeverate cu simi-
gul, urmasii a

Memoria in catva li au strinsu in capul
deilor, si aici le afla canu si canu

- candu seu cu favore canu in dreptu
la suieretie, seu in suspinuri mi

aduca a minte de ele. Multu perna
cae, li au datu asip. asra grabitori;

sentu al... a si in...
critica... a mure...

rantia ce nutrește, dar si' dema ade-
reori sa nu fie pentru mine si' ai mei

ria de parte in viitoru. - dicendu: abe
pozitiva, si sa me poa prupsi cu

skelul ei. - Dar iacista poflesce

ing... Priocinadia si' si' cu,

si' născuți, se apropie si' sculptu el

sanku la achru. Sacrate acum

al gel anu aduci ardu, pline de

ostenele, si' sudori. - Bunu de fa-
vori se Hadul solaricu.

Omni, carele pana la morte nu scio
ce au facutu; si' născuți auxma,

ori catu sa fie sediu in viația lui
scuto, si' mortu aproape.

Journal intim

Atanasie Marian Marienescu

DIOARIU
ATANASIE MARIAN MARIENESCU
- Jurnal intim -

Dioariu

ATANASIE
MARIAN MARIENESCU

- Jurnal intim -

EDITAT ÎN ORDINE
ANUL 2002

Dioariu

ATANASIE
MARIAN MARIENESCU

- Jurnal intim -

Editura NIGREDO
Arad, 2008

Lucrare editată de Biblioteca Județeană “A. D. Xenopol” și apărută cu sprijinul CONSILIULUI JUDEȚEAN ARAD, prin bunăvoința CENTRULUI CULTURAL JUDEȚEAN ARAD, cărora și pe această cale le adresăm cuvenitele mulțumiri.

Coordonator: Nicolae Nicoară-Horia

Colaboratori: Lucia Bibart

Adriana Czibula

Cristina Dulaschi

Ligia Margea

Nicolae Nicoară-Horia

Marioara Sabou

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIENESCU, ATANASIE MARIAN

Dioariu - Jurnal intim / Atanasie Marian Marienescu ; coord.:

Nicolae Nicoară-Horia ; colab.: Lucia Bibart, Adriana Czibula,

Cristina Dulaschi, Lidia Margea, ... - Arad : Nigredo, 2008

Bibliogr.

ISBN 978-973-88704-4-4

I. Nicoară-Horia, Nicolae (coord.)

II. Bibart-Ionescu, Lucia

III. Czibula, Adriana

IV. Margea, Lidia

821.135.1-94

Coperta și tipar:

Poudique, Arad

ARGUMENT

Prezenta lucrare se înscrie într-un demers, - primul din istoria recentă a instituției- care urmărește, pe de o parte, valorificarea colecțiilor bibliotecii „A.D. XENOPOL”, iar pe de altă parte, recuperarea unei personalități marcante a celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea și a începutului secolului XX din mileniul trecut, originare de pe meleaguri arădene (Lipova, județul Arad). Lucrarea își propune restituirea unui document – în cazul de față pentru prima dată un manuscris în limba română – și prin aceasta scoaterea din uitare a celui care a fost primul arădean membru titular al Academiei Române și primul culegător de folclor consacrat din Transilvania.

Manuscrisul în cauză, intrat în inventarul Bibliotecii Județene „A. D. XENOPOL” în anul 1969, este un jurnal intim - *Dioariu* - ținut de studentul de la Budapesta și Viena (1853 – 1858) și mai apoi de asesorul în drept de pe lângă judecătoria din Oravița, juristul ATANASIE MARIAN MARIENESCU (1875). Documentul, având paginile numerotate ulterior de la 1 la 125 (ceea ce dovedește intenția unei munci de cercetare în vederea transcrierii și publicării jurnalului) are câteva fascicule lipsă: de la pagina 67 la pagina 88, respectiv de la pagina 105 la pagina 118, adică un număr de 36 de file. Paginile respective fac referire la perioadele august – decembrie 1856, respectiv ianuarie – septembrie 1859. Fie volumul mare de muncă, fie scrisul, în multe locuri aproape ilizibil, a descurajat, probabil, extrem de puținii temerari care s-au aplecat asupra acestui document.

Au trecut 40 de ani și iată, un colectiv format din Nicolae Nicoară, Lucia Bibarț, Ligia Margea, Adriana Czibula, Cristina Dulaschi și Marioara Sabou reușește, după o jumătate de an de muncă migăloasă, să redea tiparului și prin aceasta memoriei colective *Dioariul* lui Atanasie Marian Marienescu. Am convingerea că lucrarea aceasta, dincolo de readucerea în centrul atenției a unei personalități arădene prea degrabă uitată, va fi un extrem de util instrument de lucru pentru cercetătorii ce se vor apleca nu numai asupra personalității lui Marienescu

dar și asupra întregului context istoric în care acesta a viețuit împreună cu alți mari luminători și înainte mergători ai românilor transilvăneni și bănățeni din trecutul veac al XIX-lea.

Nu pot încheia fără să aduc cuvenitele mulțumiri celor care au acordat, fiecare în felul său, sprijin colectivului mai sus menționat. Mulțumesc Directorului Bibliotecii Județene „ASTRA” Sibiu, domnului Onuc Nemeș - Vintilă pentru solidaritatea cu care a sprijinit întregul nostru demers. Îndrăznesc să contez că, și pe viitor, îl vom avea alături pentru restituirea integrală a *Dioariului* lui A.M. Marienescu.

Aceleași gânduri de recunoștință doamnei Melania Petrișor, strănepoata după fiică a lui A.M. Marienescu și soțului acesteia, domnului Haralambie Petrișor care viețuiesc în Sibiu în fosta casă a Anei Brote, soția lui A.M. Marienescu. Distinsa doamnă Melania, cu dăruire, ne-a pus la dispoziție întregul fond documentar pe care îl moștenește de la străbunicul ei.

Gânduri de recunoștință adresez și strănepotului după fiul Eugen, domnului dr. Ștefan Wachtler din Köln pentru fondul documentar rămas manuscris și oferit pentru studiu. Din păcate, bogatul și ineditul material intitulat *Familia Marienescu*, primit în 24.07.2008, nu mai poate fi cuprins între copertele acestei lucrări, dar va face cu siguranță obiectul unei viitoare publicații.

În loc de încheiere, îmi permit să adresez un apel celui sau celor care poate din prea multă pasiune, - cercetători, colecționari -, au uitat rătăcite într-un sertar cele 36 de file lipsă care sărăcesc, pe nedrept, restituirea portretului lui A.M. Marienescu: memoria acestuia cere întoarcerea filelor dispărute în colecția bibliotecii noastre.

FLORIN DIDILESCU

ATANASIE MARIAN MARIENESCU
(1830-1915)



„Unul din cei mai talentați și mai de folos fii ai națiunii române”, după aprecierea cărturarului și dascălului Aron Pumnul, contemporanul său, cel dintâi folclorist însemnat din Transilvania, Atanasie Marian Marienescu, se naște în Lipova, în comitatul Timișoarei de atunci, la 9/21 martie 1830.

După cum însuși autorul mărturisește la începutul *Dioariului* (Jurnalului) intim, aflat în posesia Bibliotecii

Județene „A.D.Xenopol” din Arad:

„Pesta, luni, 21/9 Martie, ziua lui Sebastian, 40 de martiri, 1853.

Astăzi e ziua nașterii mele, și anul vieții mele, al 23-lea se încheia.- Atâția ani trecuți!”

Tatăl său era comerciantul Ion Marin din Lipova, mama sa, Persida, din Nădlac, rudă apropiată cu eruditul dascăl Atanasie Șandor de la Preparandia din Arad, (unchi după mamă și naș la botez).

După absolvirea școlii primare din Lipova, un important centru cultural de atunci, în anul 1842, îl întâlnim la gimnaziul Minorităților din Arad, unde termină clasa a VI-a, întrerupând un an cursurile din cauza Revoluției de la 1848.

Continuă clasa a VII-a la gimnaziul din Timișoara, iar ultima clasă la Pesta, unde se înscrie la Universitatea de Drept.

“*Resolvându-se pentru studierea drepturilor, trei ani ascultă la universitatea din Pesta și al patrulea îl absolvă în 1856 la cea din*

Viena. Atunci - după ce făcu și cele două esamene, adică cel juridic de stat și cel administrativ- depuse doctoratul în drept, iar în mai 1862 făcu ambele censure administrative” (Revista *Familia*, Nr. 38, An. III, luni, 25 sept. / 7 oct. 1867).

În epistola sa din *Dioariu*, cu data de 30 august 1853, de la Pesta, adresată *amaților* săi unchi după mamă- Ioan și Constantin, de la Nădlac, cărora le solicita sprijin financiar, pentru continuarea studiilor, acesta mărturisește:

“Precum bine știți,- eu de atâția ani sunt pe la școli;- 6 ani am fost în Arad la *cholă*, 1(an) în Timișoara, și de doi ani sunt în Pesta; iară pe anul viitor voi intra în al doilea an al legilor adecă în a 10 *cholă*.”

Din totalul de 23 de studenți români, aflați în studii în străinătate la acea vreme, 14 urmau teologia, 7 științele juridice, 1 medicina, 1 filosofia. Niciunul dintre ei nu beneficia de bursă!

În anii studenției de la Budapesta, a funcționat ca “*perceptor*” al celor doi copii ai familiei Mihai de Mocioni și a soției sale, Ecaterina-, Alexandru și Eugeniu.

Așadar în anul 1861, de la 1 iulie, luându-și doctoratul-*doctor untrusque jurist*, stabilindu-se la Lugoj, este numit vichenotar al comitatului Caraș, la vremea în care comitele suprem era Emanoil Gojdu, fostul său mecena în casa căruia în perioada studiilor universitare de la Pesta poposea frecvent, o adevărată casă românească, unde românii erau primiți și sprijiniți! În anul următor este ales asesor la Tribunalul din Lugoj, “sedrila ofanală”, anul începerii carierei sale de magistrat.

Este asesor apoi la Tribunalul din Oravița, unde se împrietenește cu academicianul, lingvistul și folcloristul Simion Manguica, și începând cu anul 1876 la cel din Timișoara.

La 4 decembrie 1880 datorită meritelor sale este numit judecător la tabla regească (tribunalul suprem din Budapesta), iar după cinci ani a fost avansat la gradul de judecător “ordinar”.

Este deputat în dieceza Aradului, pentru cercul mirenilor din Lipova, (1882-1884). Se mută apoi ca jude la tabla regească din Oradea,

la 1885, până la pensionare, în 1900, anul când se retrage la Sibiu în casa Anei Brote, unde îl prinde “secera morții la 7/20 ianuarie 1915, “în chiliuța sa liniștită, dintr-o stradă laterală a Sibiului”, Str. Tipografilor, nr. 22.



Își doarme somnul de veci în cimitirul din Dumbrava Sibiului, alături de soția sa Ana.

Pe lângă obligațiile sale de magistrat, Atanasie Marian Marienescu a fost preocupat îndeaproape de literatură, folclor, etnografie, istorie, consacrându-se definitiv folclorului.

Din scrisoarea sa adresată lipovenilor, prin D. Constantin Berceanu, în *Dîuariul* din 18 februarie 1858, Atanasie Marian Marienescu scria următoarele: “D-Ta, și voi lipoveni, veți ști că eu m’am apucat de o întreprindere frumoasă, pentru poporul român. Adică de a culege cântecele populare..., și a le reprezenta iubitului meu popor român.”

După o muncă de aproape 20 de ani pe tărâm literar, la 13 septembrie 1877 este ales membru corespondent al Societății Academice Române, din 24 martie 1881 devenind membru titular al Academiei Române, la secțiunea istorică.

În epistola aflată în posesia colecționarului arădean, ing. Victor Miulescu, datată, București, 2 Aprilie n. 1908, adresată „*Preaonoratului Domn Dr. Alesandru Mocioni, proprietar mare în Birkiș, Ungaria*”, (azi în județul Arad), prin care îi solicita acestuia acceptarea alegerii sale de membru al Academiei Române, în locul lui Babeș, Atanasie Marian Marienescu, scria următoarele: “Când s’a înființat Academia Română prin locotenența domnească în 1866, s’a hotărât ca și din Ardeal și din Ungaria să se aleagă membrii, anume după teritorii: Maramureș, Ardeal, Bănat, Bucovina etc.

Locotenența a denumit pe Andrei Mocioni și Vichentie Babeș pentru Bănat. În locul lui Andrei am fost eu ales, acuma e ca să se aleagă cineva în locul lui Babeș.”

Atanasie Marian, Marienescu, nume adoptat de viitorul folclorist, precum Eminescu, debuta literar la vârsta de 18 ani, elev fiind la gimnaziul din Arad, cea dintâi încercare poetică a sa, *Mila păcii*, ieșind în anul 1848 în *Amicul Poporului* de la Budapesta. “Când Dumnezeu a creat pe om a creat deodată cu ființa lui și poezia...”, avea să spună mult mai târziu, viitorul academician.

În anul 1850, elev în clasa a VII-a, la gimnaziul din Timișoara, trimite publicațiilor brașovene *Gazeta Transilvaniei* și *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, redactorului și directorului acestora, Iacob Mureșianu, primele sale poezii patriotice, scrise la Lipova în anul 1849, fără ca acestea să vadă lumina tiparului *Un naționalist*, *Îngrijește-te de națiune*, *Nu-ngropa talente bune* etc.

Aceste încercări literare, și altele, împreună cu scrisorile adresate de către Atanasie Marian Marienescu în perioada 1850-1862 lui Iacob Mureșianu, sunt păstrate în manuscris la Muzeul Județean Brașov, *Arhiva Mureșenilor*.

Este colaborator activ la toate publicațiile transilvănene: *Foaie pentru minte, animă și literatură*, *Gazeta de Transilvania*, *Familia*, *Telegraful român*, *Aurora română* și *Albina*. În *Telegraful român* publică lucrarea *Învățătorul și poporul*, lucrare recomandată de Șaguna carte de citire în școală în anul 1858.

Primele sale culegeri de folclor apar în anul 1859, *Poesie poporală. Balade culese și corese*, (Broșura I) și *Colinde*, Pesta, 1859 și *Balade*, (Broșura a II-a), Viena, 1867, apărute pe cheltuiala unui alt mecena, nimeni altul decât “magnificul domn” Andrei Mocioni de Foeni.

Apariția “acestui odor național” este evidențiată de către Iacob Mureșianu în paginile *Foii pentru minte, inimă și literatură* din 25 februarie 1859: “merită a fi îmbrățișat cu multă căldură, căci el cuprinde un suvenir scump din poeziile conservate în sânul lui”.

“Era anul 1857 și în Pesta depusesem esamenele de stat.

Baladele populare române adunate de dl. Vasile Alecsandri atunci le văzui pentru prima dată într-o *broșurică*. Plăcerea ce m'a cuprins la citirea lor, aducerea aminte că acasă, la Lipova, am auzit asemenea cântece populare despre vitejia românilor mă îndemnară ca să culeg poezii populare din părțile de dincoace de Carpați", mărturisea juristul Marienescu.

În 1861, la București apare volumul *Poesie populară, colinde culese și corectate* de Atanasie Marian Marienescu.

După o pauză de șapte ani, în anul 1867, anul în care românii aveau 38 de *diuarie* (ziare), a ieșit Broșura a II-a a *Baladelor* Dr.ului At. M. Marienescu, din 2/14 aprilie 1867.

În 1884 apare tomul I din cele IV tomuri ale vastei sale lucrări- *Cultul păgân și creștin. I. Datinile și sărbătorile Românilor vechi, II. Sărbătorile și datinile creștine, III. Urme de sărbători și datini păgâne în sărbătorile și datinile creștine de azi, IV. Mitologia daco-romană*, lucrare, din păcate, rămasă neterminată de autor!

În perioada studiilor de la Pesta este un cercetător pasionat și neobosit al arhivelor și bibliotecilor, de unde culege date istorice și topografice, dovezi ale originii și continuității poporului român.

În anul 1970, la Editura Minerva, sub îngrijirea lui Ion Blăjan, îi apar pentru întâia oară baladele *Novăceștii : fragment de epopee națională adunat și organizat din poezii populare române*, iar un an mai târziu, vede lumina tiparului ediția critică, îngrijită de Eugen Blăjan, *Poezii populare din Transilvania de Atanasie Marian Marienescu*.

După un secol de la apariție, la Editura *Saeculum* din București, în anul 2007, I. Oprișan scoate cartea pe nedrept uitată, *Cultul păgân și creștin. Sărbătorile și datinile române vechi*, de A. M. Marienescu.

La 14 martie 1950 manuscrisele lui Atanasie Marian Marienescu erau donate Bibliotecii Mitropoliei din Sibiu de către colonelul Dumitru Stinghe, manuscrise primite de acesta din partea soacrei sale, Delia, fiica dr. Atanasie Marienescu din str. Livezii, nr. 22, (Tipografilor de azi), casa în care a locuit Marienescu.

(Delia, fiica dr. A. M. Marienescu, era unul din cei doi copii ai familiei Marienescu, a fost căsătorită cu dr. Lazăr Popovici, medic la Viena, iar după 1919 mutat la Sibiu.

Biblioteca Județeană "A. D. Xenopol" din Arad deține în manuscris *Dioariu* (Jurnalul) intim al lui Atanasie Marian Marienescu, început la Pesta, 21/9 martie, 1853, ziua nașterii sale, ziua celor 40 de mucenici din Sevastia, printre care se află și numele Atanasie-numele său de botez!

Dioariu pe care îl deținem este redactat în perioada studiilor universitare de la Pesta și Viena, între anii 1853-1858, la început prin însemnări zilnice, din 21 martie 1853, până în 30 iunie 1858, respectiv, 18 iunie 1875.- când "m-am *resolvat* să re'ncep purtarea memoriilor", până în august 1875, timp în care era asesor la Tribunalul din Oravița.

Scrisorile adresate directorului și redactorului publicațiilor brașovene, Iacob Mureșianu, din perioada studiilor de la Viena și Budapesta, la care Marienescu face referire în *Dioariu*, se păstrează în manuscris la Muzeul Județean Brașov, *Arhiva Mureșenilor*.

Rămâne în atenția cercetătorilor dacă și după 1875, Atanasie Marian Marienescu a lăsat posterității însemnările sale zilnice.

În ziarul *Înnoirea* din Arad, publicație literară, socială și artistică al cărui director era Tiberiu Vuia, în An. III, Nr. 12/1 iunie 1940, la p. 12, citim următoarele: "din lăsamântul literar al lui Dr. Ath. Marienescu am primit zilele aceste o serie de carnete, (s.n.) cuprinzând jurnalul intim al eminentului om de cultură, între anii 1853-1875. Trierea materialului și transcrierea lui cerând un oarecare timp, vom încerca publicarea fragmentelor cari pot fi date în vileag, într-unul din numerile viitoare".

În nr. 2-3 din anul următor, de la p. 8-14 sunt publicate "fragmente ale unui jurnal intim, scris de către marele economist și folclorist, Dr. At. Marienescu, prezent în viața românească a veacului XIX, cu o vastă activitate publică, recompensată până la urmă cu un fotoliu la Academia Română". Aceste "fragmente" apar sub titlul: *Între Dr. At. M. Marienescu și Mitropolitul Andrei Șaguna- din*

corespondența lui At. Marienescu, alături de alte însemnări din perioada 23 iunie 1859- ian 1866, respectiv -17/29 iunie 1873, când “am făcut poezia următoare: *Memoriei Mitropolitului Andrei*, la moartea acestuia din după amiaza zilei de 16/28 iunie 1873.

Nu se cunoaște dacă în perioada 1866-1873 Atanasie Marian Marienescu și-a continuat *Dioariul* său!

După constatările noastre, acest *Dioariu-Jurnal*, pe care îl deține Biblioteca Județeană “A. D.Xenopol” din Arad, din anul 1969, este o transcriere după însemnările din aceste “carnete”, (deocamdată neidentificate!) de către însuși Atanasie Marian Marienescu.

În însemnările sale întitulate *Căsătoria mea* din anul 1865, păstrate în manuscris și puse la dispoziția noastră de către strănepoata sa, Doamna Melania Petrisor, care locuiește în casa de pe strada Tipografilor, nr. 22 din Sibiu, Atanasie Marian Marienescu descrie modul în care și-a cunoscut viitoarea soție, fiind prezent la Rășinari cu ocazia sfințirii noului episcop Ioan Popasu, în Duminica din 15 August 1865!

Cu prilejul acestei sărbători, aici îl reîntâlnește, *încortelat* în casa viitorului său socru- Ioan Brote, pe mitropolitul Andrei Șaguna, (pe care îl cunoscuse la Pesta, în 27 septembrie 1857, respectiv la Sibiu, în 22 sept. 1859), cel care se oferea mai târziu să-i fie gazdă la cununia oficială din 3/15 octombrie 1865 de la Sibiu.

Trebuie menționat faptul, nu lipsit de importanță, că Ana Brote era unul din cei 11 copii ai lui Ioan Brote(1919-1871) din Rășinarii Sibiului. Fratele său, Eugen Brote, (1850-1912) este cel ce publică la 13 mai 1892 în tipografia sa, preluată de la Institutul Tipografic din Sibiu, str, Măcelarilor. nr. 21, *Memorandul* privind situația românilor din Transilvania, unul din conducătorii delegației românilor transilvăneni care dusesese acest *Memorand* în 28 mai 1892, Împăratului de la Viena.

Mult mai târziu Atanasie Marian Marienescu își va descrie din *Jurnalul* său creațiile literare, care se află păstrate în manuscris, în posesia familiei Petrișor din Sibiu.

Anul acesta, la 150 de ani de la redactarea acestor însemnări, un colectiv al Bibliotecii Județene "A. D. Xenopol" din Arad încearcă să restituie între copertile unei cărți, acest *DIOARIU*, adevărate file de curată omenie și simțire românească, din cartea neamului nostru, al cărui fiu a fost și rămâne omul de litere și juristul, Atanasie Marian Marienescu, contemporan cu Emanoil Gojdu, Petru Mocioni, Andrei Șaguna, Iosif Vulcan, George Barițiu, Eftimie Murgu, Iacob Mureșanu, Atanasie Șandor, a trudit, în parte și cu toți laolaltă, la păstrarea ființei și culturii noastre - adevărate pietre de temelie pentru altarul neamului românesc.

N.B.:

Familia MARIENESCU a avut 2 copii: Delia-Ecaterina și Eugen-Dafin.

În urma investigațiilor noastre, la Sibiu, în casa Anei Brote, de pe str. Tipografilor, Nr. 22 locuiește în prezent Doamna Melania Petrișor, fiica profesoarei Octavia Drăgulescu (1906-1998), unul din cei trei copii ai Deliei Marienescu, căsătorită Popovici, (Delia, Marius și Octavia).

De asemenea la Köln, în Germania, locuiește Dr. Ștefan Wachtler, fiul fiicei lui Eugen Dafin Marienescu, Ana, căsătorită Wachtler.

Nicolae NICOARĂ-HORIA

BIBLIOGRAFIE:

Dioariu, (Jurnal), manuscris aflat în posesia Bibliotecii Județene "A. D. Xenopol" din Arad, 1853- 1858, 1875, Atanasie Marian Marienescu;

Foaie pentru minte, animă și literatură, Brașov, 1853, 1855, 1858;

Revista Familia, Nr. 38, An. III, 25 sept/ 7 oct. 1867;

Dr. I. Lupaș: *Luptători pentru lumină*, Bibl. "Semănătorul", 1916;

Traian Toplițeanu, A. M. Marienescu, în Analele Banatului, Timișoara, Anul III, Nr. 3, Iulie-Septembrie 1930, p. 1-14;

Înnuirea, Arad III, Nr. 12/ 1 iunie, 1940 și Nr. 2-3/ 1941;

Dan Demșea, *Atanasie Marian Marienescu și Lipova-contribuții biografice*, *Revista Tibiscus*, Timișoara, 1972, p.77-84;

Doina Radu, *Atanasie Marian Marienescu, (1830-1914)*, în *Revista Ziridava*, IX, 1978, p. 341-368.

Luana Popa, *Atanasie Marian Marienescu corespondent al publicațiilor brașovene*, în *Revista Ziridava XII*, Muzeul Județean Arad, 1980;

Căsătoria mea. Nașterea lui Geni, (Eugeniu, n.n.) și a *Deliei*-manuscris aflat în posesia Melaniei Petrișor din Sibiu, strănepoata lui At. M. Marienescu;

Album de familie- Atanasie Marian Marienescu, Melania Petrișor, Sibiu.

Dicariu.
Festa, luni 24 Martie, dintru Sebastian
1940 de martie.
1853.

1994/915

Statadi edita nasteru mele, si anul vidi
mele, al 23^u se inchia. Statia anu fu
caci. multe bune am vedutu dar sale
paralisedu cu cele ale. ab. anu multe
sente aceti. Sente. dar si putali lat.
Dure. Jole aceti are sbaratu si mi le
mai sime dote ca chip aduorale cu tui-
gul intemplat. a le lor si etatu mele.
Memoria si catra lian stina. in etul
dilelor. si aici le afli cand si anu
- candu. si cu fure candu si dopti
la dureru. si in suspina. mi
aduc a minte de ele. Multu perda
caci. li anu datu pui. asia glabifor.
Sente. destinatu de adim. mai sime
a fi in faptele mele. singur. a mile
ditisa. si a mile stina. la spa-
rangia ce nutrice. dar si dume ade.
reos. se mi si sentu mine si si mi
aia de parte in vultu. dume. ab.
porvoru. si se me potu pui. cu
stelpul ei. Dar iacista poflesce
ingrijire. Origiadia si si si si.
si pui. si iaci adim. cu pui.
stina. se a pui. si se pui. cel
santa. la acim. sacrate acim
al gel anu adu. asia. pline de
ostenele. si adu. - Pui. de fa-
vare se adu. solatia.
Om. casele pana la morte nu sio
ce au facutu. si anu nasteru anu
sime. si se vedutu. viaia si
santa. si morte a pui.

DIOARIU

Pesta, **luni 21/9 Martie**, ziua lui Sebastian
40 de Martiri (40 de mucenici din Sevastia)
1853

Astăzi e ziua nașcerii mele, și anul vieții mele, al 23-lea se încheia.- Atâția ani trecuți!

Multe bune am viețuit, dar să le *paralisediu* cu cele rele, ah! mai multe sunt aceste.- Sunt dară și fatalități! Durere! Toate acestea au sburat, și nu le mai știu toate că chiar adevărate cu timpul întâmplării ale lor, și etății mele.

Memoria în câțva le-a strâns în cotul *derilor* și aici le aflu când și când-când sau cu *favoare* caut în drept la tinerețe,- sau în suspinuri mi-aduc aminte de ele. Mult pierdui căci, le-am dat aripi așa grăbitoare; sunt destinat de acum, mai serios a fi în faptele mele, singur a mi le critica, și a mi le sbiciui, ca speranța ce nutrește, dar și *teme* adeseori să nu fie pentru mine și ai mei așa departe în viitor.- zicând: abia *posivera*, ci să mă pot propti cu stâlpul ei.-

Dar aceasta pofteste îngrijire. Priveghează și fii viu, fii năsuitor, căci atunci cu viitorul și apropie și scopul cel sfânt, la a cărui *sacrare* acum al 9-lea an aduc arderi, pline de ostenele, și sudori.- Pline de *favoare* pe stadiul *scolastic*.

Omul, care până la moarte nu știe ce a făcut;- s'a născut numai, și oricât să fie viețuit, viața lui fu scurtă, și moartea aproape.

Dulce e a povesti viața ta pruncilor tăi, a le arăta calea, pe care tu ai plecat către moralitate, către propășirea spirituală, și agonisirea celor materiale; însă aceasta *debuie* să fie adevărată ca să poată avea trebuințele și impresiile sale.

Dulce e a ști cum ai viețuit, și a zice: "am viețuit", „am pățimit” „și am făcut” „și am fost om”.

Devisa ta fie: „Năsuiește și fii sincer”.

Azi încheiai cu citirea, drama lui Sofocle „*Edip regele*”. Zice lumea, căci astăzi a propășit cu pasuri gigantice, și s-a civilizat!

Dar oare așa tare cât să o putem și lăuda în zisa ei? Departe!

Un Sofocle se născu în Atena, 498 și muri de 92 de ani înainte de Cristos.- 2259, anii de atunci.- apoi și astăzi, să fie cel mai clasic.-

Cei antici citeau mult, și bine, iară nu multe și rău ca și noi.

Ei au fost oamenii gloriei.- noi ai vieții. Văzui aici pe *Edip*, un bărbat în toate mare, bun și nevinovat; și de zice cineva că soarta, adică *fatumul* /pronia/ destină toate și viața omului, atunci într-adevăr nicicând pot mai mare *objept* a avea decât acum, pe regele *Edip*.- El se născu, dar fiindcă oracolul spuse părinților căci „vor avea fiu și acesta va crește, va ucide pe tatăl său, iară cu muma sa va viețui în căsătorie incestă, și va avea prunci, cărora le va fi frate și tată, iară ei fiu și bărbat.”

Muma sa, Iocasta, temându-se de prorocia oracolului, dădu pruncul unui păstor ca să’l *prăpadă*, dar jelindu-l acesta’l predase altuia, care’l dăruie lui Polybus, regele Corintului.-

Acesta, cu soția sa Merope, nu aveau prunci și țineau pe *Edip* ca și al lor, dar mulți’l batjocoreau de străin. *Edip* nu se putu reține ci merse la Delfi să întrebe oracolul despre părinții lui.- Acesta’i spuse căci „pe tatăl său va ucide, și cu muma sa se va însura”. Ca să *încungiure* aceasta, lăsă Corintul și se duse în lume; în călătoria sa la un drum cu 3 *cracuri* ucise pe unul care nu vru să iasă din calea lui.- Acesta fu tatăl său, Polybos, (Lajos,n.n.) fără să’l cunoască. Sfînxul mânca în toată ziua câte un prunc.

Creon, fratele *regesei* primi *gubernul*, și oracolul îi spuse până când ucigătorul lui Lajos nu se va *esula*, să ucidă tot pe oricine va fi. Creon vestește, căci *gubernul* și mâna Iocastei aceluia se va da, care va ghici această enigmă a Sfînxului”, ca să încete el.

Edip veni el să *dezvelească*, primi *gubernul*, și se însură cu muma-sa, 4 prunci au avut și toate se întâmplară precum oracolul a prorocit.

Se întâmplă de Polybos moare, și se trimite *nunciu* , (*nuntius*, n.n.) ca să caute pe *Edip* să vină de rege în Corint. *Nunciul*, (*Nuntiul*, n.n.), cunoaște pe *Edip* cine-i,- spune că un păstor a lui Lajos l-a dat lui să'l ucidă, - păstorul trac se chema, și se *desvelesc* toate. Iocasta moare în necaz.

Timpul foarte rău, frig și vânt mare, ca în anul acesta nu ținem minte. Am șezut acasă. Am fost la prânz, și de aici m'am dus la amicul Ionescu să-mi spună despre unde era pachetul trimis, și de unde?

Mă'ndreaptă la D. Gojdu, care'l predase D. Hațeganu spre înmânare. După amiază primii pachetul, și fuse „*opul* Ulpiu Traian” trimis de la Ill (*Ilustrul*,n.n.) D. Petru Mocioni din Viena, fără câta scrisoare!

Nu știu pentru ce, oare mărinimie, sau cercare fu să se *atentedie* pe mine de D. Ecaterina Mocioni, trimițând pe Alisandru la mine să mă întrebe, “cât îi costă *opul* meu? căci voiește a mi-l plăti:-răspunsei: nimic!

Fusei la amicul I. Popovici. Nu'l aflai acasă. Toată ziua sănătos.

Mărți 22/10 Martie 853

Finii (teminai de citit,n.n) nuvela istorică „*Mariu pe ruinele Cartaginei*”. Mă întâlnii aici cu eroii lumii, văzui pe Scipio (Publius Cornelius Scipio, n.n.)cum *prăpăde* Cartagina - rivala Romei. Văzui cum se sting toate pe pământ și cele mai puternice; așa pieri *Ilion*, așa pieri Ierusalimul,- și plâns-a Scipio căutând spre ruinele Cartaginei. - căci așa va pieri și Roma.-

Văzui un inamic infam, pe Hasdrubal, care se *apleca* singur fără oaste, ca duce, la picioarele lui Scipio,- și văzui soția lui răzbunătoare, cum ucide fiii din brațe și pe sine.

Văzui pe un Caiu Mariu(Caius Marius, n.n.) ca militar comun, pe urmă de 6 ori consul. ‘L văzui de Sula *esulat* și eliberat în lacurile *Minturnii*, dar nu mult căci fu aruncat în temnița *Minturnii*, și dat unui sclav spre ucidere, căruia văzând (u-l,n.n.) ridicând spada cu cutremurare-i zise : „Omule! Cine ești, care cutezi a ridica mâna ta în contra lui C. Mariu”?

Sclavul fugi,- lui fuga i se *câștigă* și ajunse la ruinele Cartaginei, de unde iară fu mânat de solul Ibei Manstatul, căruia-i răspunse:”Mergi și vestește, căci pe nefericitul C. Mariu l-ai văzut pe ruinele Cartaginei”

Acest *objept* mi-am ales de „Baladă”.

Ieri fuseră la mine amicul Diofy, Popovici, Pascu,-câtva ne petrecurăm de Preferance.- Lua *paliu* meu ca să-l prefac din nou, lucrai până seara câtva.

Sănătatea bună, statornică.

Miercuri 23/11 Martie 853.

Auzind aseară că aş avea epistolă la Universitate,- o scosei și aflai căci amicul Jurma îmi scrie din Timișoara. Jelii *morbositatea* lui. Îmi retrimise epistola, ce anu am fost trimis-o spre înmânare D. Bodrilă cu data de 2 iulie 852. Îmi spuse că acest bărbat s-a mutat în Styria, în Gratz, strada lui Radetzky,(contele,n.n.).

Am continuat *cosetura paliului* și seara am finit-o.

Un eveniment diferit. Mergând la o *caferie*, la ușă mă întâmpină două dame. Eram cu amicul Nistore. Și mă provocară ca pre un cunoscut,- eu ca și acela mă arătai la întuneric,- dar declarai căci nu știu acum unde șed. Îmi dădură *bileta* ca să le cercetez. Locuința lor, în strada Regelui, Nr. 3. Promisei,- dar atunci le văzui și mai pe urmă.

Seara citii în *cafetărie* în „Pesti naplo” un articol sub (cu titlul, n.n.) „asiaiak vagyunk e?”, prin care se *rufutedia* istoria maghiarilor, care cu glorie atestau a fi ei din Asia,- cum că maghiarii sunt europeni și de sub văile lui Ural, căci de ar fi asieni, zice corespondentul, „nu cumva să ne ajungă și pe noi *fatumul* Turciei,- și să fim scoși din Europa” precum și gazeta de Trieste cu mare *ponderositate* și *averire* înseamna, căci Turcia trebuie să pice,- sau cade învinsă, sau împărțită de cei *potenți*, deoarece barbaria în așa mare grad e, cât nici un stat poate avea speranța de înflorire.

Joi 24/12 Martie 853.

Mai *cosui* unele ce-mi stătură'n cale.-

Veniră amicii la vizită,- și trecu ziua până la amiază. Prânzii și făcui vizita Dlui Dudies, care de atâtea ori mă ruga să'l *cercetez*.

Mai târziu pe amicul Popovici. Seara petrecui pe amicul Moț la *careta* cu care mâine-zi pleacă acasă.

Sănătatea întreagă,- frigul tare.

Vineri 25/13 Martie 853.

Am scris epistolă lui unchiu Silvie, și lui Bacia Tănăsie. Pre acela l'am rugat, dacă cumva i se vor preda hainele de pat, să aibă bunătate de a mi le espedia. Pre acesta l'am înștiințat despre finirea semestrului, plățirea *didactorului*, - părerea ce poate fi a neîmpărtășirii articolului meu *sub* „*Proeptațiune* despre înființarea școalelor populare în parte și industriale”, - la *Telegraful român*. Știrea despre recursul lui Domocos pentru adulterul lui Masirovici.

După prânz citii *novina* „*Szep irodalmi lapok*”, unde aflai viața faimosului artist Ira Aldrige. În Africa, pe *râpurile* lui Senegal cândva strămoșii lui erau principii din stirpea lui Tulah. Un misionar creștin a ajuns la casa principelui pe care foarte tare'l aplecase spre credința creștină,- *ma* mijloci prin acesta, ca creștinii din Africa să nu se vândă ca sclavi, ci să se poată schimba, sau răscumpăra.

Principele năsui a introduce aceasta preste tot, dar află și mari contrări într-atâta încât erumpsă revoluțiune, familia lui fu atacată,- eliberând misionarul abia un prunc a lui pe care'l scăpă în America și-l crescui într-o linie creștinească, adoptat spre preoție, unde mai târziu se și însoară.-

Nu peste mult aducându-și aminte de originea (sa,n.n) se întoarce la Africa și cercă, ca să'și *câștige* domnia familiei, dar iară se aflară partide învingătoare și fu silit a se retrage la un credincios din partida lui unde 9 ani fusese ascuns.

Acesta era Tata lui Ira Aldrige, și fiul în vârstă de 8 ani fu răpit de un *armat* de la care'l eliberase o muiere, zicând că e fiul ei, și predându-l părinților se'ntoarseră în America. Ira Aldrige asemenea

a fost educat spre preoție, dar fiind de mai multe ori de față în teatre, facultatea și înclinarea ce (o,n.n.) avea spre această *palestră* i-a strămutat scopul și s'a dat spre *stadiul* teatral. Mai *antei* numai servitor era, și tot suferea pentru ca să se poată cultiva.- Spiritualitatea ce natura i'a dat (o) degrabă'l *emina* lumii, și începu încet plăcerea tuturor a o trage pe sine.

Astăzi e ca și *ospe* de *rola* pe la mai multe teatre ale Europei.

Se aștepta neconținut ca să-și deie *producațiunile* și pe *bina* Pestei.

Curizul damelor împărtășește o nuvelă istorică de la Daniel Dozsa. Sub „Afrodisia” etatea lui Decebal care-mi plăcu a o ceti. Sănătatea e bună. Postu-mi căzu bine în Vinerea mare a germanilor. Mai multe biserici *cercetai* pentru de a vedea mormântul Dlui Crist.

Sâmbătă 26/14 Martie 853

Frigul mă scoasă din casă. Ajunsei la biserica Universității. Aici atunci eșisă Episcopul Fogaraș cu vreo 30 clerici și afară lângă *murul* bisericii la un foc aprins ținu *misa* sacră. În finea *misei* poporul adunat năvăli foarte spre a-și putea *câștiga* câte un cărbune din acel foc.- Nu știu cauza pentru ce!

Afară la Treichlinger văzui niște icoane despre religia creștină.-

O înfiorare sacră cuprinde simțul omenesc când *afund* le precugetă. Era pe una (dintre icoane, n.n.) cum duc pe Cristos la *Calvarie* ca să-l răstignească, cum plâng muierile iudee și mama lui *amete*.

Pilat cât de *moros* caută la acesta. Erau pe fața lui Crist patimi crucifigatoare. Alta era învierea morților, *angerul* Domnului cu (ce) s-a coborât cu *sonul* din cer și toți morții au înviat. A treia era Crist răstignit, Mama și Maria Magdalena la cruce. Cei doi tâlhari în laturi.

O minune rară, un *op* artificios aceste *icone*. Omul se cutremură când vede pământul despicându-se și morții înviind. Aflai în *novină* pretențiunile Țarului în privința porții (otomane). 1. Protectoratul asupra celor de l. g.r. aflător în Turcia. 2. Alegerea Patriarhului din Constantinopole prin greci și întărirea imediată prin Țar.

3.În privința mormântului sfânt. 4. Pentru fericirea Muntenegrului, Bosniei, Serbiei, României, Moldovei și Bulgariei; Ah de ar fi scopul lui,- ce bun arată! Anglia și Franța s-au împreunat spre susținerea Turciei, care se vede a i se apropia capătul.-

În *novina* „*Pest-Ofner Zeitung*” cu așa întristare mare cetii, cât dară nici o *faimă* nu m-a dezmințit așa, căci cu opisul din 9 Martie a.c. Majestatea a denumit și întărit pe candidat de episcop Emil Kengelat la *Verșeț*, Procopiu Ivacicovici la Arad, Samuil Masirovici la Timișoara și Arsenie Stoicovici la Buda.- *Semper acerba fata romanos agunt. (faptele crude pe români îi apasă, n.n.)*

Când speranța ne *nutre* spre viitor,- atunci se preface în cutremurare.

Înainte am fost explicat o așa *faimă* tristă, din visul de astăzi. Visam căci plecasem la o grădină, și ajungând aici văzui toată inteligența română petrecându-se și strigând *vivaturi* și toaste pentru Patriarhie. De aici pare că plecasem cu *vaporea* la o insulă din jos de Pesta unde era Majestatea sa și se petrecea.- În călătoria cu *vaporea* vedeam un om în Dunăre plin de patimi, legat de o scândură, și chinu’ e pe moarte. Toată ziua eram lănced, patimi spirituale îmi răpisă voia, și vigurositatea. Din pieptu-mi ca din Vulcan inflama mânia și răzbunarea asupra nedreptății, dar încetai cu toate, văzui căci numai lacrimile sunt armele celor neputincioși.

Duminică 27/15 Martie 853.

Astăzi e ziua Paștilor la catolici. Frigul de la toate m’a reținut. Fusei la biserică. Prânzii. După amiază ici -colea, trecu ziua fără nici un spor.

Luni 28/16 Martie 853

Am scris și citit câte ceva.- După amiază veni D. Atanasiu Desko, și mersem la preumblare.

Mărți 29/17 Martie 853.

Am fost la biserica românească la 10 ore. După amiază am făcut *estrat* din istorii.- Seara am început *Balada lui C.Mariu*.

Miercuri 30/18 Martie 853.

Dimineața am *finisat* deodată balada,- adică numai *cioplitura* ei. Până la amiază am fost în biblioteca regească.- După amiază am scris ceva, pe urmă am *cercetat* pe D. Nagy Dadiel (Daniel,n.n.) - nu era acasă ci 'mi răspusă soția D-lui că vineri să vin la el.

Joi 31/19 Martie 853.

Am fost la biblioteca regească, sau mai bine zis a universității. După amiază iară aci.- finii *fontile* lui Cellariu, și începui *Topografia* m.r. ung. 1718, edit. vien. Mă bucurai ce aflai aci.- Seara lucrai la baladă. Sănătos și în pace. Visai cu D. Patriciu, 'l văzui mânios, și-mi dădu o palmă pentru că-i întinsesem un recurs,- ce Dlui de satiră țin.

Vineri 1 Aprilie 853.

De (Ce, n.n.) *objept* de baladă să ai după finirea lui C. Mariu?
1. Cornelia, 2. Traian, 3. Românul de azi. (cândva „românul antic”) și Titu la Ierusalim. La 11 ore la amiază mă duc la Nagy Daniel, însă iară nu-l aflu acasă, ci pe mâne-zi sunt *reiciat* să-l caut.- Reîntorcându'mă acasă, pe masă aflu o epistolă adresată .- T cz. Marieneszku urnak, Sebestyén tér 6 sz. 2, emel. 58 szám. Sürgös, Pestén, (D-ului Marienescu N., P-ța Sebestyen nr. 6, etj. 2. ap. 58. Urgent, Pesta

Mă mirai și cugetai oare de unde poate fi,- și mai tare fusei de acea părere,- căci atare străin e în Pesta m-a căutat acasă însă nu m-a aflat, pentru ce mă *citedia* ca să'l *cercetez*.-

Deschisei și citii subscrierea Steuner Vilhelmina- Ce dracu! Acest nume nicicând nu l-am auzit, și nici nu cunosc persoana- încep a citi epistola.- 1853, Marcz 31

Tisztelt Marieneszku Ur!- Ne itélje meg ezen tetemet, mire szivem kényszerít, mert mióta önt megláttam, nyugalمام elveszett, és szüntelen önről ábrázolok.....Azér kérem ha akarja egy nőnek boldogságát legyen szives holnap este 10 orakor pontban hozzám eljönni, mert szüleim nem lesznek itthon, - a kaput magam fogom kinyitni vagy szobalányom.

Leopold ucza 17 szám.

Addig is maradok híve, Steuner Vilhelmina.

D-ului Marienescu N.,

P-ța Sebestyen nr. 6, etj. 2. ap. 58. Urgent, Pesta

Stimate d-le Marienescu

1853. 7. Márcz 31. Szeged ...
Egyed. Uj! - A te ítéled megértem,
Sokszor, mielőtt kiírtam, hogy
mért, miért, és megkértem, hogy
galman elvessék és hiútlan örvöl
széjjel. (Czajda, aki az én
zok a sorozat) Az én kérem, ha
ja egy nőnek. Holnap az én
kérem holnap este 10 óráig
nem hozza eljövni, mert
nem lehetek itt, - a
magam fogom kinyitni, az én
bátyján. Levegő nem is
Addig is maradok híve,
Vilhelmina. - a vide - si a li

Nu-mi condamnați această faptă la care inima m-a îndemnat, căci de când v-am văzut liniștea mi-a pierit și numai despre dumneavoastră visez.

Vă rog, dacă doriți fericirea unei femei, mâine la 10 seara să veniți la mine, pentru că părinții mei nu vor fi acasă – poarta v-o deschid eu sau camerista mea.

Str. Leopold, nr. 17

Rămân al D-voastră devotată, Vilhelmina, Steuner

Hahaha! încep a râde,- și a fi cel mai curios despre această persoană, cine poate fi, și îndrăznește ca pre necunoscut a mă chema.- N'am stâmpărare, tot la epistolă sunt cu gândurile, Cerc și desbat împrejurările,- și cred mai mult a fi adevărat auzind mai multe așa exemple în Pesta.

Mi-aduc aminte, căci cu vreo 6 zile mai ‘nainte intrase o damă în chilie la mine, eram mai cu mulți la masă, așa pe la 10 ore dimineața. Întreba de chilia unui *advocat* și că nu șede aici- eu răspunsei nu,- ceilalți o întrebareă căci „cum este numele celui *advocat* ?”- roșind zise, căci l-a *zиеuitat* și cu această recomandându-se, se ‘ndepărtă. După citirea epistolei, această împrejurare o judecai întru aceea, căci cu de bună seamă această damă e acea persoană care’mi scrie, sau poate *chiliașa* ei.

Curiozitatea-mi fu mai mare și crederea mai tare. Arătai epistola la mai mulți și zisei căci să nu fie astăzi *antei* aprilie, eu aș fi mai sigur despre *adeverința* ei, dar dacă, nu’i deșartă convingerea.- Mulți zic că orice poate fi, eu să cerc ca să nu-mi pară rău căci n’am probat. Eram, eram foarte dubiu. Nu pot prânzi de curiozitate și de răs.- Pe la 5 ore cu ai mei amici mă duc la preumblare.- Ei mă întărată să mă duc,- și prin aceasta mă *resolv* să încerc.- Seara vin de la cină,- mă spăl de la grumaz până la picioare,- mă schimb și mă *câștig* curat,- căci așa fusesem invitat prin amici de a face.-

Vine ora să *cercetez*,- la 3 pătrare pe 10 sunt la fața locului, jumătate de oră mă preumblu.- Târziu!- patrula umbla,- mă tem căci voi fi provocat,- trag clopoțelul la casă și *curtelnicul* deschide ușa.- Încep a’l esamina despre familia Steiner, și toate împrejurările ce puteau deveni din înțelesul epistolei.-*Curtelnicul* ‘mi răspunde numai cu „nu”,- „nu”.- În acea casă nu șede cu așa nume nimenea,- și nici este fată cu acel nume.- Mă prefăcui că aceasta trebuie să fie casa sub Nr. 19.

Curtelnicul răspunse „ba, te înșeli domnule, aceasta e sub Nr. 17”. Ah! mă rog de iertare, tare,- eu am rătăcit, ‘i plătesc 3 *cruceri*, truda deschiderii,- și plec către casă.- Cugetam toate!- Nu puteam fi mânios gândind că eu m-am înșelat,- alta că am știut căci e Aprilie,- și numai din curiozitate ce am *cercetat*.- Dar totuși mânia mă prinsă, și *rabios* eram în contra aceluia care putu să mă păcălească așa.

Acasă ajung, acuși rād, acuși sudui pe cel, ce mă păcăli,- și mă culc.

În ziua aceasta îmi plăcură mai multe date topografice ce aflai în Bibliotecă.-

Sâmbătă, 2 Aprilie 853.

Mai râsei destul de fapta de ieri.- mă *cuprinsei* în bibliotecă. La 11 cercetai pe D. N(agy). Daniel, iară nu'l aflai acasă,- ci fui chemat pe mâine de muierea sa. Astăzi pot mai bine prânzi și pe urmă iară-n bibliotecă. De aici mă dusei cu Aurel la I. Popovici,- vorbirăm ce vorbirăm, iată vine și Netescu, mă-ntreabă despre ziua de ieri, le spun toate cu sinceritate,- și râd toți trei de nu mai pot a se reține.- Încâtva 'mi descoperiră căci ei au făcut aceasta, toți 3 sfătuiți, Netescu scria epistola, dar toate așa le *nvelesc* cât nu puteam crede.-

Mergând către Teatru sincer 'mi descoperiră,- căci ei fuseră acei care mă păcăliră. Această zi'mi fuse curioasă. Mă voi ști păzi pe viitor.- Mă miram să se amorizeze careva în (de, n.n.) mine.-

Văzui și pe Ira Aldrige ca *ospe* în Teatru național maghiar în *rola judeului* din bucata lui Shakespeare „Neguțătorul venețian”.-

În adevăr acesta se poate zice artist și precum tragedistu așa și *joculistu*.- Mimica lui și afecturile înnoiau simțirile omului și cea mai mare impresiune *causa*. Tot deodată se mai dădu și un joc, vodevil anglic, în care Aldrige *rolă* ca Niger.- cânta destul, și petrecea cu ochii și mimica lui și în tăcere pe toți.

Un act sub nume „Servul voios” cugetai cu timpul a face.-

Domnul să *mâne* servul la grădină ca să cosească,- aici cosește cât și cât pe urmă cântă,- vede după aceasta aici fata grădinarului, o cheamă, se amorizează, și iară cântă.- Bate omul la ușa grădinarul să-i deschidă.- vorbesc iute mereu și cheamă fata la el acasă, aceasta promite căci va veni.- Deschide ușa,- intră domnul servului.- vede că n-a lucrat nimica,- îl suduie, acesta nu poate vorbi de amorezat, e *diebunit*, -tot alte răspunde,- îl bate cu vreo câteva palme, servul e tot mai simplu.- și poruncește ceva ca să aducă acasă.- și pe urmă domnul iese.- Servul iară cântă.

Vine grădinarul.- Se face trist servul cum cunoaște pe aceasta. Grăd.'l întreabă că ce-i, el nu spune ci'l ține'n curiozitate până promite căci încât poate'l va ajuta. Acum spune grădinarului căci iubește fata lui, și o cere.- Grăd. fiind văduv,- împlinește această *datorință* și spune căci va ruga pe Domnul să fie nănaș- și mâine-seară va fi *credinția*.

Servul cântă de bucurie căci căpătă fata,- *betranul* cântă căci o mărită,- și o cam jelește.- Se duce servul acasă,- și alta zice? Nu ce i-a poruncit Domnul. Dar nu află aici pe Domnul, îl strigă, nu vine, vede pe masă o cană cu vin, se pune și bea până se îmbată.- Vrea să cânte dar nu poate de beat. Vine Domnul, îl suduie căci ce face, ce s-a îmbătat,- ăsta se face că nu'l cunoaște,- și zice pe Domnul meu l-am strigat,- dar el nu e acasă, așa dară eu sunt domn în casă.-

D.'l *mână* și'l bate, servul nu vrea, ci umblând cu lumina aprinsă, face simplități *ebrietice*.- Îl lasă D. Serv. rămâne, se mai chinuie să cânte pe urmă cu vinul și cu lumina iese afară abia!-

Confrunt ideea cu păcala lui 1 Aprilie și cu timpul năsuiesc ca să iasă un *op* bun.-

Duminică 3 Aprilie 853.

Fusei la D. N. Daniel ,- mă primii și zisă ca să merg la el din 6 aprilie și totdeauna după amiază.- Mă'nvoii și eu.-

Fusei la Biserică. Până seara n'am lucrat nimic.-

Ah! mult mă necăjesc căci așa trece timpul,- și numai prin atâtea conversațiuni.-

Luni 4 Aprilie 853.

Am primit de la Bacia Tănăsie o epistolă cu 16 f. Argint, care mult *amații* părinți mi-i trimit pentru hainele de pat ca să-mi cumpăr, căci nu-mi pot trimite.-

Marti 5 Aprilie 853.

M'am înscris la Chestură.- Am cumpărat un *iorgan*, 2 perini și două fețe, 2 lepedee cu 8 f 50 cr. argint,- de altădată 1 lepedeu, cu alte 2 fețe de perini cu 2 f.12 Kr .-de toți 11 f, 2 Kr.

După amiază petrecui la bibliotecă.

Sănătos și în pace.

Miercuri 6 Aprilie 853.

Până la amiază la bibliotecă. După amiază la *Fisc* -, dar mă *reicie* pe mâine-zi, deoarece numai ce sosi și are de a răspunde la niște epistole.-Cercetai iară biblioteca ,- și școala.-

Joi 7 Aprilie 853.

La bibliotecă,- după amiază la *Fisc*,- Scriai ceva în *Dioariul* oficios,- pe urmă-mi dădu să scriu acasă.- *Finii* ce avui. În o *novină* cetii căci Ghica s-a însănătoșit, oare, în urmare va primi *Ostopodaratul* îndărăpt. Mustafa Effendi Pașa din Turcia, în 5 Aprilie sosi la Viena cu o epistolă de la Sultanul.- se zice că arătarea bucuriei pentru scăparea monarhului și susținerea corelațiunilor de pace între Poartă și Austria.

Vineri 7 (8, n.n.) Aprilie 853.

La școală și m'am înscris la Prof. Stenfier și Pauler.- după amiază fusei la *advocat* dar nu'l aflai acasă. Mi se spusă căci până miercuri nu vine acasă,- Mă dusei dară la Bibliotecă și la școală.-

Astăzi *finii* (terminai de citit, n.n.) cu *Topografia* regatului Ungariei,- destule *fonți* aflai și aici dar nu precum sperasem.

Sâmbătă 9 Aprilie 843.

La școală și bibliotecă toată ziua.-Cerând un Plutarch, cu gândul căci voi afla și viața lui Traian,- dar dintre care mă mai interesa, mă întâlnii numai cu a belicosului Mari,- începui a o întoarce (răsfoi, n.n.), și aflai, căci după ce romanii învinseră în luptă,-în *tabernacurile* ținură cina,- aici unul dintre prezenți întrebă pe Scipione: "Duce! Cine se vede a fi ducele poporului roman?"

Scipione atunci bătându-l pe umăr pe Mari care ședea lângă el, răspunse: "Acest june erou - e ușor încă în junime a cunoaște bărbați mari.- Multe piedici a *încoviat* până acum din calea lui." Dar mă lăsai de a *întoarce*(răsfoi), căci nu vedeam a fi scopul ajuns, pe lângă acea trudă care se cerea.- Citii numai și-mi plăcu căci în Baladă așa caracter încuviințai lui Mari, precum s-a cerut.

Seara fusei la Teatru, în Richard al III-lea.- *Rola* lui Ira Aldrige mai din urmă.- Văzui pe acest artist *redicat* cu spiritul asupra cugetării omenești.- Văzui *fontea* simțirilor,- patosurilor.- acum blând, ca cel nevinovat.

Memoria viu'l va avea în *antem*.

Ploaie foarte mare.- Sănătatea statornică.

Duminică 10 Aprilie 853.

Am scris epistolă D. At. Șandor, pentru 16 f. au., bani primiți pentru haine de pat. Am *atins* despre Aldrige.- înscrierea pe sem. II. *Fisc*, N. Daniel, și altele.- Tot cu această ocazie am expediat o epistolă și amicului Eftimie, pentru ca să-mi scrie niște împrejurări ce m-ar interesa despre români, după ce de-atâtea ori i-am scris și nu mi-a răspuns.-

Multe versuri sau ziceri de suveniruri autori și poeți *scriară* (scriseseră,n.n.) în albumul lui Aldrige. Între altele zicerea lui Iokay,- "Noaptea e întunecoasă, dar steaua-i a ei". Iară Landvay. - Moartea e un așa loc, de unde sufletul nu se mai re'ntoarce Shakespeare. Dar nu e adevăr, căci sufletul lui Shakespeare (de) din nou a re'nviat în tine.

Cam frig. Și sănătos.

Luni 11 Aprilie 853.

Astăzi gătai cu înmatriculațiunea și la Decan. Mă întrebă căci ce sunt și-i răspunsei cu *superbie*, căci sunt român; el răspunde:

„*gratulator, valde bene*”, (felicitări, foarte bine, n.n.) .- În școală-mi pică *aminte* (mi-am adus aminte, n.n.) o idee pentru un motto la o *topografie* sau istorie, și așa suna: „întunecos e trecutul; căci fatalitățile secolelor în adânc l’au afundat! Dar soarele cu razele sale l’au străbătut și l’au iluminat pentru fiii viitorului.-

Și oricât să fie viața acestora de lungă, în *antea* lumii e mai scurtă și decât un moment;(o clipă, n.n.) dacă în prezent nu trăiesc așa ca să cunosc trecutul.”-

Astăzi mi-am luat altă temă de baladă, *sub Cornelia și Fabiu*, sau *Mama și fiul* din lumea veche.- Deodată ca și în *cioplitură* e lucrată. Timpul o va găta. Sunt sănătos.

Mărti 12 Aprilie 853.

În Biblioteca citii astăzi despre Ab-del-Cader care s-a născut în 1807,- din stirpea beduinilor în *Oran*, - în provincia *Algirului*. În

vârstă de 8 ani a fost cu tatăl său la Meca, și pentru aceasta s-a zis sfânt, după principiul religiei mahomedane. În 1834 a asaltat *Orana* și 32 de știrpi alăturându-se către el, cu 12.000 i s-a mărit *partida*.

Scopul lui era căci cu căderea Sultanului încet, să-și întindă *potiția* peste toate stirpele *Algerului*, dar nu'l ajunsă, căci în anul 1834, legând pace cu *franciosii* după ce purtă cu ei *resbele* duble, cunoscu pe regele Franciei de capul lui. Dar el nesuferind supunere a revoltat și de Napoleon Ludovic fiind *devins* a fost transportat de captiv la Paris,- de unde-l eliberă Napoleon în iarna 1852/3.

Pe Shakespeare așa tare l'a fost iubit Iacob I, regele Angliei, cât trimitea pe atare la vizită în numele lui. Curtea s-a îndătinat a zice: „Să mergem spre vederea lui Joe, care s-a *desuit* la oameni.”.

Miercuri 13 Aprilie 853.

Numele Baladei l-am strămutat sub „*O mamă română*” și din părerea mai multora *capătul* baladei va fi când plecă fiul la bătaie.- Din strofele celelalte voi ajuta pe balada „*Ilianei*” și pe Regele Atiliu unde s'ar *lovi*.-

La avocat am fost de 3 ori, și-mi zisă că la 7 ore să mă duc de'acum la el. Sunt sănătos.

Joi 14 Aprilie 853.
De la 7 ore dimineața până la 11, și după amiază la două am
fost la *Fisc*, - altcând am scris acasă lui, și mie am compus mai departe
când am scris *acasa* lui, și mie am compus mai departe
compus mai departe *balada*. -
mi am venit a idea de o romanță sub
„*ota lumii*” și a descria *frunza* cu
„*dativile*” *capătul* și *nyala*, d. *fecio*,
rio, 3. *farbala*, și *betraia*. - *frun*
munar *șirpeli* cu „*cu vrei mureșeni*”
morțenora am *muștenit* *der*,
parment *scut* și *in* *parment* - *man*
pentru - *Joi* *de* *aceste* *o* *o*.
pentru - *Joi* *in* *noaptea* *vi*

Joi 14 Aprilie 853.

De la 7 ore dimineața până la 11, și după amiază la două am fost la *Fisc*, - altcând am scris acasă lui, și mie am compus mai departe

balada.- Seara mi-a venit o idee de o romanță sub “roata lumii”. 1). a descrie pruncia, cu datinile, caracterul și viața. 2).fecioria. 3).bărbăția. 4). *betrania*.- Încununând strofele cu “eu voi moșteni”, moștenesc, am moștenit din pământ sunt și în pământ m-am re’ntors .- Din toate acestea a aduce, cum lumea se’nvechește și se *prenoeste*. Cu ea apele și pământul, Împărații și până la cel mai din jos.

Cu secole mai’nainte așa au curs apele, cu secole mai târziu așa vor curge. Și nimic nou în lume, căci noi suntem noi. La aste’mi aduc aminte despre Horațiu în epistola către Persani, unde descrie caracterele omului.

Început. Oh! Lume. Din nimica, ca tine mă nascui!

Capăt. Și tot așa ne-ntoarcem și tot așa murim! (adnotări făcute pe marginea manuscrisului de At. M. M., n.n.)

Vineri 15 Aprilie. 853.

La școală și la *Fisc* Sănătos.

Sâmbătă 16 Aprilie. 853.

La școală și la *Fisc*, îndecătre seară m’am mutat cu *cvartirul*, în strada Granatirului, Nr. 8,1. Cond. ușia 2.- Curat și comod.

Duminică 17 Aprilie 853.

La *Fisc*, dar nu avu lucru dimineața, ci seara fusei a doua oară ca să-i lucru,- și la biserică.- După amiază cercarăm mai mulți un experiment *fisical*, prin biomagnet,-a juca orice masă. *Novinele* se *deprind* astăzi foarte cu acest *objept* însă *desvelirea* și dezbaterea lui nu explică mai *afund*.-

Experimentul stă,- ca jur împrejur să se pună mai mulți la o masă, așa ca degetele cele mici, cu a vecinilor să fie în neatingere,- hainele unuia de altuia să nu se atingă, sau acest *caten* să-l *selese*.- Semne se pot presimți,- parte încălzire în vânt, parte ca un vânt rece. Aceasta se poate întâmpla la 1/2- 1, sau și 1 ” de oră.-

Masa începe a se misca, pe urmă sărind pleacă către miază – noapte. Cum lasă cu mâinile odată înceată. *Deloc* dacă se pune *catenul* pe altă masă sau alt *objept* și în vreo câteva minute și aceasta o aduce în mișcare.

Luni 18 Aprilie 853.

La *Fisc*. - La D. Merce mult ne-am răs și petrecut. Astăzi *finii* epistolele ce am scris Dlui Fogarasy, - D. Suciu Iosif Presbiter și părinților mei. Mâne-zi le pusei pe poștă.

Marti 19 Aprilie. 853.

De mult doream ca să pot ceti “Antichitățile Transilvaniei” și astăzi în biblioteca universității îmi căzură la mână, - și începui a face *extracții*, - după Kováry (László, n.n.).

Miercuri 20 Aprilie. 853.

La școală și bibliotecă, am cetit pe Kováry, *objeptul* lui mai mult se *cuprinde* cu istoria maghiară, ce și ce s-a întâmplat în atare timp undeva, - Merită totuși a’l ceti căci fundamentul *opului* se *basedia* pe ruinele romanilor, - și un *extract*, așa și *incalere* la *fonți* noi încă câștigă.

Seara am fost la teatru “Cid” - publicul era puțin și pentru aceasta toată voia am fost pierdută. Bucata deodată mi s-a ‘mpărut dintre cele de mijloc. Tuse mare și *faonă*. -

Joi 21 Aprilie 853.

Până la amiază la *Fisc*, după amiază iară. - Sara am mai lucrat la “Muma româna”. -

Vineri 22 Aprilie 853.

La școală și *Fisc*, care mi-a lăsat a duce un proces la scaunul de lege în Buda pntru *apelațiune*. După amiază am cetit *Antichitățile maghiare* de la Kun Balint, -

Se poate omul cu răsura mira de *fantasiile* maghiare care le aduc despre originea lor. Ceva mai serios spre care Herodot *se citedia* îmi însemnai. -

Opiniunea încă nu e desvoltată de unde e numele maghiar și originea. Despre nume, unii zic căci vine de la cuvintele evreești Magar (*dejosat* împins) sau magur (străin, vagabond) sau de la

regele Sciției Magog, a cărui gen s-a chemat Mager, sau de la cetatea Madai în Media.

Și mai mult se vede căci ei au fost numai niște vagabonzi, căci altmintelea nu ar fi lăsat patria lor.- și *dejosați* căci de ar fi domnit nu ar fi lăsat ei cel adevărat din mână pentru unu incert și nu *agricolii* cei *antei* pe pământ și iară cultul lui Kun Balint.-....

Patria Sciției era dela Istru până la *Tanais*- de partea Pontului de către miază-noapte.

Sâmbătă 23 Aprilie 853.

Dusei procesul la Buda.- și *cercetai* pe D. Aaron dar nu era acasă.- După amiază luai la mână călătoria lui Gerny către Orient, prin România și Moldova ca să caute locurile maghiarilor de unde veniră ei.- Mai tare e interesantă pentru maghiari, puțin pentru străini. O voi *șorecura-o* toată.- Sunt mai sănătos.

Duminică 24 Aprilie 853.

Ieri am primit de la Popovici 3 fascicule din "*Jus eleziasticum*" pentru de a-i descrie, pentru Nicolaevici.-

Trecu ziua mai mult în zadar.

Luni 25 Aprilie 853.

După școală mă dusei în bibliotecă, și cetii mai departe pe Gerney.- *Fantasme* maghiare, ca și când în trecut numai ei ar fi viețuit.- fusă satirizat în *Albina românească*, foaia de Moldova, de Moise cel nou. El a scris o replică, dar Gheorghe Barițiu deși'i promise comunicațiunea în Gazetă, nu apărea, *escusându-se* cu oprirea lui Sturza.

Nu *șciu* din ce drept pune numărul ceangăilor și maghiarilor în Moldova 60 de mii.- Cuvintele aduse de el merită atenția,- el zice a fi împrumutate de la maghiari și adeverește urma maghiarilor antici în Moldova; însă acele cuvinte (pe care le voi *escrie*) nu sunt numai maghiare ci și slavice și germane, în urmare cade tipărirea lui cea faină, mai și la secuime.-

Marti 26 Aprilie 853.

Am continuat călătoria lui Gerney.- Acasă mai mult din Gebhardi Ludovic Albert, și-mi păru bine de combinațiunea care o aflai în istoria cu alte istorii ce cetisem mai 'nainte.- Însă nu-și ține tema, acuși acuși lovește la alta, și așa foarte *diebunește obiectul*.-

Miercuri 27 Aprilie 853.

Acasă am lucrat, despre Geți și Daci. Tot omul care lucră ceva, *debuie* să aibă scopul pentru ce lucră,- scopul acestor *extracturi* ale mele e de a *eda* o carte afară peste 4,5 ani,- în ea sa fie adevărul, știința,- și aceasta să o fac pentru români de *tesaur*.

Titlul cărții încă acum nu-l pot determina, am însă părerea să fie în două tomuri,- I. Dacia, II. Moesia.- Cuprinsul ei.

1). Titlul cu *iconă* înfățișării Daciei .- și 2). o prefață scurtă în care să fie scopul *opului* și al meu .- 3). Orațiune despre puterea și cultura romanilor, gloria- triumfurile lor, spre a îndemna pe toți cu gloria ce se zice români. 4). Viața lui Traian. 5) Istoria românilor de la Nerva până la moartea lui Traian în Dacia și Moesia.- 6) Popoarele înainte de Traian în Dacia și Moesia. Daci, geți, bastarni, sarmați, goți, gepizi, metanarte, moesieni, dardani, tribali, scandici, sciți și altele.- *colonele* grecești, sau alte *colone*.

6). Popoarele după Traian. Originea românilor de astăzi în Moesia și Dacia, și istoria lor până (la) 1000, după Crist.- Avari, huni, maghiari, secui sau serbi, ruși, bulgari, marovlahi.

7). Geografia Daciei Inf. și Super. și antichitățile lor.

8). Geografia Moesiei Inferioare și Superioare și antichitățile lor.

9). Constituțiunea Daciei și Moesiei, starea militară, civilă, politică, statistica, cultura, religia, datinile, *Mapa* Daciei și Moesiei în una, și lângă viața lui Traian și *iconă* lui precum Tacit o preda înainte (Traian în Senat zise odată,- „Iată spada! Și dacă domnesc rău o scoateți în contra mea, iar dacă domnesc bine, atunci cu toții-mi ajutați.”- altcând „ Cu mult e mai *consiver* 100 de păcătoși a nu pedepsi decât pe un vinovat a-l pedepsi”.-

Am părerea că și *iconă* cetății Romei, cu toată descrierea sa o

câștig, căci ar fi de lipsă a avea cunoștință poporul despre aceasta.-

Sunt sănătos.- Timpul e mai curat.-

Joi 28 Aprilie 853.

De atâtea ori căutai pe *Fisc*, și nu se mai re-ntoarsă.- Mai însemnai o *hronologie*, care o voi putea-o folosi pentru *Topografia atinsă*.- Și niște *fonți* pentru scopul acesta.

Vineri 29 Aprilie 853.

La biserică la 10 ore dim. și seara. Mi-au căzut *aminte* ceremoniile și cântările Lipovei și am dorit a fi acasă la astă serbare.- Unde-i Lăzărescu? Unde-i Suciul? Și unde-i Hațegu?-

Aflai despre Constantin Porphirogenetul, (împăratul Bizanțului, n.n.), căci e fiul lui Leon, al 5-lea și a scris o carte în privința administrațiunii imperiului pentru fiul său Roman, care i-a răsplătit cu aceea căci l-a otrăvit, timpul pe la 911 d. Cris.-

Fiscu încă nu a venit. Sunt sănătos.-

Sâmbătă 30 Aprilie 853.

Dimineața la 7 ore m-am mărturisit și cuminecat.- De la *Fisc* am primit 15 f. argint plata lunară zicând.- Nu cugetam atâta a căpăta.

Duminică 1 Mai 853.

Fusei *dispendiat* de scriere pentru ziua Paștilor. Sănătos sunt. Am fost la biserică.-

Luni 2 Mai 853.

Școală, biserică, *fisc*. Cu jale auzii despre inflamarea creierilor,- la Pr. Roșu.-

Mărți 3 Mai 853.

Am scris acasă starea cum sunt cu *Fiscu*, cu nevenirea în *vacanțiunea* viitoare. Și Tetei nanii și Sechii Sofica mulțumită. Capul m-a durut foarte.

Miercuri 4 Mai 853.

Am căutat pe Dn. Aaron, nu l'am aflat, i'am lăsat o scrisoare.

Joi 5 Mai 853.

Serbarea hramului la *serbi*, Sf. George, (Gheorghe, n.n).

Am fost iară la Buda.

Vineri 6 Mai 853.

Astăzi trimit abia epistola acasă. Mai scriu și lui Renn.- Idei din provocarea parisienilor către români.- Români, voi sunteți din acea spiță a omenirii, care, nici prin *fatalitățile* secolelor nu poate pieri, și n'a pierit.- Numele vostru, care ați moștenit de la străbuni, limba, datinile și tradițiile astăzi aduc o memorie de *suvenire* asupra trecutului, și o întărire în *antea* lumii, căci voi sunteți din acel gen care cu 19 seculi mai 'nainte a domnit lumea și cele mai gigantice urme ale *civilizațiunii* a lăsat.

Sâmbătă 7 Mai 853.

Fiscu s-a dus,- eu sunt sănătos.- Numai cele *scolastice*.-

Duminică 8.- Luni.9, Marți 10. 853.

În zilele aceste am *finisat* de tot balada *O mumă română* - și am mai făcut o horă populară „Frunză verde de mesteacăn”- În Bibliotecă am căpătat pe Ludovic Anton Moratoriu, antichitățile Italiei, evului mediu în *mediolan* MDCCXLII.

Miercuri 11 Mai 853.

M'am *deprins* în bibliotecă cu „*Corpus Inscriptionum* Jan (Ioan, n.n.) Gruteri”- omul de e român *debuie* să fie surprins de acele ce vede aici.-

Joi 12 Mai 853.

Am continuat *cercarea* inscripțiunilor și 100 am până astăzi.-

Într'una ridicată de Traian stă „ *aspice romule pater, gaudete quirites, vestra ista est gloria*”.

Vineri 13 Mai 853.

Dimineața'mi *căzu în minte* să fac eu un epitaf lui Traian. Acesta să fie și în *icona* înființată ,- și romanii de atunci,- și de astăzi să fie la mormântul lui.- Cuget mult și bine la această temă sublimă și *ponderoasă*.-

Sâmbătă 14 Mai.

Am primit de la *Fisc* 4 f.argint.- și m-am mutat la universitate.

Duminică 15 Mai.

Am primit prin Bacia Tănăsie 16 f.- de acasă și 10 de la Misici ,- epistola fu (...?) și sfătuitoare.- Mi-am cumpărat pălărie cu 5f.-

Luni.

Am scris Dlui Maxim Jurma și Georgevici.

Mărți 17 Mai 853.

Am cumpărat *căputul de vară* cu 6f ^{1/2} cr. Am scris Dlui Ion Marienescu, Misics, și I. Miculescu.- Necaz în ne-aflarea lui Kunst, espeditor pentru de a *fidelisa* o sentință.

Miercuri 18 Mai.

Am scris lui Bacia Tănăsie, pe epistola din 6 Mai cu 26f. Aur. În Bibliotecă am continuat tomul al II -lea din *Gruteri* .

Am cumpărat pantaloni și pieptar cu 5 f. au. - Sunt sănătos.

În *Pesti Naplo* am citit căci „ bărbații principatelor de la Dunăre, foarte tare se silesc a fi odată scăpați de protecția Rusului.- Aceasta numai atunci poate fi, adăugă, dacă Franța și Anglia ar interveni,- altminterea boierii și alți fanarioți curând vor da *ocasiune* spre noua intrare a trupelor rusești în Moldova și România.

Joi 19 Mai 853.

În treburile *Fiscului*, - pe urmă toată ziua în bibliotecă.

Vineri 20 Mai 853.

Iară așa, - Sâmbătă în 21 am *finisat* versul „O seară de fericire”. Am fost la bibliotecă și am *finisat* pe Gruter, - în patru coale, 163 de inscripțiuni mi-am strâns. -

Duminică 22 Mai.

Am scris *Eclesiasticul* lui Nicolaevici. Puțin am citit, baladele am modificat.

Luni. 23 Mai 853.

De marți până sâmbătă, am fost *deprins* la *Fisc*, cu dreptul *Ecles.* și cu Strabon, mi-am făcut *observațiuni* și l-am *finisat*. - În *stratisca* de (din) 1851 cu *conscrierea* ultimă s-au aflat în Ungaria 538.373 de români, în Ardeal 1.369.000, în Banat 416.930, în Bucovina 140.000, regiunea militară 124.000. - Către portul mării Ilirice (Adriatice, n.n.), cu număr mai mic. În toată Austria dară e peste 2.588.303. Dnul Prof. Laner zice , cu *drept* se poate zice 3.000.000 de români. -

Duminică 29 Mai 853.

Am fost afară la Amfiteatru. - deoarece încă nu (l) -am văzut.

Luni 30 mai 853.

Am făcut următorul, - pentru Traian.

„ Ca erou Cesar mort te-au pus în mormânt,
Dar încă ești viu...”

Pentru Almanahul de la Urbea mare (Oradea, în ung. n.n.), astăzi am *căștigat* să trimit: a) *O mumă română*, b) *Caiu Mariu*, (*Caius Marius*, n.n.), c) *Pe al meu portreu*, d) Epigrame: *Epoca de azi*, - *Zgârcitul*, - *Ochiul brunet*, *În Visu*, și iară *deștept*, - suvenire. - de la Netescu: *Dreptatea în pământ*, și *Străbuni și strănepoți*. - Eu

mai *câștig* epitaful *doar* (doi, n.n.) *frați*, și motto” *Musa adorată*”.-
Sunt sănătos.-

Mărți 31 Mai 853.

Miercuri, joi, vineri, cu cele *scolastice* cu *mapa* Daciei.- Azi vineri trimit la Oradea epistola, pentru cele *atinse*, și am scris și epitaful și motto.- Am primit epistolă de acasă, și de la Iosif Vasilescu.

Sâmbătă 4 iunie 853.

Scriu scrisoare acasă .- Sburdarea se face *goangă* și *pitică* și *mușcă*,- se face rană și rana doare și stoarce lacrimi.-
Și Dlui Stoian.

Duminică 5.

Am trimis scrisoarea, și am primit una de la Urbea mare, cum suna următoarea: H.Gi. Dlui Atanasie Marienescu, jurist în Pesta, Urbea mare, 31 lui Mai 853.

Îmbrățișarea intereselor acestor societăți arătate de Dta, în stimate-ți adresă *tramisă* către Conducătoriul ei o *acceptăm* cu bucurie și pe care de o parte’ți mulțumim pentru acest țel, de alta drept răspuns la respectoasa-ți întrebare, te rugăm ca *operatele* ce au a intra în Almanah pe anul *curinte* să ai bunătate până la mijlocul lui iunie a.c. a ni le înmâna, și aceasta și altor ce vor fi depinzând cu asemenea lucrare, *placă* a încunoștiința descoperindu-ne altcum bucuria primirii la oricare timp. Georgiu Delian, Notar pentru *Junimea Română* Prof. Conducăt. Societății.

*Luni, 12. 853.
 În săptămâna aceasta m'am deprins distimpt cu *novela*
humorescă pentru dl. Gavrilă Caltunariul pentru de a o trimite la
 Urbea mare. - În zilele acestea sosi, și încă e aci Principesa Moldovei
 Ghica. - Despre Principele Ghica am cetit astăzi căci Rusul a trimis
 un general al său ca să fie ministru de *resbelu* în Moldova. Principele
 însă aceasta nu voi a *precunoaște*, ci răspunse, căci el voiește a domni
independinte sau pentru totdeauna va depune *ofițiul* său; dar mai
 voios se desparte de viață, decât să *conceadă* *pretensiunilor* străine.*

Duminică 12 iunie 853.

În săptămâna aceasta m'am *deprins distimpt* cu *novela*
humorescă pentru dl. Gavrilă Caltunariul pentru de a o trimite la
 Urbea mare.- În zilele acestea sosi, și încă e aci Principesa Moldovei
 Ghica.- Despre Principele Ghica am cetit astăzi căci Rusul a trimis
 un general al său ca să fie ministru de *resbelu* în Moldova. Principele
 însă aceasta nu voi a *precunoaște*, ci răspunse, căci el voiește a domni
independinte sau pentru totdeauna va depune *ofițiul* său; dar mai
 voios se desparte de viață, decât să *conceadă* *pretensiunilor* străine.

Luni, marți, miercuri 15.

Am fost *deprins* la Fisc și cu *novela umorescă*. Astăzi trimit
 epistolă la Bacia Tănăsie pentru de a mă încunoștiința despre unde
 era măria sa Patriciu; și lui Eufimie, pentru de a-mi scrie despre
 terminarea *maturității* acum, și este și la (...?)

Sunt cam sănătos.

Politica Rusului în strânsă pretențiune cu chestiunea orientală
 se vede a se estinde pentru Constantinopol, ca pe urmă ușor de-
 nvingând Grecia,-să fie fiul lui, Constantin, regele
 Constantinopolului: îmbierea la *resbel* din părțile *potențaților* potinte
 se vede temerea, de o *revoluțiune* universală europeană.

Joi 16 iunie 853.

Dlui A. Roman în Urbea mare.

Reverende Domnule. După ce cu data din 3 iunie vă trimisei niște *opuscule* și mai târziu întreb că încă puține ați *capetat* sau poate veți *capeta* pentru a mai îndeplini încâtva cazul lipsei, îndrăznesc a vă trimite și în proză ceva,- o novelă umorescă și mai niște *versicule*.

Nuvela, adeseori e (numai,n.n.) simplitate, însă după părerea'mi, aceasta doar o face interesantă, arătând datini și caractere din viața comună-poporală; apoi- pentru aceia care de acum *debuie năimiți* la lectura literaturii române, e *salutariu* (salutară, n.n.)

„ut pueris olim dant crustula blandi doctores”, a-i momi și cu ceva *petrecetoru*, de răs.

Altminterea pe cum lipsa opurilor vă va sili a o folosi sau pe cum va suferi critica.

La primirea primei provocări din partea On Societăți de lectură de a împărtăși scopul și celorlalți amici, dintre care unii promiseseră sprijinire, dar citind epistola *prochematoare* o judecai numai de mine *atingătoare* și de o dilemă obscură, și zicând că pentru cei nechemăți la nuntă să nu fie așa mă îndeamnă a îmboldi cu ale lor.(text la care A.T.M. renuță)

De va fi primită cu ocazia când mă veți înștiința despre primirea epistolelor mele îmi scrieți și aceasta, de nu- atunci (ca un *op* acolo fără folosință, iar eu n-am avut odată scris) mă rog a mi se retrimite, nu pe poștă, ci altcum, când se va putea.-

La *prochemarea* On. Societăți de lectură, am încunoștiițat scopul și altor amici care parte (o parte) promisera, parte pentru *meta* ocupațiune... Când însă cetiră epistola ce' *prochematoare* o aflu de o dilemă obscură, și numai de mine *atingătoare* pentru ce ca un nechemat nu îndrăznesc a se întreba salutând etc.

Cu *ocasiunea* aceasta am trimis și o Seară de ferice,- Frunză verde de mesteacăn și Însuratul.- Cu data de 17 scrisei epistole.



A. M. Marienescu împreună
cu *amații* săi părinți

Vineri 17 până în 25.

Am fost *deprins* foarte cu *Fiscu*.

În 23 m-am întâlnit cu Dna Alisandra Lăzăruț. D. Lazariu, sora și mama Dumnealor. În privința aceasta în 25 am scris acasă lui Baci Ștefa. De la D. Alisandr(u) am *capetat* 2.f. argint.

Sâmbătă.

Fiscu s-a dus.

Duminică am primit epistolă de acasă: îmi scria Maria și-mi trimite 6 f.au. mi scrie D. Iosif Suciu, D. Nagy, și Tata.

Luni, în 27. am primit epistolă de la D. Stoica,- și alta lui Aaron să predau. Eu *tocma* azi trimisei epistolă acasă, Dlui Stoica, Dlui Lazarovici.

Martți. Răspunsei lui Iosif Vasilescu, și scriu și lui Jurna.

Miercuri 29 și Joi 30.

Am scris scrisoare Mariei, lui Uica Onu, și Dlui Stoica.-

Iulie 1853.

1. Vineri

Numai cele *scolastice* și scrietoriale.

2. Sâmbătă.

M'a trimis *fiscu* la Vacz, pentru a transcrie un bun cumpărat, pe numele lui. Pe drumul de fier m'am dus, și în *cortelărie* avui onoare a mă întâlni cu D. Pulha de la Arad, și D. Neni, soția Dlui.- Era *morbos* greu de foale.- ea mai sănătoasă, îmi *prতির* ca să scriu lui Bacea Tănase despre dumnealor, și sănătate.

La Vacz ajunsei pe la ^{1/2} 11 nu *fui* fini nimic deoarece *partaele* nu se reprezentară.

Re'ntoarcerea mea fu pe Luntrea de albie, unde avui onoare cu D. Lucian Mocioni. 'Mi păru bine de *amicia* care simte către mine.

3. **Duminică, luni, marți, miercuri, 7 joi.-**

M'am *deprins* cu estragerea dreptului roman, datorinția fiscalială nu fuse cam grea.- Astăzi trimisei epistolele scrise din 30 Iunie, cu o ocasiune și răspunsei Dlui Nagy.-

8 Vineri. Primii o epistolă de la D. Fogarasy,- în care se *escusa* pentru că nu mi-a scris, și dorește ca eu adeseori să'i scriu. M'am bucurat foarte.

9. **Sâmbătă.-** Am răspuns din Dreptul roman.-

De astăzi încolo nu voi mai fuma nici într-un chip.- nici îmbăta; în *d'atinsa* ca până acum nu voi mai gusta. În vreo câteva zile—simții un greumânt în piept, părerea'mi e-că de umblarea iute pe trepte,- și pe urmă de șederea la scrisoare,- așa doară casurile *atinse* mai sus.

10. Duminică. Luni, Marți. Cele *scolastice*, fiscaliale.- și versu' următor.- M'am luat de ideea Cotiso, regele Daciei pentru o novelă istorică.-

În tabăra Dacilor

Sus măi dace

Nu da pace

Ci te pune

Și supune

Pre cei mai mari

Și cei mai tari,

Ce sunt romani

Și-ai noști dușmani.

Pe Zamolcsis,

Eu că am zis:

Și am jurat,

Când m'am luptat,

Pentru rege,
Și relege,
Și acest popor
Eu voi să mor.

E' sus cana
Daciana
Și închină
Cu noi vină;
Tot să piară
Ca de feară,
Și acel nume
Mare'n lume.

Epigrama Corpus juris.
Mare *spaia*, pandur, erai prin satele noastre,
Ne' ai jucat, și jucai
D'azi ostenit odihnești.

Miercuri 13 Iulie.

Seara am fost la teatru, am auzit pe concertistul Aloisu Wiest din București, – Magistru de cor al principelui.- 3 producțiuni a avut, – a treia au fost două arii române pe lăută;- într'adevăr el e adevărat și perfect artist;-cele române fuseră plăcute tuturor;- Gazetele maghiare zic căci caracterizează foarte tare poporul român.

Joi 14, Vineri 15.-

Am fost *cuprins* la *fisc*. Joi seara am mâncat toți românii mămăligă la Merce.- *călțuni* noi- 4 florini.

Sâmbătă 16.

Amicul meu astăzi s'a dus acasă.- Dorul patriei în mine *esunda*.- Următoarele notițe le am din “fata morgana” după Kövary, însă ideale după fantasma mea.

În tradițiile poporului e o *frânsetură* de epopee; cu care se reprezenta spiritul poetic național, și trecutul națiunii. Poetul bate lira sa la mormântul trecutului națiunii,- și acesta e sentimentul cel *contragetoriu* care întinde ca ugerul – laptele cel dulce a' frațietății.-

Sunt... (cuvânt omis de autor, n.n.), de istoria care umblând pe marginea mării a memoriei poporului aștept jocul *esundării* și scăderii, că oare memoria nu a aruncat mrejele noi pe port din afunzirea *chienitării*.-

Sunt cercetătoriu de tesaur săpat; nopți *privediegi pendent*, că oare nu se aprinde undeva un tesaur istoric al națiunii ascuns, ascuns de atâția *seculi*.

Dacia- ca vomiturile *Lavinei* aruncă din sânul său, ce dinții timpului au rumegat și gâtul cel nesățios al pământului au înghițit,- din lumca istoriei și artelor.

Două *etăți* a tradițiilor au fost până acuma; *anteia* a lumii păgâne cu sclavii săi; a doua a lumii creștine cu servii =vasalii săi.

În *etatea d'antei*, poporul era foarte jos și dușmanii foarte'nalt. Și pentru aceasta poetul vedea în domni – *diei-fatagi*. *Etatea* a doua făcu giganți și sânți, și *fatagi*.-

Veniți la ruinele cetăților, despre care tradițiile ne vor spune și acum,- când ele au crescut, când au înflorit, și s'au veștejit; veniți să vedeți *lusurile* naturei, care învechește ce e nou,- și multe va'nnoi ce astăzi e vechi.-etc.

Este o tradiție despre Argir – e *cuprinderea* Daciei prin Traian.

Pe Carpații Ardealului de la apus unde mai ales românii șed, e Detunata.- cu stâlpii *basaiți* către cer ridicată; Tradiția zice, “ Ca o fată de dac, se *amoreza* într-un fiu de *fatag/roman*/. Tata e în contra*, - fata se'ntâlnește aci cu el; tata mânios ca să se răzbune, cu servii sei merge după fată și o ucide – vine fiul și ucide pe tată. Atunci cerul a început a tuna, și pe ucigători i-au prefăcut în stane de piatră.

Din aceasta se vede invidia către romani ca a celor mai mari,- deoarece *fatag* se înțelege roman.

Lângă Meries pe câmpie este o *ruină*, și tradiția zice, că *fatagii* din cetatea aceasta nu puteau suferi sunetul *campanelor*,- pentru că într'o zi de biserică și târziu l'au stricat.

De la carpat. ardelean...
 mai ales romanii si e detonata -
 cu stelu barab care era pedicata. Mon
 ditia dice, "Ca o fata de daci, de amu-
 nicia intru infu de daci, fatagi prouam.
 Tata o in contra, * fata ve intalneste aci
 cu el; fata mamis ca va si resbune, cu
 servii se merge dupa fata si o ucide -
 vine fii si ucide pro fata. Atunci cum
 era inceput a tina, si pro ucigatori tau
 se fecu in steam de jatra.
 Dinacista se vede invidra catra romanii
 la acelu mai man, de oare ca fatagi se
 inlicile romanii.
 Lunga mien pe campia este o mura,
 si fatagi dice ca fatagi de din ce la de a
 acelu au putea suferi sucedul campu,
 mura - pentru ce mura de de buerica si
 furu

*presupunere despre neîmpreunarea dacilor cu romanii.

O fată – *fatagia*- a venit la *fontana* după apă.- însă numai atunci putea duce dacă vre un gigant i-a *riurat*. Însă acestea de oameni voia a *se riura*, pentru ce *fatagile*, s-au dus fără apă. În patimile setei așadară, lăsară *fatagii* – fetele/ cetatea.

Fatagia = aristocrația, și până și ceva sub creștinătate ține domnia lor.-

Așa'mi stai *antemi* Dacia antică cu pomposul tău trecut, ca o ruină magnifică, a cărei grozave dărâmături cântă o viață glorioasă, bătălii și lupte *remunerate* cu laura. Virtutea străbună, eroitatea, și sfânta *amoare* de patrie ca un tesaur aici s'au înmormântat care acum prin floarea de suvenire, ce crește pe câmpia lui/ țărâna lui/ *prennoiește* memoria în *antea* acelor fii, bărbat și femeie,- peste a căroră străbuni acum susură râurile Daciei.-

Duminică 17.-

Luni 18. Amicu Ioan Netescu și Ladislau Lazăr au depus în Buda al doilea examen de stat .

Miercuri 20. Am răspuns din dreptul gintelor.

Vineri 22. din dreptul criminal.

Observațiuni istorice din “ Pesti Naplo “ de astăzi.

Până la anul 1812 Basarabia s-a ținut de Turcia, însă după *tratale* de la București din anul acesta, au căzut sub Rusia.

1774. În Kainard (s. a.) s-au tratat, ca în cazul vătămării Principatelor Rusia să poată pune vorbă la Poartă.

1826. Dreptul Rusiei acesta, de a putea pentru Principate a-și pune vorba sa la Poartă, prin legătura de pace din Ackerman, i s-au făcut Rusiei de Drept reprezentational(reprezentare de drept, n. n.)

1828. Când Diebits ducele Suprem al Rusiei a trecut cu oastea peste Balcan și au amenințat *Stambulul*; dreptul reprezentational l-au prefăcut în Protectorat.

1848. Revoluția a cauzat intervențiunea de arme a Rusiei și în 1849, 1 Mai în 1849. Balta-Liman s-a înființat un tratat, ca numai în cazul revoluției poate intra Rusia, sau Poarta cu oaste în Principate, însă și atunci din o parte numai cu 35.000.

1829.- Până la anul acesta, Principatele au fost adevărata posesiune a turcului. Poarta avea garnisoana în țară.- ea a denumit-o *Ospodari* .- *Ospodarii* erau aleși dintre grecii fanari, care greco-turcii manipula, și întru culegerea tributului cu soldați la tron *cru- deli* albaniani sub nume și de arnăuți chinuiau foarte tare poporul.

În anul acesta -1829- în *Drianopole* s-a legat pace,- s’a făcut constituțiune semisuzerană sub garanția Rusiei,- alegerea *ospodarilor* era prin boieri,- întărirea lor prin Rusia,- și Poarta’i înmatricula numai sub condițiunea tributului anual.

Sâmbătă, 23.

Am fost cu amicul Dejeu afară la vie; impresie plăcută a făcut pentru mine această *comoțiune*.

Duminică, 24.-

Amicul Popovici a plecat acasă. Am fost la Buda.,- D. Aaron mi-a predat niște ordinațiuni și m’a instruit pentru a putea corespunde chemării *trasetore*.-

Am scris epistolă D.Fogarasi cu data din 26 Iulie,- deoarece atunci o voi trimite. Cuprinsul ei; bucuria că *fericitat* a primi *pectaveritatei* sale; finea anului și.- *deprinderea* pe vacanțiune. Noutăți și *arguții* despre, Mișcarea Divanului și *stelnițe* -așa o familie (...?) s-a colonizat în Pesta; nu știu de n-au venit cumva și aceștia din Asia cu ungurii,- și o fi de originea Hunscythafaj; acesta e familia săltăreților.

Nu vrea să iasă afară la câmp, numai tot în casă ar șede, în paturi, pe paturi , pe canapee să lenevească.

În ciuda familiei, fauru acum tot paturi de fier făcu, ca să le fie tare căpătâiul, și doar vor ieși afară; dar poate că poți scoate pe dracu cu oaspeții de după ușă.

Mormântul lui Petru Maior, ca de sigur se zice a fi în Buda și în atare locu, în care D. Aaron dorește și silește a se ridica un monument, prin români, așa precum el a meritat, și așa pe cum românii de astăzi ar ști a rememora faptele vieții sale; Gloria românilor astăzi numai prin monumente mai *dieredia*,- dar, vai, departe suntem și cum ne-am desbrăcat de motivul acesta,- prin care *debuim* pe români a'i *înseculisa*. Recomand *Muma romana Mademoisellei* Julia.-

Astăzi scrisei și unchiului Munteanu cu data de 26.- într-altele: despre îndepărtarea Măriei Sale Patriciu, am înțeles cu mare durere, și am auzit venirea noului episcop. Acela e *nedieuitat*, acesta necunoscut. Acela e original, acesta e copia. Am auzit destule, câte și mai câte că vor face arădanii cei din față pentru episcopat; dar degeaba întoarseră *paliul* și'l *așternură* omagiului. *Cotcorisarea* arădanilor e *îndatins* împrumutată de la lipoveni și lugojeni mult latră și gura, până energia ajunge în faptă.-

Pentru că Aronian e ales pe tron prin intrigile *Plotinei*;- așa degrabă *dieuităm* moartea lui Traian. Românii ca romanii, sunt mai răi decât neromanii;- Ei lasă să piară *pelciga* Saguna și Roma.

Luni. 25. Dlui Fogarasy prin Balaci trimit cotele în capăt zic: Pentru ce mă rog ca acesta a mea mare *îndrăsninția* să nu o judecați nici din un punct de atare scop, căci chiar sinceritate simplă și o stimă prin care pot servi cu devotarea mea.-

Astăzi am compus din *Musa în visul poetului* strofa a 2, 3, 4, 5, 6.- m-am bucurat foarte când am *precetit-o*.-

Marti.26.- Am scris scrisoare, lui Zsika,- și acasă.- Causele pentru ce rămân aici.- etc.

Aflând compoziția epistolei abdicatoare Mocsonesților,- judecai a fi interesantă pentru cândva.

Kegyes nagyságos Asszonyom! Közeleg a percz melyben utolsó tisztelem jeleit kell tanúsítnom 's talán e várostól is egy időre v(agy) örökre el kell válnom. Nem rég hogy hivatásom feladatáról bátor valék lemondani; okait is kezdém előhozni, de akadályozva nem sorolhatám fel. - Vártam megkérdeztetni – de ez nem teljesült, hogy pedig közelebbről ösmerje okaimat ez alázatos soraimnak benyújtási foganatás reményében.

Én valék azon egy boldogtalan tanító, - ki csak a két első évben segítve és gyámolítva egészen szüllőim ajálásával, a többi hat éven át, ön magam tartám fen, ez időközben a szerencsétlen polgári háború is dühöngött, hogy élve – dühétől megszabaduljak, szüllőim köréből nem léptem ki.- ez hat év azon zordon idő, melyben a sors nehéz és büszkés feladataival kellett daczolnom. Küszködtem is eleget - és sokat is eltiporva hátam megett hagyék 's mind ez, mind próbák közé tett tiszta szivem, a vastürelem, őszinteség, szorgalom 's tán egy kistudományosság, nagypártfogokat szerzett számomra, kik e nemes és jeles család körébe ajánlottak. Fogadva is valék hogyan viseltem magam elkell mellőznöm, mert Nagyságod is szemtanúja lett. Dicsőségnek tartám, hogz én valék az, ki e nemes családi körben élhetek, - e dicsőséget távolétemben is magammal vonom.- Szent célul kitűztem magamnak már midőn a tudományok pályára léptem, egyedül a művelést és ez mindenkor szemem előtt áll. Hivatásomnak átaladottak nemes és szép gyermekei, - én az értelmes tanítást, hogy elméjük a szellem felfogásához közelítsen és a nemes nevelést célul vettem, erre pedig eszköze váltam. Cél akartam én is lenni, magamért, szüllőimért és a nagy de boldogtalan román nemzetért mert a művelést és művelteket szívszakadva várja; de ő még balgatag reményeiben, nincsen ifjusága, mert maga kevés, a miye van,

én tudom. A száraz betegség előjeleit adta, a mult tél is elősegíté azt; - már a halálfenyegetődző ábrándaitól kell tartanom.

A gyermekek tanítása ha valaki előtt nem cél, nem szent, mérgeződés nélkül folyhat; de én szentnek tartván számot nem akartam adni az isten előtt, 's mint szent, - a mérgeződés melyet könnyelműségek okoztak szívemhez ragatott 's szenvedésbe hasadt.

Ezekhez járult N. Úrnak engesztelhetetlen haragja, melyben többizben ártatlanul vagy kevésbé bűnösen keményen lesujtott. Méatlannak és esztelennek nyilatkoztaték, már pedig így, többé nem bizható kezemre a gyermekek nevelése, 's e végett a szégyen mely a világot reám vélem dönteni, lemondásra kényszerült.

Az ég tanum, mily könnyes szívvel hagytam el én Fengit (Fenségét),-midőn tapasztaltam az ég számomra és boldogulásomra, Kegyes Nagyságos Asszonyban egy más anyát rendelt; mert előre küldött ledönteni jövőmnek első akadályát mely az érettségi vizsgának feladata vala. Ledönteni is, és hála az égnek, köszönet pedig Nagyságodnak, a megkívánt sikerrel.

E végett – ösmerem, hogy sokkal kell tartoznom, és ne véljen bennem egy háládatlant; mert tiszta szívem a sírig ezt el nem fogja felejtteni. Imádom az istent ő jutalmazzon.

Tudom hogy anya szíve szakad gyermekéirt; - de hat év fájdalmimnak érzete, már tulczigázta életunalmamat, és a sorsnak adtam magam.

Pesten. Sept. 19-én 852.

Stimată Doamnă!

Se apropie acel ultim moment când trebuie să-mi exprim considerațiunea, și poate pentru totdeauna să-mi iau rămas bun de la orașul acesta. Nu demult am avut îndrăznela de-a renunța la exercițiul funcțiunii mele; -încercam eu să-mi spun motivele dar fiind stingherit nu-i mai venise rândul. – Așteptam să fiu întrebat – dar nu mi s-a dat, de aceea astfel doresc să mi-le exprim.

Eu fusesem acel dascăl nenorocit care numai în primii doi ani m-am susținut cu protecția și subvenția părintească iar următorii șase ani mă întrețineam de unul singur, tot în acest timp ca să scap

de furia războiului, care bântuia pe atunci, n-am trecut de hotarele cercului părintesc.

Acești șase ani erau acei cumpliți ani, în care trebuia să-nfrunt greutățile sorții mele, - m-am și luptat destul – reușind să depășesc multe; Toate astea mi-au pus inima la încercare, prin răbdare de fier, sinceritate, sânguință și poate și un pic de erudire, obținând astfel protectoratul acelor care m-au recomandat în sânul acestei familii nobile și distincte. Eram și întâmpinat, dar trec cu vederea cum am purtat pentru că ați devenit martoră și D-voastră.

Socoteam drept cinste faptul că eu eram acela care trăia în sânul acestei familii nobile – cinste pe care mi-o păstrez și în depărtare; Când am îmbrățișat cariera științelor, mi-am propus urmărirea unor scopuri sfinte și anume cultivarea științelor, scop pe care nu vreau să-l uit niciodată.

Încredințându-mi educația, în vederea apropierii pe tărâmurile cunoașterii, a frumoșilor și nobililor D-voastră prunci, am îmbrățișat nobila activitate devenind mijlocitor.

Vroiam să fiu eu însumi un scop, pentru mine, pentru părinții mei, pentru marele neam românesc nenorocit, pentru că el așteapă din adâncul sufletului său cultura și pe cei cultivați; El este încă năuc în speranțe, nu are tinerime, cât îi, este puțin și până el trece de calea anevoiasă a științelor nu poate năzui la țară și națiune cu desăvârșire.

În sânul acestei familii nobile am nădăjduit atât la cultivarea copiilor dar și la a mea, că doar nu să trăiesc am venit la Pesta, dar zi de zi am întâmpinat obstacole – dispozițiile dese și greoaie ale D-lui; - m-am străduit din greu să fiu înțeles și să nu pătez recomandarea protectorilor mei.

Dar toate au o limită, și a sosit acel moment când răbufnirile suferinței ca niște flăcări curg din inima unui desgustat de viață, blestemându-mi viața renunț la a mai sfida soarta și mă las purtat de ea iar cu sentimente tenace sunt obligat să demisionez. – Aceste sentimente numai de unul încercat poate fi priceput.

Alături de scopul sfânt, studiul, - este nevoie de sănătate și trai. –

Despre asta vroiam să mai discut dar n-am avut ocazia.— Eu sunt slab din fire, nu pot ierna în camere neîncălzite, trecutul aspru l-am suportat dar numai eu știu cum. Ftizia și-a arătat piaza rea, și iarna trecută a mai ajutat-o. — ajung să țin de himera amenințătoare a morții.

Dacă pentru cineva educația pruncilor nu reprezintă un scop sfânt și nobil, atunci ea poate fi fără bătaie de cap, dar pentru mine este sfânt și n-am vrut să dau socoteală în fața lui D-zeu — ușurința, nechibzuința lor mi-a străpuns inima făcându-mă să sufăr.

La toate astea s-a mai alăturat furia de neispășit al D-lui — de multe ori deprimându-mă fără vină sau puțin vinovat. Nu se poate încredința educația pruncilor cuiva care a fost declarat nevrednic și nesăbuit, și în sfârșit rușinea care s-a năpăstuit asupra mea m-a silit să demisionez.

Cerul mi-e martor cu ce inimă înlăcrimată v-am părăsit știind că cerul în D-voastră mi-a dat o a doua mamă, ajutându-mă la trecera primelor obstacole ale destinului meu — examenul de bacalaureat, pe care l-am luat și cu rezultatul scontat datorită D-voastră.

Pentru toate astea știu că trebuie să vă fiu îndatorat, și să nu mă considerați un ingrat pentru că inima mea curată nu va uita toate astea. Îl slăvesc pe D-zeu, el să vă răsplătească.

Știu că v-i se rupe inima de mamă — dar durerile celor șase ani au stârnit sila mea de viață dăruindu-mă astfel sorții.

Pesta. Sept. 19 .852.

Mercuri 27.

D. Aaron mi'a predat chemarea sa încât era de încrezut pentru mine la tipografie, și translatorat.-De *spese* 3 f. Aur-a călătorit la Transilvania.

Joi 28.

M-am întâlnit cu Petru Misici, m'am bucurat foarte.- Am *tramis* pe el ... «Quadrilul și Polca»- «Doi pescari» și pe *Iuliu Cesar* așa și epistole care era pe Balașy să le trimit.

Vineri. 29.-

Balaș a plecat, l-am petrecut.-

Sâmbătă 30.-

Abia la o săptămână veni *Fiscu* meu. Mă întristai foartese zvonește căci el va să fie *eschis*. La Henfler și Pauler m'am scris.
(*Lîbelul*)

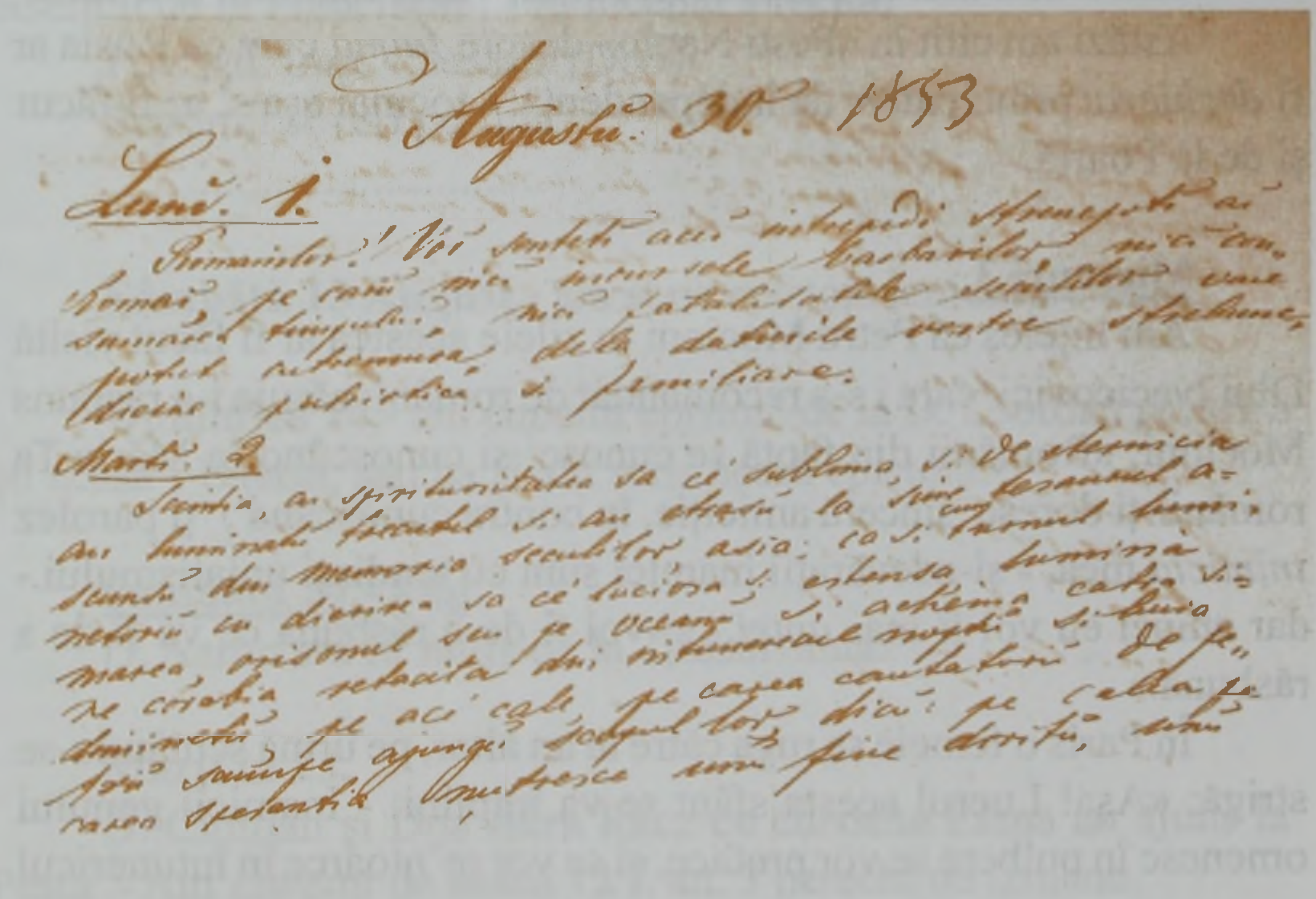
Duminică 31.

Acasă cu multe mărunțișuri mi-a trecut timpul. Astăzi la decan.

August 30.

Luni.

Românilor! Voi sunteți aici *intreprizi* strănepoți ai Romei, pe care nici *incursele* barbarilor, nici consumarea timpului, nici fatalitățile seculilor v-au putut cutremura de la datinile voastre străbune, *dieine* patriotice și familiare.



August 30 1853

Luni. 1.

Românii! Voi sunteți aici *intreprizi* strănepoți ai Romei, pe care nici *incursele* barbarilor, nici consumarea timpului, nici fatalitățile seculilor v-au putut cutremura de la datinile voastre străbune, *dieine* patriotice și familiare.

Marți. 2.

Scinta, cu spiritul său sublim, și de eternitate, au luminat secolul și au etalat la sine desăvârșit adevărul și memoria seculilor, așa că și în timpul lumii, reținerii cu diavolul și ce lucioasă și extensă lumină, marea, orizontul său pe ocean și așezarea către viață, de creația rețocată din întinzierile nopții și bucuria, pe aci căle, pe carea căutătorii de fa, și-au găsit ajung. Jodul lor, din pe căle, pe carea speranța noastră nu fine dorită, sau

Marti 2.

Scinția, cu spiritualitatea sa cea sublimă, și de *eternicie* a luminat trecutul și a atras la sine tesaurul ascuns din memoria seculilor, așa ca și cum turnul luminătoriu cu zărirea sa cea lucioasă și *estensă* luminează marea, *orisonul* sau pe ocean și o cheamă către sine corabia rătăcită din întunericul nopții și bura dimineții, pe acea cale, pe care căutătorii de pietre scumpe ajung scopul lor, zic: pe calea pe care speranța nutrește un fine dorit, un viitor de ferice!

Așa e! Așa! Însă un neputincios, căruia *Ddieu* nu i-a iertat de a ști toate ce au făcut ei în trecut, și a străbate cu mișelitatea sa marea memoriei,- acel ocean nemăsurat de a se desmierda în tesaurele lui; se preumblă numai singuri pe *litorele* ei, și așteaptă *esundarea* etc., etc...(caută în luna trecută).

Așa și eu numai cu acele tesaure micuțele mă pot linguși dulcea națiunii mele române ce așa răsfirate, săpate și din ruginile timpului le-am ales; ca pe lângă suta deșertăcine și puteri *devere* ce are omul în sine.- să aduc până în capăt,- un întreg.

Caută înapoia ta, gloria trecutului, în sânge a apus!.

Caută în *antea* ta cerul, acest sol un viitor mai bun ți-a adus.

Astăzi am citit în «Pesti Naplo» despre *faima* cum că Rusia ar fi *dechievat* principatele de independență; - tocmai așa s' ar fi făcut și de la Poartă.

Miercuri 3.

Am înțeles că Petru Mocioni în zilele acestea ar fi făcut vizită Dlui Ivacicovici, care i s-a recomandat de români; căruia i-a răspuns Mocioni: «Românii din faptă se cunosc; și cunoscând în Măria Ta românii-ți doresc sinceră amicitie, în contra cunoscând , 'ți parolez *inimicia* mea, - și-adevărații inamici sunt cu tendinți uniatismului.- dar atunci eu voi fi mai *antei*, - și voi fi de-a răsbuna ce va fi de a răsbuna.»

În Paris o femeie se ruga către la un altar, pe urmă sculându-se strigă: «Așa! Lucrul acesta sfânt se va împlini: - Inamicii genului omenesc în pulbere se vor preface, și se vor re'ntoarce în întunericul

din care pe un momentoriu a scăpat;- ca în calea lor aprinderi, ucideri, răpiri să comită”.-

Poporul se *astrânsă* și o întrebă ce vrea, iară un *gensadarm* voia să o scoată afară, cărora le răspunse: “Cine sunteți franțioși nerecunoscători? Au dar nu mă cunoașteți? Eu sunt Iohana, (Ioana, n.n. D’Arc);- trimiterea mea e de la D-zeu,- a ajuta Împăratului întru suținerea păcii.-

Joi 4.- Sâmbătă 6.

Astăzi au prânzit D. Proc. Ivașcovici și Kengyelatz la D. Mocioni.-

Duminică 7.

Procopie Ivașcovici *a cercetat* biserica greco-romană, după misă fu salutat de capul comunității greco-romane. Cu acesta a fost și Arhimandritul Naco, de la Hodoși, (Hodoș – Bodrog, n.n.).-

Luni.- Marți 9. Inscripțiunea următoare am scris-o din *murul* bisericii de la Franciscani.- (a început a recita)

Pov. sal. Imp. Caesaris (Divi)-

Septimii severi pertina

.....

Sâmbătă 13 August.- am scris epistolă amicului Manu.

Duminică 14.- am *capetat* epistolă de la D. Csordan pentru a ști acasă‘i Bălașa, sau ba și am scris acasă epistolă.-

Sâmbătă 20.-Aug.

D. Aaron s-a re’ntors de la Transilvania.

Marți în 23.

D. Ciordan și Dna Aura Racz cu cucoana Elena au ajuns la Pesta .- Am *capetat* de acasă 12 f. au. 3 perechi de izmene.

Sâmbătă 27.

M'am întâlnit cu Murgu (Eftimiu, n.n.) liber de captivitate.-
Am trimis epistola Dlui Alesandru Roman;- *prennoirea* baladei
Muma română.-

Luni 29 Aug. Lipovenii au plecat înapoi.

Marti 30 Aug. 853.

Prețuite unchiule Ioane! Și Constandine!

Încă nu v'am scris nimic de când sunt în străinătate, și pentru aceasta, scrisoarea mea, vă va pune în mirare, ce după or câtva vă va și îngreuna.

Precum bine știți,- eu de atâția ani sunt pe la școli;- 6 ani am fost în Arad la *cholă*, 1 (an) în Timișoara, și de doi ani sunt în Pesta; iară pe anul viitor voi intra în al doilea an al legilor adecă în a 10 *cholă*.

Prin multe am scăpat până aci și încă mai am 3 ani cu toată cheltuiala ce m'ar împiedica ca să găt.- în toate părțile numai bani împărțesc, ca să pot ajunge odată la scop, tot de la părinți am cerut,- și în câtva pe cât puțin mai agoniseam și eu.

Dar pre părinți i-am îngreunat foarte mare încât nu mai pot trimite, iară eu fiindcă umblu aici (la) școală, nu pot încă să mă agonisesc acum, cât să pot trăi, - pentru aceasta - iubiții mei părinți; scrisoarea prin care ceream ajutor de la ei, m'au îndreptat prin voia lor către Dvoastră unchii mei și or zis părinții, ca să vă rog a'mi face un bine mare, care rugă o mai rugasem. - Așadară îndrăznesc a vă ruga, ca pe la începutul lunei lui Octombrie să'mi trimiteți 80 f. argint, din partea Persidei, a mumei mele, cu atâta mai tare că voi atunci să încep *chorele*, îmi trebe de-mi trimite banii, care îmi sunt foarte scumpe, că îmi trebuiesc pentru *cvartir*, și alte sunt de lipsă.

Eu nădăjduiesc aceasta foarte tare, că-mi veți trimite banii ceruți pentru *cvartir*, că și Dumneavoastră mă iubiți, și doriți ca pe lângă atâta grijă a sări în ajutor să ajung și eu a fi odată om, (...).

Eu nădăjduiesc în primirea rugării mele, nu pentru că cer acum, în așa timp, când se mai poate face câte un ban,- nu pentru că o sumă care pe timpul așteptării mele se poate strânge.

Trimiterea banilor se poate prin Diligență,- și cuget, că mai bine ar fi prin Bacea Tănase *gera* (de la,n.n.) Arad, să-mi trimiteți,- după primirea banilor, precum eu,-.așa și părinții, după cei voi înștiința despre primirea lor vă va da *quita* despre acești 80 f. argint.

Eu pentru aceea v-am scris la amândoi pentru că am înțeles că amândoi sunteți în Nădlac și de amândoi se *atinge*. Chiar și până atunci aștept o scrisoare înștiințietoare de la Dvoastră, ca să știu pe când îi voi *capeta*.- etc.

Învățătura bună,

Pe tineri încunună;

Și-i scumpă pân' la moarte!

Scumpă ca eroului

Gloria triumfului;

Cei'nalță, mândră soarte!

Și'n patria *amata*

Coroana ce' brilantă

Ca regelui pe frunte:

Și-n tot timpul trecător;

Din trecut în viitor,

Învățătura'i *fonte*.

Ce-i coroana cu brilante

În patria *amata*

Unui rege pe frunte.

A.M.

Luni 5 Septembrie.

Astăzi mi-am cumpărat gramatica Franceză a lui Machal și mi-am propus a învăța francește, - pe lângă aceasta totdeauna în limba germană explicațiunea; în toată seara o oră. Mi-am cumpărat o cămeșă,- cravatel și papion la grumaz.- În 3 A Ira (Ira Aldrige,n.a.) cu a doua venire a sa, jucă mai în urma în Machbeth

Marti 6.

Astăzi preumblându-mă pe lângă “Baia Diana” văzui aci o *frânsetură* de statuie, de pe care următoarea inscripțiune’ mi însemnai:

Împ.Caesar Sep

Trimio severo pertin.

Arab ad iab part max

Divi mell divi commodi fra.

Divi antonini pii neputi

Divi Hadrian pronpoti

Divi Traian portia nepoti

Divi Nerva ad nep. Imper.

Trib. potest. Vi cos. H. Procons.es-

- M.Aurel. Antonino Aug.

L.Sept.Sever. ...pert. Aug.

Divi antonin rep.....

Divi Antonini fii

Divi Hadrian ab rep.

Divi Traian parti es

Divi Nervae ad rep

Tib. Claudian leg aug.

Astăzi seară a venit Grațian Pap la mine în *cvartir*. În 9 sept. s-a dus la Arad l-am recomandat Dlui Silviu Munteanu, Dr. Șandor și Eftimie.

Duminica 10 Sept.

Au venit D. Nicola (Moise Nicoară, n.n.) și cocoana lui Sofia din Giula pentru a aștepta aici pe Mihail din Viena.- În 12 a ajuns feciorul, în 13 s-au dus acasă.-

Joi.- 14.-Sept.

Astăzi e serbarea aducerii coroanei de la *Rosana* unde se afla, în al 5 an după ascunderea ei.-

Înainte de 4 ore a plecat Eminența Sa D. Albrecht Pricipele,
cu *vaporea* și, *în antea vapoarei* aducătoare de coroană și pe la ^{1/2} 7
s-a re'ntors iară la portul Dunărea unde mulțime de popor, preoți și
militari l'au așteptat.

Cătu'i țara și pământul,
Nu-i mai dulce ca mormântul;
Ca mormântul ce-l de pace,
Unde soartea doamna zace.

Zace doamna c'au răzbunat
Răul ce i s-au arătat;
Zace doamna c'au și 'nvins,
Focul vieții când s'a stins.

Lumea dar nu'i mai plăcută,
Unde data cea născută,
Pe toți ne trage la necaz,
Și amarul de la noi rămas,

Fii voios dar măi fârtate!
Și lasă toate la o parte!
Vină! Și'aci 'ți petrece,
Iar în mormânt odihnește.

Coconiță mândruliță,
Guriță de porumbiță,
Păsărică mititică,
Turturică frumușică

Când erai tu copiliță
Te purtai ca o floriță

Râdeai, fugeai și iar veneai
Și numa cu mine te jucai!

Și-atunci în brațe te luam
Și fața, gura-ți sărutam;
Ha, ha, ha, dar acuma
Trebe să-ți sărut *ma*.-
O! Tu lume schimosită!
Și tu soartă părăsită
Ce vă trageți tot pe mare
(...).

Coconiță, mândruliță

18 Sept.-

Serbarea Nedeia.

Strasă (estrasă, n.n.) din *Napi tudosito*, Julie 4.853. Scrisă de St.L.

Românii din Ardeal au o serbare *amată*, care în limba lor se numește Nedeia, (s.a.) și o serbează totdeauna la Rusalele roșii după *calenda* veche, așa de voioși și petrecoși ca și când tot insul s'ar aține de *dieul* Pan.

În tot satul din Comitatul Unyadului, și părțile Hațegului, în ziua aceasta se strâng feciorii, fetele, muierile, bărbații, și babele cu *betranii*;- suflă în bucium, și poporul *constrâns* începe a cânta hore naționale române și joacă.

Zöld levél és vendégség
Szerelemben szívem ég
Hej Nedeia, Nedeia
Üres pipa 's tarisznya.
Selyem kendő nyakába

Enyémben juhászbunda
Ezüstpénz a hajadba
Szép orcádat csokolja
Hej Nedeia, Nedeia
Jerünk be a lugasba.

*Frunză verde și ospăț
Inima mi-e în răsfăț
Hei Nedeia, Nedeia
Goală-i traista și luleaua
Borangicul o învelea
Iar pe mine șuba grea.
Bănișorii printre plete
Obrăjorii îi mângâie.
Hei Nedeia, Nedeia
În frunzar cu mine hai .*

De altă parte saltă un june țigan și răspunde în limba sa:

Zsíros kenyér szalonna
Nyomd be a markomba
Bort reá
Halálra
Bortól 'slánytól nem fázik,
Iszik a fiu halálig.

Pită unsă și slănină
Vâră mi-o în mână
Dă și vinul peste ea
Ca să-mi vină sâmbăta.
Vinul și fata îi încălzește
Iar flăcăul nu se oprește.

În mijlocul sălii o fată cânta:

Fodormenta zöldbokor
Itt vagyok én kis csupor

Neked adom magamat
Viseljétek gondomat.

Tufă verde de ismă
Eu sunt mica ulcică
Toată mă dăriu ție
Ca să mă ai în grijă
Și o mie, și o mie așa hore.

Așa voie are românul. Oare după devastarea *Iliului* așa au săltat femeile troiane? Dar damele *neperosa* a (le) Cartaginei?!

Nedeia-aceasta cândva domnii de pământ o țineau, dar acum românul sătean în cheltuielile proprii le *serbesc*.

Poporul din 6 sate române, pe locul dincolo de fruntea *piscului* (ș.a.) s-a strâns, unde ca și asupra unei epopei mari, spiritul lui Omer se vede a plânge.

Schus C. P. comis și Hetvégi cu cheltuiala lor aduseră muzicanți negrii la Deta,- au chemat amicii din prejur, și până când poporul s-a strâns și au *săltat* și H. au prevăzut *ospet* ca niciodată.

Horele originale și improvizatoare nu aveau capăt.

A telegráf oszlopára
Oszlopáról sodronyára,
Fölteszem az üzenetet
S elhozza a szeretőmet – Neidára.

De pe propta telegrafului
și prin firul lui
Eu depeșa o trimit,
De Nedeie pe mândruța să mi-o aducă.

Începui a însemna horele populare, dar trebui a mă îndestula cu vreo 10 perechi, căci unii începură a șopotii, că voi să *prevăd* aici despre recruții viitori.

De unde și-au luat românii Nedeia?(s.a.)

În tot cazul de la fii lui Romul.- Nu de la Nenia română deoarece aceasta a fost cântec de jale și *lamentos*, care cu ocaziunea îngropăciunilor, muierile *asponsate* (preficae) poemau, horeau, și plângeau. Mai pe urmă și tot cântecul de leagăn, *Nenia* s-a numit.

Nenia a fost dusă *lamentatium* în Roma și templul ei a stat în *antea* porții guvernamentale.

Nedeia vine din numele grecesc Naiades, care de nimfe s-a ținut, și au fost *fatagiile* ruinelor, fluviilor, și fantasmelor, așa geniu și avântat;- *majose* frumoase, curate, ca și stropul de rouă, pe frunza florilor se puneau cu capul încoronat, cu (...?) pe urmă de cenușă adunată și pe apa din aceasta fluvie ce zâmbesc cu frumusețe de lumea viitoare.

Când în Helas au *eversat* primăvara și au acoperit Hem și Heliconul cu covorul purpuriu, iarba și floarea fusese *simțitoare* nu după iarnă friguroasă. Când din strâmta strungă Philimon și-a mânat la iarbă turma sa un june și-o fată grăbesc către câmp, ca la țărmurile apelor să serbească Nedeia.

În Nedeia românul ardelean primăvara *serbesce* și pe țărmurile Streiului se ridică la *salt* în ziua Rusalelor, unde peste oasele de oameni *singultând* susură râul. La Tibiscus asupra de Vârșeț (Veczel) unde sub regele dac ultim, 10.000 de daci, din casa de piatră (...) veniră, căci nu văzură pe cel învingător, ca frate a-l petrece în *careta* triumfală la cetatea lumii.

Înainte poporul ardelean e interesant apa Strei, Maris, Cserna (Cerna), Olt, căci peste oasele străbunilor curg.

Pe țărmurile acestora serbează românul serbarea Nedeia.

Scamader în Ilias pentru aceea are interesantă pentru că Ahile (s.a.) pe forturile ei s-a luptat, și în fluviile lui a aruncat-o pe troienii *devinși ma*, jumătate de imperiu, pe fortul lui Scamander serbează Nedeia.-

19. Sept.

Astăzi la 7 ore dimineața or plecat cu coroana la Viena. Erdely și Aaron s-au dus.

Coroana se zice a fi, o parte din aceea care, al doilea Sylvester a trimis-o lui Sf. Ștefan pentru lățirea creștinătății.- Această coroană era păstrată mai *antei* pentru Miescu, regele Poloniei,- dar visând Sylvester, din explicarea visului o dădu solilor maghiari. Altă parte de coroană e din coroana pe care a trimis-o Ducas Mihail regele Constantinopolului, Ungariei.- E de părere că aceasta un principe român a trimis-o, dar cu *denvingerea* lui, au căzut la maghiari în mână.

Acest vers e compus încă din 1853, Martie, pe seama *novinei* beletristice, ce era să *iasă* în toată săptămâna de junimea studioasă de aici.

Amice! eat' ora sosi,
Cu râvna' literatură,
A năsu, a propăși,
Și a ajunge la cultură.
Precum *vioara*-n pământ,
Din sămânță răsărește,
Și ca să servească d'ornament
Împupește, și'nfloarește.

Așa tu'n literatură
Idei noi să *desvelești*
S'o prefaci de *concetură*
Națiunei ce tu mărești.

Să steie sus în onoare
Cu toata plasa scinților,
Ca *vioara* mândră floare
În grădina ierburilor.

Plăcută vară a viorii
Literaturii *efate*;
Cum ea'n floare'n timpul iernii
Așa ast' în fatalitate.

Nu mai lăsa dar, amice
Sămânța ei la aspru vânt,
Căci în veci va s'o nemice
Dacă n'o va afla'n pământ..

Cu roua o adapă dară,
Și o'ngrijește, prețuire,
Ast' să-ți fie-n faptă iară,
Și va avea așa *nutrire*.

Și când *vioara* va'npupi
Tu cald o poartă'n sânul tău
Și când măreață va'nflori
Iată tu ai tesaurul tău.
Și căci de mire adoroasă
Amoarea ta ei s'gita,
Pentru balsam vindecătoare,
Ziua și noaptea o *vigeta*.

20. sept 853.

Unui poet

Spiritul tău în pieptul poporului,
Sprijinirea ta în *amoarea* lui.

Unei cărți de cetire pentru tinerime

Omul se naște în limbă,
Și omul naște limba.
Și limba'i libertate,
Limba'i naționalitate.- (nu trebuie, n. a.)

În români mai este viața, și viața aceasta i-a întărit inima, și i-a statornicit caracterul.- Era în spiritul lui să creadă speranția și sucul ei îl *nutrește*, și în adorarea trecutului gloriei apuse îl îndulcește cu soarta viitorului, peste care se estind raze lucitoare; precum în

seara întunecoasă din dărătul stâncei înalte se ridică luna sosind
și'mproaște cu lucirea sa poala stâncii, pe umbra văilor răcoroase,
care argintează ca norii mari de o *tempesta* mică la *esundarea laviniei*.

În 23. Septembrie până aci:-

24 Septembrie 853.

Ieri *finii* estragerea din *Auraria Dacico-romană* de la Kölcsey.-
mai mult interesante speram.-

Luni 25 Sept.

Am avut onoarea a mă întâlni cu Dl. Polemi fostul profesor al
meu din Timișoara de Latinitate.- Astăzi am compus următorul vers
Cucoanei Sofia Nicoară la serbarea numelui ei.

Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului.

Ce dulce suspin, ce scump dar,

E omului a sa viață;

Acum bine;- acum și-amar.

Încă-n zori de dimineață.

Se luptă și tot sperează,

Și e'așa falsa speranță

Că'nseară luna ce *dierează*.

Și-n dosul stâncei se'nalță.

Ca luna, ce'n noapte trece

Și pe rosa lasă rouă;

La s'odore un suc rece,

Și farmec de viață nouă:

Astfel omul se *nutrește*

Când speranța nu i-a apus;

Când aurora'i răsărește

Și un dor, un scop i-a adus.

Ast' auroră di este Ție
Ziua d' azi onomastică;
Când și eu cu bucurie
Zic salutare amică.

Fii dar astăzi tu voioasă,
'Ți petrece într'ai tăi frați;
Și cu inima duioasă
Îmbrăția părinți *amați*.

Deie-ți cerul fericire,
Și să ne viețuiești mulți ani;
Tuturor spre suvenire,
Și'ntru adevărați români.
Tot binele să'l ai pe pământ,
Și să-ți surădă soarta ta
Ca să-ți crească și la mormânt,
O rosă și un nu mă *dieuita*.

Tot cu această ocaziune am scris și fratelui Mihai, la Nicoară
și i-am trimis satire plastice despre visul poetului.

Marti. 27.

Epistolele *atinse* de ieri, numai astăzi s-au trimis.—Luna
aceasta nimic interesant.

1. Octombrie.- Sâmbătă.

Duminică 2. Oct.

Astăzi a venit Aurel și I. Miescu de la Lugoj .

Luni. 3.-

Dimineața m-am întâlnit la Paris cu P.Misici, și I. Delianu.- În
dimineața aceasta m-a *cercetat* D. Murgu la cafetărie. Seara m-am
întâlnit cu D Brânduș și toată junimea română s-au strâns la D. Merce
la cină de mămăligă.-

Am încunoștințat pe D. Ciordan despre sosirea Dltorelui Bălașa; iar acasă am scris despre scopul meu de a merge la Viena.- ce vreau ei?-

4 .Marți.-

Am scris unchiului Sandor, în privința scopului meu,- să-și deie părerea, și bani să-mi trimită de la Ion și Con(standin) unchii mei din Nădlac. Astăzi au plecat toți la Viena.

5. Miercuri.

Am scris Dlui P. Manu, că de acolo *testimoniul* de maturitate a lui Aurel să mi-l trimită;- aceasta am scris și lui Aurel.- de cumva e la sine să mi-l trimită de a-i scoate *absolvatoriu*.

Tiberiu Călinescu astăzi a sosit mâine pleca, la Viena în politechnica.

6. joi.-

Am primit epistola de la Tata, Rene și Ion Șerban vestea că uica Onu a murit.- fie-ți țărâna ușoară, am primit *testimoniul* de pauperitate.

7.Vineri.-

Am fost trei inși, eu, Brânduș, Popovici la D. Aaron și l-am rugat a primi Redacția unei foi beletristice.

8.- Am primit epistola de la Misici în care-mi scrie că “D.Dobran are acum oameni de trebuință, - de a fi aci, poate că s-ar găsi câtva lucru și pentru tine, dar tu în speranța aceasta să nu vini sus, pentru că el nu vrea să-și ia pe sine nici o reobligațiune”.

10. Următoarea inscripțiune am *decopiat-o* de pe o piatră [...?] în ... *anger* la muzeu în vestibul.

11. Oct.

Am visat părea că Lipova era din mai multe suburbii; și eu eram *legislature* cu toată puterea aci .- Odată aduc ortașii un trup ucis în pielea goală, și cer ca să se caute ucigătorul .- Eu pun sechestru pe toată urbea, pe urmă *incișițiune* de casă ținu; și la *nancia* pare că s-ar afla un cuțit,- și o cămeșă cruntă,- dar Zsika de 3 sept. era dusă de acasă.- Toți ziceau că *Nancia* e vinovată și au judecat pe mort.- Spânzurătorile s-au făcut, și oamenii s-au strâns ca executare.-

Aici eu am rugat de public să ierte o fată nevinovată și nu poate fi ucigătoare.- pardon nu era, atunci eu am afurisit grozav, și nimeni s-a arestat că a ucis; pentru că văd pe sorumea murind nevinovată,- eu luai spada ca să mă sloboad în ea,- dar atunci era Deko Ștefa, și nevasta spune că el a ucis,- pe forul de bucurie,- și pe el l-au iertat.- Din studii am lucrat; -dreptu maghiar, austriac;-enci-clopedia; și procesu civil.

În 15 Oct. am primit scrisoare de acasă cu data de 10 oct. în care le place planul meu, și voiesc ca să mă duc la Viena.

În 16. am primit de la D. Tănase epistolă cu 40. fl. a(ur) în care iară'mi *basedia*. Dar, deoarece însă eu mai 'nainte mi-am fost înmatriculat aici în Pesta, văzând că nici o *leteră* nu capăt de nicăieri, în 16. am răspuns și Părinților și lui Tănase despre pozițiunea'mi și că rămân în Pesta.

În 16 am avut onoarea cu Dl. Costache Rakoviță din România din Golești- recălătoriu în patrie după ce a călătorit prin Constantinopole și un an a fost în Paris. Cu acesta mai era și Madam Zoița Golescu care nevastă, 4 fii ai săi de 4 ani de când fuseseră proscriși de Rusia a plecat să-i vadă și i-a întâlnit la Paris.- fiii sunt Nicolae, Ștefan, Radu, și Alisandru Golescu.-

În 18.- seara la D. Merce a fost D. Racoviță și Aaron așa și mai mulți tineri la cina de mămăligă.

În 19 la despărțire de Madama Golescu,- spre suvenire i-am înmănat balada “Muma romana”.- și lui Racoviță un bilet cu manuscrierea mea.

În 20 oct. Astăzi a plecat Alisandru Racz și A. Desko de aici la Viena – Am trimis epistola Tușii Lenii, am spus jelea pentru moartea lui Uica Onu și am cerut un rând de haine de jele. Am scris acasă și Dlui Stoica.

1 Noiembrie.

1. Am scris amicului Șerban și Dlui Stoian,- așa și acasă, pentru ca să mai scriu la Nădlac și după cei 40 f.au, sau ba?

3.Dlui S. Popovici la Timișoara, l’am încunoștințat despre intenția mea, și rămânerea mea în Pesta,- și scopul de a merge la Viena.

4. Rev. D. Maniu am scris despre starea mea.

5. 9 oct. Am scris Măriei Sale Dlui Patriciu despre starea‘ mi.

10. Amicului Maniu am trimis *Dreptul lui Madarany* proprietatea amicului Brânduș; și i-am răspuns lui Palci.

11. Simion Popovici Deseanu s-au dus acasă.

12. Am trimis Balada Muma romana la,- Redacția Gazetei.-

13. Venus

14. Am dezvoltat tema “ Ne`nsurarea e *damnițioasă*” deoarece scopul omenirii e gen spiritual, sau natural. Acel natural se bazează în genațiune, acel spiritual în perfectiune, ce cuprinzând sub un concept, scopul omenirii e “ Esistența omenirii”.- o viață de secol,

s-a stins zicând e o viață eternă. Viața aceasta e morală când sub un concept toți oamenii înțelegem că viețuiesc ca un trup întreg, organizat; sau lucrăm numai un sfat pentru acest prepus; și e natural când cursul vieții unui singuratec om prejudecăm.

Însă generațiunea numai prin însurare se întâmplă; de nu e însurare, atunci genul omenesc debuie să se stingă, și cu aceasta se stinge și scopul spiritual. Așadară ne'nsurarea e *damnitioasă*.

Un mediu pentru de a-și ajunge omenirea scopul său cel spiritual și natural; e natura și firea omului.

În om e înnăscut instinctul către însurare, *ma* în unii așa de tare încât nu poate sugruma acest nici până la timpul însurării; ci e silit a-l mai placa de cumva l-ar năduși cu voia; atunci face în contra naturii; atunci strigă organul trupesc, atunci înceată acest mediu al scopului universal; cu încetarea acestui mediu natural; consecvent cade și cel spiritual.-

Se zicem dară, că omul și fără însurare să mai atinsă instinctul.- B'me! Aceasta e în contra voiei lui D-zeu; căci pe Eva de soție i-a dat-o lui Adam. Aceasta e un mod de viețuire pentru animale,- care n'au rațiunea firii,- aici s-ar naște un sălbatic mod al servituții personale; nu mintea ci tăria ar domni,- nu moralul pe care e fundamentul lumii și religia bazate nu dreptul, în care omul e liber cum s-a născut,- nu firea, care pe orice animal majoritatea judecă.- Și-n așa mod omenirea nu-și ajunge nici scopul generațiunii, nici perfecțiunii.-

Căci scopul generațiunii are principii, și dreptul său în viața morală și naturală familială.- Familia nu poate esista fără însurare. Aici începe a se statornicii baza scopului natural. Aci și e și fundamentul scopului spiritual spre perfecțiune. Pentru că familia este o societate organizată, care pretinde coactivitatea tuturor membrilor săi și numai prin colaborarea, lor este viitor de existența omenirii, și perfecțiune.

Dară,- omenirea nu poate trai numai despărțită;- se pretinde ca să fie într-o societate organizată mai multe familii.- că această societate, sau stat, să aibă drept putere a libera membrii familiei;

la aceasta se pofteste înmulțirea membrilor familiei, pentru ca să aibă statul civic, etc. Mai pe urmă însurarea este și pentru desfătul omului, care s-a născut în patimi, și'n toată viața are de a păți și suferi.- și altele.-

Prin Amisoni am primit de acasă 24 f. arg și mi s-au pus niște întrebări pentru Maria, Vasiliu și Desiko Nati;-

În 15 am răspuns pe toate. Am scris și Mariei și Dlui Fogorsy.

În 14 seara am *escedat* foarte în 15 mi s-a arătat ceva cam nesănătos.

În 18 am primit epistolă de la unchiul Munteanu.

În 21 am pârât pe I.Mocioni pentru plata ce mi-a rămas la el 15f. 33 k (...) și 5 fl. pierderea timpului încă *antea* lui nov.

Ah! Trecu și mi se dusă,
Și nu mă lovi peste busă:
Cu niște bani sau *cumperetu*
Zicându-mi c's rău cântăreț.

Ochii nasul mi *sglemenește*,
Văzând că, călătorește
Dar punga-mi amețește
Și-n preajma se-nvârcolește.

Eu strig, da șezi ca să te vatem
Ea, tu să taci bani mai adă-mi,
Ah! ce să fac, caut să tac;
Așa cu toți ce bani'i plac.-

În 24 am trimis epistola la amicului Netea la Urbea Mare cu data din 20.-

În 25 am încunoștințat pe Unchiu Șandor despre *morbositatea* mea: umflarea maiului.

5. 9 bre (octombrie n.n.) acasă am scris despre însănătoșire.

În 22 novbre. în 7 Decembre am lucrat balada "Cerșetoriul".-

Novbre cu jale am citit în *Budapesti Hir lap*, ca pe C. Racoviță în 25 Novbre l-au dus prins în București mai cu un român, și de ici transportați la Basarabia.

Am visat că mergem prin târg - și doi muzicanți țigani mi petreceau cu lăuta.-

11. Decembre - am răspuns Măriei Sale D. Patriciu pe epistola din 30 Noembre primită.-

În 14. m-a îndestulat I. Mocioni prin *Advocatul* său în pretensiunea mea, ce a fost prepus în antea *județului*; și cu cheltuieli cu tot.-

28. f. valatia m-a plătit.

Serbarea Ajunului am petrecut-o cu mai mulți tineri români la D. Merce,- și acasă la mine.

În aceste sărbători m'am petrecut bine în căfetărie auzind hora română, Pescăreasca de la Sarközy.-

Am scris acasă în privința Mariei pentru teatru *Nunta țărănească*,- i-am *gratulat*, și aștept pe Anul Nou *remunerațiunea*.

Ian.13/1.- Epistola către Redacțiunea de Gazeta Transilvaniei.-

Pesta. Sărbătorile trecute, după ce timpul postului în câtva mai reținu publicul de la petreceri,- pe lângă destule calamități, insuflară publicului o viață voioasă și plină de vigoare. Toată dimineața'l *saluteazia* cu înștiințări de baluri, de reuniuni musicale, de suvareuri și alte distracțiuni.-

Toți sunt compuși în grija carnavalului ca să-l serbească cu zile de fericire în viața aceasta *fatală*.- Acestea sunt ce cuprind inimile în plăceri, era ce le-am adus și în *favoare*, în curiozitate și farmec, e *Pescăreasca*, *hora română* de pe la Cluj reprezentată așa fidel în tipul *idioma* și originalitatea sa de sublima violină a D'lui Sarkozi cu Societatea de muzică. *Atinsul* artist de violină, patru luni avu a călători în Ungaria, Banat și Ardeal, de unde se re'ntoarse și cu hore române.- Acestea sunt ce i-au produs călătoria de fapt.- ce au surprins pe peștani și i-au adus în *favoare*, - ce'i re'nnoi onoarea, și-i câștigă *favoare* și simțăminte de simpatie.

D. Sarközy mai în toată ziua are în *cafetărie* producțiuni, de muzică: hora română abate publicul ca cu *fermăcărie*? după sine, să aplaudeze în *furoare* și palmele se'ncălzeasc până se repeteste de 3, de patru ori, din cele ce poate auzi, că în arareori hora română fu petrecută și cu *salți*.

Gazetele maghiare *ating* despre hora română, le place, o laudă și singure mărturisesc că frumusețea, melodia ei nu se poate descrie.-

Artistul de muzică declară părere bună despre spiritul poeziei în "Pescăreasa". Cât mai curând va poposi Dl. Sarközy cu altă horă română.-

Ce *impresiune* putu cauza în inima românilor, care aici în străinătate au astăzi patria lor; aceia atunci se pot exprima când inima-și va usca roua de lacrimi, când și va răcori dorul patriei și a națiunei,- și când nu o va mai persecuta idealul farmec a fluierului român: - căci astăzi acesta e nouă mai sacru, mai pătrunzător decât lira lui Orfeu cu care a înnjugat barbarii.

Și întru adevăr! Fără a judeca cu lingușire, muzica românului e farmecul, poesia muzicii e spirit de genialitate, și melodia ei fantasmă divină, ce străpunge prin dulceața ei, și inimi de fier,-îi insuflă vigoare și virtuți.

Nu putu acesta a se naște, a se crea în o fire stinsă!- firea românului e sublimă, e spirit, e diamant! Dar vai! Acest diamant e încă potolit ca un jar în spusă, și abia și numai când și când *schintează*.- Seculul și nepăsarea l-au disprețuit încât și la lumina lunii tot întuneric are!-

Era odată timpul când, fluierul, lira romană celebra triumfele cesarilor, victoria eroilor laurați, și cu melodia ei consacra adorarea virginilor amoroase.- astăzi acoardele ei atât sunt de fără vigoare; cât mai au amuțit!- a muțit acel gen, acel spirit!.

Așa! fluierul și-a răspândit bucuria, și românul și atunci când e momentul dulce, nu poate a stăpâni cariera simțămintelor, nu poate a-și ascunde soarta,- căci și atunci lacrima, și aceasta e ce pătrunde și ce reface.

Aci e timpul, fraților români, să ne cultivăm și în arta muzicală, în arta vocală.- Materialul e mare; poet e românul căci are spirit de poezie are înclinare, când singură soarta lui e cel mai fidel *object*: chemarea e sfântă, ca singur prin sine și nu prin străini să reprezinte glorioasa națiune română și cântă naționalitatea ei.

Cu aceasta se aprobă și mărește și problema ce bravii brașoveni au sancționat prin înființarea institutului de muzică vocală.- Energia! Și nici România va fi mai mică între fiicele Romei! Energia! Energia! Ea are facultăți a ajunge paralel surorii Italiei; ea are spiritul a se reprezenta în acea *sucoare* de viață care îi mai promite viitorul de secol.-Energia!

Arta'i datorință
Și a ști e frumos,
Să fie dorință,
Pentr'un portret faimos!
Dar ce e tesaurul
Când zace'n mormântat?
Și ce e talentul
Stins și nede dezvoltat.

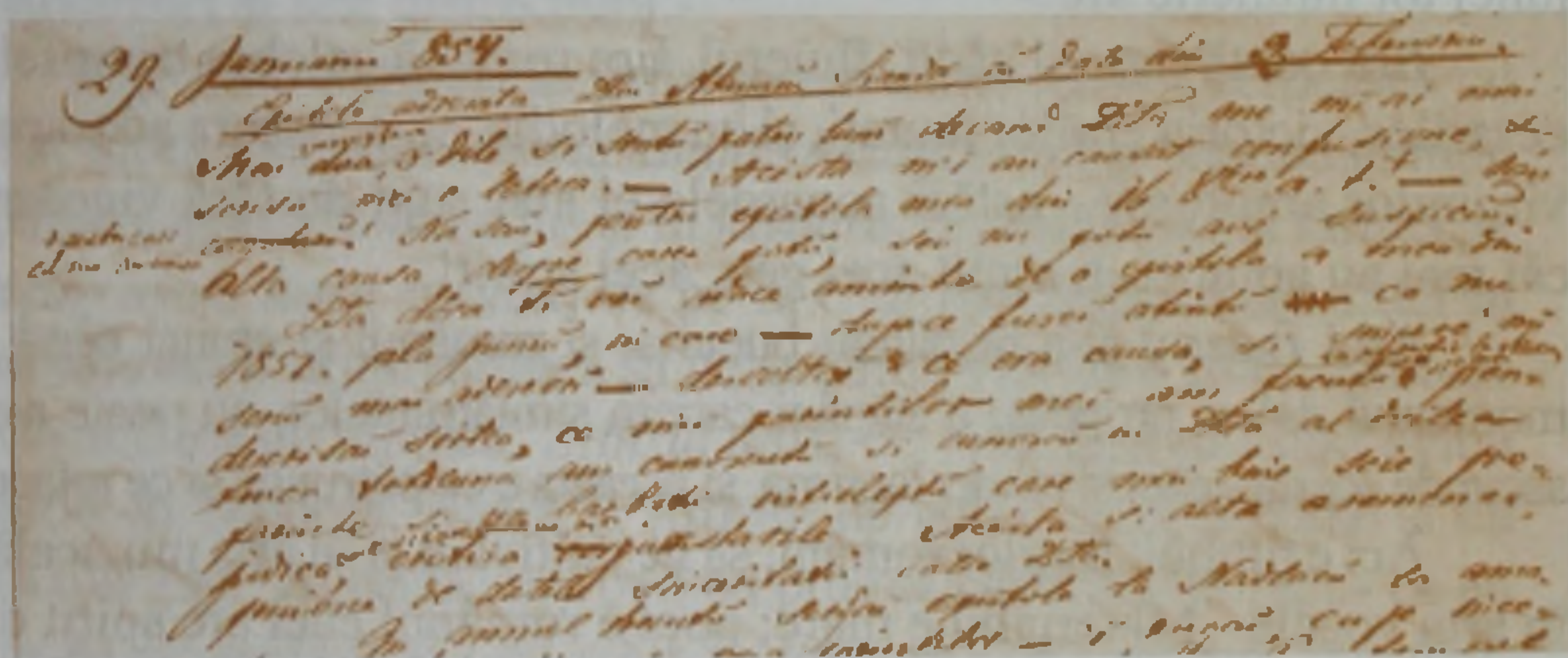
A.M.

19. Am răspuns pe epistola lui Tata în privința unirii; și a faptelor rușinoase a lipovenilor.

Am scris și amicului Aureliu.-

29 Ianuarie 854.

Epistola adresată Dlui Athanasie Șiandor cu data din 2 Februarie.



Mai vreo câteva zile și sunt patru luni de când D-ta nu mi-ai mai scris nici o *leteră*.- Aceasta mi'a causat confuziune. Nu știu, pentru epistola mea din 16 oct. a.t. pentru că și eu rău am scris'o sau altă cauză despre care pot, sau nu pot avea suspiciuni.

D-ta doară'ți vei aduce aminte de-o epistolă a mea din 1852 pe la Iunie,- în care- după ce fusei *atint* că nu scriu mai adeseori – desvoltai ce era cauza, și sincer' mi descrisei soarta, ce nici părinților am făcut în suferință la Mocsony și o cauză pentru că totdeauna am cunoscut și cunosc în D-ta al doilea părinte și un bărbat înțelept care mai bine știe prejudeca, critica juristările.

Aceasta și alte asemenea, pornește de datele sincerității către D-ta.

În anul trecut scrisei epistola la Nădlac la *amații* unchi, și – cu voia părinților' i rugai, ca pe (la) începutul lui Octombre să' mi procure 80 f.au. Pe timpul *atins* am cercat ajutor și moduri, și am *cercetat* păreri pentru o nouă carieră, o mai tare basă a viitorului meu, pentru acel mediu care astăzi e orbitorul instrumentul epocii, spiritului secolului al 19-lea. Aceste mi'or ajuns așa, precum cineva era

interesant pentru binele meu.- D-ta ai arătat aci energia, e preajutare, e binefacere! Și aceasta m'a *deobligat* foarte, încât aceasta ori așa timp îmi prindea bine; alăturând însă scopului ce avea pretenție mai mare, nici o' naintare' mi *câștiga*, pentru că mi' ajunsă, târziu, după prelungă așteptare, și după ce mă înscriai: și-mi căzu mică pentru de a merge la Viena, mai având încă și aci alte nevoințe, plățirea *viptului* ce mă mai împiedică.- Și spre această întârziere, într-adevăr din partea nădlăcanilor am citat..., bis, dat cheta datoare - ce d'adevăr, importante plățire a *victului*, ce de adevăr *suspiciul* și cauza cea vătămătoare.

Părinții toată speranța avură,- deoarece mai curând, și nu pentru nesalutar a pretinde ce eu am cerut de la unchi - că voi fi la timp ajutorat. Însă fiind relasat la timpul în care'mi putem ajunge voia propusă *de'ba* cât doară și de soartă, de ave' în lume înflus,- rămăsei în așa momente crude, triste *debelatoare* care până la mormânt îmi sunt o suvenire de oftare; avui așa clipă cât de nu (...) ticălos, deșert, mergiam cu răzbunare și reflectare și negare supăroasă!

Așa simțiri, nu-mi putui împiedica toată crudelitatea în exprimarea mea!-

Dar, nu puteau cădea eu în acele să n'am pe nimeni în lume, - să nu fi sperat,- să nu fiu văzut, că anul *curinte* decide mult în *palestra* juridică, deoarece aci stadiul științelor e periferic, în Viena altă *debe* să aibe, ponderandă limba germană,- studiile care le-am învățat și anul *antei*, mai cu seamă esamenele statului, și altele; și zic de a nu aveam pe nimeni, atunci doară de zece ori îi mai grea ticăloșind (...) erau ani, sau aş fi mai nemângâiat,- fără a *fantasia* în timpul acesta greu de a studia, despre modurile unui viitor *salutar*; despre modesta ambiție a deviziei omenirii " perfecțiune" !!!

Și atunci firește că am rămas iară aci la Universitate, ascultând 4 studii și toate cad de la 8 ore dimineața, până la 12. Și pe săptămână am 21 de ore. Atâtea ore pentru unul care a venit nu numai să' nvețe, ci și să se susțină.- sunt prea multe! dar pentru conflictul orelor, și ca să am 15 pe săptămână e *deobligare*, nu puteam să-mi aleg altcum vrând *studinta* pentru că sunt *dispensat* de *didactorul* de 42f. au pe an, *debe* să fiu în toate *diligente*.-

Celălalt timp al zilei 'l petrec mai tot la *advocat* căci dim. de la 7-8, după amiaza de la 2, până la 5-6, de multe ori încă și mai de dimineața, și seara și mai târziu. Seara ' mi rămâne ca cele *scolastice* să le mai *repetesc*, să le învăț, - dar de dimineața până seara / fie duminica fie sărbătoare / fiind tot *cuprins*. Și spiritual și trupește luptat, *devins* din puteri, nu am vigoare și timp, ca să învăț în cugetări, ci numai superficial. Aceasta e din zi în zi și precum se știe memoria nu se întărește, ci deficitară.

De un timp pentru confuziunea ce m'a causat tăcerea D-Tale, cugetările așa mă surup, conștiința aia mă impacienta cât fantasmele și suspinu despre cauza aceasta nu ' mi pot ierta până știu adevărul. Și acesta e alt motiv, care mă silește în așa (...) și atâta a scrie.

Pe lângă toate că n-am nici un morb și sunt întreg sănătos, mi-a scăpat puterea și am slăbit cât așa eu încă nu mă știu; deie *Ddieu* să și am *hipocondria*, sau falsa să-mi fie;- dar viitorul sănătății mă amenință, și dacă cumva nu mai curând, sau în *vacanțiune* nu mă voi întrema, am un an de *pausare*.-

Pe lângă aceste, și mediul material nu îmi e alta decât o *infranseria*.

Eu de acasă pe toată luna capăt 6 fl aur de la Fisc 12 fl aur în alte luni și ceva *acidemia*, mai mult când suie 2-3 f.

Din acestea *debe* în Pesta, și astăzi să mă susțin în toate cele.-

Prânzul mi-e pe lună 7 fl 30 creștari arg. *chilia* cu încălzitu 5fl spălătura mai pe toată luna peste 5 fl *vigesimari* arg. lumina 20, 24 Kr. În toată luna barem câte vrocâteva coale mă silesc a mi procura din foaia *gubernale*; mai *previne* câte o *prenumerare* de la care nu mă pot reține, pe *computu* public. - *Gramatica lui Cipariu*. "Az uj törvényhozás szótára" – Noul dicționar de legislație.

Gazeta în compania și mie nu-mi rămâne. Foaia

"*Istoria căderii imperiului roman*" de scriitorul englez Gibon, anul al doilea Tacitu parte pentru știința și date ce demult adun pentru o *Topografie*, parte pentru limba germană, că alte cărți n'am,- și romanuri n'am timp să *veresc* a citi acum.- Acest op stă din 42 fascicule, eu până acum am 7.- Pe epistole pe toată luna iară pot pune 50, 60 kr., pe an - precum mi-am însemnat epistolele mi-au suit peste 10 f. arg.

Pentru teatru, ca să-mi mai respir gândurile, și să am și eu un moment de petrecere+ în operă; un moment a mă mira de spiritul gigantului Shakespeare și ocazia de a mă prezenta cu pregătirile mele beletristice, pe lună câte 30-40 kr.- Dacă la aceste care în atare lună să îmi facă o pereche de *călțuni*, vreo maramă la grumaz, sau să-mi *chitesc* vreo haină.- și alte mărunțișuri etc., ca pentru cină, pentru, *jentacul* pe lângă toată strânsa economie, în așa scumpete, nu îmi rămâne în asigurare barem câte o *nemică*.-

Și un spirit *debălat*, un trup înfrânat nu se poate îndestula fără o *nutrire* mai medioasă:-

jugul e multiplic.-

Dar sclavul - nu dacă a scăpat - dorește *libertatea*.

Bine era, să nu cunosc eu lumea (s.n.).-

Odată am cerut ceva ajutor și de la D-ta, mi se pare un *fiorin* pe o lună, pentru un scop *salutar*, și mi se negă,- dar aceasta numai întru atâta m'a supărat, că numai atunci aveam timp de-a învăța italienește de la un magistru public.

Eu în Pesta am sperat, *ma* și am așteptat ca pe un an barem de o pereche de *călțuni* de vreo câteva *marce* pentru epistole să am *prendere* și de la D-ta nu era așa ca și când eu n' aş avea unchi pe Dr.A. Ș. și Marienescu nu ar fi al său nepot.

Nu scriu aceasta din dreptul de pretindere căci și numai a aduce înaintea mă văd prea obraznic. Ci că anul acesta să nu fie legat de opia memoria!

Multe epistole adresate către D-ta îmi fuseră dară prea lamentoase;- nu știu!?.Doară sunt patetic în simțirile acestea! știu sila știu date sau precis că inima numai mă doare, dar nu se va înfrânge, mai are mângâiere în acea conștiință că aceasta e soarta românului, mai are *superbia* că zace într-un piept român.

Eu n'am politică, ce poate nu e simțită și pentru deznodarea relațiunei suspicioase pentru mișcarea conștiinței ce de bine văzu a-mi arăta inima în costumul sincerității. D-ta dacă prin epistola din 16 oct. sau poate și aceste te simți cumva osternat ai drept să mă ierți, ai drept să mă mustrii, ai drept să mă isolezi, ai drept să mai fii unchi, eu aceste doresc și cer umilit iertare și recomandându-mă simțămintelor bune etc.

Deoarece de la *amații* unchi din Nădlac am cerut - cu voia părinților 80 de fl au și numai 40 fl au mi s-au trimis, mă rog umilit de Dta ai bunătatea a'i informa că pe 15 martie nou 854 să binevoiască prin Dta a' mi trimită și cei 40 fl au. Din care 'mi voi cumpăra haine, ca să am peste vară, și la *vacanțiune*. - Pe lângă altele, și hainele îmi erau o cauză pentru ce nu am putut și nu am avut să vin anu la vacanțiune. -

.- De cumva nu vor putea, sau dară nu vor voi, mă rog a fi încunoștințat despre acestea cât mai curând. -

Vers trimis la Redacțiune dimpreună cu balada Caiu(s) Mariu(s) și Cerșetoriul cu poșta de 1 Februarie.

Două cruci

Aici e locul sfânt

Angeri zac în mormânt?!

Și de lume despărțiți

Se' mbrăție fericiți.

Deasupra pe pământ

Două genii si monument!

Albe flori împletesc,

Și pe cruci le'nvârtesc.

Dar mie aceste cruci,

'Mi sunt negre năluci.

În cuget de le văd

La ele sau de șed.

Aici dureri am plânsu

Ce inima mi-au cuprins

Aceste ce au 'nflorit.

Mormânt au coperit.

O ma(mă) și un tată

Azi plâng a lor fată,

Patru luni mai trecu
Și p'a doua aci petrecu.

Aci mă mai cobor
Căci eu la moartea lor
Pe una am văzut,
Pe alta am petrecut.

Aci mai plâng și azi
În lacrimi cu necaz:
Căci îmi zac l'albe cruci
Două surori prea dulci.

În numărul 7 al Gazetei Tr. a venit articolul despre hora română.

16 Februarie n. 854.

Articolul trimis cu data de 4 Febr. vechi a. c. în care se arată starea bisericii Lipovei și se *refuta* cons. Timișorean pentru încheiere din 19 Dec, v 853 în care se restaurează Serbia.- a ieșit în nr. 36 a *Gazetei* (n.a.)

Art. nr. 36 a gazetei.
Dela Samuil Superiora 4. Februar. v.
In numerul al 6^{ca} a "Gazetei Transilvaniei"
cu data din 19. Decembrie a. st. se imprutasi un
articol, - respectiv o încheiere considerată după
starea bisericii române din supra, alături de
prevenite în cadrul mirabara și pînă la
fontane, cu toată dreptate, și în darul lor, ne
simțim prețioși, după ce am dat
a în cuprinsul on. publicat. deosebit
as. a de mulțumiri audita cauză românească de viață, unde
dela început până în prezent - cu data
vorate, a înțeles onora del public
romani, a înțeles onora del public
diferența între cele două, chiar a jura
pînă la romani și cele de a înțeles
peu în respective a bisericii - ca un
într. biserica religioasă.

De la Danubiu Superior 4 Februarie v.

În numărul al 6-lea al *Gazetei Transilvaniei* cu data din 19 Decembrie a.t. se *împărtăși* un articol, - respectiv o încheiere consistorială despre starea bisericii române din Lipova, Chesinț și jur stările prevenite' mi căzură mirarea și nedreaptă; pentru ce, cu tot dreptul și *îndatornițierea*, mă simt *prochemat* despre.- așa de multe ori auzita cauza românilor de aici cu *serbii*, de la început până'n prezent – cu date adevărate - a încunoștința onoratul public român; așa, în fine, îmi face observațiunea și diferența între acele ce sunt chiar ale poporului român și acele ce au onorat consistoriu serbesc; respectiv a bisericii întru susținerea religiei.

Eu 'mi dau garanția despre aceste date; On. Cons. pentru convingere, binevoiesc a-și confrunta analele sale.(a se uita, n.a.)

În deceniul al treilea al secolului prezent în biserica română a Lipovei de-a dreapta se cântă *serbește*, iară de stânga românește. Românii adeseorirecurseră către respectaverii D.D. Episcop și on. consistoriu, pentru ca "poporului român să (i) se cânte numai în limba sa proprie." Rugarea românilor era dedicată deșertăciunei, căci de după denie deputațiunile române nici să primea în curtea episcopescă. - sau-pestă un timp îndelungat - să *reiciau* cu vreun îndorsământ, ori - epistolă negativă.- Întru *Ddieu* binecuvântatul episcop Maximu Manuilovici după atâtea pre'nnoite recursuri ale comunității române, că - dacă nu se cântă românește- de astă dată barem să se mute românii de'a dreapta dădu un rezultat cu aceste cuvinte:"De este aceasta *dorire* a tuturor, nici eu nu sunt împotriva, și așa după pofta părții cei mai mari să fie și să rămână." În Arad de 27 Aprilie 1834 M. Ath." - Această încheiere după înțelesul său s-a și executat.

Dreptul firii, care în natura omului s'a înrădăcinat și mintea, rațiunea'l cunoaște,- spiritul secolului *propășitoriu*, zelul și *santitatea* națională, crează motivul în inima românilor,- să-și susțină și păstreze acela, ce din drept e a lui și pentru ajungerea unui așa scop să rămână reprezentarea în *antea* Es. Sale D.E. (d-lui episcop) Pantelion Zsivcovici asta și rugară umiliți să binevoiască a ierta, ca în biserica română, să se cânte numai românește. Nu ușor se poate aduce aceasta la *fine*!

Românii se *maltrară* temereii înfricoșătoare dar convinși de dreptul lor statură *imorevi* de la pretensiune. Nu peste puțin D.E. P. Zurma desbătând mai bine cauza lipovenilor și alăturând-o cu acele relațiuni care-n nenumărate comunități românești arătau așa *patimente* stare a românilor judecând ca un păstor și la anul 844,... se-ndură a ne *tramite* o încheiere consistorială favoritoare *concedându-ni-se* tot dreptul de a se cânta numai, și numai românește.

Această încheiere, compusă *serbește apriatu* esprima prescrierea Es.Sale (D.P.Z.),- e aprobată de tot on. cons. timișorean,- întărită și subscrisă de Măria Sa D. Ep.Samuil Masirovici, și esecutată în fața locului în prezența poporului român cu toată solemnitatea.

Nr. 37 (a *Gazetei Transilvaniei*, n.n.) Valoarea ei însă, abia dură până în 6 nov. 1848, când în nefericita *revoluțiune*, după alungarea insurgenților din Lipova, D. Stoianovici ca comisar regesc, informat de timișoreni, greșit ademeniți de *partida serbă*, - sub pretext "ca pe rebeli" arestă pe toți cei adevărați de frunte români, și înființând Comitetul puse *prede* și senatori *serbi*, care preajutați și de parohul român M.G. aduseră o plebe de proletari, proseliți, fără pământ și noi calici (care pentru o înghițitură de vinars, vor să facă *instrumentu* și în numele(?!) comunității române strigară repunerea cărților *serbești*, - prin truda cea mare a D. Philip Vuia, (acuş *serb*, acuş român) se și *veriră*.

Blânzii români *audiau*, sau căutau triști, cum în vatra străbună dispune cutare străini și aveau de a tăcea, căci ochii sângeroși cu *furore* căutau în urma lor, ca să-i apuce în cursa răsbunării.

După restaurarea păcii, românii arătară această nedreptate E.Sale P. Zs. și rugară umiliți, să binevoiască – după înțelesul încheierii consistoriale (care în original și astăzi se păstrează) prescrisă chiar de Es. Sa - a re'introduce în biserică limba română, care în timpul acela critic cu forța, intrigi și nedreptate s'a scos .- Răspunsul era *denomisator* necuviincios și urâcios numele român, și după datină iară *ricier*!

În anul 1850, pe sâmbăta Paștilor însă, adresă comunității române o epistolă negativă plină de *conflagare* și indignare -

într' altele și aceste cuvinte: "Că acel drept nu l'a dat Es. Sa; despre acea încheiere nu *scie* nemica,- aceea e falsă și neadevărată".

Românii serbară Paștile cu întristare,- văzând cum se dă dreptatea de după plac și se ia, văd restaurarea și totuși mult au mai sperat în grațiositatea Es Sale, dară convingerea, așteptarea lor tot răutate rămasă.-

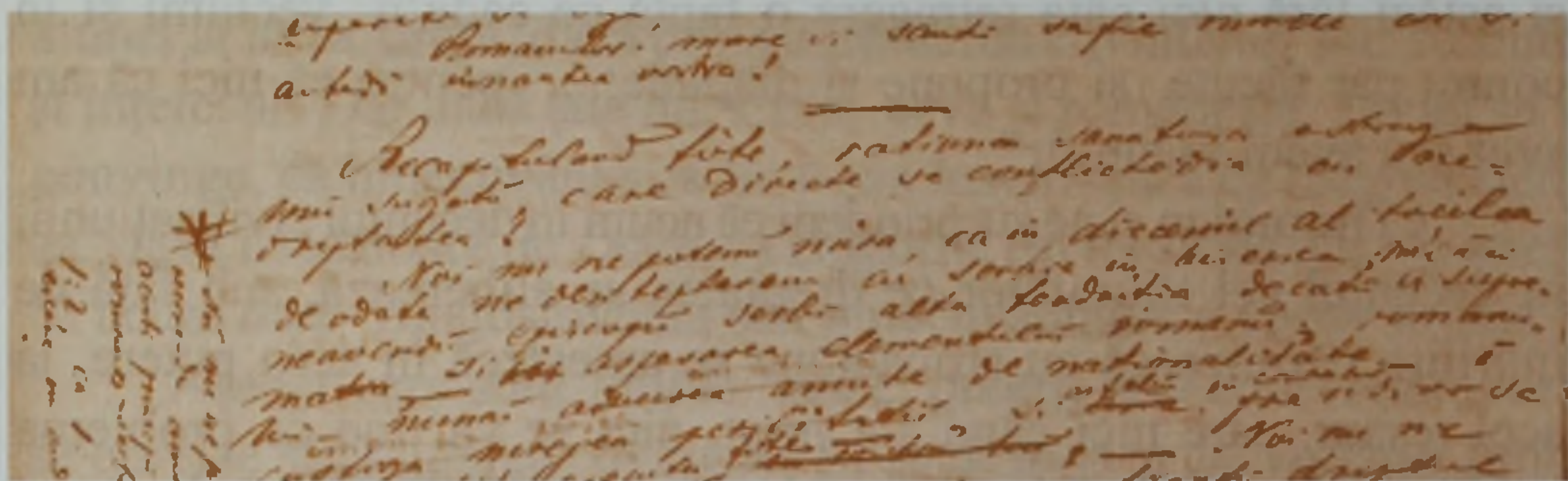
Vulpecioria și intrigația, ce se țesea ne'ncetat asupra poporului român (despre care de astă dată tăcu), negarea dreptului lor, așa conștiință națională, fuseră o adorațiune, am atâtiu, un motiv, și poporul român singur fără nici un esces, cu toată *moderitatea* în 22 Iunie 852, pusă cărțile *serbești* la o parte și aci și rămaseră până în 25 Dec. an 1853.- când prin ultima încheiere constituțională, se reveniră iară de stânga.

Aceasta e istorioara stării bisericii Lipovei în cauza sa națională; în interesul ei cuget a fi de lipsă de a încunoștința și următoarele:

Serbii în Lipova abia sunt în proporție cu românii ca (cam n.n.) 2:120. abia sunt 9,10 familii - între acestea chiar și române renegate - iar de origine *serbă* 3-4; și peste tot limba *serbă* nu știu cum știu cea română.Ei în timpii mai noi, și cu finea secolului trecut putură a se așeza pe aici,- veniră ca feciori de neguțători, și însurându-se rămaseră pentru totdeauna. Așa exemple și în prezent s'au arătat!

Românul însă e aici *moștean*, tot *sferimetura* de ruine'i spune tradițiile și soarta lui, și'i consacră și astăzi numele lui! Istoria arată că Lipova sau Lippa (în ungurește, n.n.) la început era ca o *vilă*, însă pentru *pozițiunea* sa romantică, strategică, Marchionel Branderburg,- care cu glorie singur s'a zis român de sângele lui Ioan Corvin la anul 1400 ridică în patru colțuri ai Lippei, patru *propugnacule* întăritori și o încungiurară din toate părțile cu *sforsate*.

Ioan Petcu căpitan român, ca erou apără cu compania sa pe Solymnia văduva lui Ștefan Zapolia în contra turcilor.-La anul 1695 - 500 de orașieni (firește nu *serbi*) căzură cu moarte glorioasă pentru Împărat și lege și patrie în contra turcilor.-



Românilor! mare și sânt să fie numele căzuților și astăzi înaintea voastră!

Recapitulând toate, rațiunea sănătoasă estrag un *suget*, care direct se comnflctează cu nedreptatea!

Noi nu ne putem mira, că în deceniul al treilea deodată ne deșteptarăm cu *serbia* în biserică; nu! căci neavând episcopii *serbi* altă tendință, decât a suprima și a apăsa elementul român; românului - numai amintirea de naționalitate-'i amenința pericolul și astfel în contra lor prea ușor se puteau esecuta toate.- Noi nu ne putem mira, că așa greu am câștigat dreptul bisericii române, cunoscând prea bine și toată sucirea, intrigile și instrumentele episcopilor *serbi*.- care deși nu în față totdeauna, dar în dos necurmat țeseau *mreje* asupra preoților români.

Noi nu ne putem mira că on. cons. chiar atunci când românilor *recorenda amoarea* frățiască și creștinească către *serbi*, tocmai din această pricină nu o împlinește deoarece câte comunități sunt româno- *serbe* în care stă proporțiunea românilor cu sârbii ca: 1:1, ca 1:2, ca 1: 4 și totuși, o *Ddieule!!* Românii nicicând "Doamne miluiește-ne" nu aud în limba lor.

38., (Nr. 38 a *Gazetei Transilvanieie*, n.n.) Noi nu ne putem mira că înaltul cler prezent, după atâtea fatalități ale românilor lipoveni, dreptul- ce chiar de înaltul cler nu de mult s-a dat precunoscuți, astăzi cu toată temeritatea li s-au renegat, nici ne mirăm cum M.Sa D.E. Samuel Masirovici (ce prea bine'și poate aduce aminte) atunci ne dă închinăciune autenticată și ne întărește dreptul,

și astăzi fără nici câtă retragere o faptă ce cade'n vechimi și în contra par făcute și propune și dispune:.... pentru că nici că am avut sau avem vreun fir?

Ci ne mirăm și ne surprindem că acum în deceniul civilizației, în deceniul cel triumfător ce dreptatea se eliberează, sub față de îngrijire părintească cu stricăciune se amestecă în acea putere, la acel tesaur, care nici când s-a ținut, nici se va ține de problema episcopatelor de când se mestecă la tesaurul mai prețios, la limba ei dulce a poporului la dezvoltarea națiunii române.- ;

Românul cu toată onoarea dă bisericii ce e a bisericii, și păstrează națiunii ce e a națiunii .

A bisericii e susținerea religiei pe principiul creștinătății, e onoarea dogmelor, canoanelor sale. Românii la acesta nu s-au *atins* nici se *ating*, ei nu doresc aici a ave' *influsul* lor,- ce nu ar putea cauza alta decât producerea reformelor,- ei însă tot acea biserică susțin; ci românii s-au *atins* de limba bisericii, de acel mediu, instrument, ce respectiv,- nu e a bisericii, ci e a poporului; și numai așa, ca limba națională *preajută* existența, și nu e contrară sistemii religiei noastre.- orientale.

Astăzi biserică e a poporului, și nu poporul al bisericii; nu sunt acestea amândouă un concept precum on. cons. năsuiește a-l cuprinde și contopi în forma ideilor sale.-

În contra,- miliarde creștinătăți numai unei limbi (și poate celei *serbești*) *debuiesc* a se pleca? Apostolii doară numai într-o limbă cuvântau despre Dumnezeu? Și cel ce într'altă limbă numește pe *Ddeu* nu e creștin lumii? sau poate pentru aceasta *Ddeu* nu-l ascultă - sau nu-l înțelege?-

Limba bisericii e limba națională, și aceasta *debe* să fie *caratisa* după firea și facultățile dezvoltării ei.

On consistoriu *demanda* să impună," că așa să se cânte, pe cum se află în cărți și vorbele străine să nu se bage în cântări."- Bine. Aceasta *tocma* dorim și noi!-

Chiar de cele străine voim a ne scutura,- și pentru aceasta așa voioși le *estirpăm*! On. consistoriu are bună observațiune, însă numai

atunci ar avea drept, dacă prin strămutarea cuvintelor, s-ar strămuta și înțelesul! Dar dacă știe on. Cons. ceva și românește, atunci se va convinge, că binecuvântarea tot aceia însemnează ca blagoveștenie ca slavă născătoare de *Ddeu*, ca Bogorița (în lb. sârbă n.n.) și altele. Și acum oare Blagoslovenia sau binecuvântarea e vorbă străină?

Așadar care sunt *fontile* acelei puteri, prin care românilor li se oprește strămutarea cuvintelor în acest mod și dezvoltarea limbii lor?

Să nu judecăm ca interesați, să cercăm mai *antei* lumea,- apoi după exemplul ei să plecăm și noi.

1. Este astăzi poporului care e silit (cum prin străini se silește astăzi românul) sau singur voiește nestrămutarea a'și păstra în' diadins acele cărți bisericești, care cu 3, cu 4 seculi s'au scris mai 'nainte; și poate - de așa bărbați, care singuri nu au știut cu fundament limba poporului.-

Grecii având cărțile lor bisericești în limba națională, și originală pentru o sacră suvenire și glorie, singuri ar putea fi care să se alipească de limba antică, sau numai cu vreo câțiva secoli mai 'nainte *vigeitoare*. Experiența însă arată, că ei din voie mulțumiră această posesiune și proprietate - unde li se putură, propășirea cu timpul și se acomodară după pretensiunile epocii.- și - singuri 'și retipăriră cărțile mai de multe ori, și nu în dialectul originalelor, ce acum nu'l mai pot pricepe - ci modificate în limba poporului cea nouă, care în timplul propus se vorbea.-

Francii, anglii și germanii și alți *populi* culți, pentru ce nu-și țin și astăzi cărțile religioase,- traduse pe limba națională - tot în a celui dialect al limbii în care s-au tradus mai *antei*, sau să zicem în dialectul secolului al 14 - lea, ci ei, de câteori cultura limbii intră 'n perioade noi, face *etăți* și dezvoltatea ei triumfă, de atâtea ori curățesc și cărțile religioase de barbarisme vechi, și le modifică după facultățile literaturii întregi.

Mai de aproape! *Serbiani* mai deunăzi *edară* "Zacucorob" în limba poporului și se mai pregătesc și alte cărți bisericești a mai *eda* în limba poporului! Au ce? On. c. (onoratul consistoriu n.n.) limba

bisericească de până acum le este străină? Sau nu le mai este cea națională? Cum de nu le mai plac barbarismele, rusismele secolilor trecuți?!! Poporul serb cu sila se ținu a se scutura de slavisme și din mandațiuni, sau reprezentat de unii capi ai inteligenței, sau placul on. consistoriu a cărui limbă e înpropriată și zică.....

Și dacă românul - încă până astăzi nu poate a retipări cărțile bisericești după pretențiile dezvoltării limbii și *sacrarea* naționalității sale, ci numai au început de străinisme a le curății,- ce putere este care de la aceasta să-l poată respinge?

....durere! În Sibiu încă de timpul prezent cărțile bisericești române se tipăriră și românește vreo câteva, dar acele tot *tibru* trecutului, l-au în frunte!

Suntem mulțumitori de așa mărinimie.

Un secol preface limba nouă și prezentul stă mai sus decât trecutul. Numai posteritatea vede răul și *calbidia* lui și cine-i acela, din fiii cei adevărați care să le *preajute*?

Limba română a intrat în perioada nouă, și după fire de-abia se dezvoltă, pe câmpul literar, și pe câmpul bisericesc! La alte popoare, acuși ca predicatori, acuși ca învățători, preoții sunt promovatorii culturii limbii mai bine precum și le este chemarea.

Preoții noștri să se retragă de pe calea fericirii poporului? Sau de cine să fie opriți?

Dumnezeu tuturor întinde *salute*! Înaltul *gubern* în rezoluțiunea, respectiv răspunsul din 15 Mai 853 către Novine din Belgrad, *apriat* zice, că nu se simte chemat – îndreptățit și cu putere un popor a prescrie limba și literatura – și on .cons. (consistoriu n. n.) sârbesc e spre aceasta împuternicit? Neagă ce dă dreptul, și natura !

Care sunt *fonțile* de drept ale acestei impuneri? Protestăm pentru așa abuzuri !!!

Românul de sfântă datorință are a-și păstra limba, în firea și *idioma* sa. Ce secolul i-a produs de nou, *îmbrece* (să îmbrace n.n.) cu *anomire* nouă. Aceasta a fost și este iertat tuturor românilor, precum și Horațiu poetul cel mare zice: $2 \times 2 = 4$

E iertat, și totdeauna se va ierta,

Numele semnat, cu nota prezentă a produce;

Precum pădurile își mută foile, cu anii încovoiați (toamna) și cad curând, așa face și vechea *etate* a vorbelor, și cele de acum născute, ca și pomii înfloresc și *vigedia* (trăiesc n.a.). Multe se renasc ce și căzură, și cad acele vorbe, care acum sunt în onoare, dacă uzul / folosul / voiește, în aceeași putere e arbitru / voia / placul / dreptul și norma / regula vorbirii.

În 28 febr. la ora 5 ^{1/2} Dl. Stoichescu eliberat m-a *cercetat* .

În 1 Martie am fost la Vaț.

În 5 martie a plecat Dl. Stoichescu acasă.

Forma de acțiune pretemătoare.

Tettes (Tiszteletteljes, n.n.) Jbiróság (Jogbíróság, n.n.)

N.N. az f. Alatt eredetben csatolt sola váltó szerint – leszámítva a lerótt 20 pftot) még 195 f. Tal adósom.

Mivel azomban R(...)? I. Ezen összeget többszöri felszólításom dacára kifizetni vonakodik.

Kérem alázattal a Tbírószágot (Tisztelt Bírószágot) méltóztassék N.N. egy rövid határidőre maga elé idézni és őt a váltóban kitérő kifejezésnél fogva szóbeli eljárásai útján, a kereseti 195 f. – tokéban ennek kamatában az okozott és okozandó költségekben és díjakban elmarasztalni.

Onorată Instanță de Judecată!

N.N. conform cambiei originale atașate, scăzând cei 20 florini achitați, mai îmi este dator cu 195 florini.

Rog respectuos Onorata Instanță ca pe termen scurt să-l intenteze în judecată pe R(...)? I., în legătură cu cambia iar în caz de se ferește rog a-l osândi cu privire la cei 195 florini cu pricina, dobânda aferentă, cheltuieli și taxe de judecată.

În 16 am scris acasă după bani.-

În 20 Martie am răspuns la epistola lui Bacia Tănase și l-am rugat să-mi mijlocească *tremiterea* [a] 40 f. de la Nădlac.

În 20 Martie am scris unchilor din Nădlac (Ioan și Constantin n.n.) și i-am rugat să-mi trimită a ceilalți 40 f. de argint. -

Aprilie 1854

În 8 Aprilie n., prin Amizoni am primit de acasă 25 f. argint, răspuns în 13 Aprilie.

În 9 Am scris Mariei Patriciu.

În 14 am scris Dlui Rev. Paul Maniu despre *morbul* lui Pascu.

În 18 Aprilie am primit prin Bacia Tănase de la unchii Ioan și Constantin 25 f.- Si am scris și după cei 15 f. au.

În 26 Aprilie au venit Gergely cu Sandor Racz de la Viena, în 28 au plecat acasă.

1 Mai 854

1. Azi m-am întâlnit cu Duca și Tănase Bellios de la Lipova, - mergând la Viena; - pe *țidula* primită de la aceștia am răspuns acasă.

3. Am primit 20 f. aur de la Rev.[erendisimul Domn, n.n.] Paul Maniu pentru a-i da lui Pascu. - Astăzi am și fost cu Ionescu și i-am predat. Am răspuns Rev. D.

5. Prelegerile ordinare, de astăzi s-au început.

8. Cu tinerii români am fost și mi-am făcut închinăciunea D-lui Vancea. Episcopii noi Dobra și Alexi în 1 Mai au depus jurământul. Mitropolitul Suluțiu, iară atunci depuse.-

9. Junimea română in corpore salută pe Esc. Sa Mitropolitul Suluțiu, - orațiunea spusă de Brindaș.

20. Văzui pe Msa. Dobra și Alexi, episcopi.

23. Mai primii de acasă 12 f. argint – și epistola de la Petru Fogarasi, spre ce în 25 i-am răspuns.

24. Mi-a ieșit articolul în *Gazetă* – trimis din 4 febr. sub (cu titlul n.n.) “De la Danubiul Superior”. Babeș a venit

25. A murit *betranu* Mocioni. (Ioan Mocioni, 1870-1854, fiul lui Andrei de Foen, n.n.). În 27 tocmai când îl înveleau să-l *espedie* la Foen, le sosește epistolă, că Lucian din casă s-a împușcat pe cale, vrând a veni la Pesta. Am înțeles că pe amândoi odată îi vor înmormânta în 4 Iunie la Foeni.-

Iunie

În 3 Iunie a murit Pascu Petrovits.

Ieri sau alaltăieri a venit la Pesta D. Simeon Popovici de consilier la forul suprem.

În 12 Iunie am scris lui Bacia Tănase și Munteanu.

În 22 Iunie am călătorit în cauza avocatului în Com. Neograd, la op. Balaza Gyarmata .(de lângă Timișoara, n.n.).

În 24 m-am re'ntors.

În 7-8 Iulie am fost la Komarov cu avocatul în cauza *esecutativă* (probabil executorie).

În 12 Iulie.

Epistolă adresată către amicul Petru Racz (Raț,n.n.)

Amate amice Petre! De nu ne-am fi născut pe un (același n.n.) pământ, de nu am fi fiii unei [aceleiași n.n.] națiuni, atunci despărțirea noastră, când soarta o dictează, ar putea să rămână și din scurta memorie, însă noi suntem pământeni, români și amici, și cum am putea dară atâta timp și în depărtare așa pasiv a ne purta, a nu ne mai aduce aminte unul de altul.

Crede-mi amice! conștiința acum m-a *prochemat* să fac acest pas; nu ca să vânez atare scop, ci ca să fim mai sinceri amici, precum am fost, căci cu greu am observat, că tu de câțiva ani, așa rece simțеști către mine, ca nici unul din toată nobila familie a părinților tăi, și cauza, poate numai singur o vei ști.

Tot omul are *deverități*; și dacă acestea sigur le-am mustra; atunci amicitia, chiar în cea mai mică *certărie*, *deve* să se concentreze; noi nu muștrăm acele și amicitia noastră poate avea margină cu *orizonul*.

Eu îți scriu așa, deoarece cât mai curând voi să mă re'ntorc împrejurul părinților și patria mea și rușine ne-ar fi a ne'ntâlni ca români, fără să mai fi scris în atâția ani ca amici vreo literă: sau poate amăgiți de *superbia* ticăloasă, să se mai pericliteze sinceritatea amicală?!

Eu îndrăzneț, dar sincer îți scriu, tu muștră-ma în tine și de am drept și de tu îmi ești amic, atunci îmi scrie, să știu, ca despre un amic, iară de mă înșel și n-ai interes în amicitia mea, atunci rămân pasiv și ambii numai cunoscuți.

Eu în 1 August plec din Pesta, toată vacanța voi petrece acasă, la Lipova și pe jur o câteva zile voi veni și la Lugoj.-

Te doresc ca pe un amic, și sărutându-te rămâi sănătos,

Al tău sincer amic,

[Semnătura]

Tocma acum primii epistola de la D. Csordan pentru de a-l încunoștiința în privința doctorului Bălașa.

16 Iulie, astăzi răspunsei Dlui Csordan, scrisei și amicului Alisandru pentru Moț.

Ieri am primit prin Amizoni 12 f. și epistola prin care mi se oprește să vin acasă. Eu le-am scris că nici nu voi merge.

Aseara, de-alaltăseară,
Așteptai pe mândra-afară;

Și-aud ușa scârțâind
Și pe-a mea mândră ieșind.
Ieșise cu-al său bărbat,
Cu furca de lângă pat;
Eu' l'ntreb de sănătate,
El se dete pe la spate.
Eu l-întreb de-i sănătos,
El mă tăvăle pe jos;
Lăsaî șuba, tăiai fuga,
Trecui balta încălțat [cum puteam am alergat]
Nici un strop nu m-am udat
Bine-mi pare c-am scăpat (text revăzut de autor cu
adnotarea “poporală” și “nu trebuie”)

În 21 Iulie *sacrare V.*

În 22 Iulie am răspuns Rev. D. P. Manu spre epistola Dlui cu data din 26 Iunie vechi, - în privința morții lui Pascu.

August 1854

1. Aug. Seara ne-am petrecut la Schuh mai mulți amici români. La Camon m-am întâlnit cu amicul Sabin și Pap din Viena întorcându-[se] acasă.

2. Am plecat cu amicul Ionescu acasă.-

La Csorda Semlacului, el întâlnindu-se cu tatăl său, ne-am despărțit. Altminterea, în 2 am ajuns la Segedin. În 3 am plecat din Segedin.- În 4 am fost la Arad, în 5 acasă.-

În 16 am scris Dlui *Advocat* și amicului Nistor .-

În 18 am avut bal la Scheitel pentru ziua împăratului.-

În 20 au fost aci Ionescu cu Popovics Tudor.-

În 25 am trimis scrisoare amicului Aurel Manu și Petru Zsurma.-

În 28 Aug. s-a trimis recursul lui Basiliu (Vasile) la Urbea mare pentru de a dobândi postul învățătoresc (de învățător n.n.).-

Despre acestea scriu scrisoare și Dlui Dr. Sandor (Atanasie Șandor, n.n.).

În 31 Aug. a fost pomana lui Uica Onu .-

Astăzi am trimis epistola amicului Petru Nucișoară .-

Sept.

În 3 Septembrie am fost la nuntă la Pescat.

9 Sept. Am scris Dlui *Advocat* Nagy și amicului Nestore (Nistor, n.n.).-

Pe 13 Sept e ziua C. Maly Fogarasi.

Nestinsă purtând candela, sosirea mirelui

rămîne afară

5 fete privegheau și cu el au și intrat;

Întocmai și inima noastră și veghea ziua numelui

Scintilând de ardoare, stima ce ai meritat-o.

Îndurarea de ceruri, scutească al tău suflet

Nimbul îngeresc fie salutul și ornamentul

7 amici cu mult înmulțiți ca cei buni de Egypt

Să *viezi* sănătos pe acest plăcut pământ

Pătrunși de bucurie azi numele-ți *gratulăm*

Redând o mulțumire pentru acele ce am primit,

10 inimi d'am avea; cum voim, să exprimăm

Mai *apriat* nu putem aceea ce am simțit. *

*Poezia a fost tăiată în text, cu mențiunea

"rămâne afară".

15 Sept. Amicul Petru Racz m-a *cercetat*, 'mi spusă că epistola trimisă lui din Pesta nu a primit-o. Nu cred. Astăzi *căpetai* epistola de la Man, în care mă cheamă foarte la Lugoj.-

16. Cu D. Hacag și Titu plec la Lugoj. Seara cinai și înnoptai la D. Preot Oficiresc în Șiștarovăț .-

17. Ajung în Belinț; Pe D. Prota Ionicu îl aflu *morbos* greu în pat.-Aici mă întâlnesc cu D. Adam.. 18. Plec cu Titu la Lugoj; mai *anteia* oară am onoare cu Traian Miescu. Seara cu mulți români mă petrec.-

19. Mă *convin* cu D. Vlad, Popovici, pe D. Iosif Man îl aflu *morbos*. D.Tomici e la Viena, cu puțini mă pot *conveni*,- e ziua târgului de săptămână.- Aci mă-ntâlnesc mai *antei* și cu Stoian, medicul. Prânzesc la D. Preot Man . Seara mă reîntorc la Belinț.-

20. Mă duc la rugă la Kizeteu (Chizătău n.n.), aci șed până în 22 după amiază. Mă *convin* cu D. Rădulescu,- Sereceanu, Lazăr, Messici, Brîndaș. *Sum ospele* Dlui Notar Kadar,- și mă petrec foarte bine.

23. *Sum* in Belinț.

24. Plec cu Petrică la Șiștarovăț la nuntă; aci la D. Oficirescu mă *convin* cu D. Fogarasi, C. Maly și C. Iulia; cu D. Czarani (Țăran n.n.) și C. Emilia.

25. Vin acasă.

26 și 27 iau sănătate bună de la toți.-

28. Mai-nainte de a pleca, D. Fogarasi mă *remunerează* cu 15 fl. arg. pe cale. De la Nana Giula , 5, Seca Sofia, 4, D. Protopopeasa, 2 f. De la tata, 20 f. După amiază *sum* în Arad.-

29. Plecai cu un seghedinean. Seara *sum* în Nădlac, aci dorm și mă *convin* cu Bacia Tănase. De la Bacia Constantin mai capăt 15 f. argint.-

30. Ajung către seară la Segedin.-

Adnotare a autorului pe marginea textului de mai sus: “Plec în Pesta”.

Octombrie 1854

În Pesta (adnotare ulterioară a autorului)

1. **Octombrie.** Dimineața plec de la Segedin pe calea de fier, seara *sum* în Pesta.

2. Mă *convin anteia* oară cu Antonescu.

4. M-am mutat de la Majdan în casa baronului Wenkeim, Nr. 2. Piața Universității.- *tractul* al 2-lea , Nr.9.- am scris acasă despre călătorie. Dlui Csordan despre sosirea lui Bălașa.-

5. Am trimis 25 exemplare de “Biblia Mică” lui Basilu, și am scris [lui] Bacia Tănase despre sosire.-

6. Mi-am ales studiile pe anul *curinte*.

a) legile administrative, b) drept eclesiastic, c) dreptul cambial, d) stilul germanic, științific, e) poesia dramatică a lui Friedrich Schiller. f) istoria Filosofiei Antisocratice.-

12. Joi am fost la cules la D. Daniel Nagy, până sâmbătă în 14.-

16. S-au început *prelegerile* cu rânduiala. Am trimis azi redacțiunii de la *Gazeta Transilvaniei* o corespondență despre Lipova datată din Valea Mare 20 sept. și balada Caiu(s) Mariu(s).

Valea Mare, 20 sept.

Deși astăzi foaia română are destule *objepte* politice despre starea și *fatul* națiunii ei: totuși, Dle Redactor, binevoiește cu data ocasiune a *veri* între columnele foi prezentă-mi epistolă, ca să vedem și în parte privată ce mai fac românii noștri și întru dânsii națiunea?!

Silit de cauzele familiare a veni până aci – mă repezii și până

la Lipova, să mai văd acest – precum e zisa, “oraș frumos”. Ajungând la Lipova mă *convenii* cu acela și cu acel amic al meu, și văzui unele altele, judecând însă proverbul *atins*, eu nu știu cum să înțeleg aci frumusețea întru ideea concretă? teritoriul și materialul, ori *abstrasă*? spiritul, viața morală? eu *conseced* a înțelege numai moralicește! căci așa, cercând și viața poporului, numai așa îi cunoaștem *deveritățile*, slăbiciunile și facultățile.

După ce cu cele familiare, *amicabile* fusei îndulcit în *curtenire*-mi, dintr-un cuvânt la altul, ajunse vorba și despre muma noastră, despre națiunea română, - căci ca fiii ei, pentru o mamă de soartă văduvită, tot în cuget ne este speranța și temerea – și cerui.- “dă-mi o Gazetă amice să mai citesc, căci cu călătoria de mult nu putui a mai ști ce mai fac românii din Principate, și ce se croiește pentru ei? Și ce mai facem și noi pe aici ?!”

Amicu-mi căzu în perplexitate și întreabă pe al treilea “Da nu știi cine *poartă* în Lipova Gazetă?”. Tăcură ambii și într’un târziu își aduseră aminte de 3 *prenumeranți*.- Lipova și trei prenumerați! No! Dacă Lipova numai atâta energie și întreprindere arată pentru susținerea acestui organ național, atunci despre satele dimprejur nici să mai casc gura: dar, precum auzii toate, cugetând și altminteri, nici nu e prea lipsă aci de foi române; plugarul nu citește, “de babot aratok (dar adună boabele, n.n.) măieștrii sârboteci se *grețelează* când numai aud că pe poștă se transportează și câte o turmă de litere; care mai știu și alte limbi, destul se interesează *purtând* foaia germană sau maghiară; alții – care doară bucuros ar ceti – nu pot sau nu vreau a se *prenumera*, și ca să se împreune 3, patru inși laolaltă, poate le este și rușine.- Domnia lor , cu debunăseamă – așteaptă până se ridică și la Lipova telegraf, căci atunci mai curând vor să audă toate veștile...?

Aceasta mă supără, și mă îndeamnă a pune întrebări și despre alte interese române. Fraților! făcut-ați în Lipova – așa precum ați fi putut, mult, puțin – vreo colectă pentru reuniune ? (s.a.) Și v’ați *prenumerat* la cărțile ce s-au *edat*, sau dăruit în favoarea fondului reuniunii pe *computul* public, – drept montanistic, *opuri* teatrale și

balade, ș.c.l. Amicii mei, – iar ca mai'nainte – abia-și aduseră aminte, că s-a auzit despre reuniune și acestea toate.-

Așadară, D-voastră nici că o să cetiți atare *op* literar pe aici? Ce cărți de literatură aveți? Un vecin din colțul mesei – murmura “dacă nu mai am nici timp să mai și citesc; iacă iarna când mi se urăște, mai iau calendarele de rând, *Alixăndria*, *Istoria lui Arghir cel frumos* și pe *Tilbuhoglanda* și destul mă desfățez din acestea”; celălalt văzându-se atacat că *clătesc* din cap cu vai și-amar, și caut spre el, și numai cât nu-l întreb, mărturisi că are cărți române, *Biblioteca Română*, *Antichitățile române*, *Diregătoriul Bunei Creșteri*, *Macrobiotica*, *Dietetica*, dar zice nu mai știe pe unde sunt, s-au jucat pruncii cu ele, le-au tăvălit și le-au rupt, însă i se pare că în lada din pod trebuie să mai fie ceva.

Ce mai de a zice dară aci? Îmi bătui gura cât mi se și urî: nu poți îndrepta lumea cu umărul; crenguța, *încoviată* s-a îngroșat, și acum e târziu a o *descovie*.

Eu pe lângă toate nu mă putui convinge a nu da și de fapte umane, și cercând tot latura bună a lucrului, întrebai : „Atunci D-voastră cu de bună seamă veți fi fondat în oraș atare instituțiune, dacă de alte interese naționale așa tare v-ați *dienitat*? Ați fondat vreo școală numai pentru fete, când din cele de clasă, să poată învăța și lucruri de mână, economia de casă? Sau ați colectat vreun fond pentru școlari săraci, *pe* încă în școală pentru cărți, pe urmă i-ați promovat cu câta ajutor și la *măiestrii*, la arte mai înalte sau la școli?

Cu plăcere auzii că D. N. Lupu din Ardeal – aflându-se în data /1848/ de față la depunerea examenului în școlile naționale române îndestulat și surprins de progresul tinerimii – ca un adevărat îndurător naționalist dăruie școlilor fonduri de 300 f. D-zeu să-l binecuvinte! Mai târziu D. D. lipoveni se socotiră ca să facă un bal pentru adăugarea acestui fond și se mai *culeasă* 240f. Banii sunt la ... și la ... , în parte – poate – și *dienitați* de scopul lor ! spre celelalte îmi răspunseră, că cine o să aibă grijă despre atâtea? Doară n-are tot insul lucrul și *spesele* sale?

cu plăcere audiu, ca D. N. Lupu din Botoșani - aflându-se
la data 1848. / de față la "Legământul românesc" și re-
țele naționale române interbelice și supun de
programele lui - la un "adversar" în direcția
naționalistă dăruie scolară până de 300. f. Căci
sa "bucureștenii" mai dăruie D. N. Lupu se soco-
tira ca sa facă cum dăruie pentru adugarea acestor
puncte și se mai adăuga 240. f. Dăruie sunt la
și la - - - și parte - parte - și dăruie la
scaput lor? - După celelalte mi așezam ca cine o
se aște de grije Dăruie adăuga? Dăruie mare tot muncă
bucur și speranțe sale? -

De ai parte pe tot capacitate, cu puterea sa
poți face multe, atunci într-adevăr naționaliste de
romani contribuind - mult pe altul - sa dăruie
G. crucer, ar fi faurii, să ar poți face puncte,
militari, cat carantă, barabă adăugate a 20.
tineri, sa nu mai depinde de pre istoria fi-
lor și nepotilor lor? dăruie mare tineri e aia de
scerta, cei dăruie ce vreau face? - Nu i am
rădine fara remisi: nu i muncă fara locu-
int. a, sa dăruie etnografie, și sa ne facem
medie, tineri medie, pentru altfel de muncă
a naționaliste, cu sa nu scapam dintr-o naționalitate
spirituale, morale, și mi mai vremi aia de
for conștință.

Campana mare la birou, și plăcăm, sa
vede si birou, - Căci dăruie, repara,
sa, tineri mai de tot tineri, tineri și glori-
fieri, cu dăruie, și tineri dăruie amical, ca
mai lăsa un roman cu contribuție la oare
mi areta mi depinde a dăruie oare de pînă
o're de acelu roman dăruie. - Scapă, oare
na pentru muncă și fletul și

Adversari, abieră, dăruie tineri are lipsă
și de aia muncă mare, dar mai mare lipsă
naționaliste de la muncă, tineri de la
creșterea tinerilor cu pînă acelu, de pînă sus-
ținere pentru ca naționaliste și contribuție la
sema și lege. - Continuăm Dialogul are
interese la sci naționaliste adăugate muncă
muncă, - și alți tineri, tineri pentru
muncă la sa cu oare cat de puteri, și e
dăruie și dăruie are tineri ca tineri tineri?

De ai putea pe toți a capacita, cu puțin s'ar putea face mult, atunci întruadevăr milioanele de români contribuind – unul pe altul – să zic 6 *cruceri*, ar fi făcut, sau ar putea face fonduri, institute, cât cărunții, bărbații adevărați ai națiunii, să nu mai dispereze despre viitorul fiilor și nepoților lor! Dacă însă lumea e așa deșartă, cei ticăloși ce vor face ? – Nu-i amărăciune fără remediu! Nu-i *morb* fără lecuință, să cunoaștem ierburile, și să ne facem medici, însă medici, pentru alt fel de *morburi* a[le] națiunii, ca să ne scăpăm viața națională spirituală, morală, să nu mai *viem* așa de far de conștiință. *Campana* trase la biserică și plecarăm să văd și biserica.- E frumoasă! albită, reparată, turnul mai de tot înnoit, crucea și glonțul aurit, și încunoștiințându-mă amicul, căci mai tot un român a contribuit la aceasta, îmi arată nu departe în dreapta o cruce de piatră, era de acel român ridicată. Scopul, „pomană pentru mântuirea sufletului”.

Adevărat ! Observai [că] legea noastră are lipsă de așa morminte sacre ; dar mai mare lipsă [are] națiunea de basa viitorului, înțeleg de bună creștere a pruncilor, căci prin aceasta se poate susține poporul ca națiune și pretutindenea biserica și legea. Continuând dialogul mă interesez a ști ridicătorul *atinselor* monumente, - și alții asemenea, *testatau* (lăsau prin testament, n.n.) fondului micuțel al școlii oricât de puțin, și e datina în Lipova a se *testa* câte ceva școlii ?

Mă supărai de răspuns „căci deși erau mulți provocați spre așa scop, cu mult mai rece se aflară și în ora morții decât să lese careva ceva amanet, ceva suvenire dulce, ori simpatie de *amoarea* omenirii”. Vai! deșartă e viața omului și nesățioase-i sunt darurile sorții și în momentul din urmă.-

Intrarăm în biserică, cunoștința, *faima* și speranța – de la Lipova – mă ne-ndestulă. Abia vreo zece prunci erau strânși de partea dreaptă, abia vreo 15 de stânga – când numărul pruncilor abili de școală, înțeleg a fi și până la 3 – 400 – cât abia ținură *misa* cu cântările ceremoniale. Văzut-am și auzit-am eu cândva în biserica aceasta și altminteri ! *Ne-nteresanția* și desordinea însă altfel de progres, succes nu poate avea!! Dar unde sunt învățătorii?

Mi se răspunsă D.D.[Distinșii Domni, n. n.] preoți că instruiau interimar școlarii, foștii învățători sunt transmutați, căci așa fu o plăcere a On. Cons. Timișorean. [Onoratului Consistoriu,n.n.]

Eu prin aceasta nu voiesc a *debaca*, a confrunta pe on[orații] lipoveni; șirurile mele sunt numai jeluire, și cuget a fi demne de cetire pentru inimi compătimitoare când și acolo – de unde avem speranța mare pentru creșterea tinerimii, pentru energia națională, pentru fapte de omenie onorate – încă ne înșelăm.

Nu *sum* esaltat a pretinde mult de la on(orații) lipoveni; *sum* numai îndrăzneț a aduce înaintea despre acele, ce așa tare au *dientitat* și despre acele ce s-ar putea face, și națiunea întruadevăr le merită.- Cât de cât e mai mult și mai bun decât nemica.-

Pe lângă toate eu nu *deroghez* Lipovei onoarea publică; ea a născut bravi bărbați românilor; pe unul pentru spadă, pe altul pentru muse, pe al treilea și al patrulea pentru apărarea cauzelor naționale și pe cum înțeleg, mai are și acasă – însă puțini – demni bărbați de numele lor, despre care frumoase și bune auzii. –

Meritul acesta însă e a[l] trecutului! Lipova pentru deceniul nou nu și-a câștigat renume; durere! că de prezent și viitor sunt așa necăjit, cât par, și singure se devastează talentele bune, pe la plug și alte *măiestrii* comune, căci din principiu, dacă tata și moșul a fost olar, *căltiunar* sau cojocar, pentru ce să învețe fiii o *măiestrie*, o artă mai înaltă?- Sau pentru ce și alte științe, că destul a învățat ceaslovul și psaltirea și „aprindeți candela și privegheați ! Vine mirele” = viitorul, și de vă va afla lăncezind, cu ce vă veți *escusa* în *antea* istoriei, a *judelui* de viață națională!—

17. – 18. Am început a mă pregăti din *criminal pe* examenul de stat, juridic și mi-am rezolvat cu finea semestrului a’l depune.

30. Am primit *mapa* și 5 f. argint, dar de la Rev. D. Tieranu.

7 Nov.

1. Am scris epistolă D-lui Țieranu și mulțumire. Altă epistolă am asemenea sens mulțumitor d-lui Fogarasi pentru acei 15 f. *unoare* despre jup. Gavrilă ș.c.l.

Am scris și acasă despre starea mea.- Astăzi a sosit amicul Gergel, cu o cocoană Catița Csordan și Lenci la Pesta. Mi-au adus epistolă și 5 f. arginți de la *Teta nani* .

2. Am primit 15 f. pe oct.de la *advocat*.

7. Am scris d-lui Vasiliu Stoian și amicului Ion Neteu.

8. Am primit 7 f. argint de la frații Pantazy.

10. Am avut onoarea a mă *conveni* la Anglisera cu D. Ion Maiorescu, D. Aga Constantin Hurmuzaki și Sturza din Moldova cu muierea D-lui.- D.H. mi-a luat numele în fasă.-

15. Astăzi cetii articolul trimis “De la Valea Mare” în nr. 83, 84, 85. – E tot inserat- (trimis în data de 16 oct., n.n.).

Astăzi căpătai încredere de la dl. Aaron, ca să traduc câtva, și câtva să extrag din „*Etatea Uniadianilor*” pentru dl. Hurmuzaki, care are de scop a *eda* o istorie romană, sistemisată.-

În 19 a plecat Grigore Rațiu acasă – prin el am scris scrisoare acasă, d-lui Stoica, amicului Misics și Renn.

23. Astăzi am primit scrisoare de acasă, cu 1 noiembrie vechi s-a *încredințat* sora mea Maria și în 11 noiembrie vechi, adică astăzi în 23 nou s-a cununat.-

Următorul articol se trimite redacțiunii „Gazetei Transilvaniei” spre *împărtășire*.

Ce e mai frumos și *salutar* pentru o națiune, decât a avea inteligența de mare român! Aceasta adeverește experiență din toate

acele consecințe de progres, ce la fiecare popor inteligență a produs. Inteligența e ducele unui popor în lumea civilizațiunii, și în câmpul culturii, și e geniul rețienătoriu de la viața nomadă, sălbatică, de la întunecimea înțelegerii.

Inteligența, *precurmă* superstițiunea cea *damnațioasă* și arată credința, moralul cel adevărat, arată adevărul, frumosul și bunul, ce un popor, care se iubește pe sine, și-și dorește fericirea, are de a-și câștiga și păstra. Inteligența e *advocatul* și doctorul cauzelor naționale și în *antea județului* de civilizațiune reprezintă națiunea pentru trecut, prezent și viitor, inteligența e floarea și fructul, ideea și spiritul unei națiuni.

O națiune liberă, și de nume glorioasă, ce poate ceva mai frumos și mai *salutar* a crea, a produce pentru sine?! Nemic! Aceasta se adevărește cunoscând scopul omenirii întregi, care este „perfectiunea”, și cunoscând năsuința lumii întregi, care este „propășirea”!. Inteligența e propășirea și ea stă mai aproape de perfecțiune.-

Românul încă este, și există, a auzit și el buciulul răsunător al secolului, s-a deșteptat, și s-a mișcat deștept să dea mâna cu acele națiuni, care au propășit și l’au întrecut.-

Prin cine va să demonstreze altor națiuni și lumii, și românul gradul civilizațiunii și culturii lui? Prin inteligență, adică prin „barbații cei învățați”; și deoarece viața e scurtă și în lumea aceasta deșartă, și bărbații nu trăiesc cu seculii; va să demonstreze și prin „tinerimea școlară”. Aceasta e succesoarea acelor, și stingerea ei tocmai așa se teme, ca moartea unui singur membru de familie, în dinastia ereditară. E mult, căci e scut pentru națiune, ca și pentru părinții cei neputincioși, în lipsa fiilor cei buni.

Numărul tinerilor școlari dară, - și mai cu seamă a celor de universitate – stă în proporție cu inteligența națională, și e barometru pentru cultura unei națiuni. Așadară tinerimea – pentru o națiune care năsuiește a scăpa de întunecimea trecutului, și a propăși cu civilizațiunea și cultura secolului de față – e demnă de luare aminte, și pentru aceasta cuget și cred, că starea studenților români de

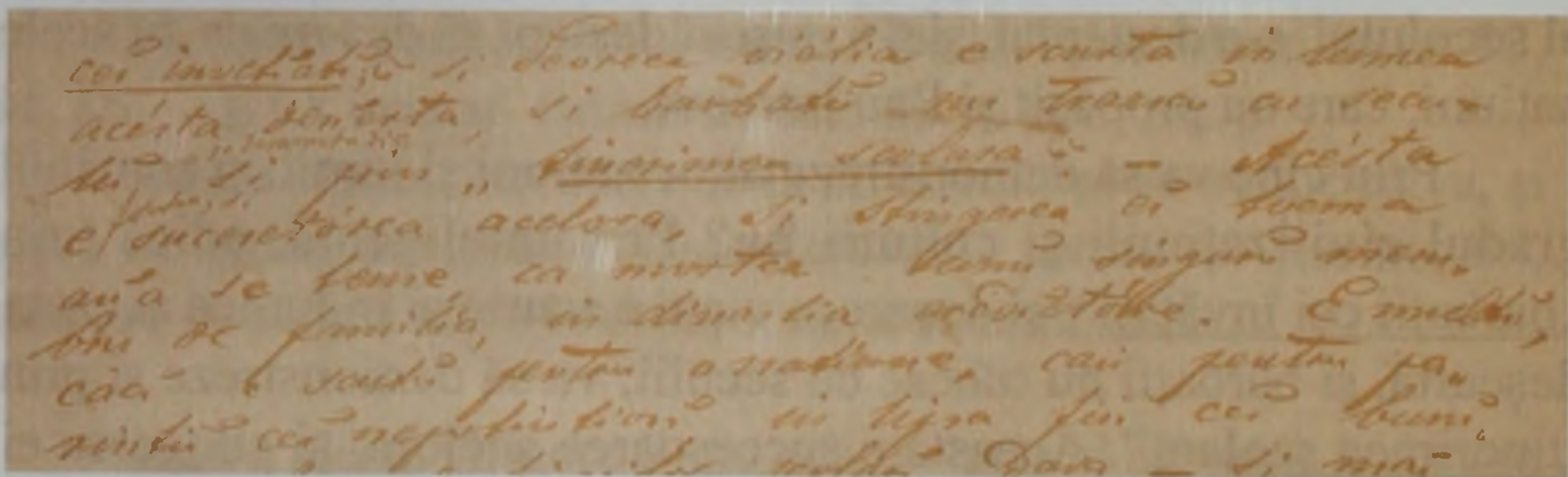
universitate e un *objept* de interes pentru românii bineșimțitori, *ma* le este și datorința a cunoaște acest mediu, prin care națiunea speră, și așteaptă un viitor bun și frumos.

Acestea sunt, ce mă conduc a descrie peste tot scopul și *meta*; și în parte numărul și starea junilor români din universitatea din Pesta.

Scopul unui tânăr, ca a fiecărui om, peste tot e a fi spre folosul omenirii, în parte a servi cu credință împăratului, patriei, și a fi sincer, membru folositor al națiunii.

Nici un scop însă nu se realizează fără mijloace! Să vedem și să încercăm acum acele mijloace, prin care tinerii români în înțelesul strâns, pot ajunge scopul mai sus *atins*, ca intruadevăr să poată corespunde chemării lor, ce mai târziu, ca de la bărbați, împăratul, patria și națiunea ave' să pretindă de la dânșii.

Eu judec, cel mai d' *antei* mijloc e școala și prin trânsa, cultura. Aceste iară numai așa se pot realisa, dacă pentru toate imediatul și cel mai necesar submijloc, materialul, *preajută*.



Unde vom să căutăm și aflăm noi acest material întru ajungerea scopului pentru „tinerimea școlară”? Doară în *stipendiile* de la a sa majoritate? sau de la stat? Sau de la mărinimoșii *mecenați*, sau poate numai în truda părinților? Pentru tinerimea școlară din Pesta soarta de la partea cea mai mare a negat ajutorul părintesc, iar altfel de *stipendii*, de la toată tinerimea.- În privința aceasta, și de peste tot luând, națiunea noastră e săracă, și pe lângă și mica puțință, e ne-ngrijită și fără economie.-

Pentru ca să vedem dară, întrucât sunt de lipsă mijloacelor

realizării scopului, trebuie ca să cunoaștem *meta* unui tânăr școlar, și în specie (speță) unui jurist.

În câmpul polititc, un jurist are două *mete*, sau după trei ani în drept două esamene de stat, adică *anteiul* din „legile juridice”, al doilea din „legile politice” pentru ca să poată păși în categoria de oficiant; sau altă *meta*, după patru ani, 3 *rigorose* de doctorat, prin care se *câștigă* laurii de „jurist doctor” și abilitatea spre advocatură, prerogativă și pretindere după calități de oficiu mai înalt, ș.c.l.

După sistema cea nouă în semideceniul prezent 3 români trecură prin esamenele de stat, și acuși doi prin doctorat și se speră că tot anul va să mai producă absolvenți de ambe *plase*.

Pentru ca un tânăr să se poată pregăti pe o cale, ori pe alta, trebuie să aibă o susținere asigurată și *dispensare* de la toate alte *cuprinderi*, de la condițiuni, *scrietoraturi*, ci deprinderea numai cu științele. O stare favorabilă, ca tinerii români să fie prevăzuți cu cele de lipsă, și numai pentru scop să cugete, la acei de aci nu aflăm, căci mai toți sunt siliți mijloace a se face altora și chiar mijloacelor.

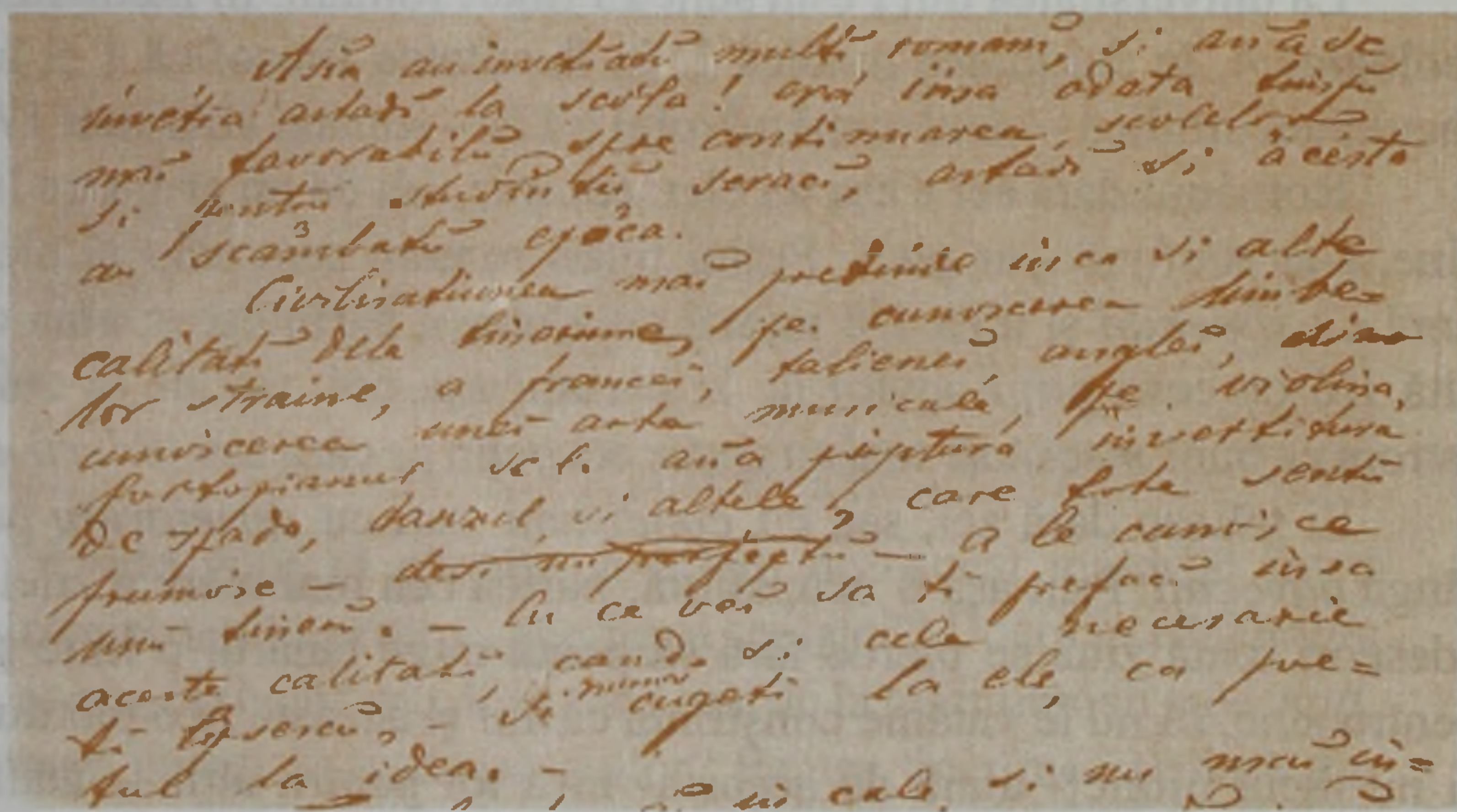
La universitatea din Pesta sunt 23 tineri români. În facultatea teologică 4, în facultatea medică 1, în facultatea filosofică 1 și în facultatea juridică – când numărul total e 470 – români abia sunt 17.

Românul dară aci e așa un element mic, cât de nu ar fi tare în sine, s-ar scufunda, ar pieri. Puțini tineri români sunt aci.- și nici unul cu *stipendii* și abia 1/6 numai cu ajutorul părintesc și abia o altă 1/6 cu ceva puțin ajutor de la părinți; așa doi, trei de la unii patroni ca buni *mecenați*, mai au ajutor cel puțin pe cărți sau *didactru*.

Ei trăiesc dară aci, sau cu *condițiuni* sau cu *scrietoratu* pe lângă *advocați*. Prin așa d’ocupațiuni, partea cea mai mare a zilei, adeseori toată ziua se pierde fără să poată trage tânărul o linie și pentru sine, să nu le vatăme conștiința că ah! și această zi o pierdui și nu făcui nimic!- afară de aceasta- încă tot pentru alții. – atâta trudă, învârtire cât se *dabelă* și puterea trupească și sufletească, încât aceasta din urmă deși nu pătimizește scădere, dar nu e progresivă după *fonțile* minții și facultățile individuale, ce altminterea *sacrând* timpul numai pentru știință și scop- mai mult ar putea produce pentru sine și *metiate* pentru națiune.

Dar oare câștigul prin *conștiinți*, sau scriitorat e destul pentru toate? E atâta de puțin cât în comun numai pentru susținerea vieții se poate zice destul! În timpul acesta greu *viptul*, locuința, veșmintele, toate sunt scumpe; dar unde sunt cărțile cele multe și scumpe? și de pe ce vei să înveți? dacă n'are nici al tău amic? Unde e plățirea *didactului* de 30 – 40 f. argint pe an, dacă – de împrejurări – nu poți fi *dispensat* – unde e taxa depunerii examenelor sau a doctoratului la 350 – 400 f. arg. și altele de trebuință.-

Așadar vedem că materialul cu puterea sufletească e așa *încopciat* laolaltă pentru *meta* și scopul unui tânăr, ca pentru viață, sufletul cu trupul, și unul fără altul nimica sunt. Și judecând *dabelarea* puterii sufletești – când toată ziua fiind ocupat la școală; *conștiinți* sau *advocat*, numai seara te re'ntorci ostenit la locuință, și necăjit de aceia cu care ai să conlucrezi și amărât de soartă, cu ce voie, poftă, vei să te pui ca din noapte să faci zi acum, pentru tine să faci ceva; să înveți?!



Așa au învățat mulți români, și așa se învață și astăzi la școală!
Era însă odată timpul mai favorabil spre continuarea școalelor și
pentru studenții săraci, astăzi și aceasta a schimbat epoca.

Continuarea mai prezintă încă și alte
calități de înțelegere, pe cunoșterea limbilor
străine, a francezi, italieni, englezi, din
cunoșterea unei arte muzicale, pe violina,
fortepianul etc. și a înțelegerii înțelegerii
de școală, dansul și altele, care toate sunt
promise – dar nu se pot face – a le cânta, ce
nu se poate – în ce vor să se prefacă în
aceste calități, când și cele necesare
le lipsește, și nu se pot face la ele, ca pre-
tul la ideea, și nu cal, și nu muncă.

Așa au învățat mulți români, și așa se învață și astăzi la școală!
Era însă odată timpul mai favorabil spre continuarea școalelor și
pentru studenții săraci, astăzi și aceasta a schimbat epoca.

Civilizațiunea mai pretinde încă și alte calități dela tinerime, *pe* [precum] cunoașterea limbilor străine, a franciei, talienei, anglei, cunoașterea unei arte muzicale [precum] violina, fortepianul ș.c.l. așa pictura, învățătura de spadă, dansul și altele, care toate sunt frumoase – [deși nu perfecte]- a le cunoaște unii tineri. – Cu ce vrei să-ți prefaci însă aceste calități, când și cele necesare îți lipsesc, - ci numai cugeți la ele, ca poetul la idee. –

Tot lupte ai în cale, și nu mai învingi.- Când ai învins, ești și *devins*. Și până când să mai *viezi* așa pentru o viață scurtă, căci ai îmbătrânit în școli, un viitor incert ?- Așa! Și a suferi e datina românului. Dar mai este însă ceva îndărăt, speranța, singurul geniu mângâietor!- Și nu vom dispera, căci dacă nu am disperat când se amenința națiunea cu moartea, cum vom dispera acum? Când trebuie să *viem* pentru națiune! Te deșteaptă, te *convine* române că te va ajuta și Dumnezeu, dacă singur vei [ști] să te ajuți!!!

28. Am răspuns pe epistola primită în 23. – în privința nunții, cer răspuns pe genealogie – testament și celelalte.

29. Astăzi a legat Bălașa (doctorul, n.n.) pe C. Leni la picior. – și Velicu înștiință pe D. Racz I. senior. –

Decembrie

1. Am primit de la *adv[ocat]* 15 f. de la Pantazi pe Noiembrie și Decembrie 14 f. arg.

3. Am primit de acasă scrisoare cu data din 28. – În scrisoare 10 f. au. – scrie că Misici a fost nănașul (Mariei, s.a.).

6. Am răspuns la epistola din 3 primită. – am scris astăzi și amicului Ioan Deseanu.

11. Am scris pe epistola din 28 Nov. a lui Pap că am împărțit

esemplare din *Istoria* lui acestora : I. Moțiu, Titu Roșca, Paul Cuza, Iacob Brândușeanu, Alisandru Nistor, Lazăr Ionescu, Mihai, Bandici, Olimpiu Barbolovici, Vasile Papiu, Iosif Crețu, Ioan Delian, Leonte Pap, Petru Nucișoară. Și unul l-am vândut lui Pantazi cu 1f.20K pentru ce i-am trimis bani.

24. Dec. Seara au fost la noi mulți dintre amici, ne-am petrecut cu cărțile. – V.

25. Iară ne-am *constrâns*. – 2 f V. *parapleu*.

30. Astăzi în Nr. 28 și 29 mi-a ieșit articolul din 20 Noiembrie în *Gazetă*. (Gazeta Transilvaniei, n.n.) – Redactorul a mai adăos 5 șire în fine, De la *adv[ocat]* 15 f. au.-

29 Dec. *Prenumeratiune* pe gazetă ^{1/2} an 5 f.-.

1855

Ianuarie

La Crăciunul nostru în [...?] Ian. am prânzit cu Cocoana Cati Csordas și Leni.

În 9 am primit o epistolă de acasă cu data 30 Dec. n.; în care mi se scrie că trimit 6 f. argint. – însă eu nu i-am aflat în epistolă ? – am fost la direcțiunea poștală aceasta mi-a *reiciat* cu *pasiul* meu. Acasă răspund astăzi; și scriu D-lui Misici mulțumită pentru că a fost nănaș surorii mele (Maria, n.a.)

21 Ian. Am primit de la Bacia Tănase 5 f.argint, ca premiu pentru articolul din nr. 98, 99. – I- am răspuns *deloc*, Am scris și D-nei Persida Al. Popovici.

Astăzi a fost un carnaval aci, - *Fereastra spartă*. -

M'am[..?] pe articolul meu din nr. 98, 99.- a răspunde ceva însă datat din Banat, - și *subscrierea* un preot român.-

Din Banatul Timișan. 26 Ianuarie 855

În nr. 98 și 99 a *Gazetei Tranilvaniei* din anul trecut cetii un articol datat din Pesta și'l cetii cu plăcere, îl cetii cu durere! Mi-a plăcut, când tinerii români, ca și un element desvoltat și tare *viedia* în conștiința națională, năzuiesc cu științele și către scop, și precâștigă propășirea națiunii lor. M-a durut, când ei pentru aceasta au să se lupte cu o soartă amară, au suferințe și pătими, au să stoarcă și arete puteri de virilitate, ca să reiasă odată învingători, și de la *palestra* muzelor ca triumfători cu lauri să se re'ntoarcă în patria lor, acolo unde s'au născut, acolo unde vor să îmbrățișeze acel popor din a cărui sânge sunt născuți!

Noi frații, părinții, patronii și amicii lor, cu dor și bucuroși îi așteptăm, să revină ei spre mângâierea noastră, să revină spre ajutorul nostru cel moral, *ma* - după pretențiunile circumstărilor, și epocii - spre ajutorul nostru cel fizic și material, în toate dând mâna și umărul cu noi, pentru binele comun și *salutea* națiunii și a patriei.-

Noi dorim ca să revină la noi, căci sunt spre cea mai mare lipsă a noastră.- Încotro întoarcem ochii, vedem că ei ne lipsesc, cunoaștem că ar trebui ca să-i vedem ! Dar nu sunt ! Ah ! nu sunt nici tineri, nici bărbați români! Unde e dară inteligența română? - a fost și a pierit? există sau va să fie?

Ea este, dar nu e destulă, cât e de lipsă pentru întreaga și cea mare națiune română! Aceasta lipsă e dară un rău; să vindecăm răul acesta căci e *morb* națiunii, ca *morb* e *perițiune*; să eliberăm națiunea de această *perițiune*, căci e mortiferă, zic mortiferă, pentru că amorțește viața națională, și ce este un popor fără viață națională? Cum va dura viața națională, fără acei indivizi care sunt floarea, spiritul unei națiuni, care trebuie să întărească conștiința și cea viață, trebuie să *desvelește* civilizațiunea și trebuie să bazeze (pune bazele, n.n.) *salutea*!

Românilor! doriți ceva mai mult a avea decât acestea! eu sum *content*, pentru soarta noastră cu acestea fiți și voi *contenți*! și ca să ajungeți acestea, e acum rândul să cugetați pe voi la scop, și pentru realizarea lui, e rândul *pe* noi și tinerii voștri să vă faceți de *instruminte*! Nu *instruminte* arbitrare înțeleg, ci nobile, așa pe cum o națiune liberă și frumoasă mai bine să poate, să *șcie fericita* pe sine.!

Așadară voi românilor, și tinerii voștri sunt acele *instruminte*! Ca să știm însă folosi *instrumintele* ca și maieștrii cei pricepuți, să căutăm modurile ușoare (de folosire), adică să cugetăm la acele moduri, prin care putem a ne crește tinerimea, tinerimea intelectuală, tinerime preparată spre statul inteligenței-.

Fraților! Voi bine știți, că românii foarte puține *stipendii* au de la stat, sau alți *mecenai*, fondatori români, voi știți bine că puțini tineri pot crește prin părinții avuți, puțini căci și aceștia nu toți au prunci la muse, ci și la alte stări, voi bine știți că tinerii cei săraci puțini încep la școli și cu mult mai puțini pot reuși, pot școalele absolve. Și aceștia câți în așa mod sunt *absolut* sunt foarte puțini pentru întreaga și marea națiunea română. E rândul dară acum *pe* noi, *pe* public să ne îngrijim cum vom crește de la început mai mulți tineri români, și cum vom ajuta pe aceștia, care astăzi sunt la științe în a *pusesuire* fără ajutor, adică cum vom produce inteligența română.-

Am zis, învingători așteptăm pe tinerii noștri, însă dacă cei săraci la așa lupte au plecat, în care nu pot triumfa și nu pot a se reîntoarce cu lauri, ci ușor pot ca să piară, să piară ori în ce mod, atunci națiunea română a pierdut averi ireparabile și aceasta este treaptă de scădere pentru noi toți, patria și a noastră națiune. - Să nu lăsăm dară tinerii noștri în așa lupte, din care pot a nu se re'ntoarce.

Să *atingem* acum despre acele moduri prin care putem *preajuta* perfecțiunea (perfecționarea, n.n.) tinerilor care astăzi sunt la științe înalte și prin care putem și de nou a crește tineri.

Moduri sunt, și pot fi multe, energia numai, întreprindere și ceva ardere, zic ardere, pentru că cu aceasta se *sacrează* și lui Dumnezeu, cu aceasta patriei, cu aceasta națiunii. - Atunci vom ajuta tinerimei a trece vadul *caribdios*, *murii* împiedicători și a face acele *pasiuni* care fără ajutorul dela stat, *mecenai*, părinți și al nostru, e cu neputință, zic cu neputință, căci e faptă *paralelisată* cu imposibilitatea.-

După părerea și convingerea mea, un ajutor public pentru tinerii români putem spera în preoțime și în neguțătorime.(s.a.)

Preoțimea: un protopopiat prin influența și energia unui protopop brav și altor preoți în simțiri și în faptă români, ușor ar

putea să susțină un tânăr la școală, un tânăr care, sau acuma începe, sau a *finit* câteva școale – să zic și examenul de maturitate – prin care se arată demn de *patronizare* și cu speranță, sau ar putea susține un așa tânăr, care astăzi e *absolut* și nu poate a se mișca până nu depune esamenele de stat sau atare doctorat. Acesta ar *debi* susținerea pe timpul pregătirii, și spesele depunerii. Câte protopopiate române sânt și donează: dacă și tot protopopiatul va crește câte un tânăr, câți vom mai avea atunci.!

Împrejurările mai bine ar arăta, cum s'ar putea culege acest ajutor material pentru tineri; sunt moduri mai multe, și unui înțelept *energios*, puține ai de a-i spune.

Oare, într'un protopopiat nu s'ar afla 45, 50 și mai mulți români care pe toată luna bucuroși ar da câte 20, 30 *cruceri* de argint; sau poate nu ar fi unii care pot, și ar da mai mult; așa ca să se colecteze până la 25, 35 f. argint pe lună pentru susținerea unui tânăr la școale?

Atâta ar fi de lipsă, *ma* în timpul de astăzi și mai mult, dacă se poate, ca să n-aibă a cugeta tânărul ce va să mănânce pe seară și ce mâine, de pe ce va să învețe și ce va să poarte, ci va cugeta, ce va să învețe astăzi, și ce mâine. Să judecăm și psihologic, și iar vom afla, că acestea sunt de lipsă; în suferințele și pătimirile trupului, nici sufletul e voios, nici are vigoare.-

De cumva atâta sumă nu s'ar putea strânge tot în bani, atunci în alte *frupte*. Adevărat, românul e avar, cu greu dă toate, însă dacă e convins despre fapta lui, că e pentru binele națiunii, folosul comun, nu se retrage de la acea *ardere* ce face. Aceste fapte făcându-se în bani, e produs și ajutorul material.-

Neguțătorimea. Asemănând acum neguțătorimea din un oraș, sau și mai multe, o putem aduce în proporțiune cu un protopopiat. *Ma* vom afla, că sunt orașe împopulate de mulți și avuți români, care, pe onoarea comunității lor, ușor ar putea și doi trei tineri susține.- Îndemn numai, și impuls, și vom vedea simpatia omenirii desvoltată în simțirile românului; - sau de nu s'ar afla așa români, și atâția între 30, 40000 și mai mulți locuitori ai protopopiatului sau mai atâția locuitori a unui ori și mai multor orașe mercantile, atunci

naționalitatea românului e numai ideea, *salutea* lui existența *dubia*.-

Dar noi *debe* să fim mai sentimentali, să *condurerim* ce e rău pentru noi, și să ne bucurăm de binele nostru. Această intermitență e cătușă de o virtute a națiunii și n'o va rumpe nici timpul nici fatalitatea.

Nu voi să trec a nu vă spune un exemplu. Un neguțător brav român, încă ne-nsurat și în stare destul de grea, a început a da un *stipendiu* de 5 f. argint pe lună unui tânăr, și de vreo câțiva ani încă și astăzi ca însurat, tot mai *stipendează* această sumă, ba după împrejurări și alte spese necesare pentru un tânăr brav, care astăzi e la universitatea din Viena! Acest neguțător și bărbat e D. Dimitri Popovici din Lugoj. Vi l'am spus, ca să-l arăt că v'am dat exemplu, demonstrați acum mai mulți, că sunteți aemenea fii sinceri a națiunii voastre.

Avuțiile cele mari, dacă sunt numai pentru desfătarea ochilor, sau grămădirea intereselor, nu sunt talanții cei buni, și ce folos are lumea de dânsule, dacă pentru omenire nu s-a *sacrat* nici un dinar.- avuțiile cele mici dacă din *fruptele* și sporul lor se dă și *ardere* sunt mai curate, e (sunt) mai sacră (e) și mai mult folos au produs.-

Așa noi *debe* să facem, să nu sperăm sau cerem de la aceia care nu sunt ai noștri! Dacă am ajuns, până aci să vă spun un caz, iar nu exemplu. Mă *convenisem* în Timișoara, cu Fl.B un tânăr cunoscut, și amic al meu, îl văzui supărat și-l întrebai, ce e cauza?

Disperarea, disperarea, amice ! mi-a răspuns oftând, acum vin dela acest domn mare român, carele poate propune și dispune, de la care cerui lucru în atare cancelarie, căci nu știu cum să mai viețuiesc.

No ! Și cum e, ce e rezultatul ?

Mergi și învață, căpătai răspuns, cu un ton nemângâietor, dacă ai *absolut*, atunci vino și cere direcția de la mine !

Binezici; - dădui titlul convenit – încă a mai învăța mi-ar trebui, și eu mai tare aceasta aș dori; dar nu mă pot mișca de sărăcie nici încotro. În Arad am absolvit a 6 (a) clasă, iată *testimoniul* ... – succes eminent, - cu intervenirea revoluțiunii am pierdut doi ani, și ori cu

ce mod a vieții am cercat în anul acesta a continua a 7 (a) clasă în Urbea mare (Oradea de astăzi,n.n.), dar nu aflu mod a mă susține ca să umblu și la școală și n'au părinții, nici pentru cel mai puțin ajutor. Însă dacă Il.Ta te'nduri mărinimos cât de cât a'mi ajuta ,(s.a.) atunci eu mai bine voi continua școalele decât să fiu pe undeva *diurnist*, și atunci – spre voință voi putea fi *absolut*.

Il.(Ilustrisimea, n.n.) Sa căzu într-o dilemă și făcu pierdută ocasiunea pentru (de) a răspunde spre această rugare vino de altă dată și se îndepărtă.

Tânărul merse și de altă dată, dar amintire pentru ajutor spre continuarea școalelor nici s'a făcut; - ai frumoasă *scrisoare*, și vei fi în cancelarie, fuse rezultatul. –

În așa mod, nu vom avea tineri *absoluți* de universitate nici în Viena, nici într-alt loc.- Apoi în zadar tot vorbim, că asta ar fi bine a face și asta ne-ar trebui, și asta e lipsa românului, – dacă în faptă nu facem, și nu fac aceia care pot. Cuvântul bun fără faptă e numai „prim desiderium” și este ca un nor ce se arată în secetă, și legănându-se, trece încet, fără să umezească pământul semănat.

Zic, aceasta noi *debe* să facem, să nu sperăm sau cerem de la aceia care nu sunt ai noștri. – Am înțeles, nu știu cum le căzu în minte unora lipoveni, și sub une(le) altele pretexte de drept,recurseră odată către Arhiepiscopul lor din Carloviț, ca să se îndure acesta, a primi acolo 2, 3 tineri cu talent bun din Lipova, și să-i crească și să-i învețe știință, ca și un arhiepiscop și pe fiii de români!

D. Arhiepiscop a răspuns că aceasta nu se poate [e o minune în lume cu neputința] în institut e plin de sârbi, și nu mai este loc!

Adică așa, nu mai este loc, nu e loc pentru români, dar în pungă, a fost loc și pentru banii românilor?!

Mi se pare că mai bine că nu a fost loc, că atunci lipovenii nu-și creșteau, ci pierdeau 2, 3 tineri buni de-ai lor.- În Sionul acela nu cresc români, să fie tocma și primiți români, acolo se *anafaptisează* tânărul în altă naționalitate. Aceasta e cunoscută, și așa mai mulți români am pierdut. – Unii români, numa până la *Verșeț* mergeau, în teologie și *deloc* se *anafaptisau* în antipatia naționalității lor. Săracii, ei nu știu ce fac.-

Nu patria, nu o alta națiune, da naționalitate, scita, Nu
munia o da, si ea are unii ^{naționalitate} acia, ce e
mai saungu pentru vicia naționalitate.

Nu in ano mod, vou sa anemi absolut,
pe acesta noi dehe sa i cream! -
cu calitatile odata la Berta si cu unu como,
sciti in anu peanblat prin oras. Nu de parte
de universitate anu vedutu o casa frumoasa, si
me marina, ca si de supra pe la strada sta
lea statua Minerva, ca pe fruntea edificiuu
ora scriu „Totoly a Romolotnate” deca Totoly
pentru student. Ce va sa insema acista intre-
bau, si mi se raspunde ca e institutu vorburi
mai multi tineri au aci locuinta si toate
cele trebuincioase, ca sa pta nivesa si Berta
la universitate.

Tramoni! si ma cuprinsora simtiri de
pietate la memoria lui Totoly, - si di tain totu
straimul are de a noia faciste fapta, -
Dio! poti face serbi cu galeria in mana
pe lunga acista carte a lui.

Despina: atunce, Seracu romani! pentru
ei si ca nu! Stai narandu anu Treconati potinti
si ferbinti. - Cu me mirtu - continua caunau
tul - si voi romani si ca aveti familie acuta conju-
eta aci, - una are cala 300. de chila in ^{manu} ^{manu}
casile sale, si deca m. alta, si ce i, ar con-
sta a dice, Aceste 3, 4. chila, sa fie ^{locuinta} pentru
studenti romani, ca si se pota bine. Aici
e, bine dici, mica jertvire ar fi de la deura,
si mare ajutoru pentru acia, ca si l. lipseu.

Nu anu unu ave absolut, pe acia nu
dehe sa i cream. -

Nu incotro cantam, vedutu ca n'aven. ro-
mani, n'aveni la administratie, n'aveni la ju-
ridica, n'aveni in olesu, n'aveni nici notari
pentru popor! - Dar ne mai trebuie si lite-
rati pentru profesor, poeti, prozisti, scien-
tifici, si mi se pota a crea acorda - la dila-
tura - dai nemica, - si cu nemica, - si inclina-
rea in tinetima spre aciste, la timpul seu
e de a derulli

Nu patria, nu o altă națiune dă naționalitatea, aceasta, muma o dă, și ei așa ușor răsipesc aceea, ce e mai scump pentru viața națiunii.

Nici în așa mod, vom să avem (vom avea) *absoluț*, pe aceștia noi *debe* să-i creștem!

Am călătorit odată la Pesta și cu un cunoscut, m-am preumblat prin oraș. Nu departe de universitate am văzut o casă frumoasă și mă surprinse, căci deasupra la streășină stătea statuia Minervei, iar pe fruntea edificiului era scris “Tökoly a tamlaknak ” adică “Tökoly pentru studenți”. Ce vrea să însemne aceasta, întrebai, și mi se răspunse, că e institutul sârbesc, mai mulți tineri au aci locuință și toate cele trebuincioase, ca să poată învăța în Pesta la universitate.

Frumos! și mă cuprinsă simțiri de pietate la memoria lui Tökoly, - și zisei tot străinul are de a onora această faptă. *Dio!* pot trece sârbii cu pălăria în mână pe lângă această curte a lor.

Suspinați atunci, săracii români ! pentru ei încă nu s’au născut așa *mecenați potinți* și fierbinți. – Eu mă mir – continua cunoscutul – și voi românii încă aveți familii avute, care pentru mărire își însușesc numele român – iacă aci,... are cela 300 de *chilii* în casele sale, și dacă nu alta, în ce l-ar costa a zice “aceste 3, 4 *chilii* să fie locuință pentru studenții români săraci care se poartă bine. Așa e, bine zici, mica jertfire ar fi de la dânsa, și mare ajutor pentru aceia care-l lipsesc (cărora le lipsește, n.n.)”

Nici așa vom avea *absoluți*, pe aceia noi *debe* să-i creăm.-

Noi încotro căutăm, vedem că n’avem români, n’avem la administrațiune, n’avem la juridic, n’avem în cler, n’vem nici notari pentru popor; dar ne mai trebuie și literați pentru profesori, poeți, prozatori, științifici, (oameni de știință, n.n.) și nu se poate a-i crea [pe] aceștia – ca Dzeu lumea – din nemica, – și cu nemica, – și înclinarea în tinertime spre acestea, la timpul său e de a *desveli*, dacă pierde tinerețea, pierde și spiritul creator. Puterea spirituală a românului e și creativă, creativitatea aceasta *debe* să producă acele monumente care- peste secolii – de cumva *fatalitatea* ne-ar putea șterge – să țină în suvenire, că mult timp a viețuit o națiune bravă și cultă, cu idei libere și frumoase. Aceste monumente vor să fie în literatura noastră.

Și pentru acestea, nouă ne *debe* tineri absolvenți, perfecți, cu calități frumoase, ca să poată corespunde speranțelor și pretențiunilor noastre; așa însă vor fi dacă cu toții'i vom ajuta, dacă 'i vom înmulți, zicând, dacă'i vom semăna, *inocula*.

Omul, carele sădește sau *inoculează* pomul, de viețuiește și ajunge și *fructul* lui, cu ce plăcere gustă din acela, se laudă că el l-a produs! Ce plăcere pot avea acum aceia, care din prunci inculți își *inoculează* inteligenții, le dau *sucoarea* de cultivare, face bărbați din ei, bărbați cu virilitate și spiritualitate și pentru un *fruct* mai mare decât de la orice pom; În grădina muzelor, cu știința să *inoculăm* pruncii noștri, atunci am sădit un pom, sub a cărui coroană, umbresc, odihnesc, mângâiați și în pace, bărbați cărunți și osteniți ai națiunii.

Energia fraților români, să începem și în așa moduri a da, a ține pruncii noștri la școale, și să ajutăm pe frații noștri de pe la universități ca să-i *dispensăm* de la așa *cuprinderi* ce împiedică cultivarea și perfecțiunea lor, să le dăm calea pe câmpul culturii, ca să alerge la scop.

D-lor Protopopi! În Dvoastră, mai mult speră națiunea, grijiți, faceți aceasta, faceți pe cum firea și Dumnezeu vă poate învăța, dar faceți aceasta pentru români! Alegeți-vă câte un tânăr cu talet bun și'l trimiteți la școală, sau vă alegeți din aceia care sunt la școale și nu pot continua cursul anual sau nu pot depune esamenele de stat ori atare doctorate și dând mâna cu preoții și mirenii procurați ca să iasă tânărul la scop, la scopul lui, la scopul Reverenței Voastre și a poporului român.- Timpul și fapta va arăta pe cei demni bărbați și fii sinceri ai româniei.

Eu sper, și *sum* convins, că și D.D. episcopi români vor conlucra la aceasta, și moralicește și materialicește, ca să demonstreze națiunii române, că încă mai are bărbați, ca pe nemuritorul Vulcan ! Numele lui să vă fie devisa.

Și în așa mod vom avea *absoluți*, și pe aceștia noi i-am creat!

Aceasta a face nu e rușine nici pentru colectanți, nici pentru ajutați. Nu pentru aceia, căci nu e faptă rea, a primi dar și a da în dar, a face *datorinția*, pentru a câștiga drept, un drept națiunii, ca să

pretindă recunoștința de la fiii săi, și nu e rușine pentru că națiunea noastră e săracă, și sărăcia nu o poți ascunde; - nici pentru ajutați; căci nu e rușine a fi din prost, înțelept, și din sărac, avut; și pentru că aceasta e lipsă, și lipsa e a tinerilor și a națiunii.

Așa, române! Și dăruind ceva puțin, cât poți, tot îți mai rămâne și ție, și de ai dat cu inima curată, va fi primit ca bănuțul văduvei, și-ți rămâne mângâierea că ți-ai împlinit astă sfântă *datorinția*, iară în inima ajutatului se va naște bucuria, căci fericirea lui e promovată, va rămâne întărirea spiritului, ca să răsplătească națiunii această mărinimitate, va rămâne acea convingere că în viață *debe* să năzuiască pentru națiune, și el pentru națiune *debe* să moară.-

De vom fi fără simțiri, stricăciunea, și degenerarea noastră, va duce disperare de moarte, și tot vom mai suspina, *ma* vom și plânge, – căci atunci numai plânsul ne-a mai rămas; dar vor plânge și acei fără ajutor, căci lor numai lacrimile le-au rămas de arme atunci când ne încurcă inamicul intrigant asupra soartei românului, și ei ah! nu pot nicicum a ajuta!!!

Un preot român

(Pseudonim pentru A.M.M., n.n.)

Cu data din **24 Ian** am scris, și cu data 25 am expediat articolul *atins*. – Am încunoștiințat pe D. Red[actor] despre slăbiciunile *Mocsoneștilor*.(tăiat de A.M.M., n.n.)

25. Am trimis *testimonele* lui Petru Misici la Timișoara. Am mai plătit 1 fl. 6 cr.-

28. Am căpătat tutore Eliei Vinisi.-

29. Am scris acasă ca prin Bacia Tănase să-mi trimită bani.- altă epistolă am scris D-lui Șandor ca să-mi trimită 12 fl. pe Ian. și Febr. Astăzi am trimis D-lui Daniel Nagy la Sadu 40 f. argint.-

timpul acesta greu – când de acasă abia 6 f. arg. pot *capeta* pe lună când *sum* silit și pe lângă un avocat a lucra, și a mă ajutora – nu mi se mai ajunge a trăi, a mă îmbrăca și a purta spesele mai sus *atinse*.

Așadară, mult St. R. D., îndrăznesc umilit a vă ruga, ca să aveți bunătatea a mă ajutora acum când mi-e mai greu și *sum* mai aproape de scopul meu, cu atâta – *anteia* oară și numai odată – cu cât mă veți putea și împrejurarea va ierta a mă ajuta.

Eu am speranța, ca un tânăr român nu poate afla nemângâiere în inima cea bună a R. V. Cu atâta mai tare că *sum* convins că R. V. ca român adevărat voiește binele și cultivarea națiunii române.

Împrejurările mă silesc a cere iertare pentru: de a întrăzni a vă spune că într-o lună doresc a ști rezultatul epistolelor mele, voi putea de a aștepta doritul ajutor ori ba ?

N.B. Această epistolă pusă în epistola Dlui Ioan Hațeg se însemnează, și acesta e rugat pentru a stăruii spre împlinirea înțeleșului ei – și răspunsul a'mi da.-

3. Am primit de la Dr. Neni prin Amizoni 10 f. arg., de acasă 12.-

Am scris scrisoare Dlui Patriciu, - D-lui I, Țieranu, - D-lui Csordan I. Marienescu și I. P. F.(Iuliei Posta Fogarasi, n.n.).

Astăzi am văzut-o pe Maria Dorothea soția lui Iosif Palatin moartă expusă în capelă în Buda. –

16. Cu data de 10 am primit de la B. Tănase 5 f. argint trimiși de D. I. Mureșanu (Iacob, n.n.) – Acuma știu că în 10 când fusei la Cegled, D. Papiu (Ilarian, n.n.) m-a căutat.

21. Trimit D-lui I. Mureșan mulțumire, - și poezia *Adorământul către Iulia P.F. Subscriu* [?.].

Am trimis 16 f. arg. – pentru *prenumerațiune* la foile *Patria, România literară*, - 15 fl. din aceia sunt de la D. Petru Mocioni, – pentru că într-un articol mic *portelu* laudă *portelu* mai *deobligă* la așa fapte.

Am rugat pe dl. Redactor să trimeată și tinerimii *Gazeta*, - că
mai curând vom trimite banii 7.30 K

28 Aprilie

Astăzi am primit epistola de la D. I. Hațeg [anu] în care mă
înștiințează, că D. Iova Popovici' mi trimite 40 f. au. Și altă epistolă,
cu 3 f. aur ca să'i predau lui Costa Damian, tânăriul în Buda.

Astăzi am primit epistola D-lui Iova Popovici îngreunată cu
40 f. argint.

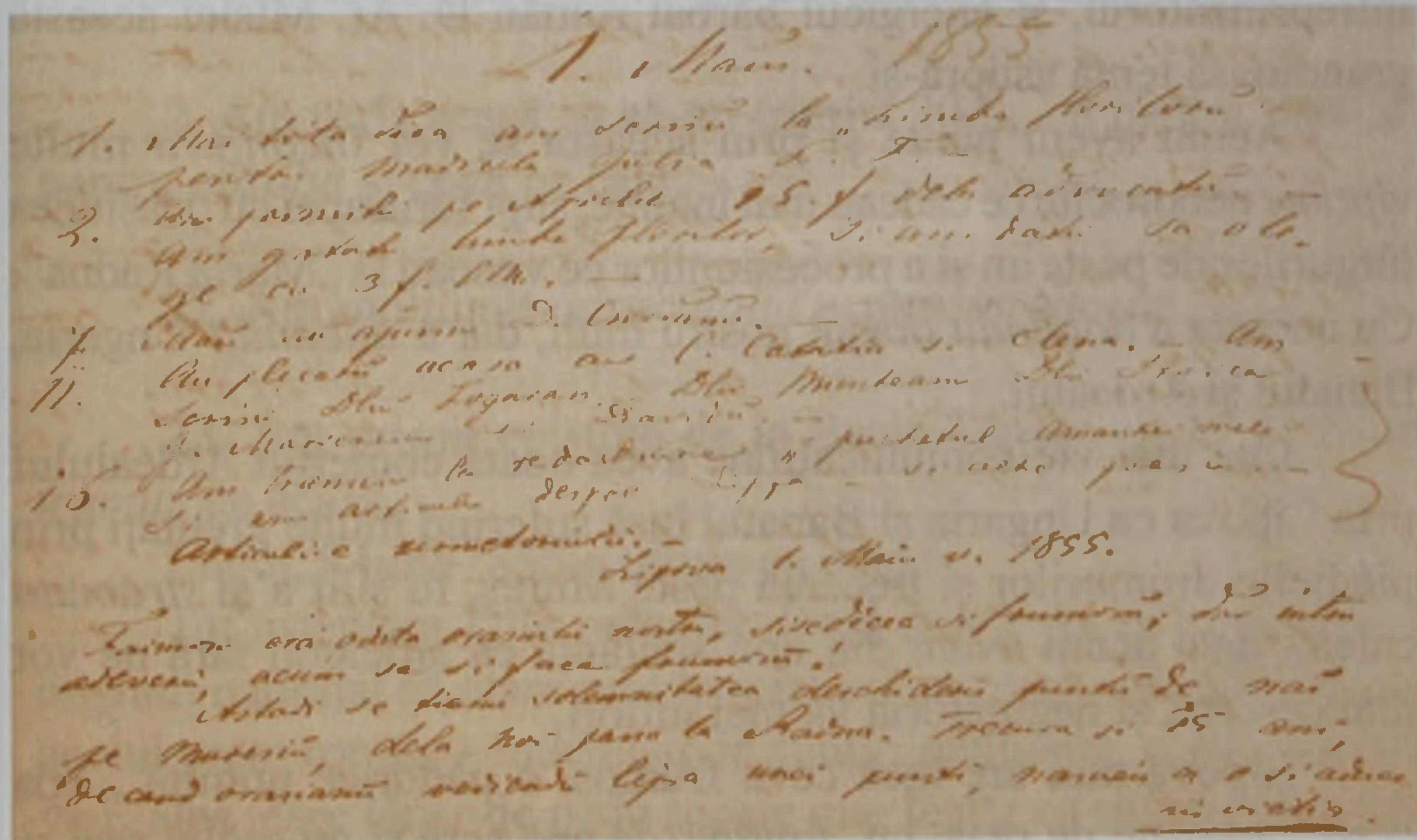
Am plătit la *cort* 12 fl. până în 1 iunie.-

Am dat să-mi facă un *căput* cu 26 fl. arg.

30 aprilie – am scris mulțumită D-lui Iova Popovici – D-lui
Hațeg[anu] încă nu pot a-i răspunde.

1 Mai

1. Mai toată ziua am scris la „*Limba florilor*” pentru *madicela*
(mademoiselle) Iulia P. F.



2. Am primit pe aprilie 15 f. dela *advocat* – am gătat „*Limba florilor*” și am dat să o lege cu 3 fl. aur.-.

7. Mai A ajuns D. Csordan-.

11. A plecat acasă cu C. Catița și Elena – Am scris D-lui Fogarași, D-lui Munteanu, D-lui Stoica, I. Marienescu și David.-

16. Am *tramis* la redacțiune „*Buchetul amatei mele*” și un articol despre *Lippa* – și alte poesii.-

Articolul e următorul –

Lipova 1 Mai v. 1855

Faimos era odată orașul nostru, și se zicea și frumos, dar întru adevăr, acum se și face frumos!

Astăzi se țină solemnitatea deschiderii *punții de mai* pe Mureș de la noi până la Radna. Trecură și 15 ani, de când orășanul văzând lipsa unei punți năsuie a o și aduce *în viață (s.a.)*, și în interesul acesta făcură atâția pași, dar nu avură nici un succes până nu primi întreprinzătorul, și energicul bărbat român D. At. Misici această grandioasă temă asupra-și.

Acum avem punte și prin aceasta se vor *înconjura* multe *viptime* nenorocite ce cădeau mai înainte, supt furia apei cu ocasiunea târgurilor de peste an și a procesiunilor ce veneau la „Maria Radna”. Cu aceasta a *dobândit* orașul nostru mult, dar a *dobândit* Ungaria, Banatul și Ardealul.

Cea mai vie comunicațiune avea odată comerțul Ardealului prin Lipova cu Ungaria și Banatul însă suferind multe greutăți prin piedicile drumurilor și trecerea peste Mureș, fu silit a’și *strămuta* calea,- deci acum avem din nou speranța că ardelenii iară ne vor mai *cerceta*, și neguțătoria va mai înflori.

Lipova mai are încă ceva frumos, o pădurice numită „Apa *acră*” aproape de oraș, cu *fontana* de apă *acră* și cu scâlzi reci și calde, academia c.r. de științe cercă și analiză această apă *acră* și o

află de bună apă minerală, pe cum pentru băut, așa pentru scaldă. – În timpul scaldării nu ne cercetează în zadar străinii, care petrec bine aci, și se-ntorc voioși și-nsănătoșiți de mai multe betejeli.

Aceasta iară D-lui Atan. Misici putem mulțami care ridică mai multe scalde pentru [...?] frumoasă. Ca să mai *seuităm* necazurile, venim și ne mai petrecem pe aci; - și ca să păstrăm sănătatea, venim și ne mai scaldăm aci.

20 Mai. D-lui I.Hațeg[anu] am răspuns - pe epistolele D-lui, - cu C. Damian însă n-am *convenit*, 3 fl. arg. i'am retrimis.

25. Am primit prin Bacia Tănase 16 fl. trans[miși] de acasă.

30. Răspund lui B. Tănase ,– și acasă.

Am *decopiat* o epistolă orig (inală) de la revoltatul K.care de la națiunea maghiară ajutor sau 200 000 sau 4000.

Iunie 1855

1. Astăzi am primit pe Iunie de la Pantazi 7 f. argint – în Nr.38 a ieșit articolul despre Lipova din cuvânt în cuvânt.

2. Am scris acasă ca să-mi trimită 20 f., - 8 pentru *didactru*, pentru *absolut* și ceva pe cale.

22. Am mulțumit *advocatului* pentru *scrietorat*.

23. Am primit epistola de la Bacia Tănase cu 20 f. ce mi-i *tramite* de acasă.

Lugoj, **5 iulie '855** e trimis cu data 6.

Tot așteptăm D-le redactor doară doară voi ceti vreodată în organul național că atare protopopiat ori *mecenat* – după *prepusiul* acelui preot român – îndemnat de simțiri naționale, și omenești, își va fi ales atare tânăr de pe la școale mai înalte ca să'l sprijine întru reieșirea scopului, și în zadar, trecură luni de când pândesc a mă

bucura de o așa publicare dorită, – nu citim nimic, ca și când națiunea noastră nu ar avea tineri care ar fi demni de acea *patronisare*, și nu am avea bărbați care doresc, știu și pot a *întreprinde* o așa modalitate.

Nu cutez a zice, că doară, pe undeva nu s-ar fi și făcut asemenea sprijinire, să fie dimpotrivă, - atunci în zadar, și pentru ce să-și mai ia atare inteligență până de a mai macula *carta*, și a mai ocupa cu niscaiva superficiale materii coloanele organului de publicațiune, când și așa acestea au și altă sfântă chemare. –

Două fapte, una pozitivă, alta negativă aducându-mi o *faimă* și mie la urechi, sunt cauza ce mă îndeamnă a mă adresa cu aceste scrieri, și fiindcă acelea se reduc la *objectul* de care *ating* nu le pot *predăsuitoriu*. - Auzii adică, că un tânăr se adresa cu o epistolă rugătoare către D. Protopop din B., de aici de lângă noi – ca să î-l dăruiască cu un ajutor pentru *didactru* și niște cărți – provocând pentru arătatul succes naționalitatea română, cunoștința personală și datoria unui așa bărbat.*

[: Mă rog, nimeni să mă înțeleagă, că aş cugeta, cum că cineva atarele ar putea avea pretenții de drept întru a dispune despre proprietatea cuiva? Dar mi se va ierta cutezarea, a spera și dori fapte îndurătoare de la așa bărbat care din sângele românului adună comori,- și nu a crescut vreun fiu al națiunii:]

*No, și ca să nu pierd firul, D. Prot[opop], auzii că răspunse tânărului prin al treilea, că, “dio(ceza) nu poate să ajute cu nimica, căci are în Lugoj de a ridica o casă cu două *condignațiuni* și să repare moara, cea cu 12 pietre de pe Timiș”.

Cu mirare auzi de așa nepăsare. Dl. Iova P. neguțator de aci, - încercă a *șci* adresa tânărului pe care numai despre nume l’a cunoscut și lăasă [vorba] unuia dintre ai săi, ca mânezi, să se pună acelui tânăr 40 f. pe poștă. – Și asta e fapta pozitivă.-

Nu-mi *tem* dreptul de a critica pe unul, căci s-a atacat numai echitatea, și acel moral, care nu o *deobligă* pe toți; nici am lingușire de a lăuda pe altul, – căci acestuia în inimă’i stă dorirea *salutei* românului și așa faptă numai a repetat-o cu tinerii, îmi cer numai iertare de a mai *desveli* câteva relațiuni din viața noastră națională,

și internă, ca să ne cunoaștem noi pe noi, căci dacă nu ne-am cunoaște noi, - cine ne va cunoaște ?

22. Am mulțumit *advocatului de scrietorat*. L.Z. *advocatul* a călătorit la Naduovar, Oradia, D.C.

Iulie

1 Iulie dela Pantazi 7 fl.

Pesta 8 Iulie, 855.

Cine precum și semănă, așa va și secera, - e zisa veche română. E adevărat ! Cât trudește tineretul la școală, ani peste ani, dar vine odată *capetul* și pentru aceasta. Frumos e a umbla la școală, și e mai frumos a le găta, a le găta așa precum în anul acesta doi români le gătară.

Luna lui Iunie pentru aceștia fuse luna de seceră, luna triumfului asupra ostenelilor și suferințelor școlare, luna *remunerațiunii*.

În 4 Iunie r.D. Baziliu(Vasile) Nicolaevici ținu *disputa* publică din legi la Universitatea de aci, și în 5 primi *predicatul* de »jurist doctor».

În 26 iunie D. Dumitru Hațieganu ținu asemenea *dispută* și în 27 primi *predicatul* de jurist doctor.

D. D. Profesori nu putură a *secuta* pe acești laureați, până nu făcură despre dâșii amintire în prelegerile următoare tinerimii și a-i orna pentru multe cu laude.

Noi trebuia să ne bucurăm pentru aceasta, și tot românul adevărat se bucură, pentru că acești doi tineri născuți în Banat sunt fiii națiunii române; și după proporțiune cu alte națiuni, românii sunt în foarte mic număr pe la universități, și încă și dintre cei puțini, sunt exemplu pentru străini.-

Unde sunteți *mecenați*, și fundațiuni, să sprijiniți tinerimea

întru ajungerea scopului ei sfânt. De ar fi și numai bărbați cu energie, națiunea singură ar fi *mecenat* și fundațiunile, și fiii ei i-ar fi spre bucurie și onoare.**

7 Iulie. Am primit scrisoare de acasă ieri, și astăzi am trimis-o. Așa am primit scrisoare de la Simeon Popovici din Giula și mâinezi o expediez.

În 5 Iulie m-am despărțit de doamna Nagy *advocăteasa*. - Am petrecut-o până dincolo de Bohuş – mi-a zis “Îmi pare rău că te duci de la mine așa om până voi trăi nu voi mai avea la casa mea. Nagy! Dacă poți,- adă-l la Szada, să mai vadă odată pruncii.-

14. După amiază am plecat cu *adv[ocatul]* la Szada și tot pe jos am mers la ora 11 seara am trecut prin pădurea de la Gödollo.-

În 15 mi-am petrecut aci.

16. M'am despărțit de *adv[ocat]* și muierea lui în Szada cu inima frântă. – acasă de sora lui în îmbrățișări.-

Am *cercetat* pe D. V. Nepomuh să mă despart, – după multe vorbe plăcute, parte pentru instruirea nepotului lui, pe 1 – ” lună parte *remunerațiune* mi-a dat 15 f. arg. și m-a sărutat de 3 ori. Mi-a zis „Omul e caracterul, păstrează-ți caracterul ca până acum și-mi vei fi tot plăcut”.

M-am despărțit de Merce, a zis să spun unchiului „Numai pe fratele meu îl știu așa tânăr ca pe nepotul D-tale.”

Seara am plecat din Pesta.

17. Dimineața pe la 7 am ajuns în Szegedin. Aici m'am *convenit* cu Iosif Miescu și Petrică.

18. Pe la 10 ore dim[ineață] am plecat la Mako, aci am gătat niște comisioane ce mi-a lăsat B. Tănase de a împlini. Am *cercetat*

pe D. Balco,- aci făcui cunoștință și cu tânărul Balko, și cocoana.

19. Am plecat la 9 dim[ineața] din Mako, pe la 1 am ajuns la Nădlac, aci am sfârșit unele altele pentru socoțile *curatoriale*. Cu B. Constantin am vorbit pe 4 octombrie să-mi facă 100 f. arg. – pentru aceasta am cerut învoire de la părinți, B. T. și surori.

20. Am plecat din Nădlac, la 1 am ajuns în Arad. – Lui B. T. am spus toate despre ce mi-a scris. La 3 ore cu Coloman Cigler am plecat acasă, și până în Radna m'a adus. – Seara am fost acasă,- pe toți am aflat sănătoși. Tata nu era acasă.

21. A venit tata de la târgul Zamului.

25. Miercuri a fost bal la *Sfatu (?)*.

28. La *apa acră* a fost petrecania, am jucat și eu.

29. Duminică, cu tata, Dimitrescu, Ionică, Iovița Mihailovici am petrecut la *apa acră*.

30. M-am *convenit* cu D. Beleş, și Popa Giorgie la Popa Ionică.-

31. Am plecat la Vărădia cu Szika.-

Noaptea am aflat pe Basiliu (Vasilie,n.a.) în pat, *morbos*.-

1 August 1855

1. aug. Am adus pe Basiliu acasă abia, - mă spăriam că moare pe cale.

2. Basil era pe moarte.-

3. Am primit epistolă de la Ionescu.

4. I-am răspuns.-

5. A fost bal la *apa acră*, - am fost și eu.

7. Am ajuns la Timișoara. Am petrecut vizavi cu *Proviart*.

8. Am pus bani 2500 f. arg. pe diligență la Sz. Reger , D-lui Gros, G. Niholiță.- M-am întâlnit cu Popescu prep. Ianculeasa, Cermenea, Maxim,- la acesta am fost la prânz, seara prin Fibiș am ajuns acasă.

9. Cu D. Ionescu am petrecut la Sfat.

10. Mi-au sosit Gazetele.

18. Bal la Spet. – Ziua Împăratului.

21. Am fost la prânz la Pera Fogarasi.

22. la D. Ionescu.

26. Multe *sfade* acasă și plâns cu mine.

A luat tata *scaunul* al 3-lea.-

28. Am fost la vie cu d. Ion, Doamna, fata Nina, Gergely, Sandru Ratz și ne-am petrecut bine.

Am scris redacției *Gazetei Trans[ilvaniei]* despre esamenele din Lipova. – Așa am trimis din nou articolul care din Pesta-i trimisei, acela din 6 - 7- 8 iulie.

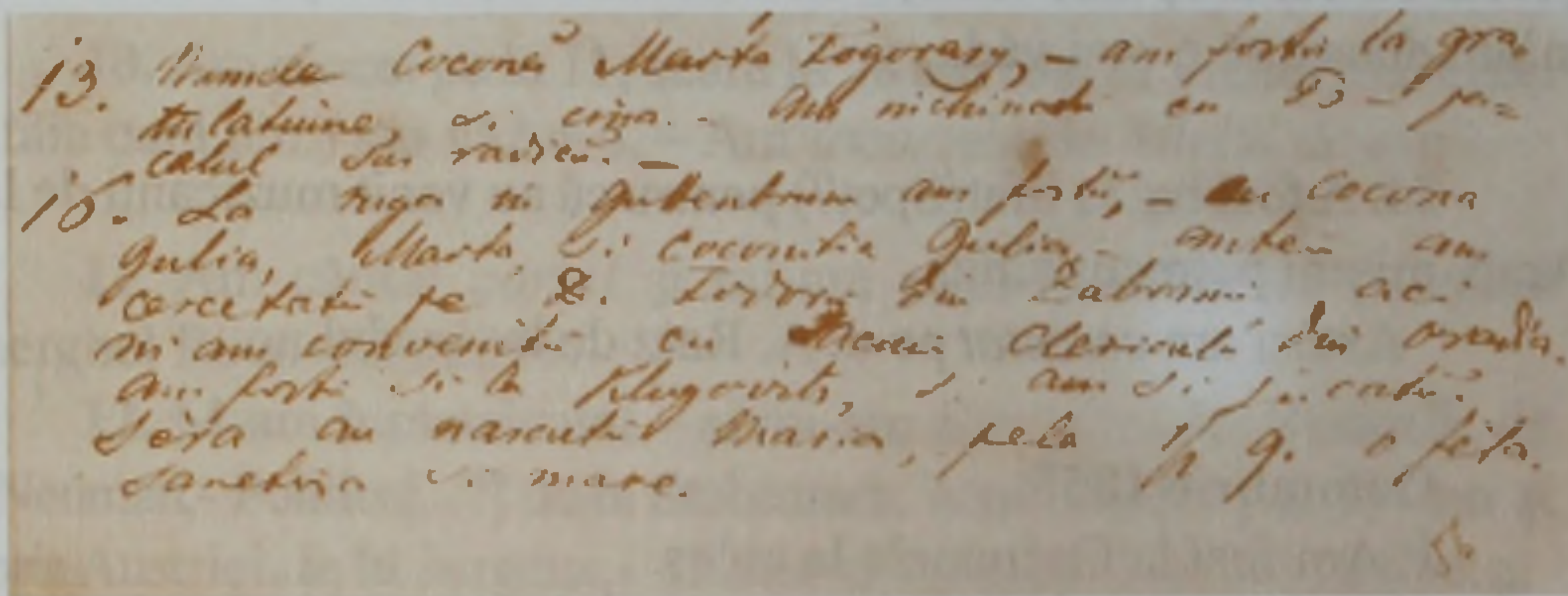
Septembrie 1855

4. sept. Zsika ieri după amiază a plecat de acasă, a venit în 5 la 10 ore, s'au jucat de cărțile la *cazane* și a vândut orologiul.

5. L-a pârât la D. Ionescu. - Zsika a fugit de acasă, a zis pe un an. – Și a venit seara iară.

6. Am scris la Ardeal lui Nicoliță, G. Georgiu, în Sz. Reger ca să ne scrie primit-a banii trimiși din Timișoara, 2500 f.

13. Numele cocoanei Marta Fogarasy, – am fost la *gratulațiune* și cină. Am închinat cu Ps. – pocalul sus ridic.-



13. Numele Cocoanei Marta Fogarasy, – am fost la gratulațiune și cină. Am închinat cu Ps. – pocalul sus ridic.-

16. La rugă în Guttenbrun am fost, – cu cocoana Iulia, Marta, și coconița Iulia. Antei am cercetat pe d. Fodor din Zăbrani, aci m-am convenit acum cu clericul din Oradia. Am fost și la Klugovits, și am și jucat. Seara am născut Maria, pe la " 9 o fată sănătoasă și mare.

16. La rugă în *Guttenbrun* am fost – cu cocoana Iulia, Marta și *coconița* Iulia – *antei* am *cercetat* pe d. Fodor din Zăbrani, aci m-am *convenit* acum cu clericul din Oradia. Am fost și la Klugovits (Glogovăț) și am și jucat. Seara a născut Maria, pe la " 9 o fată sănătoasă și mare.

17. S-a botezat prin d. Misici cu numele Iulia. – S-a dus B. Tănase acasă.

20. Am fost la cocoanele la vie, cu amicul Iosif Ionescu, sora și mama lui At.Sandor.

22. Am scris lui Antonescu, - D-lui Sandor și Klugovits.

23. Am visat părea [că] mergeam la d. Fog.(arasy) să pețesc pe I.(Iulia,n.n.) Acolo fu și tata ei Porta. Eu spuneam ale mele, D. Fog[arasi] mă sprijinea, de la tata eram *reiciat*. Auzii mai târziu că ea s-a cununat cu un necunoscut, mă supăr, - îmi vine *faima* că a murit, eu plecai îndărăt acasă. Îmi propusei să merg în criptă, să o văd;

când eram să deschid *tumba* – îmi veni dracul în cale, eu mă retrăseam la un colț, nu mă temeam căci știam cumva că n'are putere, și se duse; plecai a doua oară ca să deschid tumba, veni un *anger* de fetiță mică, care semăna pe Sofia și stătu pe mormânt; mai târziu pieri. Eu atunci, deschisei mormântul, văzui că trăiește, o luai și plecai cu ea, îi spusei toate, cum am iubit-o, încât și în mormânt m'am dus ca să o mai văd.

24. A fost bal la Sfat(Spet?) pentru că au venit muzicanți de la Arad, mi-am petrecut bine.

Astăzi am *cercetat* pe d. A. Ratz de la Aradul nou.

Octombrie 1855

1. Am fost la Cocoanele la cules.

2. La noi la vie s-a ținut o *ujină*, – a fost cocoana Iulia și mătușile Iulia Marta și cea *betrană* Iulia Prota, dna Fiescu și fata, K. Sebenvei, Gergel, Kacinka s.c.l.

3. După amiază am plecat către Pesta.

Am primit bani 60 fl. aur de la tata 10 de la d.Țieran, 32 de la T. Nani – Seara am fost în Arad.

4. Joi am *cercetat* pe d. Episcop Ivacicovici.-

5. Am primit de la B. Constandin și B.Tănase 100 f. arg. Seara am fost în Nădlac.

6. După amiaza am plecat și seara am fost în Mako aci m-am *convenit* cu d. Rufu, cocoana Emilia, fata lui D. Bălaș e măritată de 8-9 zile după Rusu.

7. Am fost în biserică, – pe urmă m-am *convenit* cu D. Papfalvi, Protopop din Beiuș. La amiază am plecat, în decătră seara am fost la Szeged.

8. Dimineața, la " 5 am plecat la Pesta, la 10 am ajuns. Am cercetat pe D. Sivu. Popovici, pe D. Anghel. – D.D. Nagy nu era acasă.- M-am întâlnit *anteia* oară cu Man, nepotul lui Bărnăuțiu-

9. Am șezut pe loc în Pesta.

10. Am plecat pe la 11; seara la " 8 am fost în Viena. Mai antei (întâia oară,n.n.) am văzut-o. – Am *încortelat* la *Mielul de aur*.-

11. Am căutat *cortel* și mi-am aflat în suburbia Leopold Gherghel Rocovitz nr.329.

12. M-am înmatriculat – și mi-am ales științele: Statistik, de la Neuman,- Politicu[...?] de la Stubenrach, Medicina [...?] de la Beer și istoria Austriei.de la Jurgens,- istoria criminalului de la Marflberg.

Am *cercetat* pe teologi, m-am *convenit* cu Wella, Pop, Sabu, Dănilă și cu Suluțiu,I. Mureșianu.

13. Am *cercetat* pe D. Dobranu – și pe D. Macedonski – pe acesta din urmă nu l-am aflat acasă. Am scris D-lor At. Ionescu, Fogarasi, și Țieranu despre sosirea mea în Viena.

14. Am văzut *anteia* oară pe D.Ep. *Lemeni*, (s.a.) serbându-și ziua preoțirii în al 50-lea an.

16. Am scris lui B. Tănase și Iosif Merce în Mako.

19. Am scris dlui Sim. Popovici, d-lui Anghel și Ionescu.

În ziua aceasta am trimis redactorului *Gazetei Trans[ilvaniei]* "Amorul, amoarea și fazele ei" (s.a.)

23.M-am *convenit* în *căfana* grecească cu Solomon Polevuncul din românimie, acum e *esulat*. Îl știu eu bine cine e și cu dânsul era și Pleinsianul. M-am dat să mă fotografieze în 2 exemplare, cel dintâi cu 6 f., al doilea cu 2 f. arg.-

27. În zilele acestea am prelucrat "*Moștenirea bună*", "*Virtutea cercată*" și "*Colonelul Burelian*"

28. Astăzi s-a instalat Arhiepiscopul Sterca Suluțiu la Blaj; spre instalare a mers și Viale Prela nunciul Romei.

31. Am pus pentru amicul Ioachim Mureșanu, la loteria mare numărul 33570 – cl I amândoi 3 f. argint.

1 Noiembrie

1. Am fost *anteia* oară la Teatru". S-a dat (jucat) Mefisto în lba germană..... numai pruncii au jucat și a fost ca la 265 f. – Timpul anului era frumos, gladiatorii s-au produs bine. Am fost și la *Prasch*, *căfana* cea mai mare în Viena.

2. Astăzi am văzut cripta împărătească.

4. Am scris D-lui P. Popescu că dacă poate să-mi trimită 21 f. arg. *pe didactru* și să-mi răspundă mai'nainte de finele semestrului, ca să mă știu acomoda. Cu acele am scris și d-lui Stoian.-

6. Am trimis Redacțiunii *Gazetei* 3 poezii. "*Moștenirea bună*", "*Virtutea încercată*" și "*Colonelul Burelian*". - Și i'am spus că nu se cădea să-mi publice scrisoarea privată pentru Al. Roman.

7. Astăzi am cumpărat pe ~~Rau~~ 1 Tom "*Economia națională*" cu 6 f. aur.

8. De astăzi am lăsat să-mi curățească veșmintele.- Am scris acasă un *comput* despre toate *spesele*, - mele – am arătat că din 202 f. – 33 f. sunt pe cale, 38 fl. 10 [cr.] mai cu seamă pe cărți, 53 f. 43 [cr.] pe altele, ce toate le-am enumerat; pe Anul Nou cer iar bani. Arăt lipsa cărților,- și zic că dacă Vasiliu'mi poate împrumuta 50 f. pentru cărți.-

9. Astăzi am *transmis* D-lui Mureșian o poezie “Ecou de la Danubiul Superior în ziua restaurării Mitropoliei române” ca s-o publice.-

19. Am primit de la D. Patrichie Popescu o epistolă din .[?] prin Karlovits cu data 2/14 noiembrie, și-mi *transmise* 21 f. arg. Pentru *didactru*.

23. Am răspuns *pe* întrebarea D. Patriciu pentru sănătatea d-lui Dobran și Babeș și i-am mulțumit pentru ajutor.

Am răspuns și lui Delianu pentru cauza doamnei de Roșu (?) la institutul văduvelor.- Lui Hațieganu i-am scris pentru înțelesul epistolei dlui P.P. Am scris fraților Pantazi.-

24. Mi-am luat de scop, când voi avea timp, și îmi va fi cu putință, ca să lucrăm un *op* sub titlul „*Limbajul frumos*.” – împărțirea lui în 3 părți : a. – Limbajul sintacticii; b. – Limbajul oratoricii; c. – Limbajul estetic.- Acest *op* ar fi un manual pentru tinerime spre a învăța limba în fazele ei științifice, a se pregăti cei cu închinare spre literatura înaltă, a se crea autori buni; așa pentru toți a putea înțelege limba cultă și a cunoaște frumusețile ei.

Astăzi la școală de la amicul Rufu am auzit că aseară între orele 5-6 Aprian Moroșan *absolut* jurist din Săcele, român *g.r.u.* s-a spânzurat pe ușa în *cortelul* său. Cauza *apriată* nu se știe, se zice că [de] grija *riguroaselor* a căzut în melancolie și aceasta l-a dus la sinucidere. În 26 l-a secționat (autopsiat n.n.) dr. Beer, prof. de medicină [legală] și spuind că murise de o săptămână și și-a dat cu părerea că Moroșan era sănătos și la trup și la minte, *maiul* era foarte sângeros, ce e o caracteristică a suicidului.

25. Am primit epistola cu data de 23 de la D. Daniel Nagy ca să-i dau atestatul cum că eu am fost în afară dela judecătoria de cerc din Pesta a (...?) ca să dau înlăuntru un recurs în cauza lui Dr. Emanuel Minich contra Baronesei Gabriel Pronay pentru onorariu anual, prin care Dr. Minich recomanda *aparitatea* spre depunerea jurământului *decisoriu*, și ca aci / Veredy/ mi-a spus că baroneasa a apelat, pentru care eu am dus îndărăt recursul.

26. În 26 am fost la dr. Ferdinand Mayer, notar ces. reg. Leopold, nr. 590 și înaintea lui am *subscris* atestatul și nu l-am autenticat. Atestatul l-am *tramis* pe loc. Am scris amicului Ioan Rațiu casul despre Moroșan. Moroșan în secretele lui a scris „Afurisit să fie numele cărui se'nchină lumea.”

27. Figurile *saltului* „român” 1. – Învârtita ; 2. – Picioarele ; 3. – Plimbarea ; 4. – Încâlcita ; 5. – Foarfecele ; 6. – Adunata ; 7. - Odihna ; 8. – Fuga mică ; 9. – Piciorul ; 10. – Fuga mare ; 11. – Călcâiul ; 12. – Sărita.

28. Am fost la teatrul din suburbia Leopold „Noroc, abuz și re'ntoarcere”.

M-a *cercetat* D. Al. Roman.

Decembrie

1. La Panaiot și Vocsa ne-am *ferblirat* până la 3 ore în zori.

4. Am fost în „(..?.)” la secțiunea tribunală căci am văzut *tăierea* a două muieri; una de moarte grabnică, alta înecată în canalul Dunării. - Amândouă avuseseră în fiere piatră.

Am scris a 4-a oară acasă.-

8. Am plătit 5 f. 32 k. arg. pentru restul de *cortel* pe luna noiembrie așa pentru cafă.

10. Am primit epistola de la B. Tănase cu data de 5, îmi scrie despre subordonarea școlară către preoțime; îmi scrie și tata cu data din 6 dec.-

11 , 12 , 13 am lucrat „*Memorii din viața națională*” – ca s-o trimit la *Gazetă*.

13. M-am simțit cam rău de *foale* și de cap, de 6 ore lucru pe zi. Epistola adresată către D. Iacob Mureșanu, *tramisă* în 24.

Aci trimit un articol intitulat „*Memorii din viața națională*” și rog, și poftesc ca să se publice, și în cât se poate, nu în gazetă, căci ar ieși împărțit, ci în *foaie*, și așa în întregul său, în anul curinte sau în 1856.

Acest articol e basat pe multe date din viața poporului nostru și pe adevăruri. Ca să nu cugete cineva că scopul împărtășitoriu e intriga, ci că în mijlocul împrejurărilor religioase de astăzi în Banat, să aibă influența sa și tot încrederea, pe lângă responsabilitatea mea să fie subscris de însumi..

Știu, îți sunt cunoscute circumstanțele românului din Banat, sau vei putea deduce și tendința articolului, și pentru acestea, nimic să se lase afară.

Dle ! ai să decizi la propășirea cultivării mele în literatură; de-mi publici *lucrările* mele vei avea curaj în timpul liber a mă mai ocupa și cu de-acestea, de nu le publici, voi fi silit a lăsa literatura la o parte, căci numai în zadar a lucra ceva fără a cunoaște opiniunea publică ; nu e îndemn, și așa, mai mult nici o literă pot trimite.

Cu data din 6 Nov. am *transmis* on[or] redacțiunii poeziele „*Colonelul Burelian*” fapt istoric aflat în nuvelele germane, - „*Virtutea cercată*” și „*Moștenirea bună*” – așa mai înainte o descriere, „*Amoarea și fazele ei*”.

Nu toți la început au scris de tot bine, sau clasic, la acestea, prin exercițiu și timp ajunge omul (.?) Rău principiu ar fi ce scriu tinerii, de loc a le pune să odihnească în arhive, - ca să mai smintească tinerii și *betranii*, lasă mai convingă ce se poate și ce nu se poate, ad acta.

Cuget [că] n-am lipsă a enumera ocaziunile tinerilor de alte națiuni spre dezvoltarea lor în literatura națională, la noi câte se pot, câte nu, apoi barem cele ce se pot să nu se *denege* apoi, ar fi curaj a *reicia* pe unul, care pe lângă atâtea lupte cu soarta, cu studiile, încă și mai aduce aminte de națiunea sa.

Cu aceasta aș fi stricat și eu, căci mi s-ar închide calea pe care doresc a păși, dar poate și redacțiunea, atunci când se plânge că atâta lucru are, și nimeni vrea să’i mai ajute, și crede, Dle, că din acest motiv am născut a mai trimite câte ceva, și cuget despre Banat, români și sârbi, interesante am și *transmis*..

Cum că ai primit sau nu ai primit poeziile *atinse* te-aș ruga, sub „At.M. în Viena” a mă încunoștiința prin răspunsul public.

Caut și nu știu unde voi afla, atare știință de poezie pentru poezia română, – căci numai din citirea poeziilor române aproape întotdeauna nu aflu din destul a cunoaște arta ei.

Intâmplându-se să mă atace cineva pentru memoriul prezent, primește bucuros din parte-mi, susținându-mi dreptul totdeauna de a refuza.

Mă recomand, etc.

17. Am scris D-rului Sandor și I. Marienescu. La amândoi am răspuns la epistolele dlor din 5 și 6 Decembrie.

Cuvinte în ru, aspru, sanastru, ISTRU, rubru, mândru, lucru, sacru, caractru, lotru, negru, monstru, tigru, macru, mustru, didactru, sceptru, celebru.

Articolul reciproc

Când articolul reciproc deodată se referă și la persoana în Dativ și la obiect în Acuzativ

M.	sing.	Fem.	Pl.	M.	Sing.	și	Pl.
D	'i - i		li - li		i - lu		- i - o
A.	'lu - o/a		'i - le		li-i		- li - e

Când articolul reciproc prescrie cu Am verbul auzi atunci se încopcie laolaltă, sau e numai cazul ac schimbându-se odată și D.

Numai Dativul

Sing.	i-am	i-am
Pl.	li-am	li-am

Numai Ac.

lu-am,	v-am
i-am,	le-am

Și D și Ac.

i - lu - am	i - o - am
li - i - am	li - l - am

Pentru persoanele tu și el în sing. și pl. obiectul strămută după verb prin articolul reciproc și se împreună laolaltă pe genul femeiesc, pe i-am spusu-o.

22. Am primit 34 fl. prin B. T. De acasă

24. Am *transmis* *Gazetei* articolul „*Memorii din viața națională*” – cu înțelesul epistolei mai sus citită. Rog ca să se pună în nr. 1 și viitor 1856.- Am plătit poșta 42 c. Am scris dlui I. Fogarasi, I. Țieranu și Iosif Ionescu.

Toată noaptea m-am jucat de cărțile la Panaiot și Vuia, cu Marcu, Marcianu, Suluț, Ștefan, Mureșan, Miescu.

25. În zilele de 25, 26, 27 am prelucrat “*Muma română*” și *Călăriul român*.

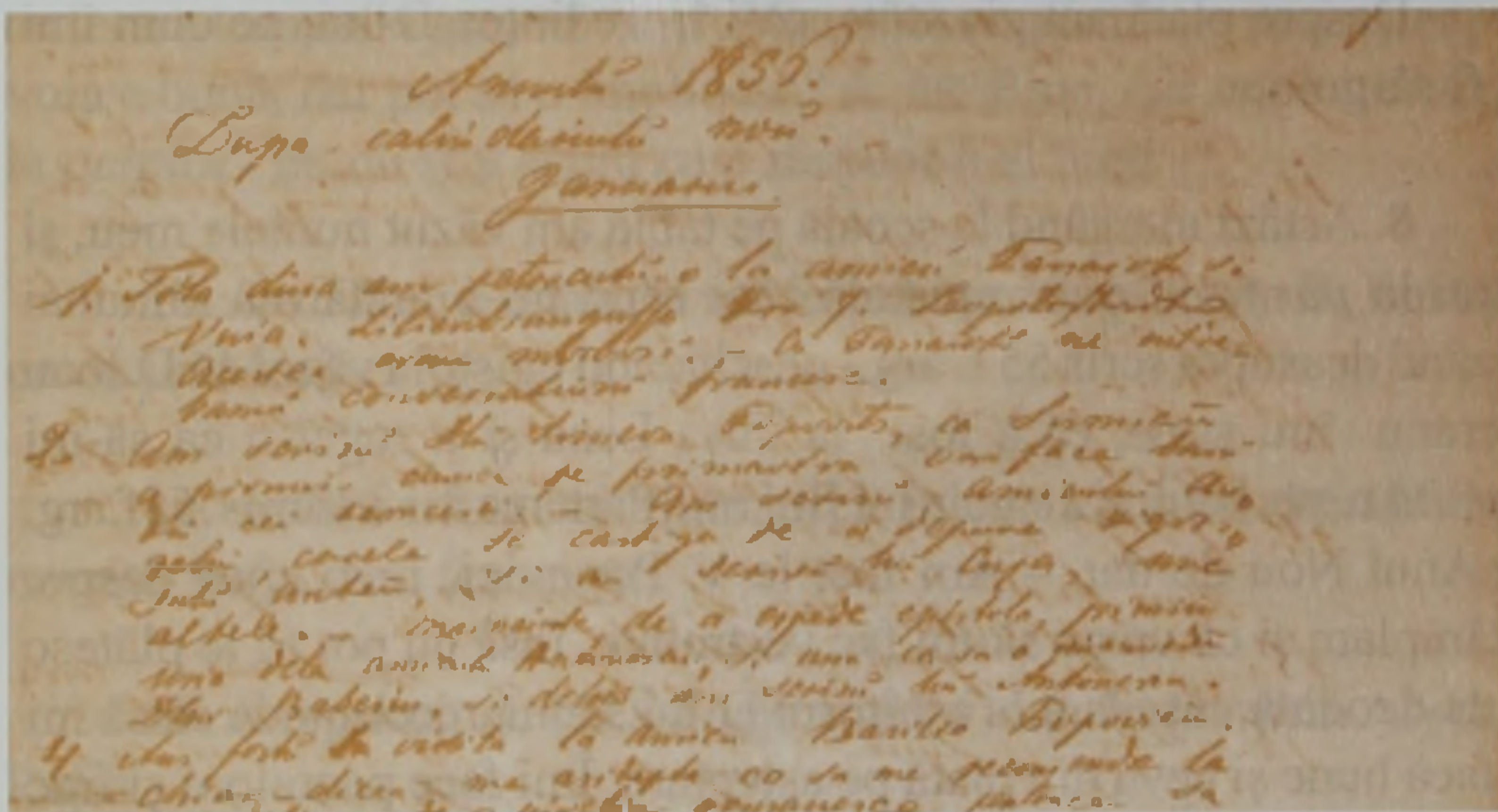
31. Seara lui Silvestru am petrecut-o la Suluțiu cu Miescu, Marcu, Ștefan, cu cărțile.

Anul 1855 prin aceasta se încheie.-

ANUL 1856

După calendarul nou

Ianuarie



1. Toată ziua am petrecut-o la amicii Panaiot și Vuia. Lilienbrunnerff Nr.7. Aceștia erau *morboși*. - Cu Panaiot ne întrebam conversațiuni franceze.

2. Am scris d-lui Simeon Popovici, că Simic a promis cum că pe primăvară va face bani din cei sărăcești. – Am scris amicului Aurel, care se *câștigă* de a depune *rigorosul antei* și am scris lui Cupa, una-altele. – mai înainte de a *espedie* epistola, primii una de la amicul Antonescu, și una ca să o înmânez d-lui Babeșiu și *deloc* am scris lui Antonescu.

4. Am fost în vizită la amicul Vasile Popovici. Chiar – zicea – mă aștepta ca să mă recomande la o *condițiune* de a învăța românește, pentru ca să vin duminică, ca să mă ducă acolo.

5. Am fost duminică, în ziua de Crăciun. V. Popovici mă dăruie cu un *căput* am depinat a doua oară cu el și ne-am dus la biserica greco-romană, ruso-română și rusească.

7. Am fost ca astăzi să mă arate, deoarece ieri nu fu timp și în *Căfana* la Stierböck l-a chemat, și astăzi am și început. Îl cheamă Iulius Vefenieder Verlzgri, nr. 205, etajul I.

Despre plată am zis atâta, că-i încredințez D-lui, pe cum îmi va fi sârguința.

8. Astăzi mergând la școală pe tablă am văzut numele meu, și intrai la *portierul* după epistolă. Aci când mi-o arată mă minunai văzând deasupra scris 55 f. arg.- deschizând epistola văzui că D.Ioan Tieranu îmi scrie, că a fost la Tușa Lena și a rugat-o ca să-mi *tramită* niște bani, și cu voia lui Br.[atu]Partenie mi-a trimis 55f.arg. pe Anul Nou de dar. – Am fost la V. Popovici, i-am spus despre întâmplare și că vreau să-mi fac veștminte, însă nu pot să le plătesc toate deodată, așadară la croitorul D-lui să mă recomande ca să mi le facă bune și ceva din plată pe așteptare. Îmi face pantaloni și frac negru, 20 f. aur anticipat.

Croitor 20 f.

Papuci 5 f.

/.../? 3f.

Vuia Pan 21 f.

Mănuși 0.50 f.

Tutun 0.48 f.

cămașa 5 f.

biletul 5 f.

ștrimfi 1.3 f.

mănuși albe 1 f.

marama 4.20 f.

tiveter 0.30 f.

Am cumpărat un loz cu 3 f. de a II-a clasă cu amicul Mureșan laolaltă – Nr. 195, 428 celălalt loz 33, 570.

9. Am avut aventură, mult am umblat.[text tăiat de A.M.M.,n.n].

10. Am fost la D. Babeșiu, l'am chemat la bal. M'a invitat pe Anul Nou la prânz așa și pe Al. Vuia.

Astăzi în Nr.101 al *Gazetei* a venit răspunsul pentru *lucratele* ce le-am trimis la *gazetă*. - așa : Viena : Am primit-o ; mai așteaptă, voia e bună, dar pot să o împlinesc? A. M. Bine, dar se poate? Apoi la *pulpitu*. - eu nu știu acum care răspuns e al meu. -

13. Anul Nou e astăzi, și am fost chemat la prânz la D. Babeșiu cu amicul Vuia.

14. Astăzi a fost balul juriștilor, în suburbia Landstrase Sala numită Sofia. Am fost și eu.

15. Am primit de la D. Fogarași 10 f. arg. în *dar* prin Acsește Rațiu. -

16. Am scris D-lui Protopop mulțumire, așa și Tușei Leni și epistola am pus-o într-a lui D. Prota, ca singur să i'o deie și să i'o citească. Am scris D-lui Fogarași și acasă și lui Bratu Partenie. -

acasă, D-lui Prota și Fogarași am descris balul de-a amănuntul așa dară acum nu-l mai.- aceste 5 epistole sunt adresate pe numele lui tata.-

17. Epistola presentă am adresat-o d-lui Iacob Mureșian și am espediat-o în 18.

Domnule spectabile! În 24 Dec. fui îndrumat a vă *tramite* un articol intitulat “*Memorii din viața națională*” pentru ca să binevoiești a’l publica în *Gazetă*, ori în *Foaie*, și în unul din numerele viitoare binevoiești a’mi răspunde prin poșta publică “Bine, dar se poate, apoi la *pulpitu*.-

Eu de aci am înțeles că articolul meu dară nu va să iasă nicicând. Eu m’am supărat, nu însă din acea vanitate- că doară aş dori să’mi văd numele figurând înaintea publicului, ci pentru că cu publicarea lui văd și scopul *încopciat*, pentru ce binevoiește a avea *paciența*, de a’mi face încă niște observațiuni.

1) Acel articol e ajustat cu date adevărate din viața românului în relațiune cu biserica și poporul sârb, și ce este adevărat e interes a cunoaște.

2) L’ am făcut în dialog pentru ca mai bine să pot apuca toate împrejurările și l’ am făcut unde și unde comic, pentru ca mai bine să pot satirisa .

3) Personalități nu *vatăm* prin neadevăr, și adevăr a grăi e iertat omului cu inima sinceră, aceasta o iartă și presa, și cine grăiește, primește responsabilitatea spre sine.

4) Eu *sum* neunit, și aceasta o spun numai pentru ca să știi, că aceea nu a scris’o un unit, despre care doar publicul ar putea să creadă că unul așa, o face din interesul uniților și din *reintia*.

Această diferență de când mi s’a dezvoltat conștiința- că ce *sum* - numai acum am făcut-o Altminteri *sum* numai român, și unde văd binele lui mă bucur, unde văd nefericirea lui mă întistez.

5) M’ am suscris cu însuși numele meu, pentru ca să vadă publicul că nu o face aceea un unit doară după părerea unora- din *reintia*. Și mi-am suscris numele- pentru că fără lingușire pot zice -

sum cunoscut bine și am popularitate mare mai ales împrejurul Lipovei, locul de naștere, a Aradului, Lugoșului și a Timișoarei, și aceasta ar avea influența sa în popor atunci când /.../

6) În Lugoșiu - unde nu sunt numai vreo câțiva uniți - *Gubernul* a ridicat episcopat unit-român, și când și *gubernul*, și tot românul adevărat dorește ca să vadă capul național cu crucea în mână în fruntea poporului român.

7) Eu *sum* de părerea lui Montesquieu: “Necăjește poporul când vrei să’l scapi” -Articolul acela ar fi care de o parte ar și necăji poporul, încunoștiințându’l cu existența lui națională și cultura lui, cum în împrejurările *atinse*, așa nefericit e.

8) A trecut timpul, când tot să mai suferim, să aruncăm cu pâine, când aruncă alții cu pietre asupra noastră.

Bine a zis Moise:“Dinte pentru dinte”. E foarte bun principiul că românii pentru diferențe confesionale să nu se împartă în partide naționale. Când așa unii, din scop rău, din capricii, din interes propriu fac partide, Șaguna, nu e *salutar*, atunci când și *Gazeta* are deviza “Binele public a face și a apleca capul, celui ce murea.”

9) Circulara lui Șaguna și la noi a ajuns, și toți tinerii ne’am indignat, când un român sau orice animal *behărtor* ne învrăjbește, și pentru așa faptă numai răzbunarea rămâne remediu, și un remediu ar fi și acel articol.

(N.N. Prin Circulara episcopului Șaguna, dată în 5 decembrie 1855, se interzicea preoților și învățătorilor de confesione răsăriteană de a se abona la „Gazeta” lui Iacob Mureșanu și „Călindariul „, lui G: Barițiu!).

10) *Gazeta* prin acela nu poate fi periclitată nici în *susistiința*, nici în interesul ei.

Nu în *susistiință*, pentru că așa ceva presa ierta, nu în interesul ei, căci nu ar pierde *prenumeranții*, când prin așa ceva se pot interesa. Dar preoții lui Șaguna din mandațiunea lui, și așa nu rămân prenumeranți, ceialalți din alte părți, câți sunt rugați, nu au fost *prenumeranți* câți sunt buni vor *precunoaște* că e așa și se vor mângâia, când le spune cineva remediu pentru patimă. Dacă aceste

motive nu sunt destule pentru ca să se tipărească articolul meu în *foaia D-Tale*, atunci mă rog, și de la D-ta sper foarte că vei face bine, și mi vei *retramite* articolul, deoarece eu nu am avut timp ca să mi'l *descriu* de [din] nou, cu gândul că va *ieși*, și atunci îl voi avea – ci numai conceptul mi'a rămas, însă prin descriere s'a strămutat foarte și așa eu nu'l mai am, și doresc foarte a-l ave', căci dacă nu va ieși în *Gazetă*, eu voi a'l da în o *broșură*, și'l voi *tramite* ici colo.

Mai departe mă rog, ca să mi *retramiți* și articolul "*Amoarea și fazele ei*" nici acesta nu'l am. – Să le pun sub *covertă*, și nefragmente, adresate pe numele meu la universitate.

D-le! fă mi această bunătate, că, decât să steie în *pulpitu*, spre cum mi-ai zis, - mai bine să fie la mine putând ajunge scopului meu și mai târziu, și prin alt mod. Rămân, etc.

18. În de către seară m'am dus cu Ac. Rațiu la d-l Dobreanu, și l'am aflat în pat; servitorul abia ne lăasă înăuntru. Îl judecai că doară pentru că mâne zi era ziua sfântului Ion s'a pus în pat ca să nu primească visita de *gratulațiune*. Întorcându'ne în *Rosa albă* nr. 15 am trecut pe [la] Amalia de sub nr.345, Leopoldstrasse 2.17 de 3 ori cu Ac.(Rațiu n.n.)

19. Am fost citat la Decan, Prof. Stingenu m'a ferit pentru că arareori am *cercetat* prelegerile.

20. La *Rosa albă* am fost cu Miescu aici am aflat pe Rachel, - și Victoria, amanta lui Acsente. Mi-am petrecut bine.

22. Ieri mi'a fost dat B. I. Popovici ca să i fac o *gratulațiune* de nuntă pentru un amic al său din București, - aceasta i-am făcut.

Departe *sum* de tine al meu dorite frate,
 Dar spiritul ne'mpreună ca și pe doi amici.
 Și dulcea *amiciția*, oricât am fi departe
 Tot sinceră rămâne în lumea ast'd'aici.

22. Cri mi a fost dad' N. G. Biserica la sa, pa-
o gratitudine de munte spanta una amara la sa
si bucurati, - acuta si bun facut?

Departe sunt si sunt alu meu deosebita frate,
Din spiritului mi n-putura cas, pe sa amara?
Si dulcea amicitie, in catu an, si de gande
Toti somera ramane in lumea ast' 24.8.19

Amica, in lume omula, dela sevine are
Si dela supuntra, apara, o la similitudine
Ca amulu de similitudine, din vechi la dispare,
Terre, bucuria, catunsi si nu in cantata.

O di mia somera si panta a la orietate
In purpure curora, frumusa a se rapita
Stata si di de munda, si plina de dulcedine
Cu dulcea la ellasa, din vechi, amara facuta?

De ce nu mi sarta cetera la sa si a. a. la siore
Si de suntu amara si si la siore la sa siore
Din mure inra vata si sa siore la sa siore
Sincera vata siore siore cugeta la siore.

Si cugeta la munda, ca nu si se de feta
Caci siore cu panta siore siore de la siore
Caci panta siore, siore de la siore
Siore de la siore, cugeta la siore.

Caci siore de la siore siore de la siore
In cura la siore, cugeta la siore
Siore de la siore siore de la siore
Caci panta siore, cugeta la siore.

Siore de la siore siore de la siore
Caci siore de la siore siore de la siore
Siore de la siore siore de la siore
Caci panta siore, cugeta la siore.

Ne deie de la siore siore de la siore
Caci siore de la siore siore de la siore
Siore de la siore siore de la siore
Caci panta siore, cugeta la siore.

Amice! 'n lume omul zile senine are
Și toată suferința atunci o a *seuitat*.
Ca norul de tristețe din ochii lui dispare,
Fericea, bucuria, atunci l'au încântat.
O zi așa senină și pentru a ta viață
În purpure aurora frumos a răsărit,
Aceasta'i zi de nuntă, și plină de dulceață,
Cu dulcea ta Maria, când zici "*sum fericit*"!

De ce nu-mi iartă ceriul să fiu și eu la tine
Să te sărut amice, și să te strâng la piept?
Primește însă astăzi tu *salva* de la mine,
Sincera sărutare prin cuget ce'ți trimet.

Și cugetă la nuntă, că nu-s și eu de față,
Căci voi eu pentru tine toaste ca să'nchin.
Așa pentru Maria, mireasa ta măreață
Nespusa bucurie cuprinde al meu sân.

Ca și-un bărbat de-onoare și socrul tău trăiască
În casa lui amice, când tu te'ai fericit.
Trăiască doamna soacră, pe voi vă ferească,
Când pentru totdeauna cu Maria te-ai unit,

Trăiască și nuntașii toți câți astăzi serbează,
A ta solemnă nuntă la masă la altar,
Trăiască, din departe câți azi te salutează
Și pentru a ta ferice *se uită* de amar.

Vă deie *Ddieul* mare să trăiți în *amoare*
Ca soții de'o *animă*, să creșteți și buni fii,
Cu viața cu-ndurarea să fiți și spre onoare
Națiunii ce-i române, s-o știți și ferici.

23. Azi am ars a doua oară Sch: și am cumpărat apă de la *misericordiani*. – M'am îngrozit.

24. Astăzi joi, am început a învăța la Schneider și pe al doilea fecior limba română.-Am rămas fără bani, numai *brugaie* am cumpărat.

27. De tot mi-a trecut Sch.

28. Am făcut enigma aceasta:

Ciumelci, ciumelci, amice ia vezi de mi-l ghicește!
Când cauți tu vorba'ntoarsă, atunci pe românește,
Să-mi crezi că e ideea, de-odată cu astă lume,
Va fi pân' lumea ține, e mare al ei nume
Că'i Dieu la multe sfinte așa la' ta națiune.
E nume de simțire ades și pasiune.
Ideea-i fericire, ideea'i și nebunie,
Ferice cel ce-o are, ferice cel ce are!
Când cauți vorba re'ntoarsă, o știe toată lumea,
La mulți fii a fost mamă, și mama ta-i nepoată
Un fiu îi șede acasă, doi șed pe țărmi de apă,
Al patrulea'n astă lume de glorie s'adapă,
Al cincilea'e departe, de mult nu e acasă,
S'a dus al meu la luptă,- și el încă nu re'ntoarsă.
Ca pe-un captiv că-l vede, azi muma foarte-l plânge,
Și speră, fiu-i tare, că lanțul îl va frânge.

S.Rusu Tincu și Vuia a ghicit.

Amor-Roma

29. Ștefan Rădulescu din Ploiești m'a rugat să-i fac o *gratulațiune* pentru Ioan Banici pe ziua nunții.

Ca paserea ce zboară, departe'n primăvară
Lăsai și eu Ploieștii, lăsai și țara mea,

De-ași fi sub ceriu oriunde, tot cuget l'a mea țară
Și'ntrânsa cu plăcere, să crezi la casa ta.

Din brațul mumei mele plecat-am în pruncie
Să cerc de-a căuta soarta la tine m'am ivit
Și tu fuseși acela, care cu bucurie,
Ca un fierbinte tată, de pruncuț m'ai primit.

Cu traiu cu-*ncheietura*, grijit-ai pentru mine
Făcut-ai toate cele, s'arăți a mă iubi
Cu inima cea bună, să-mi faci și mai mult bine
M'ai primit și tovarăș vrând și a mă ferici.

Voire'am eu cândva? ca făr'recunoștință
Să mi le-aduc aminte, la tine să cuget?
Ah! nu, eu ți-*sum* sincer, să crezi a mea credință
E *tocma* ca de frate, curată ca din suflet

Vreau poate acum, când ziua ta răsare
Să pleci la cununia, și aci a te *seuita*
Ah nu, de a ta ferice simțesc și eu plăcere
Și-mi place când cu tine pot a mă bucura.

Să deie *Dieul* mare c'a ta nuntă pompoasă
Să o serbezi în pace, cu dulcea soția ta !

Să ai viață lungă, și cu zile frumoase,
Și toată fericirea să o ai la casa ta.

Amoarea cea *antema* vă fie dar de soarte,
Și fructul ei vă deie, familie de feciori,
Acești să vă onoreze *betrani* când veți fi foarte
Acești să vă planteze și pe morminte flori.

Trăiască a ta mireasă, trăiască a ta socrime
Pre voi, ca dinpreună, să poată ferici,
Trăiască și nuntașii, câți se petrec cu tine
Ziua ta de nuntă, dulce a reminti.

Și cugetă atuncea, că ai tu încă, un frate
Care pentru cei tineri toaste va'nchina!
În dorul cel mai mare când e de voi departe
Se simte că'i de față, și vrea a vă săruta.

30. Astăzi e ziua numelui meu, –1853 am început *Dioariul* în
ziua nașterii mele 9 Martie.

Aseară am făcut *logogriful* următor,
Când cerci tu vorba'ntreagă atunci eu stau în frunte,
Păscând în liniștire pe vârful unui munte.
Te miri că eu n-am aripi, și totuși zbor pe multe,
Te mâinii-ades pe mine, când soațele-mi sunt scurte
Eu una *sum* în lume, dar pe pământ cu soață
Mulți oameni m-ar invidia vre unu să mă scoată
Atunci când făr'rușine mă scald și-n orice baltă,
De n-aș fi eu mai mare, mi-ar zice că *sum* plantă
Când cauți vorba'ntoarsă, atunci *sum* ca și-o roată,
Pe care se re'ntoarce de mult lumea mai toată
Eu te-am purtat pe tine, de multe ori în spate,
Mă porți și tu pe mine, dar poate, nu departe.
Să vin ades la tine, îți place foarte tare,
Te las însă'ntr-o jele, când tac, mergând pe cale
Și soațele-s în roată și ele se duc cu mine,
En (ia n.n.) vezi de ne ghicește, căci ne cunoști prea bine.
luna, anul

Astăzi D. Roman a plătit cina la Grosinger, mie Panaiot,
Mureșianu, Vuia, Tincu, și Marcian. Ne-am jucat de cărțile.

31.-

1. Februarie

Am *capetat* banii de la *condițiune* 18 f. arg., de la Julius Schneider și pe cum înțeleg, - îmi va da și pentru celălalt [copil, n.n.] atâta.

Seara am cinat bine, bere am beut cu V și Mureșianu ne-am dus la *Shirloch* aci ne-am întâlnit cu Popovici.

2. Februarie

Ieri și astăzi am făcut *logogriful* acesta:

Sum animal cu aripi, zbor stau și pe picioare
Trăiesc mult prin pădure, că' mi place la răcoare,
Vin vara la cetate, și la' mpărat în casă,
Eu intru făr' audință și nici de el nu-mi pasă
Dar *sum* și om în lume, ca oamenii cu suflet,
Și că de a ta națiune, mă tem, eu foarte cuget,
Mai am eu înc'un nume, acesta-mi place tare,
Cu ast' să mă numească, oricând lumea cea mare,
De lași silaba-întâia, domn mare *sum* în lume
Și de-aș ave putere de *Dieu* mi-aș pune nume,
Suntem de-odată unul, așa mulți se măriră,
Din cei de vorba'ntreagă, prin cap mulți ne săriră
Acum de-ntorci cuvântul, mai pune-i încă o vocale
Mă știi tu foarte bine, că *sum* într- alte animale.
Aceia șed la masă, mai des împăratească,
Acestea stau pe masă pe-acei ca să-i *nutrească*.
= tianțariu = țaru, rață

(*Adăugat pe verticală, n.n.*)

Lasă silaba-ntâia, și litera din urmă
Strămut-o în alt-vocală ca un pământ să-ți spună,
După silaba-ntâia, mai bag-o consonantă,
Și-o pasere cam neagră cuvântul îți arată
Cuvântul ce-nsemnează, pe-a celui domn cu onoare

Rentoarce-l și-i *proleca*; schimb o nesunătoare,
Să faci o animalu ce cred că-i și mâncat
Rentoarce-l înc-o dată, și-atuncea te-a purtat
țară, țarcă, Rațiu, rac, car

3. Febr.

Am fost în Eliseu cu I.M.- aci m-am întâlnit cu Iulia și Carol
Schneider cari m'a tractat, și Rațiu.-

4. Am scris acasă despre Eliseu, - și de-acuma să fac ca lui
Gergeli să deie bani de pe lună; și eu să'i primesc prin V. Popovici.

5. Aseară am auzit prin D. Roman că mi-a sosit bani. Astăzi
am primit prin Bacia Tănase 30 f. argint îmi scrie că Seca Saveta a
născut un prunc Valentin. Am fost la Masquenball în curtea
împărătească. Astăzi m-am abonat cu *vipt* la Grosinger.

6. Mier. 7 joi, Eu, Roman, Mureșan, Vuia, Marcianu am fost
la Grosinger în *ospătărie*, am cinat și ne-am petrecut bine.

8. Mi-a fost cam rău!

Aseară am început ceva, astăzi în școală am finit versul următor:

Studintele e' ntocmai ca paserea străină,
Ce zboară din departe, *nutretie* (hrană) de a-și căuta;
'Și lasă țara mândră, - viața lui senină.
O *sacră* pe la școale, fericite (o soartă, n.a.) de a-și funda.

Tot cugetă la țară, la a sa națiune dulce,
La mamă și la tată, la frați și la amici!
Suspină dup' *amată*, și nu se poate duce
S-o vadă, s-o mai *îmbrăție*, el e oprit aici.

8. Februarie

Ce zile de plăcere aveam și eu acasă,
Mă petreceam cu' *amata*, eram un fericit!
Aici în depărtare, un dor de ea m'apasă,
Suspîn pre greu'n *amoare* când știu că m'a iubit.

De zboară câte-o dată, în timp de primăvară,
Vreo pasăre de-acasă, eu stau ca s-o opresc;
Ia spune-mi păsăruică, ce *ști* tu de-a mea țară,
Ce face-a mea *amată*, spune-mi căci o iubesc.

Și pasărea'mi răspunde, a ta mândră-amoroasă,
Suspînă, te dorește, te cheamă să revî(ni)
Mi-a zis să-ți aduc *faima*, că dânsa-i sănătoasă,
Dar inima'i se rupe, dup'ai tăi ochi senini.

Te du iar păsăruică, și du la-a mea *amată*,
O dulce sărutare, și spune'i voi să vin!
Mi-e *anger* de viață o singură adorată,
Doresc prin cununie, s'avem un trai senin.
Și numai laolaltă (n.a.)

10. Duminică

Astăzi m'a tratat la *condițiune* Carol și sora sa Paulina cu aluat,
vin, cafă neagră.

11. Astăzi mi-a dat D. B.(Vasile n.n.) Popovici biletu ca să mă
duc la Vlojkorts să primesc o *condițiune* și mi-a spus multe ca să
pricep pentru escesul de mai deunăzi. Poesia următoare am făcut-o
ieri și alaltăieri.

June române, cu ochi de fiară
Arma ascuțită unde ai plecat?
Mă duc la luptă pentru a mea țară,
Dulcea națiune, pentr-împărat.

8. Lili.

Ce dăse se plure, acasă si eu acasă,
Mă părăsesc eu acasă, orăz, cum părăsesc?
Mă nu departare, cum dăse de eu m'apără,
Surpinz părăsesc la amare când veni ca m'arabă.

De stăta încă o dată, în timp de primăveră,
Vro parare de acasă, eu vreau ca o grădina,
En' spune-mi parameca, ce vrea tu de amare m'apără,
Ce face amare amare, spune-mi cum o ai lăsat.

A parare m'apără, a te monda amare,
Mă părăsesc de acasă, de acasă eu vreau.
Mă a dăse de acasă, a dăse de acasă,
Dar m'apără de acasă, dăse de acasă.

Te dăse de acasă, dăse de acasă, la o mea amare,
O dăse de acasă, dăse de acasă, cum dăse de acasă?
Mă a dăse de acasă, o dăse de acasă, cum dăse de acasă?
Dăse de acasă, dăse de acasă, cum dăse de acasă?

9. Damirca.

A dăse de acasă, la condiție caroli cu sora sa
Paulina cu aluabă sora, cu sora sa.

11. A dăse de acasă, la condiție caroli cu sora sa
Paulina cu aluabă sora, cu sora sa.
Mă a dăse de acasă, o condiție caroli, cu sora sa.
Mă a dăse de acasă, o condiție caroli, cu sora sa.

June romane cu ochi de foc, June romane, fetișă proslăvită
A dăse de acasă, unde ai lăsat. A dăse de acasă, unde ai lăsat?
Mă a dăse de acasă, unde ai lăsat. Mă a dăse de acasă, unde ai lăsat?
Dăse de acasă, unde ai lăsat. Dăse de acasă, unde ai lăsat?

1. Vedeți pe câmpia, vedeți pe câmpia. Vedeți pe câmpia, vedeți pe câmpia.
O dăse de acasă, unde ai lăsat. O dăse de acasă, unde ai lăsat?
Mă a dăse de acasă, unde ai lăsat. Mă a dăse de acasă, unde ai lăsat?
Dăse de acasă, unde ai lăsat. Dăse de acasă, unde ai lăsat?

Vezi pe câmpie, vezi pe cel munte
Oastea română, s-a adunat !
Un semn aşteaptă, ca să dea frunte
Cu inimicul, crud şi turbat.

June române, faţa *moroasă*
Cu arma cruntă, de unde ai venit?
Am fost la lupta pre'sângeroasă
Şi-o stea barbară noi am *prepădit*.

Junimea bravă era măreaţă
C-a fi română s'a arătat.
Cu *despectare* sacra viaţă
S'apere ţara şi pre'mpărat.

June române, faţa prea'tărită
Pieptu-ţi suspină, ce-ai pătimit?
Dulcea-mi naţiune, de mult sclăvită
De mâini barbare s'a tirănit.
Fratele'mi dulce căzu în luptă,
Şi n'află nime a lui mormânt.
P'a mea *amată*, în ziua de nuntă
O- aflai ucisă, de crud *torment*.

June române, faţa duioasă,
Şi zâmbitoare, cin' te-a *lăurat*?
Lupta cea cruntă şi glorioasă
Învârtind spada, pentru'mpărat.

Fran(z) Iosif astăzi din *servitute*
Sclavia amară, ne-a liberat,
Şi tot românul p'a sa virtute
Credinţă sacră lui a jurat.
De se va primi pentru albumul *mechitacsitelor*.

16. Riszta Todor din Lipova m'a *cercetat*, și nu m-a aflat nici acasă nici la universitate, șede

Neu-Lercherfeld überdin Linie Nr.101.- îl voi *cerceta*.-Carol discipolul cu frate-său Rudolf m-a *tractat*.

17. Am fost cam *lânced*. În zilele acestea am făcut poesia următoare :

Fierbinte eu iubiam,

Amata ce aveam;

Ziceam "*sum* fericit"

Căci și ea m-a iubit.

Ah! era *anger(a)*

Ca și din cer!

Mândră și tânără

Ca și de ieri

Și când ne mai întâlneam,

Cu dor ne-mbrățișam;

Zicea "tu ești al meu",

'Ți jur pe *Dieu*!

Două așa suflete

Nu și de răpus

A noastre cugete

Noi ni le-am spus.

Plecai să cerc norocul

La ea să mai re'ntorc,

Dar vai, ea m'a *seuitat*,

Pre altul și'a aflat.

Ah rămâi singură,

Nu-mi trebuiești!

Nu mi-ai fost sinceră

Nu mă iubești.

18. Tuse, 'ntr-una, durere de piept am şăs numai prin tusă.

22. Am ajuns fără bani. Am cerut împrumut de la B. Pop(Vasile Popovici)2 fl.

24. Petru Romanescu, născut în România *absolut* cleric din Petersburg a sosit la Viena şi a *cercetat* şi pe clerici. Aci ne-am *converit* cu D-lui, l'am dus la *cafana* Bader pentru ca să se întâlnească cu atare ţaran. Aci am *converit* cu D. Roman şi Kostin oficianţ în Beiuş cu care am făcut vizită la D.Mager.- Astăzi am aşteptat să-mi plătească Carol Schneider, şi nu mi-a plătit pentru lună.

29. Se gată luna, prelegerea din urmă am avut pentru semestrul de iarnă.-

Eu ți-am jurat
O dată ție;
Că tu mi-ești ceriu
Și bucurie!
A mea ești *angeră*
A mea tu vei fi;
Alta mai sinceră
Eu nu voi găsi.

Martie

1. Am primit de la D. Popovici 34 fr. arg'ce' mi s'a transpus prin amicul I. Rațiu ca să primesc în rată luna 1.- rata pe lună depunându-i tata la Lipova la Gergeli.

6. Am plătit *viptul* pe luna lui Martie.

7. Am primit 12 f. de la Car.(ol) Schneider.- nu știu pe cât timp, ei vreau precum văd, să mă plătească cu fie ce. Mi'am cumpărat cămeșia cu 3 f. 6 cr.

9. Am primit prin D. Vasa Popovici o *faimă* cum că Gergeli a fost *încredințat* pe o fată Adelaida. Eu i'am făcut cântul acesta.

Cântul *încredințatului*

Dulce amice, lacrima-ți curge
Pieptul suspină, ce-ai pătimit?
Data tirană, viața'mi frânge,
Azi zace moartă, pe care am iubit,
Era plăcută, mândră, frumoasă,
Cu ea credință dreapt-am jurat!
Ora fatală, nenorocoasă,
Sfarmă inelul ce l'am *scambat*.

Campana sună cu mine-o plânge
Lumea o petrece azi la mormânt!
Amoarea' i caldă nu mi se stinge,
Și neferice-i stau monument.
Din zori de ziuă și până'n seară
Tot o părește al meu cuget;
N-am pace-n noapte, în visu-mi iară
Am întâlnire, cu-a ei suflet,

Dulce amice, n'aibi supărare,
Viața noastră are finit.
Crudă'i ca floarea, ce'n zori răsare,
Și către seară s'a veștejit!

Ce e viața fără d' *amoare*
Și când p'amanta-mi moartea o răpi?
E ca sclava, ce nici la soare,
Nu-ți dă iertare, să poți privi!

Ce este lumea? Dacă un tânăr

N' are plăcere, p'acest pământ!
Ca și un mire în jalnicu vaier,
P'a sa petrece pân'la mormânt!

Soarta-mi e tristă și neplăcută,
P'Adelaida n'o pot *seuita*;
Am mângâiere, ferice multă,
Când un amic vre' a mă consola!

Tramisă în 10 m(artie)

13.Martie la " 10 seara am *capetat depeșă* telegrafică de la D.Iova Popovici.

Înțelesul ei era

Eu i-am telegrafiat mânezi la 11 ore înainte de amiază Iova Lugoșiu Paul

14.Am scris împrejurările de soarta lui Panaiotu d-lui Iova la Lugșiu.

15.M-am mutat la *cortelul* sub Nr.507 Grafler Fufren.

16.Aseară am *capetat* epistolă de acasă prin Popovici, așa și de la Gergel, acesta-mi ghici *logogrifele*, ieri tata'mi scrie să'l mai cruț cu cheltuiala.-Prota i'a dat să-mi *tramită* esecutări din a lui Dregit. Eu i-am răspuns iară .Epistola numai în 18 am espediat'o.

17.Mi s'a întâmplat *malesiu*, (neplăcere),- mergând la *condițiune* la Rachier, sub poartă am căzut până'n grumaz în gaura de la canal.-

Culteriul m'a spălat și grijit.

18.Am fost la biserica francă, ca să ținem Te deum Laudamus pentru nașterea prințului de ereditate a Franciei anumit Napoleon, Eugen, Luis Ioan Iosef.

Seara venind de la *condițiune*, când era să intru înăuntru, mă strigă un om pe nume, D. Marienescu! Caut îndărăt și văd că e D. Iova Popovici.- *Deloc* m'am dus la *Lupul alb*, aci aștepta mătușa lui Panaiot să știe despre Panaiot.

Descriere despre Lipova

Pe timpul lui Vladislav /Vlahu/ Georgie de Brandenburg a ridicat în Lipova un castel, în care s'a mutat Isabela soția lui Zapolya.- Soliman chemat de Zapolya, intră în Ungaria și cuprinsă și Buda dar Zapolya fugi în Polonia, (și Isabela căzu pe mâna turcilor, care în 1543-1544) *otărâra*, ca Isabela să capete *vensiune* de 100.000 f. pe an. Spre apărarea castelului, era rânduit Ioan Petcu, cu 400, de feciori, însă venind Mechmed cu o trupă mare, Petcu lăsă castelul *desiertat*. Isabela fuge la Polonia, Mechmed de ocupă Lippa (Lipova) și lăsând la post pe Ulimanbey, plecă la Timișoara. 1551 Mechmed fu alungat de la Timișoara, și fugi la Belgrad.

Ulimanbey era în Lipova. Patrioții întreprinseră un atac grandios a reocupa Lipova.-

Generalul Castaldo, un spaniol și spaniolii săi se arată pe dealul Rugei de către răsărit.- și detuna castelul; episcopul Georgiu cu transilvănenii de către miazănoapte, sub poala dealurilor pe țărmul Mureșului; Batory și Nadasdy cu ungurii de către apus, iară pe drumurile Timișoarei dincotro se temeau că Mechmed va să alerge întru ajutorul lui Ulimanbey, – s-a strânsă o altă oaste ca să poată împiedica ajutorul. Din toate părțile s'a început asaltul.

Castaldo în fruntea călărimii *inrupse* în oraș și ocupă zidurile din mâinile ienicerilor, Castelul era apărat de 300 de turci. -Aci fusă o luptă sângeroasă.* Castaldo și Palavicini atacară castelul cu 3 baterii.

Palavicini cu italienii ridicară flamura învingerii, văzând că Ulimanbey nu mai dă semne de bătaie, se dă fuga retrăgându-se o parte de turci prin poarta cetății de către Mureș.

Batori le stătu în cale, și nu dădu pardon nici unui inamic. – Ulimanbey *se aplecă* și promise, că nu numai Lipova va *desierta* ci și Cenadul, iertându-i-se a ieși cu miliția și munițiunea sa.

Turcii peste 20 de zile *desiertară* Lipova, și din 4000 abia 300 ieșiră vii.-Aldana se aleasă de capul garnizoanei spaniole, și Castaldo plecă la Transilvania.

Auzind Aldana, că Achmet, vezirul mare, și Hasan, vezirul mic, fac învingeri mari împrejurul Timișoarei și amenință Lipova, *se resolvă* ca să iasă din oraș.- Paul Zara stătu în contra zicând să se apere orașul.- Aldana totuși *tramise* multe sarcini, prau'l (pe urmă-) aprinse și tunurile le umplu așa tare cât cu *anteia* descărcătură se pocnesc în bucăți.

1595. Sigismund *tramisă* pe Georgiu Borbeli să cuprindă *Lippa*, - mai târziu plecă și singur și 1596 cuprinsă Lipova. Sub Bocskay a stăpânit la Lipova Z.Rakoczy și H.Dampier.-

1613. Gabriel Betlem preda turcilor Lipova.

1688. Generalul Carafa, după asalt de 3 zile 20 iunie cuprinde Lipova.- Captivii tineri se vând la licitațiune, - o mulțime de boi, cai, arme și peste 100.000 de care se află aici.

1695. Se *recuprinsă* Lipova de la turci.

1718. 21 iulie prin pacea de la Pasarovitz în Serbia, s-a încheia, ca turcul să iasă afară din Banat. - Și de-atunci nu a mai domnit pe aci. Lipova a fost exilul Elisabetei, mamei lui Stef. Zapolya.

26 martie. Astăzi am *capetat* de acasă *broșura* lui Drăghici și m-am *resolvat* a mă adresa către Drăghici cu următoarele.-

Viena 1 Aprilie 1856

Reverendisime Domnule!

În zilele aceste'mi venea în mână o *broșură* intitulată "*Care sunt literele române?*" compusă de D-ta și tipărită cu data din 15 noiembrie 855 în Timișoara.

Broșura aceasta m'a indignat foarte, nu pentru că doară e scrisă asupra românilor, căci inimizii lor aceasta au mai făcut-o și vor mai face, ci pentru că e scrisă de un român, de acel bărbat, a cărui nume'mi era plăcut și cu pietate îl stimam cetind cândva gazeta chiar unde

14
 Braziliana acuta m'a indiguita, fide in, p'nduca dim
 Ia a p'p'ia commiliton' caci indiguita, fide in, p'nduca dim
 m'a p'ale, ex p'ale in a serie de unu m'a p'ale, ex p'ale in
 acurad m'a p'ale, ex p'ale in a serie de unu m'a p'ale, ex p'ale in
 l'ind' de p'ale, ex p'ale in a serie de unu m'a p'ale, ex p'ale in
 bona p'ncip' p'ale in a serie de unu m'a p'ale, ex p'ale in
 l'indiguita m'a p'ale, ex p'ale in a serie de unu m'a p'ale, ex p'ale in

Provincia geografa nra este situata, vecinandu cu noi, la nord
marunt si despartita de Romania s'a facut, maritarea mach
natura si intriga de straine s'a facut a straine, unde
celor naturii, Romania, unde si nu prada mare
si natura si la...

[illegible][illegible]

Ca nu te vreau a cartii, de amasamentu liter
punctele Arhivei car: pentru de a raspunde muma
nu cu mult e, mai deca... deca se fi a...
de o cartea, dar reflecta ca si fi car: raspunde...
si de vult raspunde muma pentru ca a se scrie
si vultu nu ai spectacula muma de tiu ce si fau
de campu literaturii si ai cartii anu netau ce
de frigatece penta, nati nati nati a muma
ora muma a de muma muma, camu muma muma
de nu griu muma muma muma muma muma
nu in frigatece si nati nati muma muma muma
muma muma muma muma muma muma muma
muma muma muma muma muma muma muma
muma muma muma muma muma muma muma

Ultimintele de si mai scriu lui pentru a scrie
romanii, in care ca ai scrie ceva frumoasa si buna.
Toate aceste sunt confuze, ca am o alta necesitate
de a se o certitudine de spirit, in toate prilejurile
Noi, ca am o la in hanje, am o de salaz, ca
ce se atinge de pastre, a lina, e mustratura, ce de mce
litografi e o adunata, si de la car, romanca-
pilotari. Si am mult in inima
pozi pe de o intru acestia nostri. Tama, in esu e gata
sta, ca a mada am multe stadii in inaltate
sta, ce la acita, fara casa, am o munda de pe angelcare
si viziuni naturala si scitile populare, de un un un
mai breu, si oare se poate numa din somnile caru fies

singur zice și aducându-mi aminte de principii bune întru propășirea românului în cultură, și susținerea naționalității lui.

Broșura aceasta m'a indignat, văzând cum un bărbat născut și prețuit de români, s'a făcut mijlocirea *machinațiunilor* și intrigilor străine, s-a făcut arbitru intereselor și scopului străin pentru de a prăda interesele națiunii române, interesele sărmene a națiunii lui.-

Națiunea mea, muma D-tale, e astăzi în starea Veturiei! Ea să nu te fi născut, astăzi nu ai batjocori-o, să nu te fi avut de fiu, astăzi nu s-ar idigna cu ceialalți fii adevărați ai săi, ci liberă ar propăși pe calea ce a plecat, pe calea cea adevărată a culturii!

Dar așa e! Din fapte se cunosc oamenii, din *amoarea* către mamă se cunoaște fiul adevărat. Faptele cu ușurare a fiilor săi va *deprăda* virtutea, virtutea ei încă va apăra.

Nu a prădat-o secolii, nu barbarii și nici un fiu perfid, va fi demn a o prăda. – Nu cugeți? *Ddieul* cel mare, care *cearcă* *animile* oamenilor, te va mustra!? Nu cugeți? Și conștiința te va roade, când ai insultat pe mama care te-a născut. Trebuie să o pățești, fără pedeapsă nu poți scăpa. –

Istoria, *judele* cel adevărat te va condamna! Te va condamna și cântecele poeților în blesteme vor cânta pe perfidii și *inimicii* ei.-

Eu nu voiesc a fi critic de amănuntul toate punctele *broșurei*, căci pentru de a răspunde numai persoanei, cu mult e mai ticăloasă decât să fie demnă de a critica; dar aflase-va în fiii cei adevărați unul și-ți va răspunde numai pentru ca să se scoale în contra unui așa spectacol răutăcios, ce s'a făcut pe câmpul literaturii, și în contra unor rătăcirii, ce se pregătește pentru naționalitatea română.

Eu vreau numai a te încunoștiința, cum că acea *broșură*, e de rău primită înaintea românilor și nici un român cu pricepere și adevărat nu dă *incremendiență*, când scopul ei e rău, e amăgire, și chiar pedică, scopului nostru.

Alminterea deși n'ai scris bine pentru săracii români, nu crede că ai scris ceva frumos în sine.-

Toate ideile sunt confuze, ca și când ai aduna niște ață pe o *vârtelniță* de spini, și toate principiile sunt slabe, ca și când le-ai

lăsa pe un cui de salcă,- căci ce se *atinge* de partea istorică, e mestecătură, ce (iar) de aceea literară e o absurditate.- și de tăceai, rămâneai filosof.

D-ta vrei s'adeverești cum că *serbii* nicicând ne'au fost piedică întru cultura noastră.- Tema aceasta e pentru D-ta, ca și a muta un munte dintr-un loc într-altul.

Eu la aceasta, fără ca să aduc înaintea nenumărate cauze despre împedecarea învățaturii naționale în școalele populare, de timp mai din trecut, 'ți voi răspunde numai din semideceniul present.

Patriarhul *serbilor*, apoi consistoriul arădan ca să nu scrie nimic cu litere. Ce spectacol făcu, și Kengelaț în Lugoșiu, ce Masirovits în Fabric și cu preotul român ofițeresc din *Șuștarovăț* pentru că a scris o carte de botez cu litere.-Pavisav profesor din *Verșeț* în relațiunea sa asupra limbii române – ce nu o pricepe – condamnă literele.-

Apoi atâți protopopi între acest și Ds. cu un *adamanit* a te arăta în frunte.- Catihetul Petrovici- în Timișoara, unde e chiar catedra de limba română - arată atâta invidie în contra tinerilor care cutează să scrie catihetul cu litere, sau să alunge din frumoasa limba lor, orice cuvânt sloven!

Ma, și Srbski Debnitz se *scula* din puteri asupra românilor, și încă nici astăzi- după ce ministerele, v'a răspuns întru *rezoluțiune*, că românii au dreptul la litere, și guvernul nu se simte competente și în putere nicicât a prescrie literatura unui popor- zic în ce nici astăzi – nu vă săturați de a ne ataca și a ne pune împiedecări!

Ddieu a condamnat națiunea română spre intrigile inamicilor și barbarilor! Dar această pedeapsă nu o va mai suferi mult, ci se va elibera curând.

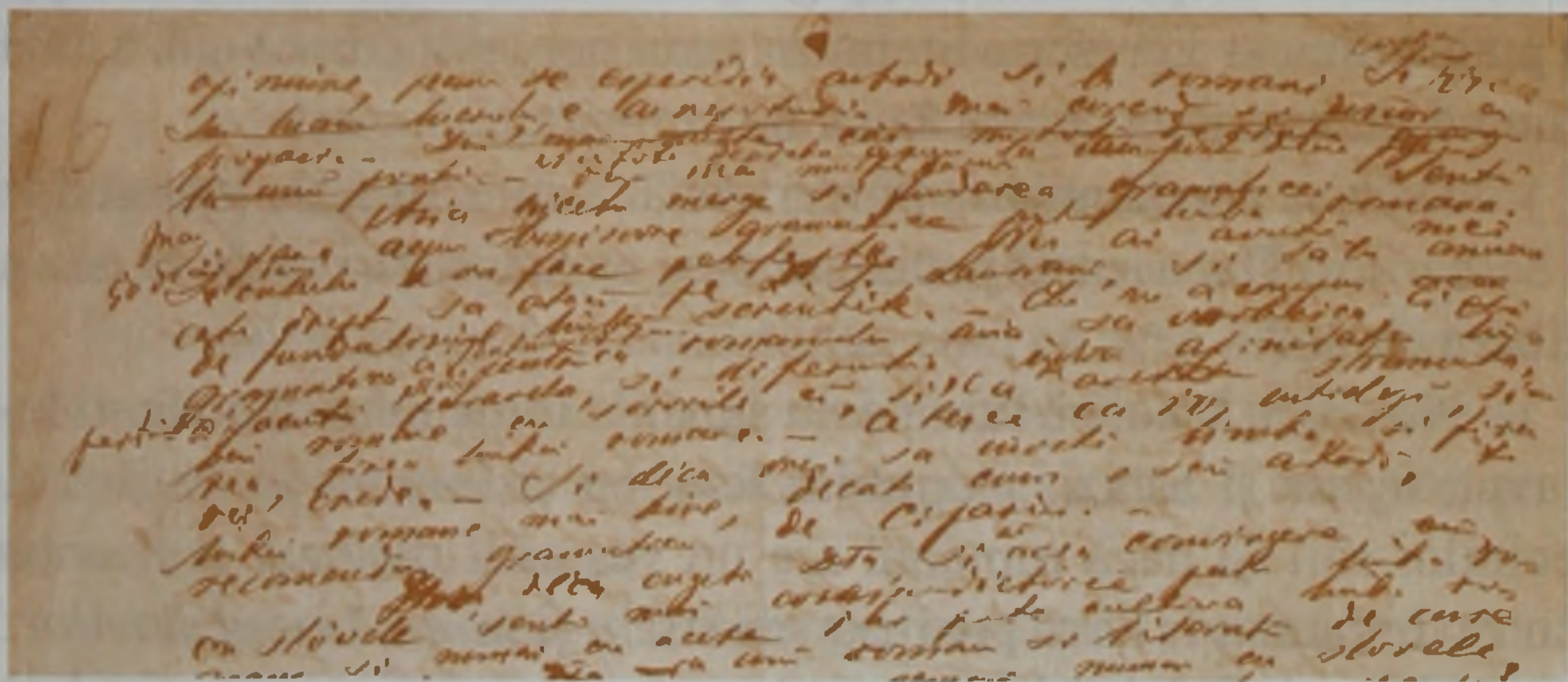
Nu crede D-le! că literele nu sunt ale românului, Românul le-a avut, le are și astăzi, *ma*, chiar le-a dat și împrumut fraților și vecinilor săi! Și dacă românul are un veșmânt național și frumos pentru limba sa,- la ce să poarte acela străin și *sdrențăros al slavilor*.

Nu crede D-le! că literele sunt necunoscute înaintea românului! Românul le cunoaște, le prețuiește, și zice cu mărire, că sunt ale lui. - cel ce nu le cunoaște, acela cu de bunăseamă nu cunoaște nici cele

cirile, și lumea nu toți au putut și mai demult să le cunoască, soarta, de vină, și e de vină fatalitatea, și e de vină asuprirea unor inimi ca D-ta. Îndurat e *Ddieu* și ne va da timpul ca să le cunoaștem cu toții, și nimeni ne va putea opri de la ele, precum nimeni ne-a putut scoate de pe munții Carpaților, și *râpele* Dunării.

Fundarea ortografiei a unei limbe, nu e lucru de 5, de 10 ani! Aci mulți, foarte mulți ani trebuiesc! Unele națiuni nici într-o sută de ani n'au putut stabili o ortografie a lor. Tot seculul are principiile sale, și prin acestea se *strămută*. Dar spune-mi care națiune cultă este aceea ce nu mai are nevoie de a *strămuta* în ortografia ei? Nici una! Apoi firește, că românul de la 1849 încoace, — decând i s-a dat spre fundarea ei ceva ocasiune, întru atâtea piedici, nu o pot stabilisa. —

Pe lângă toate acestea, și pe lângă toate, că timpul acesta, fu scurt, românul a făcut propășire gigantică în literatura sa, ce alt popor, la începutul *desvelirii* limbii lui, nu o putea să facă. Ortografia română însă nu e așa nepracticabilă, — precum D-ta zici, — încât, nimic să se poată scrie într-însa, sau nimeni să nu o știe scrie. Nu a(u) învățat toți asemenea, pentru ca toți asemenea să scrie. Toate limbile au confuziune la *desvelirea* lor, căci principiile indivizilor sunt diferite. Dar încet toate s-au apropiat la o opiniune, precum se *esperedia* astăzi și la români.



Cugetă și oarece lucru e cu neputință mai curând și ușor a propăși. Din mai multe căi nu toți deodată ajung la un punct.

Așa încet merge și fundarea gramaticii. Sunt și până acum bunișoare gramatice pentru limba română.

Încă 50 de ani, sau seculul o va face perfectă. Nu ai avut nicicât drept să ataci pe A.T. Laurian, și să te asemeni de fundătorul limbei scrintite. El nu a compus acea gramatică ci Tentevier pentru ca românul așa să vorbească ci *pertind* a făcut paralela și diferența între afinitatea limbei române cu surorile ei, și că s-a arătat strămutarea firei limbei române.-

Citește ca să înțelegi, și o vei crede.- Și dacă vrei să înveți limba, și firea limbei române mai bine, decât cum o scii astăzi, ‘ți recomand *Gramatica* de Cipariu.- Însă dacă cugeți D-ta și ai acea convingere că sloavele sunt mai corespunzătoare pentru limba română, și numai cu acestea s’ar putea cultiva limba română, atunci D-ta - ca un român și literat de care te arăți, în acea *broșură* - rămâi numai cu slovele, dar învață bine barem acestea, ca barem cu slove să se scrie ortografica, să știi regulile gramaticii, și sintaxa limbii române, ca de altă dată când vei mai scrie o *broșură* să nu te mai *prostituezi* așa urât cu neștiința limbii ca acum, și cu atât mai tare se pretinde să scrii barem cu slove, cu cât de mic [...] tot cu acestea ai învățat și acum sunt *betrane*, iară nouă tinerilor, românilor care acum și nu demult începeu a învăța cu litere,- și precum zic- ne sunt noi, ne mai iartă dacă, mai facem câte o *scrânțeală*, și ai pricepere, de o cunoști.

În altă *broșură*, nu te mai provoc pe autoritatea lui Diez, căci Diez cu mult mai rău a știut limba română decât D-ta,- ci ca un preot literat, ieși în fața poporului numai cu autoritatea Dtale!

Și ori în ce caz, ar însemna, că tonurile E și eș în limba română nu sunt împrumutate de la bulgari, cehi și sârbi, ci numai literele pentru exprimarea tonului lor, apoi și literele acestea, nu alea citat D-tale, – sau nu din articolul ce ți-au publicat și în *novina* sârbească asupra românilor. – De ai fi știut D-ta, că tonul î și E, purcede chiar din firea limbii române și nu e alta decât *strămutarea* literelor a și e înaintea unor nesunătoare, sau scăpătarea tonului curat. Și de ai fi știut, că tonul E se află și în dialectele italiene și eș în cele france, nu ai fi scris așa *scrântit* și nu ți-ai fi ridicat graiul, ca să te cunoaștem cine ești.-

Pe lângă acestea, am mai a'ți spune că toată tinerimea română te afurisește ca toată națiunea adevărat ai pierdut toată reputațiunea înaintea românului căci te-ai făcut *objeptul* arbitrar în numele lor, ce nici ei (nu) te pot stima, căci cum ai fost cândva român așa se tem că iară vei mai fi și lucru firesc, cel ce nu iubește pe-ai săi cum va iubi pe străini, - și ăla ce-și pierde reputațiunea de la ai săi cum o va susține la cei străini.

De acum e târziu de a te mai re'ntoarce la sânul mumei, român rătăcit, și nu poți a te *desrătăci*, căci ești păstor, și păstorul, iară nu oaia a rătăcit!

Sum născut în Lipova că acolo mi-e patria și națiunea pe care D-ta așa tare o invidiezi

Umilit serv.,

At. Marienescu

Jurist, născut în Lipova

Adăugat pe verticala jurnalului

El(poporul s.n.) nu te va stima mai mult, căci ai înșelat pe mama lui, și inimizii se vor teme a te cruța, căci cum ai deprădat astăzi interesul mumei, așa vei vinde mâine interesul lor.

Vai și amar! Ce ai făcut!

Ai rătăcit, inimizii te-au adus în rătăcire! Dar e târziu să mai poată a te *desrătăci*, căci un păstor, iar nu o oaie a rătăcit.

1994752

Diarii

pe
1838. Januarii, - Junii.

A. Marienreuz

I.



Dîuariu pe 1858. IANUARIE, - IUNIE

1858-eram în casă la Mocioni

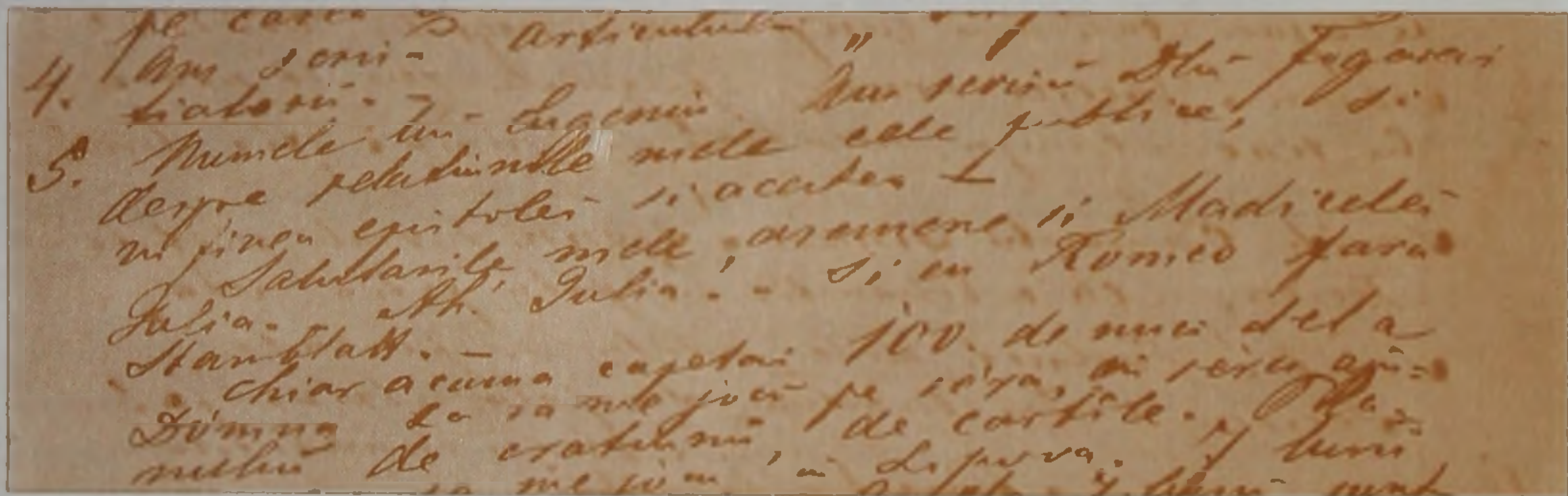
Ianuarie

1. Mă aflu sănătos.- Am fost la prânz la D. Daniel Nagy.- Am scris la *broșura* „Învățătorul și poporul”.-

2. Am *capetat* un galben de la D. Gaspar Toth pentru truda în cauza lui. Am încheiat *broșura*.-

3. Am *tramis* broșura, restul din urmă, 4 3/1 cu toate laolaltă 14.1/2.- D-lui Visarion Roman. Am scris un articol la *Gazetă*, pentru simpatia maghiarilor în literatura noastră.-Am *capetat* 5 florini de la D. Constantin Kirițescu, pentru *prenumerare* la *Telegraf* pe un an, și 5 fl. pentru ” an la *Gazetă*. Miercuri am fost la *soare*, și m’am petrecut bine, aci întâlnii și pe cocoana Malița pe care o învățai în Timișoara.

Am scris articolul „Să ne prețuim învățătorii».-



5. Numele lui Eugeniu. Am scris Dlui Fogarași despre relațiunile mele cele publice, și în finea epistolei și acestea.-

Salutările mele, asemenea și *Madicelei* Iulia. Ah Iulia!- Și eu Romeo fără Stanblan.-

Chiar acuma *capetai* 100 de nuci de la Doamna ca să mă joc pe seară, în seara Ajunului de Crăciun, de cărțile. Plăcere mare să mă joc în Lipova. 7 luni nu sunt un secol. Acele 7 luni sunt încă cele

7 vaci slabe a lui Iosif din Egipt,- apoi dacă vor trece aceste, aştept cele 7, grase. Apoi a aştepta, nu e atâta! Speranţia că e alta decât aşteptare, şi omul în toată viaţa, tot sperează. Am scris şi unchiului Ştefa(n) *gratulaţia* pe nume şi *escusare* că nu i-am putut plăti din suta de la Şaguna...

Am scris şi acasă că ce am făcut cu banii, şi pentru ce nu le-am făcut şi lor parte.-

Seara am fost la Sivu şi am petrecut pe mai mult.

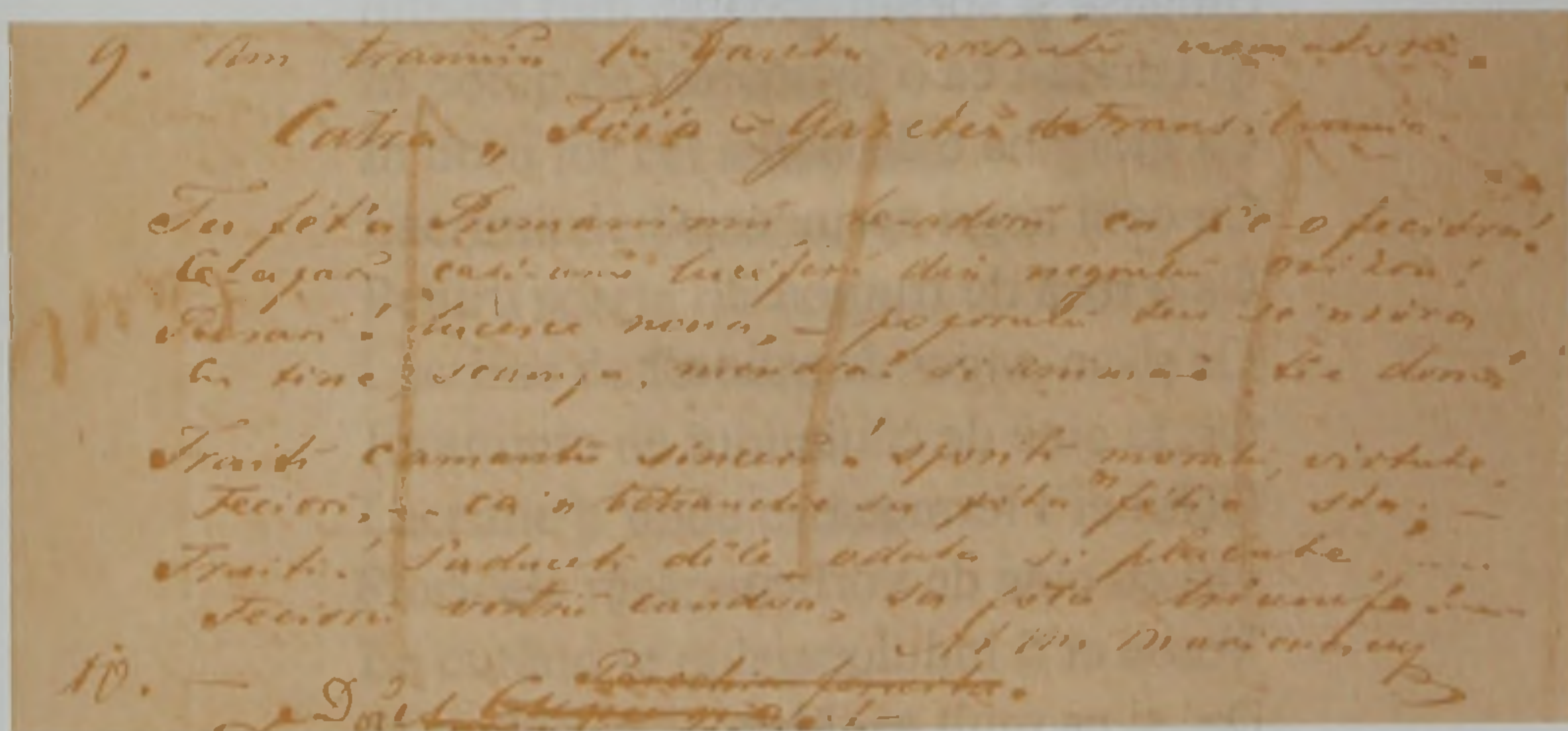
6. În ziua de Crăciunul nostru m'am petrecut la D.Blaj.

7. Astăzi am espediat lui D. Dobranu *cheta* pentru pensia Doamnei Roşu.

Astăzi am *tramis* la *Tel. Român* 10 fl.,-5 pentru M. S. D. Petru Mocioni, 5 pentru Constantin Kirişescu.-

8. Am scris (la,n.n.) *Gazetă* un articol „*Să ne preţuim învăţătorii*”, despre Lipova. Am scris Dlui Aaron despre posesiunea mea publică şi l'am pregătit la articolul Dlui Ionichie Miculescu despre parohia şi Dlui Pera Fogaraşi la epistola sa.

9. Am *tramis* la *Gazetă* versurile următoare.



Cătră „Foaia” *Gazetei de Transilvania*

Tu fata Românimii, te-ador ca pe-o fecioară!

Ce-apari ca și-un luceafăr din negrul *orizon*!
Răsari! lucește nouă,- poporul tău se'nsoară
Cu tine, scumpă, mândră! și *anima-i* ți-e *don*!
Trăiți c'amanții sinceri! sporiți moral, virtute,
Feciori,- ca'n *betranețe* să poată'n față sta;-
Trăiți! s'aduceți zile odată și plăcute,...
Feciorii voștrii cândva, să poată triumfa!..

At. M. Marienescu.

10.- (Părechia fericită)

Doi fericiți(s.a.)

De-ai căuta și-n nouă țări,
Și de-ai trece nouă mări,-
De-ai căuta, cât ai căuta,
Fată mândră n'ai afla,
Ca pe Floarea lui Giorgiță,
Ca pe dulcea-i porumbiță,-
Fată mândră ca și Floare,
Încă n'a crescut sub soare!
Gingașă și sprinteneoară,
Și curată-i ca o fecioară.
Ca giorgina e de'naltă,
Cu ochi negri sprincenată,
Ca o rosă de frumoasă,
Ca și-un *anger* de voioasă.
Ori la cine de căuta,
Ochii ei'l fermeca,
Ori cu cine de vorbea
Vorba ei îl îndulcea.
Da' și ea mult se fălea,
Cu iubitul ce'l avea,
Ca Giorgiță, mândru'nalt-
Nu-și afla nici într'un sat,

Ca Giorgiță, fericit
Încă nu fu vr'un iubit.
C'amândoi de se'ntâlnea,
Stelele frumos lucea,
Luna blândă'i priveghea,
Soarele le surâdea,
Un dor dulce se-aprindea,
Iar de ei se'mbrățișa,
Toate cele se mișca.
Paserile le cânta
Nici în cer a *se uita*,
Florile se bucura
Și la ei cu dor căuta.
Dar când ei se săruta,
Toată lumea o *seuita*,
Inima cu foc bătea,
Ce pe buze s'aprindea,
Și cu rouă de'l stropea,
Încă tot nu se stingea,
Ci ardea cu'nflăcărare
Într-un fum de suspinare
În potop de lăcrimare
În doru lor cel mai mare.
Lacrimă de bucurie,
Pentru soarta de vecie,
Lacrime de fericire,
Jurăminte de iubire.
Lacrime p'unde cădea,
Floricele răsărea,
Ea curând le culegea,
Și'n *chitușe* le strângea,
Unul sie și-l ținea,
Și-altul lui i'l dedea,
Și atunci se despărțea.

Și cum ei nu se vedea,
Stelele nu strelucea,
Luna, tristă, se ducea,
Iar soarele s'ascundea,
Paserile se plângea
Florile se tânguia,
Iară ei singuri ofta,
Și nu se putea scula.
Ci în dor se jeluia,
Până se mai întâlnea,
Până se mai'mbrățișa,
Până se mai săruta.

II

(*Floriile amorului*, dedicație Domnișoarei Iulia Posta în
Lipova, publicată în *Foaia pentru minte, inimă și literatură* /1858,
p. 99,88, 330.n.n.)

Pe un drum, pe drum de țară,
Giorgiu aleargă cât să piară,
Calu-i fuge'n fuga mare,
Parcă fuge la scăpare.
Ca o peană pe murg șede,
Ca și'n zbor par'că se perde,
Până dorul' și-l găsește,
Ca și cugetu grăbește.
Pulberul s'a ridicat
Și calul l'a astupat
Și din pulberi s'a făcut,
Nor grozav nemaivăzut;
Norul s'a suit în sus
Pân'voinicul a ajuns,
Pe căluțu-i ca un smeu,
Unde'l duse dorul seu,

L'o fereastră se oprește,
Și'n lăuntru el privește,
Și aceste le grăiește:
"Aleii! mândră Florioară,
Vin'afară porumbioară.
Vino că am de ați spune,
Ce n'ai crede...o minune.
Vin' te rog pe D-zeu,
Tu dulce sufletului meu.
Doar'acuma ne'ntâlnim
Mai pe urmă, și murim!»
Florioara cum aude
Frica, spaima o pătrunde,
Și nu poate de-ași ascunde,
Nici simțirile afunde,
Ci'nt'r'o clipă iese'afară,
Și c-o *animă* amară,
La Giorgiță se uita
Și-apoi așa-l întreba:
"Pentru sântu D-zeu,
Georgița-a sufletului meu,
Dar ce-i azi pe capul tău,
De mă lași în dorul greu?
Leagă-ți murgul lângă poartă,
Să aștepe ziua toată,
Iar tu vină înlăuntru
Ca să te-*mbrăț* dulce, mândru"
"Aleii! mândră Florioară
Scumpă-mi ești c'o Zânioară,-
Dar nu pot să vin la tine,
Că de-or veni după mine,
Și mă află lângă tine
Per în lume de rușine,
Căci în cine e tăria,

Astăzi pleacă la câmpia,
Să se lupte în bătaie,
Și să taie, sau să'l taie,
Trebe mândră să mă duc-,
Țara-i grea d'atâta turc.
Da-va D-zeul drept,
Ca să mă'ntorc înderept,
Și de-a fi ca să nu mor,
Eu cu tine atunci mă'nsor.
Iar' de-a fi ca eu să mor,
Tu *seuită* de-al meu dor,
Pe cum zic, de eu nu vin,
Fă-mi cunună de pelin
Și mi-o pune în pământ,
Ca să-mi aflu și eu mormânt
Și dă de pomana mea,
Din al tău cât vei putea.
Rămâi dară sănătoasă,
Rămâi dulce, tu voioasă,
De-o vrea bunul D-zeu,
Eu mă'ntorc la dorul tău.”
Murgu'ncepe a necheza,
Nu vre'mult de-a aștepta,
Tot sărea, și spumega,
Ar vrea'ndată a sbura.
Murgule, căluțiul meu,
Dar așteaptă'n dorul meu,
Să mai dau o'mbrățișare,
Și să capăt sărutare,
Ca să-mi fie'n calea mare
În uscata'nsetoșare,
Ca să-mi sug buzele mele,
Să-mi sug roua ca cu *mniere*.
De voi fi în ploaia mare,

Să mă usc de cugetare,-
De voi (fi) în frigul tare
Cald să-mi fie'n dorul mare.
Și-atunci murgul se-nchina,
Lângă Floare se mișca,
În blândează'o lingușea,
Floarea coama-i netezea.
Și-el deloc îngenunchea.
Iară ei se'mbrățișa.
Și-așia se săruta.
Ochii lor tot lăcrima,
Și-*anima* lor bătea,
Unul pe-altul se jelea,
Și de dor ei tremura,
Și-apoi Floare așa grăia:
"Scumpul meu, *angerul* meu,
Rămâi lângă dorul meu,
La bătaie de te duci,
Te omoară atâția turci,
Și-atunci eu mă jeluiesc,
Și de dor mă veștejesc,
Către moarte mă grăbesc,
Și'n pământ eu putrezesc.
Iar'acasă de rămân,
Barem nouă săptămâni
De-l tău drag întineresc,
Cu tine mă veselesc,-
Până eu voi să trăiesc
Fericită mă simțesc.

Giorge atuncia suspina,
Când și când o săruta,
Către piept o mai strângea,
Și așa'i mai grăia:

“Aleii, mândră Floarea mea,
Acas’ nu pot rămânea,
Că mă bate D-zeu,
De-aș lăsa pământul meu.
Și de-ar fi ca să rămân,
Mândră lângă al tău sân.
Atunci crede-mi n’am trăi.
Căci păgânii vor *bui*,
Și-n *dărabe* ne-or tăia,
Când dulce ne-om mângâia,
Și dulce ne-om săruta.
Aleii, mândră Floarea mea,
Acas’ nu pot rămânea.
Te iubesc sufletul meu,
Ca pe singur D-zeu,
Și aș vrea ca să rămân,
L’al tău dor și l’al tău sân;
Dar acu’ mă duc la luptă,
Și mă lupt s’o fac mai cruntă,
Și nu vin acas’ la tine
Până văd turc lângă mine
Și nu vin acasă iară
Pân nu-l scot și din țară,
Și nu vin la dorul tău,
Până nu scap neamul meu.
Căci suspină, necăjește,
De când știe, că trăiește,
Și’ți jur pe D-zeu,
Mai voiesc să pier și eu,
Decât lumea să’l mai vadă,
Că la turc e tot pe pradă.
Rabdă și tu de iubire
Căci o crudă suferire
Va aduce fericire,

Inimilor de unire
Neamului fără mărire.
Aleii dulcea porumbioară,
Și curata mea fecioară,
Fii cu gându'n D-zeu,
Cu pieptul la dorul meu,
Și rămâi sufletul meu.
Și-amândoi se-mbrățișa
Și-amândoi se săruta
Ochii lor tot lăcrima
Pieptul lor greu suspina.
Dară murgul se scula,
Ca și-un smeu el că sburda,
Tot cerca, de a pleca,-
Sau Georgiță-l-mpintenea,
Și-apuca la calea sa
Și fugea și alerga,
Încât nu se mai vedea,
Ci în pulberi se perdea.
Iară dulcea florioară,
Plânge ca și-o porumbioară,
Tot plângea și lăcrima,
Fața, peptu și-l uda
Din *animă* suspina,
Și de dor abia ofta,
Când la cer în sus căuta,
'L vedea că se'nnora,
Ploaia mi se strecura,
Și soarele se ascundea,
Că pe Floare de-o vedea,
A o privi nu mai putea,
Căci și el înc'o jelea.
Da floarea'n cas intra
Cu *finioru* o afuma,

Lumina o aprindea
La *iconă* se uita,
Și'n lacrimi se ruga:
Doamne! D-zeul meu,
Mai adă pe mândrul meu!

12. Am finit poesia/ *Doi fericiți*/ și am ajutat Dlui Acs a traduce un document român din Moldova pentru *Pesti Naplo*.

13. *Oratia* lui Alisandru în versuri fu bineprimită.- Dna mi-a *tramis* 5 fl. Am *gratulat* pe D. Popovici, și Gojdu, aci. - am rămas la *soare*.

14. Astăzi am *capetat* vreo 20 de *corinde* pentru *poesiele* populare de la Teodor Mann, tânăr gimnasial din Cluj.-
Am *gratulat* în epistolă pe D.Aaron și Patriciu.

15. Am *tramis* la Red. *Gazetei* "Pruncii amoroși" dedicată Dșoarei Persida Panaiot în Lugoșiu,- așa *Seara din urmă*, *Columbarea*, - *O bucurie*.-am *capetat* 10 fl.de la Racoviță împrumut.-

16. Am scris Unchiului, despre planul meu cu *broșura* pentru introducerea ei în școlele populare, dau la Munteanu că l-au apărut în *Gazetă*-poesii, etc. Am răspuns lui Munerescu pe epistola'i din Cuptoru.

18. Am cumpărat astăzi 2 bumbi de aur pentru cămeșe cu un galben, ce l-am fost *capetat* de la Toth.-și-o cămașă cu 5 fl.-

Am *capetat* 50 de poesii de la D.Constantin Văran, fost *invețiator* acuma speculant în Mihăești, pr. Dobra în Transilvania.-
Astăzi i-am și răspuns.-

17. Am răspuns amicului Teodor Man în Cluj pentru primirea acelor 22 de colinde și l-am rugat pentru povestea lui Arghir.

Am răspuns pe epistola Dlui Teodor Popa în Kișineu.- și am scris și lui Ioan Avram, pentru ca să-mi *tramită* și el colinde, versuri etc.-

Se-nvolbă, nu s'alină,
Mă *maltră*- așa de greu
De cuget soarta ta
Națiune, dulcea' mea!

2.

De-ncerc eu *resfirare*
Lâng' un pocal cu vin,
Suspину-mi e mai mare
Și beu numai venin.
Pân' tu vei lăcrima
Vinu, nu m'a vindeca.

3.

De cugeți la *amată*,
Să pot fi mângâiat
Și ziua mi-e'nnorată,
Când *sciu* că m'a lăsat
Dar nu m'aș necăji
De tu te-ai ferici!

4.

Să poți fi fericită,
Să'nceți a te văita,
Națiunea mea iubită,
Viața chiar ți-aș da.
N-am alt decât în sîn
Amoarea de român.

5.

Destul a fost, nu plânge,
Că mult ai să sperezi,-
Și-amarul tău s'a'nfrânge,
La ce tot te'ntristezi?
Eu rog pe D-zeu
Să-ți deie darul său.

6.

Ce-a dreaptă a ta sperare
Odată-o va'mplini;
Așteaptă-i daru-i mare
Că el te-a ferici.
Eu sper, și-al tău rămân
În suflet- bun român.

7.

Cea dreaptă-a ta virtute
Odat' s-a'ncorona;
Avevei diori plăcute,
Și nu vei suspina.
Și-atunci,- mă ține-al tău,
Tu scump *anger* al meu.

24. Mi-am făcut cunoștință cu D. Mauritiu Jokai, (...?) apoi D. Carol Acs, amânduror ne-a părut bine, multe am vorbit despre starea românilor.-

După amiază m-am întâlnit cu D.At. și Iulia Misits,- seara am fost cu ei la D. Gojdu,- și la Konelkert.-

25. Am scris *Tel. Rom.* mulțumire pentru exemplar i-am tramis 5 versuri

a) *Suspin și mângâiere*, b) *Ființa adorată*, c) *Săritura*, d) *Facerea bună*, *Himera în vis* și l-am rugat să-mi răspundă în cauza broșurii mele,- cum de nu iese (apare n. n.).

27. M-a chemat D. Gojdu, și mi-a dat epistola Dlui episcop Șaguna, să o citesc: suna așa : “-Cele ce am văzut și am auzit despre tinărul nostru naționalist Marienescu, mă umplu de cele mai frumoase nădejdi. Îmi pare rău că nu-l cunosc personal. Vă rog dați-mi asupra lui răspuns la unele întrebări, și anume, cât mai are până la luarea doctoratului,- apoi, dacă, după nu ar fi învoit să facă o călătorie pe

spesele mele până la Sibiu?

.....10/22 Ianuarie 1858.

Andreas Saguna”

(Traducere din *Înnoirea*, nr. 2-3/41 p. 9)

Astăzi am primit epistola și de la D. Aaron *prepositul*, foarte frumoasă pentru mine.-

28. A ieșit în “ *Magyar Sajto*” articolul meu din *Gazeta* Nr. 1

29. Am scris unchiului, pentru epistola de sus,- Yokai, M. ...etc.-

30. Astăzi e numele meu și ziua când am început a scrie *dîuariu*.

Aseară am dat M. D. Mocioni (Mag. Domn Mocioni, n.n.) ca să-mi citească, Ceva de luare aminte.

Februar

1.- Am fost la D. Gojdu la *soare*.-

2. Am făcut poesia *Cătră ursită*.-

3. Poesiile *Către fericire* și *Rugăciunea românului*. Am *capetat* poesii de la S. Szintasy și Al. Augur din Blaj, teologi- Încă în 5, numeri din *gazetă* nu veni nimic dela mine despre lipoveni, nici *Foaia*, - tare m-a supărat. Am *capetat* 5 fl. de la D. Mocioni pentru “ an *prenumerare* la *gazetă*.

4. Am scris mulțămită teologilor din Blaj.

5. Am primit epistola de la amicu Ioan Man din Viena. I-am răspuns *deloc*. Îl încunoștințez cu starea *întreprinderii* mele și caut prin el de la teologie suplimentele din *Rom. literară* din Iași sau să mi le descrie.

Am scris Dlui Cermenea, *escusare* pentru nefrancarea versurilor *tramise*, încunoștințarea stării mele cu Șaguna și rugare

pentru culegerea poeziilor române prin D. Inspector și alți preoți și învățători.

Am scris Dlui Petru Braica, învățător în privința poeziilor;-

Am scris lui Titu Hațeganu.

6. Am dormit la Palat cu Aurel. Seara la D.Gojdu.

7. Am pus la loteria mare cu Alisandru laolaltă două losuri.- 28,410 și 135,464.- La lot. mică iară amândoi 7,43.82 sau și 18.39,67 singur am pus 97,440.

14. Am fost la D. Gojdu cu pruncii.- Am *capetat* *Calendarul* lui Barițiu, și epistola de la Murieșanu.

15. Am *capetat* 8 f. pe lună ^{1/2} Ian și ^{1/2} Febr. până azi. Am *capetat* de la D. Asachi poeziile sale și un *calendariu* din Moldova.-

16. Am scris epistola către Vis. Romanu ca să se silească tot originalele a împărtăși în Tel. R.- și să-mi răspundă,- i-am *tramis* *Lipova descriere topografică istorică* .

Am *tramis-o* – seara am fost la D. I. Popovici i-am dat istoria lui Manu, i-am *gratulat* ziua numelui și a zis” dorește ca să rămânem peste viață tot amici”.-

18. Adresa către onorații Lipoveni, prin D. Constantin Berceanu.
Cumhurița Porcraam.
Dle spectabile! Cred că vei fi citit adresa mea din *Gazeta* nr. 6-10. către on. lipoveni. Mi pare rău, căci am fost silit a o scrie, dar știind că am scris o din eugete bune, precum din tot felul ei te vede, nici un lipovan, înțelept, nu me poate condamna pentru aceasta. Cui eu nu i place, deși sunt de cumva cu încredere în mine, să se apere cu pînă, eu care eu sunt atît de puțin, eu stau de față cu voi, în așteptare, curajul, aceluia, în așteptare, eu stau de față cu voi, în așteptare.

18. Adresa către onorații Lipovei prin D. Constantin Berceanu.

Dle spectabile! Cred că vei fi citit adresa mea din *Gazeta* nr. 6-10 către on. lipoveni. ‘Mi pare rău, căci am fost silit a o scrie, dar

știind că am scris-o din cugete bune, precum din tot firul ei se vede, nici un lipovan înțelept nu mă poate condamna pentru aceea.

De cumva cuiva nu-i place, deși *fui* prea modest a lăsa numirile, spune-i să se apere cu *peana* cu care eu l-am atacat, căci eu stau de față.

Curajul acesta însă nu'l aflu în lipoveni, mai tot insul s'ar afla vătămat în un punct, sau altul, și nu vrea să-și aprindă paie în cap. Vinele (învinuirile n. n.) ce le-am aruncat asupra lor, nu se pot șterge prin *peana* apărătoare.- Numai faptele nobile ce vor să le arate, 'i poate desvinovăți.

Eu *sum* acela, carele le poate da ocasiunea ca să facă ceva frumos, și fapta i-ar arăta că cine sunt, și că sunt bravi. În privința aceasta dară având încredere în *spectabilul* Domn mă adresez cu următoarele: DTa, și voi lipoveni, veți ști că eu m-am apucat de o întreprindere frumoasă, pentru poporul român. Adică de a culege cântecele *poporale* din Austria, și a le reprezenta iubitului meu popor român. În privința aceasta am scris în *Gazetă* și în *Telegraf*, din acestea veți putea receti mai pe larg toate cele de lipsă și tendințele mele.

Cuvântul meu nu a sunat în zadar către frații români, s'au aflat *anime* bune și române și mi-a stat întru ajutor și până acuma am *capetat* și am la mine peste 100 de bucăți de colinde, balade, cântece și altele și mi s'a făcut promisiuni, din mai multe părți, în urmare eu voi ieși la capet cu planul meu cel mare și *salutariu*.-*vezi foto Ms. P.96/2-97.*

Acuma după ce voi *revidia*, și voi *prelucra* toate acele poesii *tramise*, - e întrebarea către cine să mă întorc eu, ca să mă ajute cu bani în tipărirea poeziilor acelorora?(s.a.)

Eu am pe mulți către care pot să mă întorc căci am oameni mari, care pe mine într-adevăr mă iubesc, și iubesc toate cele bune pentru poporul român.

Zic am și mai deaproape de I.D.(ilustrul domn,n.n.) Petru Mocioni, carele mi s'a recomandat întru ajutor la orice *întreprindere* literară. Dar numai o epistolă frumoasă să scriu către Es. Sa Șaguna și s'ar bucura a mă putea ajuta,- și am și pe alții.

Însă eu mi-am pus întrebarea, căci cum e mai cuviincios a mă ajutarea la tipărirea poeziilor?

Și mi-am răspuns, că on. lipoveni e mai cuviincios să-mi facă ajutor.-

E cuviincios pentru că eu *sum* din Lipova, și eu iubesc interesele lor comune, și-i iubesc pre ei, ca pre amicii mei. E cuviincios, pentru că faptele mele revarsă raze de onoare asupra lipovenilor- și ei se pot bucura de amicul lor cel sincer.

Apoi eu cer ajutor numai împrumut, ca să se re'ntoarcă fiecăruia îndărăt.

Știți că am promis publicului român că eu venitul din cartea de poezii îl voi da unei fundațiuni române?

Care fundațiune să fie aceea?(s.a.)

Aceasta *aternă* dela mine,- eu am ieșit cu planul, și eu'mi dau truda cea mare, așadară am dreptul ca să zic, că venitul întreg îl voi da pentru fundațiunea școlară română din Lipova.-

Dacă on. lipov. (onorații lipoveni, n.n.) vor pune laolaltă, carele precum poate, și pe cum i se cuvine a pune, și'mi vor tipări cartea de poezii române, eu le voi re'ntoarce tot ajutorul și venitul'l voi da școalei române. Dacă on. lip. mă vor ajuta, eu voi fi *verificat* înaintea poporului român, căci venitul îl dăruie școalelor din Lipova, când ei m'au ajutat, și când eu *sum* din Lipova.

În urmare Dle *Spectabile*! ai bunătatea a încunoștiința despre scopul acesta pe toți on. lipoveni, și în *specie* pe D. Prota, și pe r. preoți, pe D.Fogarasy, D. Gregorie Raț *betranul*, și tânărul, D. Georgevits, D.Mintu, D.Ciordan și Dl. Șerban și pe alții. Vorbește cu dânșii în numele Dtale, într'a meu, și al poporului român le cere învoirea sau nenvoirea la aceasta? Într-o lună să *capăt* răspuns.

La tipografie am vorbit,- cam până la 450-500 de fl. arg. vor sui *spesele* pentru 1500 de exemplare cu o *iconă*, banii aceștia ar fi de lipsă în oct. viitor ^{1/2} și alții ^{1/2} în Decembrie viitor.

Eu însă m'am cugetat timpuriu la aceasta, ca să *sciu*, să mă țin de on. lipoveni, sau să mă întorc cătră altcineva?

On(oare) și închinăciune Dlor Lipoveni!

I'am scris mai departe ca să-mi culeagă poesii și pentru Doamna Bercianu. I'am *transmis* epistola lui Șaguna în copie.-

Am scris acasă răspuns pe (la, n. n.) epistola din 26 Dec. 857.

19....epistola către D. Georgiu Aga Asaki în Iași Moldavia.

Mult stimat Domnule!

Poesiele Dtale și *Calendariul* de Iași avui onoare a le primi.-

Mult mă bucurai de această onorare, și le voi păstra de suveniră în toată viața mea, și le voi ține de *prezentul* cel mai frumos, dela un român adevărat și mare ca Dta.-

Cu numele Dtale m'am cunoscut din pruncie, și prin acesta am devenit a cunoaște multe *întreprinderi* și fapte frumoase, ce ai făcut neostenit pe câmpul literar, și pe câmpul intereselor române, pentru propășirea poporului român.- Eu te prețuiesc și te adoresc pentru atâtea simțăminte nobile.- Deie D-zeu, ca să mai trăiești până vei vedea poporul român odată întărit în drepturile sale, recunoscut de adevărată națiune în Europa,- până nu vei vedea, că acum stă pe o basă, ca să nu mai poată recădea în blestemul și *fatalitatea* secolelor ce-l asuprise atâta timp, până'l vei vedea că e cult.-

Iară, (ca) cu această ocaziune să-ți scriu ceva, și despre românii, (de) dincoace de Carpați.

Noi încă viețuim,- dar viața noastră e tristă, e tristă c'acest popor ce'și plânge mărirea, și numai în speranță trăiește. Noi, peste tot suntem în *apatie*, în nepăsare.-

Viața noastră e fără fapte,- nu vrem să cugetăm, nu vrem să prevedem la viitor.- Noi suntem în *apatie* pentru viitor,- 'l așteptăm, de el va veni, dar nu ne silim ca să ni'l creem.

Naționalitatea noastră asemenea numai unei umbre,- asemenea ca umbra norilor peste soarele ce se mută, de pe văi pe munți, și pe urmă piere. În Austria, numai o naționalitate este și aceasta e cea austriacă. Popoarele sunt părți constitutive ale ei.- care în sine sunt nimic!

Religiunea noastră e în epoca nouă!

Înfrățirea română, mai mult se înfrânge decât se întărește. Ah!

Doamne! ce a adus *seculu* la noi, ca frații de un sânge, și de o patrie, să aibă două altare pentru Dzeu,- să n'aibă toți acea(aceeași,n.n.) religione.- Așa e, unii sunt uniți, alții neuniți.-

Despărțirea aceasta, ne desparte și de la interesele comune, și-am devenit să ne urâm unii pe alții mai așa cum urăsc mongolii, pe cei ce le *conturbă* pacea în patrie.

Românii neuniți avură episcopate vacante, și în acele se așezară episcopi *serbi*, care pe cum istoria ne arată, totdeauna au fost spre împiedicarea propășirii în cultură a poporului român.- Românii uniți în așa împrejurări *capetară* 3 episcopate noi, și mitropolia.- Aceștia dară deveniră în teritoriul de așa mari credincioși,- aceia, de a se pune reacțiunii, sau a se umili.-

Aceste *frecări* sunt acelea ce ne despart unii de alții, ce'nfrânge frățirea română. În urmare, nu ne putem învoi nici la o faptă universală, de să facem fundațiuni pentru tinerimea întregului popor, și să părtinim literatura.

Noi cu literatura așa stăm de rău,- cât mă doare când cuget, la starea ei.-

Avem două *organe* publice, *Gazeta Transilvaniei* și *Telegra(ful) Român*.- Acestea n'au nici câte 400 de *prenumerați*, - și n-au colaboranți.- Poporul nu ajută cu bani, inteligența cu *operate*.- Aceste două *organe* sunt în *inimiciție* unul cu altul, și poporul lor s'a'mpărțit, după religione. Literații privați asemenea odihnesc, în timpul mai nou, abia doi inși ieșiră în înaintea poporului câte cu un *op.* (Dimitri) Constantini cu *Otvest istoria românilor*, ce nu e pentru posesiunea literaturii de astăzi,- și D. Maniu, cu o disertațiune critică istorie literară, ce ca și disertațiune e bună, și are un stil frumos.

Tinerime școlară, în școalele mici avem destulă, și putem avea speranța pe viitor de o inteligență mai mare, și crescută mai deșteaptată în simțăminte naționale, și fapte energice. Dar și aci acea împrejurare e tristă, că puțini tineri pot ca să absoluteze pe la universități, căci noi suntem săraci, și mai cu seamă săracii învață mai bine.

Nu pot a nu-ți spune, că întru ajutorarea tinerimei Es.Sa Șaguna, episcopul din Sibiu s'a arătat cel mai mare mecenat, făcând

o fundațiune, ajutând mai mulți tineri de la universități,- și întru ajutorarea profesorului Es. Sa Erdeli episcopul din Urbea Mare (Oradea n.n.) făcând o fundațiune frumoasă *pe* scopul acesta.-D-zeu să le steie întru ajutor.-

Cred'mi vei fi citit despre *întreprinderea* mea, de a culege *poesiele populare* din Austria. Până acuma am *capetat* vr'o 50 de colinde și alte 50 de balade și cântece și mi s'a mai promis din vreo câteva locuri și spun că voi avea succes bun. Nici o colindă n'am așa națională, ca aceea ce ai arătat'o Dta în *Calindariu* din Iași, ca (și) cântecul *legionarilor* ieșeni.- Aceea e mult frumoasă.-

Domnul meu!- încât mi se poate, mă *deprind* și eu cu literatura.- Lucruri științifice lucru a) Dreptul Daciei ca provincie romană, din punctul dreptului primar, comun și internațional. b) *Topografia*, și populația Daciei, către *Topografia*, ce în sensul strict e Geografia Daciei, am și o *mapă*, ce am prelucrat-o după scriitori renumiți antici.-iară în populastică arăt popoarele înainte de colonizarea noastră aci.- popoarele ce au emigrat prin trecerea aceasta, și care iar trăiesc pe aci.-Am cules din mulți autori vechi, dar mai am vreo câțiva însemnați, pe care iară îi voi *scruta*.

Lucrări beletristice lucru a) poesii, ce am până acum am vreo 16 coale scrise.- b) tragedia” Regele din urmă al dacilor .- sau Decebal.”- aceasta am scris-o în limba maghiară, ca operă,- și am alte bucăți de vodeville,- dar încă nu am timp să le *revidiez* pe lucru ca să le public, deoarece *sum* ocupat ca să depun doctoratul de drept, după ce gătai cursurile, și depusei esamenele de stat, ce se poftesc pentru un *diregător*.

Dle meu! eu *sum* născut în Banat, în Lipova, *sum* compatriotul Dlui Dimitrie Stoica profesor la Academia din Iași. Ai bunătate, a'i spune închinăciune și sănătate de la mine,- Am trăit cu tatăl Dlui ca între relațiuni fiești- Eu am învățat 6 școale în Arad, 1 în Timișoara, 8 în Pesta și aci am depus maturitatea. Dreptul l-am învățat în Pesta și Viena și în Pesta am depus esamenele din legile juridice și esamenele din cele administrative. Eu puțin ajutor am avut de acasă, singur m-am susținut, ori astăzi fiind *crescător* la nobila familie de Mocioni, lângă doi prunci.

20. Către George Aga Asaki în Iași.

În țara ta cea mândră, aurora acu răsare,
 Și razele 'i auree, lucesc în nimb senin!
 Și roua cea din ceruri - cu-a ei mărgăritare,
 Viața o nutrește și crește roza, crinii!
 Ferice ești *betrane*! când poți cânta-n'ălțime,
 Și vezi a lumii soare, pe orizon în sus;
 Că luce'n vioria, în vechia lui mândrime
 Și focul lui pe țară, căldură a adus.
 În țara ta, *amoarea* e sinceră și dulce,
 Și ea te fericește, apare-un paradis
 Nici pasărea străină din munte-i nu se duce,
 Că încă și pe stânce, răsar flori de narcisi.
 Ferice ești Moldova, că geniul nu te lasă,
 Să cazi, ci el te poartă la ne'nvingeri și triumf.
 Și fii tăi cei sinceri, te priveghează acasă
 C'au suflet de'nfrățire, sunt unși cu mirul scump.

20. Către George Aga Asaki în Iași

În țara ta cea mândră, aurora acu răsare,
 Și razele 'i auree, lucesc în nimb senin!

Și roua cea din ceruri cu-a ei mărgăritare,
 Viața o nutrește și crește roza, crinii!

Ferice ești *betrane*! când poți cânta-n'ălțime,

Și vezi a lumii soare, pe *orizon* în sus;

Că luce'n vioria, în vechia lui mândrime

Și focul lui pe țară, căldură a adus.

În țara ta, *amoarea* e sinceră și dulce,

Și ea te fericește, apare-un paradis

Nici pasărea străină din munte-i nu se duce,

Că încă și pe stânce, răsar flori de narcisi.

Ferice ești Moldova, că geniul nu te lasă,

Să cazi, ci el te poartă la ne'nvingeri și triumf.

Și fii tăi cei sinceri, te priveghează acasă

C'au suflet de'nfrățire, sunt unși cu mirul scump.

Trecut'a neagra noapte, și răul tău dispare
Durerea cea de seculi, se'nfrânge'ntr'un minut.
Aveve-ai zile bune ca cerul cu'ndurare
Se'ntinse către tine, ce astăzi te-a plăcut.

În țara mea e-amară, și ziua cea senină,
Că soarele e rece, și'o poate a'ncălzi,
Și gura ta cea dreaptă, demult și greu suspină,
Păzește altariul vetrei, pân' mirele-a sosi.

23. Am scris Dlui Iacob Mureșanu la epistola sa din 1 Febr.- i-
am scris despre părerea acestora de aci în privința circuralului lui
Șaguna și relațiunile lui Șaguna.-

27. Am primit epistola de la D.Popea cum că cartea mea “
Învățătorul și poporul “ a ieșit.

Martie

1. Am șezut tot acasă, am învățat.

2. M'am întâlnit cu Petru (K....?)

3. Am scris acasă, lui Unchiu Partenie, Dlui Miculescu că D.
Gojdu lui îi dă votul etc.-

4. Marți am primit epistola de la D. Popea cu 50 fl, arg. pentru
broșura de la Redacțiune, și direcția tipografiei.

8. Am citit *broșura*.-

9. M'am adresat cu răspunsul acesta la epistola din 11/23 și
15 Febr. către D. Nicolae Popea.(secretar episcopesc,n.n.)

Reverendissime Domnule!

Mult stimatele epistole cu datu din 11/23 și 15 Febr. avui
onoarea și bucuria a le ceti.

1. febr. 11/23 si 15 febr. intru D. Mădărușu Vojna.

Reverendișimo Domnule!

Multa Stimabilele epistole cu data din 11/23 si 15

febr. au mi s'au trimis si lucrez la ea. In ce d'antoi mi scrie Rev. D. - ca Trănit
a venit mai mare decum am promis, 3-4 coale. Eu am promis atâta, mai înainte de a începe la ea, si am cugetat-mă voi putea constrânge la atâta, - Când
broșura s'a publicat în 9 Noembr. nr.89 eu nu avusesem compus, mai mult de jumătate de coală, - o formă schelet pentru bunăstare. - Când(s.a) cetii publicarea ei apucaii numai a o lucra si grăbii foarte crezând că pe Anul Nou e neapărat de lipsă să iasă. - Partea a doua nu e toată compusă acuma de nou, - mult a mai ieșit când si când în gazetă, deci iară de la mine.

La început aveam de cugetat a scrie despre cultura generală, filosofice si istorice, așa pecum s-a desvelit cultura în omenire, - dar văzând că prin așa ceva m-aș băga în compunerea unui op grandios, si aș lucra acum ce pe popor si-a interesa căci lui nu-i place a-i vorbi numai abstracții, - m-am silit a arăta numai cărările care duc la cultura generală, - adică fundamentul pentru cultură si aceasta e cauza ce a reprodus a nu se mai tipări, - si cred că mai bine am făcut, decât să fi filosofisat, în vânt despre cultura omenirii, ce nici pentru toți a făcut a interesa.

Aceste sunt cauzele că nu m'am putut constrânge la câtetimea ce am promis-o.

La epistola a 2-a, adică din 15 febr. am să răspund Rv. Domnule! că mult m-am bucurat când Es. Sa, (Șaguna, n.n.) a binevoit

și a învrednicit *opul* meu, nu numai a-l tipări, *ma* sigur a-l cerca, și cu înalta înțelepciune-i mi-l *direge*. Acesta era și de lipsă atunci când eu ca unul carele numai acum încep a călca pe calea publică nu pot avea *prasa* de critică politică,- și atunci când am scris *opul* în timp scurt l'am trimis *dărăbuit* și n-am avut ocasiunea ca barem odată să revediez manuscrisul.

Eu *sum* destrâns de obligat și mulțumesc Es Sale (pentru) această priveghere, ca nu cumva prin neexperiența unui tânăr, să se *causeze* ceva neplăcut poporului și statului,- Și mă simt preafericit că mă încredințează R.D. că *opul* meu a receratu nu în restul *mă* laudă și recunoaștința Es Sale, marelui nostru arhieru.

Mai vreau să-mi exprim sincera mulțămire pentru darul de 50 fl. din partea tipografiei respective din partea Es Sale, pentru truda mea mică, cu care am fost pururea îndatorat,- și cu atâta mai tare am să mulțămesc această liberalitate, cu cât eu nu am așteptat nici o *remunerațiune* atunci când am zis că doresc ca unii *prenumerația* a Teleg. Rom să capete în dar câte un exemplar,- tipografia să-și scoată *spesele*, și pe urmă, de se poate face ceva venituri, să se deie (...?) ce din acel scop am zis că așa să (...?) eram și umil și neunit nimeni să aibă cumva a se retrage de la cumpărarea cărții...

În urmă *Reverendissime* Domnule! Mulțumesc tuturor acelora cari a(u) conlucrat la ieșirea *opului* meu neputând fi eu departe la corectură și altele.

Mie încă nu mi-au ajuns acele două exemplare,- dar am cerut un exemplar Il.D.M.- Am însă o observațiune.- În partea tratării despre industrie în manuscris am *atins* despre importanța industriei în Principate,- și-am făcut atenți pe români să se păsească nu cumva prin negustoria naționale străine pe mare și *Danare* să-și peardă și independența națională ca India prin Anglia.- Aceasta în carte nu se află,-pentru ca să stărui, eu nu zic în contra, am avut din partea politică să stărui,- ci *observezi* că în tratarea despre neguțătorie, unde se face revocare fără la tratarea din partea industrială.-revocarea aci-despre India.-totuși a rămas.

R.D. Spun închinăciunea mea și sincerul meu mulțămit pentru toată patronimea,- și sărutarea mânelor, recomandarea simțămintelor părintești, și *grațiune*.

De cumva se poate, eu mă rog să-mi *tramiteți* 7 exemplare cu cele două, ce *diressu* pe cale.- Cu unul vreau să fac prezență iubiților mei părinți,- cu altul Dlui Georgiu (Gheorghe,n.n.) Asachi în Iași, carele recunoscându-mi părerea mă presentă cu *poesiele* sale ce le-a scris în 4 II de nou și cu un calendar interesant din Iași, alte două să dau *discipolilor* mei Eugen și Alecs. M.-

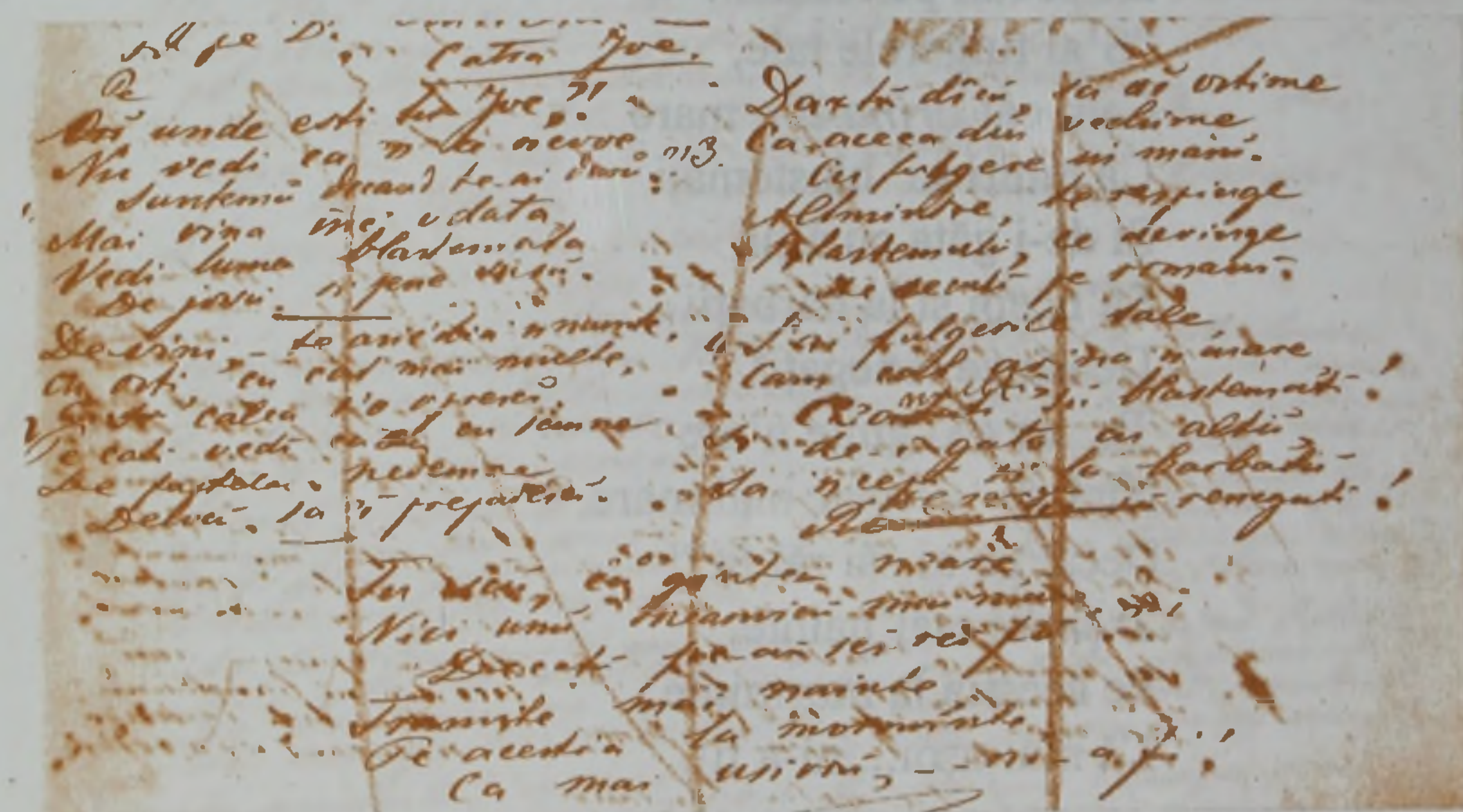
Rev.D! Mă recomand simțămintele bune și rămân-
Ath. M. Marienescu.

10. Am scris viața mea Dlui Popea .

11. Am primit colinde de la D.Basiliev.

12. Scrisoare dela amicu Man.-

13. Am răspuns Dlui Vasiliev,-și l-am mai rugat pentru versuri,-
acum am rugat și pe D. Chirilescu.-



Către Joe

Pe unde ești tu Joe?!

Nu vezi că'n ce nevoie

Suntem de când te-ai dus?!

Mai vină înc'odată,

Vezi lumea blăstemată
De jos și până sus.

De vini,-te-așează'n munte,
Cu oști, cu cât mai multe,
Ca, calea s'o oprești,
Pe câți vezi ei cu semne
De faptele nedemne
Deloc să'i prepădești.
Dar 'ți zic, să ai oștime
Ca- aceea din vechime,
Cu fulgere în mâini.
Altmintre, te respinge
Blastemul, ce *devinge*
De seculi pe români.
"S'ai fulgerele tale,
Cam cât *arina-ă*'n mare
Că mulți su' blastemați
Și de-i gâta cu alții,
Să'ncepi și la bărbații
De sânge renegați!
Tu *sci* c'o ginte n'are
Nici un '*neamic* mai mare,
Decât pe-ai săi răi fii?!
Tramite mai'nainte,
Pe aceștia la morminte,,
Că mai ușor,...ni-a fi!

Roza și Giorgina

Fabulă

Ceriul foarte se'nnora,
Vântul aspru se pornea.
Pe la Petru prin grădină,
Crește-o roză și-o georgină.

16. Imi scrie Petru Fogararu...
 Am scris Dna...
 ...

--- Hora 1: Georgina ---

- | | | |
|-----------------------------------|---------|---------------------------------|
| 2. Cereala forte se va usca... | Tabula. | Petrin iute se grabone. |
| 1. Calata Petru pai gradina, | | Si cu pami proza prozane. |
| 1. Creiera o vora si la Georgina. | | 2. Vantului ca sa nu li banga, |
| | | Ca-i o flori forte stanga. |
| 2. Si Georgina cu noaptea, | | Si cand Petru vine sa pama, |
| 3. Dike vora cu to fca: | | 4. Si Georgina a para buna, |
| Drivita este in flori munda, | | Si si Georgina fluturata, |
| Cand de liza oia de blanda! | | Mu se dala la parilegata. |
| 5. Hora ututina i gura, | | Si cand Petru vine sa pama, |
| 6. La Garuti kula de parana, | | 7. Ca Petru vine de sus si fca, |
| Si tu puri in tinutia, | | 8. Cand Georgina am gura, |
| Ci s'ajung la betramie. | | 9. Vantului o prozane. |

Quarata.

Vedea cumva in pruna buca,
 Ci acelu cu se lupta
 Scopu de se singurata,
 Si si cartoga libertate,
 Si ca acelu cu capati mare
 Si tu mura di lile sale,
 Caci cu reulu se stalnura,
 Si atunci stienone.

16. Mi scrie Petru Fogararu, ca si D. Lucian nu
 batjocorete pata artiblu...
 pe vantie in lhamia la calauz
 Am scris Dna Ionora inspectora sis
 cura in Varile pentru calauz
 Si am tranmis u corepondenta Versu
 de corup la garet.

--- Hora 2: Bondauni ---

- | | | |
|------------------------------|---------|-----------------------|
| 1. Si cand voblu de vate, | Tabula. | Si tota la intobare |
| 2. Aping cam pan vata, | | Si cand ca pruna mare |
| 3. Si cand flori pruna mare, | | Si cand ca pruna mare |
| 4. Vedea ecologia mpanata, | | Si cand ca pruna mare |
| 5. Si si dala mult arj. tin, | | Si cand ca pruna mare |
| 6. Dar Bondauni se vata | | Si cand ca pruna mare |
| 7. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 8. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 9. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 10. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 11. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 12. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 13. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 14. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 15. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 16. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 17. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 18. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 19. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 20. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 21. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 22. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 23. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 24. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 25. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 26. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 27. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 28. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 29. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 30. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 31. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 32. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 33. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 34. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 35. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 36. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 37. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 38. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 39. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 40. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 41. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 42. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 43. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 44. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 45. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 46. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 47. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 48. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 49. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 50. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 51. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 52. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 53. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 54. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 55. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 56. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 57. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 58. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 59. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 60. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 61. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 62. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 63. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 64. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 65. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 66. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 67. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 68. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 69. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 70. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 71. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 72. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 73. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 74. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 75. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 76. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 77. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 78. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 79. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 80. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 81. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 82. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 83. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 84. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 85. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 86. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 87. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 88. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 89. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 90. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 91. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 92. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 93. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 94. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 95. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 96. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 97. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 98. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 99. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |
| 100. Si cand ca pruna mare | | Si cand ca pruna mare |

Petru iute se grăbește
Și cu paru roza proptește
Vântul ca să nu i-o rumpă
Că-i o floare foarte scumpă.

Și giorgina cea negrie,
Zice rozei cu trufie:
“Proastă ești tu floare mândră,
Când te leagă așa de blândă.”

Și când Petru vre să pună,
Și giorginei-o pază bună,
Ești giorgină flușturată,
Nu se vre' la par legată...

Roza atuncea-i grăiește,
Parul, bine te păzește,
Să nu pieri în tinerețe
Ci s'ajungi la *betranețe*.

Scumpă roză, mie'mi place,
Ce voiești eu să pot a face;
Când Giorgina așa grăia
Vătu' odată-o prăpădia...
Învățătura

Vezi acuma, tu prunc bune,
Că acel, ce se supune
Scapă de rea *tempestate*,
Și-și câștigă libertate.
Iară cel cu capul mare
Numără zilele sale,
Căci cu vântu se'ntâlnește,
Și atuncea poticnește.

16. Îmi scrie Petru Fogarasy că P.Suciu mă batjocorește pentru articolul nr. 6-10 și pe Vasilie îl chiamă la cătane.-

Am scris Dlui Ionescu inspectorul în cauza lui Vasilie pentru cătănă.

Și am *tramis* o corespondență « Versuri de (...?) la *Gazetă*.-

Băndăunii

Fabulă

Ien' spune-mi dulce tată,
Un prunc întreabă-odată,-
Ce arbore se vede
Colo'n câmpia verde?

Și tata la'ntrebare
Zicea, că pomul mare
Ar fi pomul națiunii,
Precum spuseră unii.

Și când vorbeau d'aceste,
Ajung cam fără veste,
Cu flori prea minunate,
Vezi crengile'mpănate.

Frumoase flori sunt tată,
Vor da și fructe-o dată,
Și crezi c-atuncea'i bine,
De-a noastră viitorime?

Ar fi zic, mult mai bine,
Dar asta ce mulțime
De *băndăuni* se vede,
Pe creanga cea mai verde.

Aha! cum şed l'olaltă,
Ce gloată minunată!
Auzi, a lor cântare,
Răsună-n Valea Mare.(loc. lângă Săvârşin)

Tu pruncule! ascultă,
Nu cântă, ci insultă!
De n'ar mai fi sub soare,
Căci rod, la mândra floare,

« Ca-aceştia *băndăuni*
Sunt mulţi dintre români,-
Tot strigă, şi tot strică
Şi nu mai fac nimică,
Că mult mai minunată
Ar fi natura mută.”

Muierea (Femeia, n.a.)

Fata mică e c'o floare,
Cresce mândră'n zi de soare;
Mama bună'o cultivează,
Că pe urmă s'adorează.
Fata mare'i flutur mare,
Zboară-uşor peste cărare.
Mamă bună! Ține-o acasă,
Dacă vrei să fie-aleasă.

Nevăstuția'n tinerețe
E un strugur de *vinețe*
Vinul lui să'l bei tot dulce,
Că de-i acru mintea-ți duce.
Când ajunge de'i *betrană*,
S'o cam porți, mai și de mână,
Că de nu se suie'n spate,
Apoi țin'te,-te și bate!

18. Am scris epistola către Tănăsie la Băile și Bata în privința personificării (...?) etc. pentru *Gazetă*.

Angerul nevăzut!

Ca vulturul ce sboară, și aerul străbate,
Suind pe raze-*aurea*, în sus,...în sus departe...

La soarele mărit:

Sbura a mea speranță.....sburam ca'n cugetare
Să'mi aflu mângâierea și viitorul mare,
Să pot fi fericit.

Dar ziua-și pierde raza,..și cerul e'n *furoare*
Și plaga'i mă lovește, ca soarta-mi s'o'nfioare
Și cad pân'a pământ.

Și zac,- *sum* spre perire,- și nu m'ajută nime,
Ah, nu, nu'i *condurere*,- și *sum* ca vai de mine.

Mai am eu vr'un mormânt?!

Te scoală'mi zice un sunet, dar nu văd nici o ființă,
Nu lasă *Ddieul* mare, pe cel ce-i cu credință,
Să fie și căzut.

Ah! Doamne! Tu'n necazuri *tramiți* spirite bune,
Și nu lași fără voia-ți, vr'un suflet de-a apune,
Când darul tău l'a'mplut.

Martie 858.

Am primit epistola de la Teodor Man din Cluj cu 5 bucăți de poezii populare,- în 23. mai i-am răspuns, așa am scris și Dlui Ioan Negruțiu, protopop din Cluj, ca să mă ajute cu poezii.

29.- Am scris acasă, la epistola din 23, despre D. Pop Man și Dlui Ioan Suciu ca răspuns pentru batjocurile auzite.

Am *tramis* Dlui Mureșan Bândăunii,(s.a.) Pintea, și despre *titulare* o epistolă.-

30. A ieșit articolul meu despre limba din Svitiera, *Foaia* Nr.1-2 – a făcut Red. notă ca să *câștig* evanghelia de acolo ori și în ce preț.-

Aprilie

3. Am primit versuri de la D. Const. Văran din Miohaci.

9. I-am răspuns și în privința planului lui de a avea o mașină.-

În 4, am scris lui Vasilie, D.Lazăr Mihailovici și i-am făcut un articol, ca să-l *tramită* la *Telegraf*.-

12. Mi-a scris Dl. Ioan Marcu protopop din Lugoșiu că-mi va *tramite* versuri.

14. A ieșit în *Telegr. R. n.* 13 însemnările din Kolani ce le-a făcut Dl Acs și redacțiunea despre Mărioara Florioara și mine.-

În *Gazetă* a ieșit versul meu către *Foaie*.

15. Am espediat la *Gazetă* refusare asupra titlului Majestatea și Maria.(s.a.)

Astăzi a venit Baci Ștefa, mi-a adus epistola de la Munteanu și Gergel,- le-am răspuns și am scris și Dlui Ionescu.-

La bucata *glume* (s.a.) e scrisă ca prin scrisoare să capete negoțiatorul *randevu* cu felul, și să se'ntâlnească cu juristul cărui'i sărută mâna.- și când vorbește neguțătorul cu Rimi, să-l baje îndeolaltă.- Am făcut ofertă Dl.Mureșanu pentru tipărirea unei cărți în care să fie *Florile amorului, cei cinci brâncoveni și glume(s.a.)*.-

19. Am luat 6fl. împrumut de la B...și cu 14 fl ce am avut am plătit pentru terminarea...20 fl,- pe 12 Iunie.

24. Aureliu a depus 3-a *rigoroase*.

Către fericire

1.

De mult am o dorire,
Ca barem pe un minut
Să simt o fericire,
Și-acu mi-ai apărut!
Ah! dulce ești de vini,
Durerea mi-o alini!

2.

Acum de caut în lume
Văd toate că'mi zâmbesc,
Și lumea'ntreagă'mi spune,
Tu ești un dar ceresc.
Eu cred,- mai încântat,
Că paradis mi-ai dat.

3.

Că soarele lucește
Și raza'i m'a'ncălzit,
Și nici mă părăsește
Pân' luna s'a ivit
Și cerul cel *stelos*
Brilând așa pompos.

4.

De intru în grădină
Edenul e deschis,
Suspînul mi s'alină,
Și-mi pare ca și-un vis,
Văd rose înflorind,
Iar paseri dănțuind,

5.

Ah! scumpă fericire
Ce dulce'i dorul tău
Ești mare c'o *dieire*,
De'nfrângi necasul greu,
De când mi-ai apărut,
Viața-i dar plăcut.

6.

O ființă pre' frumoasă,
Din lume m'ai ales,
Și-*amoarea*-i credincioasă,
Narcise mi-a cules,
Cu ele ne-om'mpreuna
L'altar ne-om cununa.

7.

Amantă adorată
Mai sincer,-eu nu cred,-
Fețioară mai curată,
În lume n'am să văd.-
Și tu, te-ai îndurat
Așa dar de mi-ai dat.

8.

O blânda-a ei zâmbire
Un dulce sărutat,
E dreapta fericire,
Ce'n lume am gustat!
Au nu ești fericit?
De poți să fii iubit !?

Mai

2. Am *cercetat* pe D Gojdu.

3. Am primit epistola de la Desescu pentru procesul lui Singer.

4. Am primit epistola de la Dr. Sandor și Antonescu le-am răspuns.- am scris în numele vărului Iovuța.- sale false.- A venit Brînduș în 10 depune *rigorosul* al 2- lea

9. De la Desescu epistola se *urgedia*.

11.'Mi *tramite* Vasile să cumpăr o lăută, m'am dus la Wundelich și-am cumpărat lăuta cu 10 fl., arcul cu 1 fl. 30.-

Am scris lui Vasile, și D. Fogarasy.-

13. Am *capetat* răspuns de la D. Barcian cu data din 9.- îmi scrie că nu a comunicat cu toți, el ar fi voit singur să mă ajute, D. Prota 20, Gergel 50 fl. a recomandat... I-am răspuns, ca să întrebe pe toți,- i-am *tramis Florile Amourului* și *Suspin și mângâiere*.-

14. Astăzi mi-a citit amicul Aurel *Disertațiunea* sa,- și o epistolă de la Dr. Rațiu *carele* despre opiniunea publică în Ardeal, mă asigurază că ne iubește și onorează.- versuri să nu faci!

15. Am răspuns Dlui Suciu la epistola din 9., lui Pera Fogarasi la cea din 10 martie.-

Am scris Dlui Ioan Hațegan, acasă și lui Vasile prin D. Miculescu.-

A călătorit amicul Aurel acasă cu diploma în straiță.(s.n.)

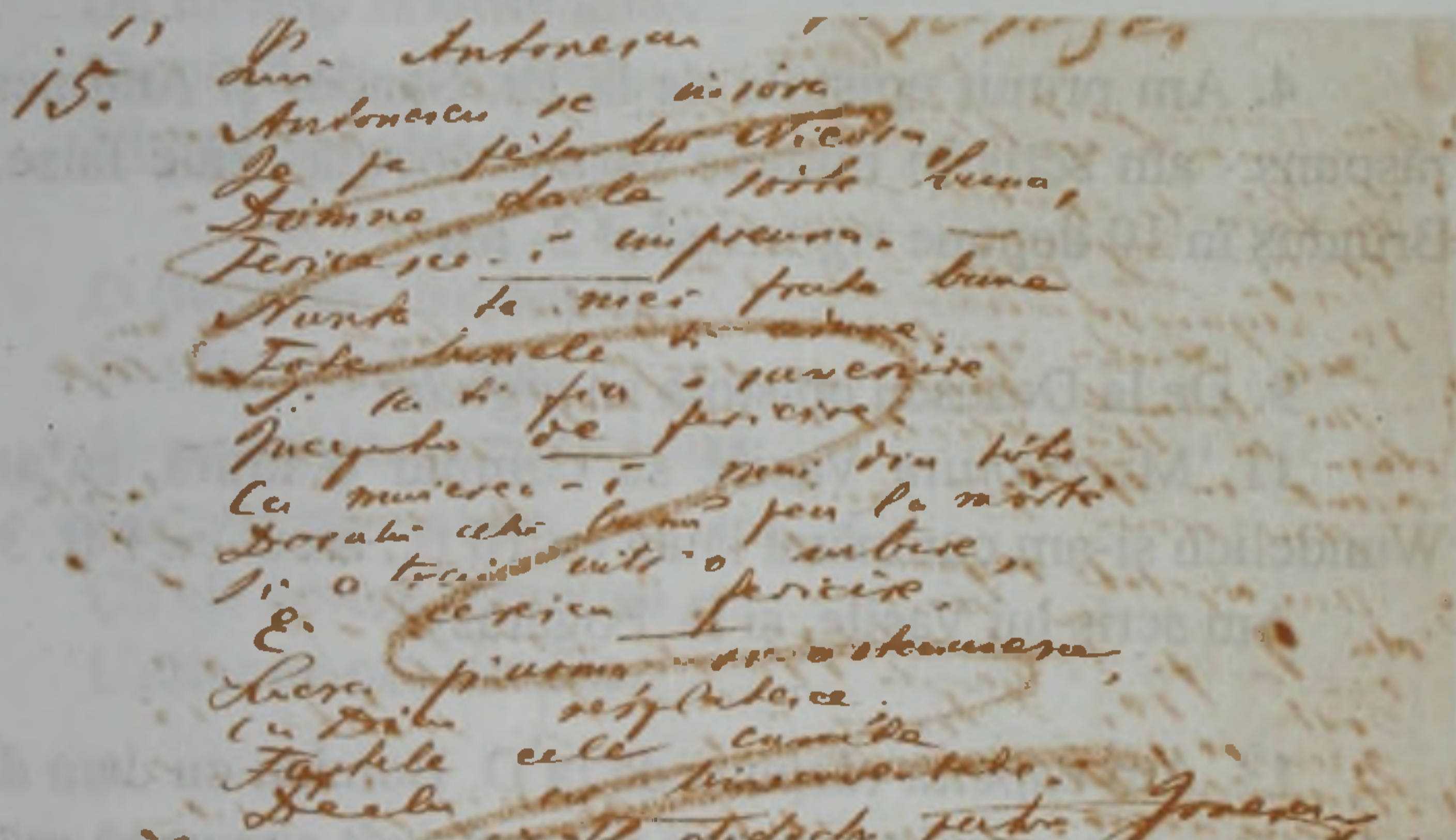
Iunie

6. a ieșit în *Telegraf* despre Aurel; nr. 21.- mi-a răspuns D. Suciu.- *am tramis* 33 fl.

M. Desescu în cauza lui Krsh Sandor Singer.-

12. Iunie am depus *rigorosul* l-a (întâi) am răspuns lui Karvay Pauler Virozic Konek.-

14. Am scris, acasă Dlui Sando și Ionichie.



15. Lui Antonescu
Antonescu se însoară
Ie pe fata lui Nicoară,
Doamne dă-le soartă bună,
Fericește-i împreună.-
Nunta ta măi frate bună
Toate bunele ți-adune;
Și să fie'o suvenire
Început de fericire.
Că muierea-i mai din toate
Dorul cel bun pân' la moarte
Și a trăi într'o iubire,
E cereasca fericire.
Lucra p' urmă și-ostenește,
Că Ddieu răsplătește;
Faptele cele curate
De El binecuvântate.

15. Lui Antonescu

Antonescu se însoară,
Ie pe fata lui Nicoară,
Doamne dă-le soartă bună,
Fericește-i împreună.-
Nunta ta măi frate bune
Toate bunele ți-adune;
Și să fie'o suvenire
Început de fericire.

Că muierea-i mai din toate
Dorul cel bun pân' la moarte
Și a trăi într'o iubire,
E cereasca fericire.
Lucra p' urmă și-ostenește,
Că Ddieu răsplătește;
Faptele cele curate
De El binecuvântate.

Am plătit 17 fl. *Didactru* pentru Ionescu 1 fl 15 pentru *absolut* 15k *istenti* 6 k biletul.

17. Prin Rațiu am *tramis* o epistolă Dlui Simeon Popovici alta lui Aureliu.-

27. Am espediat articolul “ Să ne știm afla în timpul de azi” la *Telegraf* și Descrierea pentru poezie. Iară la *Gazetă* “*Plastica porței de fier*” *dechierarea*, și *despre avari*.

28. Am scris Dlui Patriciu .- Am *capetat citațiune* pentru a depune jurământul.-

29. Am fost la *numele* Dlui Gojdu afară la vilă, mi-am petrecut bine cu Constanția.

Mi-a scris amicul Pap. din Paenya ser Pereflery.

ÎNSEMNĂRI

Începând din **18 iunie 1875**

M-am *resolut* să re'ncep purtarea memoriilor.

În 7 ori 8 iunie voi *descoperi* amicului Aur. Man. că Sim. Mang[iuca] –față cu candidarea lui Bela Vodianer din partea partidei liberale- voia ca să intre în *petractări*, cu Vodianer, și l'a provocat

ca să scrie ăstuia. Aur. Man. a scris o epistolă ce a cetit-o și lui S.M. și care a fost înștiințare că S.M. și P.M. capii partidei naționale vreau să intre în *petractare*. Și- pentru aceasta întrebă când va fi V. acasă că merg S.M. și Tr.M. la Pesta să se întâlnească și *petracteze*. V.scrie lui Aur.M. când e acasă, și spunând lui S.M. – acesta pleacă singur la Pesta, se întâlnește în 2-3 iunie cu V.- Acesta se miră că nu a venit și T.M. –și S.M. că T.M. nu are deplină încredere și astfel *păsiesce* numai în numele său și cere 5000 fl. pentru persoana sa ca să treacă pe mâna alegerii lui V. –sau mai'nainte, sau la alegere se retrage.

Aur. M. i-a zis lui S.M. că V. Bucuros ar da comunei care-l alege câte ceva despre alegere institutelor române iară S.M. a zis că cei fără de institute ce ai în viața aceasta decât ce bagi în gură și, tragi pe (...).

Aur. M.'mi zise, că în ziua aceea când am ascultat mărturiile în cauza procesului (...?) câteva minute în sală. (...?) cu Hunț și Mangiuca din sală. Hentz a zis către Maniu lui S.M.- că vrei cu candidatura ta ca și când a (...?) Maren și primește din mâna lui M. bani ca să nu faci opozițiune! În sală am fost auzit eu pe S.M. zicând lui H. că el vre să candideze, și atunci apare de sunt pe societate cu procesele banilor.

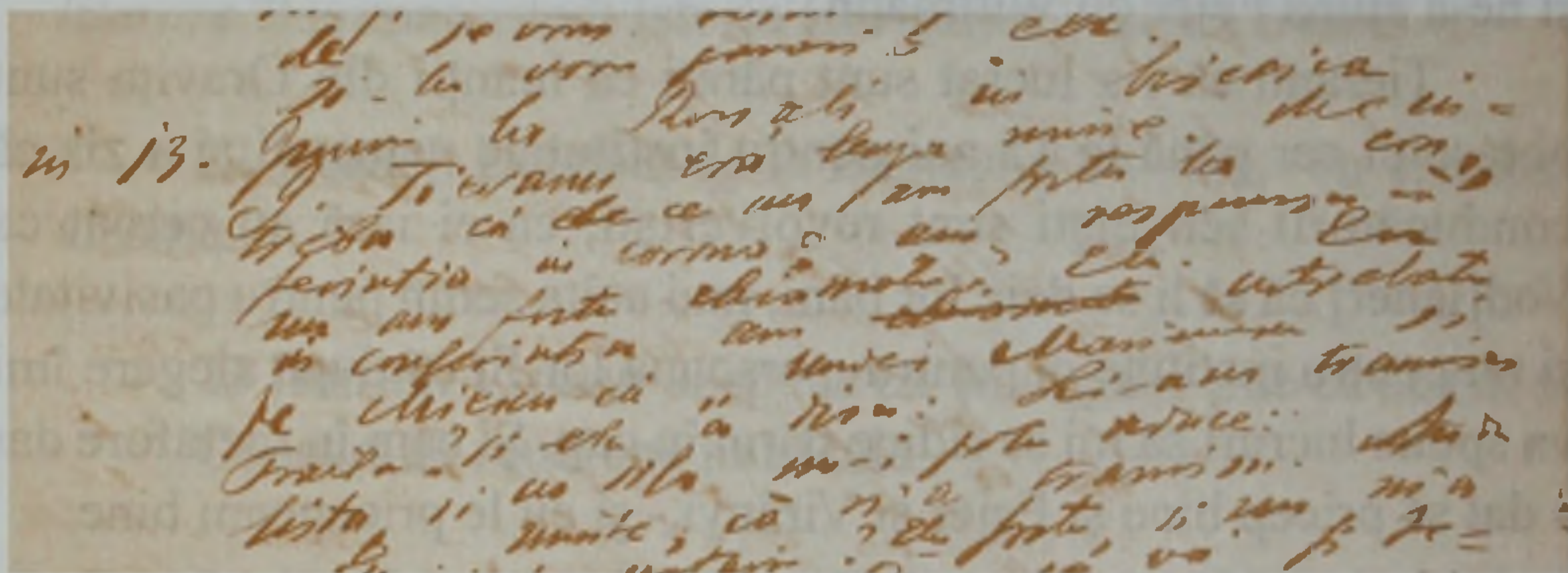
În ziua aceasta 26 ori 28 iar a căutat Aur. pe S.M. să-i spună când e V. acasă.

10 iunie. În 10 iunie a ținut I.M. cu Tr.M. conferința în care Bodi Munteanu a fost președinte și așa ei se *dechiarară* de Sinyești și *gubernamentali*.

11 [iunie]. Recugetând la cauza aceasta, m-am temut că partida contrară mă suspicionează că și eu sum înțeleș a despoia pe V. și am parte, deci ca să-mi scap omenia, am declarat lui Cs'rangi că trec la partida la Tisza – și spre scopul acesta m'am dus la Wittmann ca să' mi înscriu intrarea în partidă. El nu era acasă am spus lui M. și m'am păzit eu să descopăr ci am cercat ca el să-mi spună.

El a zis că în 2 luni'mi va spune, dar din vorbele lui am înțeles multe în *conesu* cu ale lui Aur. într-altele: că a zis unul cum la alegerea lui M. opozițiunea a costat mult până la 1000 fl. pentru aceea n'a putut da M mai mult pentru gimnasiul de aici - Că cum se poate că cei ce au condus partida națională, să fie conservatori regaiști,- dar ei au interes propriu.

Vir. a zis: că aceea gândește Mangiuca, că nemții vor vota cu el,- da se vor desamăgi în timp scurt și-l vor părăsi, etc.



În 13 iunie la Rusalii în biserică I. Țieranu era lângă mine. Mă întreba că de ce nu am fost la conferința în Comna am răspuns că nu am fost chemat. El: Eu în conferință am întrebat pe Miescu că “unde-i Marienescu și Trăilă? Și el a zis: “Le-am *tramis* lista și cu sila nu-i pot aduce.

Eu: minte, că n'a *tramis*. Aur că ai fost notar? El: fost, și nu m'a lăsat să vorbesc. Eu: se va fi temut că vei vorbi de cauza română.

După liturghie în casină a fost Bordan, Țieranu, Maniu, Trăilă și am vorbit despre acestea din biserică.

În nr. de azi a Oravi W.Blots a *ieșit* despre conferința lor că *sum* seneyist, și rechemarea lui Bodi.

Am tramis lui Babeșiu, pecum o epistolă unde am descris aceste.

14 iunie. Vine Mang[iuca] în cancelarie și mă întreabă: Ce te mesteci în alegerea mea? Îi spun că nu mă mestec, și descriu vorba cu Țieranu. Maniu că V. i-a scris că se retrage de la *petractarea* cu Mocyonî. Maniu a povestit aste și lui Trăilă.

În 15 iunie. Am fost în școala gimnasială la conferința pentru Vodianer: Aci s-a *referat* că V. primește candidatura, și ne-am *deobligat* a vota pentru el.

În cuvântare Wittmann a zis cum se poate că acei care aci au fost *contracettori* cauzei naționale române în cerc, să fie azi senyeiști. Aceasta nu e alta decât acoperire, pentru că ei așteaptă după (...?). Toate sunt *celuire* și minciună din partea lor.

Ieșind cu Viranyi am vorbit despre lipsele primei convocări și ne-a ajuns Fejer cu Wittmann.

Țieranu că i-a lucrat sunt pârâți că nemții din Oravița sunt obrasnici cer până la 15 ani pentru institutele nemțești și a zis că conducătorii senyeiști sunt revolveriști, ca ei iară au cercat ca Vod[ianer] că să li se deie lor bani, mai atâta semn pentru pasivitate și nu pentru institute ci pentru persoana lor. Și că după alegere îmi va spune lucruri să mi se ridice părul în cap. Și cam în metafore dar a dat să pricep bine și Fejer și Virányi,- și eu le pricepeam bine.

În 16 [iunie]. Mă întreabă *presesul* că am fost la conferința – și ce s'a hotărât. Eu am spus. Vorbii apoi de senyeiști și întru mai afund eu spusei că am fost hotărât să fiu neutral, dar senyeiștii m-au împins la activitate ca să nu aibă cineva *suspiciu* că *sum*, cu ei.- Am vrut să-mi scap onoarea.

El zise: Am auzit că Mang[iuca] a cerut 10 mii pentru ca să nu facă nimica. Aș pricepe dacă ar fi cerut pentru institute române; sau ca el să aleagă pe V. dar pentru a nu face nimic e prea scump, și e blestemăție.

Vittmann numai sâmbătă 12 a venit din Pesta și se vede că s-a sfătuit cu Vod[ianer] și acesta i-a spus toate. V. a zis că el nu vrea să lucre în contra legii, și înainte de alegere nu *petractează* de a vă alege; și vă arată liberalitatea cu comunele acele cari l-au ales.

17 [iunie]. Am scris lui Olteanu despre acesta, și să mă mute la Timișoara. Și lui Babeșiu.

18 [iunie]. Vine Traian (Miescu) și mă invită pe mâine la conferința senyeiștilor, - eu spun că nu pot merge pentru că am trecut la liberali. - El zice: rău ai făcut. Eu: Voi m'ați împins. El: Am spus că neînțelegerea între noi va aduce din acestea cu sine.

19 [iunie]. Conferința cercuală a senyeiștilor

21 [iunie]. Am *capetat* din Sibiu pentru Meyer *Convorbiri literare* "Hermannstadt Istoria Hungariei", și am *tramis-o*.

22 [iunie]. Epistolă de la Bab[eșiu] că vine,- cu Tiereanu în Casină.

23 [iunie]. Virányi'ai spune că Mangiuca ține că eu am scris. Concert de reuniune musicală.

24 [iunie]. Vine Dr. Em. Koksa și Petru Vuia jude de cerc și'mi spun că Dl. comite suprem Ioan Ivacicovici vrea să vorbească cu mine. Am priceput aseară că pentru *ablegația* din Sasca în contra lui Babeșiu.

La ^{1/2} pe 12 m'am dus în casa fratelui său și l'am aflat aci.

Întâlnindu-ne tot una (încontinuu, n.n.) mă ține de mână cu amicitie, și m'a pus pe scaun, și apoi îmi zise: Te-am chemat ca să fii *ablegat* în cercul Saschei, (Sascăi ,n.n.).

Eu: Mulțumesc pentru grația și distincțiunea ce areți pentru persoana mea, dar nu pot primi.

El: Pentru ce?

Eu: Ca să auzi motivul meu trebuie să-ți povestesc ceva din viața mea.

El: Mă rog pentru motiv.

Eu: În 1862 se sistemisase al 8. și 9-lea post de asesor. Eu m'am dus la Domnul Serv comisarul regesc și l-am rugat să mă denumească asesor, dar, acesta îmi zise: Nu vreau! Și întrebându-l: Pentru că eu am absolvat tot. (...) Serv zise: Pentru că eu vreau să te

preparăm pe altă carieră, ori mare să fii pentru sau în locul lui Radovici, și Rațiu nu va rămâne mult și viceșpan, să fii în locul lor. Eu am răspuns că-i mulțumesc de atâta bunăvoință însă iar vreau eu să fiu *aplecat* la justiție. Apoi am povestit cum în 1868, 16, Noiembrie prin Vlad m'a provocat să fiu *ablegatul* și nu am primit, căci n'am înclinare, plăcere.

Al doilea motiv că *sum* cu familia și nu ies la cale cu banii. Al 3-lea că-mi place viața liniștită, și mă mai ocup cu literatura poporală.

El: Dumneata să primești căci prin *ablegație* ți se deschide un viitor frumos, după aceasta'ți. După 3 ani, dacă nu vrei să mai primești mandat, poți fi la tabla crăiască, sau și altceva.

Eu: Eu cred toate, dar nu am voia.

El: Aceasta să nu fie vorba din urmă a D-tale, să ne mai întâlnim.

Eu: Aceasta e rezoluțiunea mea din urmă, - n-am înclinare.

La al 2-lea motiv intră și Petru Popovici președintele, -și la capăt Stegeras, Madersparch și Hoffmann.

24 iunie după amiază. Babeșiu cu scrisoarea din 8/20 iunie mă înștiința că va veni la Oravița.

Azi pe la 1' pe 2 după amiază vine Sava Micșa învățătorul din Răcășdia, îmi spune că Babeșiu e la I.Țieranu și mă cheamă.-

Am plecat și acolo aflai pe Danil Liuba (învățător în Maidan-Caraș,n.n.) și feciorul său Sofronie, vorbeau despre Liuba cel închis în Vatz. Făcui semne să plece el și se duseră.

Eu povestii că am fost îmbiat cu candidatura, și am respins-o. - Apoi povestii cele ce știam despre cauza de alegere a lui S.M. și T.M. Întru aceasta veni Tr[aiian] Miescu, și el începu a mă acusa.

1. Că am trecut la gubernamentalști.(partida liberală, n.n.) Eu am răspuns: Trecut pentru că am fost silit prin voi.

2. Că am îputernicit pe Vuia și Miclea ca să vorbească în numele meu către alegători, să'i cheme.

Am spus că Tr[ăilă] minte, dar bucuros mă înfățișam cu și Miclea. Tr[ăilă] el nu vre împotrivire.

Bab[eșiu] Ei a putut face și din abus.

Tr[ăilă] susține.

Eu: Cu tine nu am alte argumente decât: dacă i'am împuternicit să se bage dracul în mine, dacă nu, în tine.

3. Că ei se folosesc de numele meu cel frumos.

Eu: Voi, tu și Mangiuca nici când l'ați prețuit V-ați căcat de atâtea ori pe el, -nu mă compătimiți acuma și nu vă fie jele de numele meu, -ci de al vostru. Babeșiu tăcea, într-una mă alina și se uita.

4. Că eu am scris articolul din *Oravița* despre ei S.M. și T.M.

Eu: nu am scris.

Tr.: Îți dovedesc că tu ai scris, căci nu a putut altul să scrie, decât unul carele e cu partida lui Vodjaner în toate secretele cunoscute și tu ieși parte la toate conferințele lor.

Eu: Minți pentru că numai odată am fost la o conferință ținută în școală, unde nu am vorbit nimic numai m-am *subscris* pentru Vodjaner.

Tr.: Tu ai auzit de la ei secrete mincinoase, și tu ai scris.

Bab[eșiu]: Eu am scris, am căpetat 3 epistole, și pe basa acestora am compus articolul.

Tr.: Nu-l apăra. —El a scris lasă'mă să-i dovedesc.

Eu: Eu îți dovedesc că nu am putut eu scrie. Eu nu am știut cine e acel baron mare plini de datorii și execuțiuni.

Tr.: E Maniu.

Eu: Eu în vreo trei zile am auzit combinați că e fișpanul Ivacicovici.

Bab[eșiu]: Așa e Ivacicovici.

Eu: În articol sta, că adv[ocatul] W. v-a stat în ajutor ca să beliți și înșelați pe Wodianer —eu din contra știu, că W. v-a tăiat firul ca să nu-l beliți și înșelați.

Tr.: Orice se zice, tu ai scris.

Eu: Văd că cu tine nu mai poate vorbi omul, și nu vreau să mă mai necăjești și sfădești. —Sănătate bună! M'am despărțit de Babeșiu și'am plecat acasă.

La ^{1/2} 3 am povestit acestea soției și lui Trăilă.

La ^{1/2} pe 6 lui Aurel Maniu și soției sale.

La 6 lui Vuia.

Seara fiind Aureliu cu soția în grădină "La Corona" a mers Tr. cu soția la acea masă, unde era și Vuia. Și Tr. a zis că eu am spus lui B. că cel'cu datorii e Maniu. S-a făcut sfadă, și Maniu i'a spus toate blestemățiile lui Tr. în față, și i'a spus că n'are lipsă de așa amiciție.

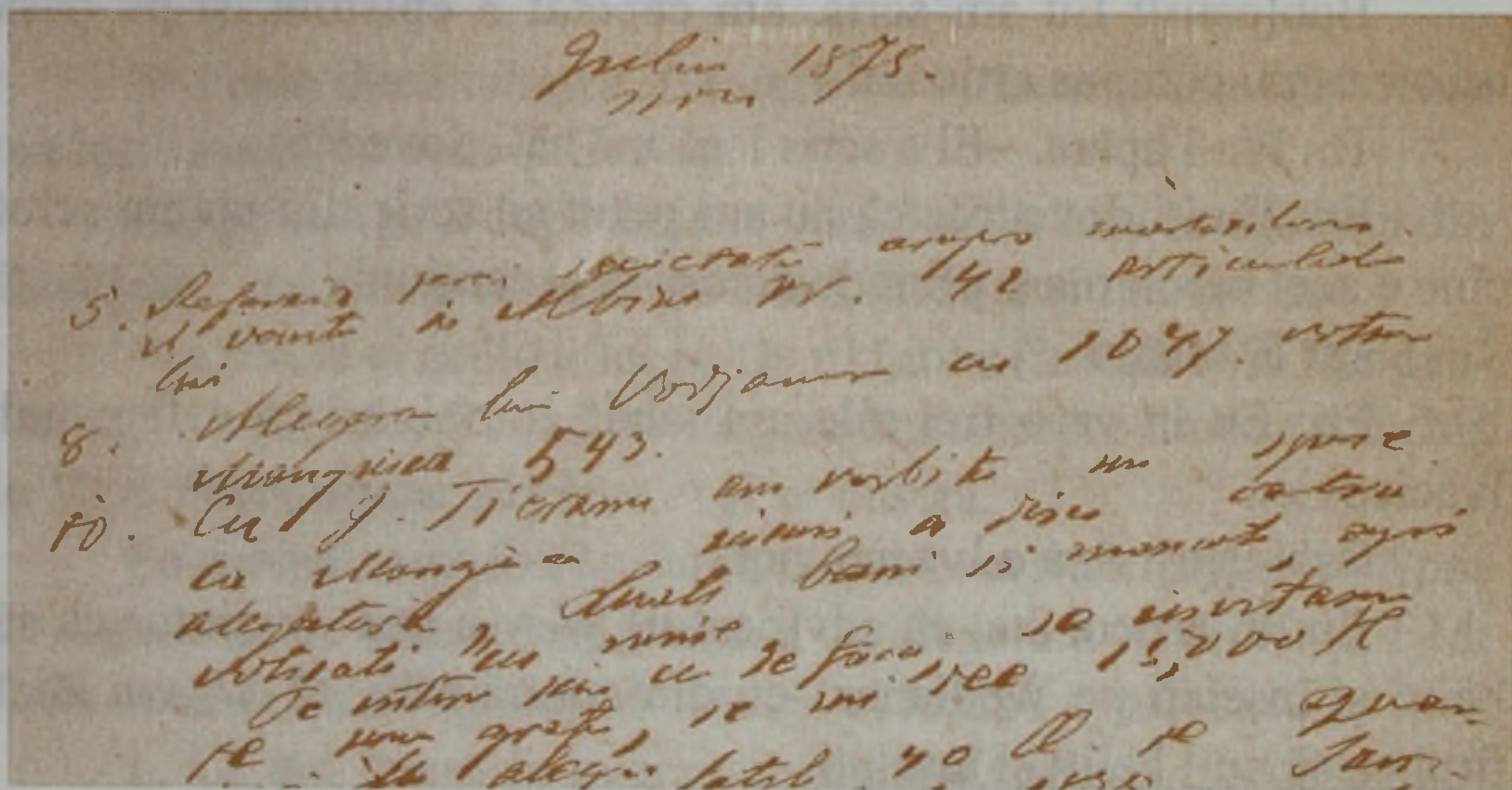
25 [iunie]. Vineri. Maniu îmi povestește toate mie și lui Trăilă la acesta acasă.

26 [iunie]. Sâmbătă zice Tr. către Viranyi: Bun gubernamentalist ați căpetat în partidă pe Maniu,- a grăbit *antei* să simtă mâna lui Babeșiu.

28 [iunie] Viranyi spune că Mangiuca i-a spus că ei au scris la *Pester L* și *Albina* unde arată documentul.

29 [iunie] Lupia îi spune lui B. toate în față.-

30 [iunie]



Iulie 1875. Nou

5. Referada perții (Referatul părții,n.n.) societății asupra martorilor. A venit în *Albina* nr.42 articolul lui.

8. Alegerea lui Vodianer cu 1047 voturi. Mangiuca 543.

10. Cu I.Țieranu am vorbit îmi spuse că Mangiuca însuși a zis către alegători: “Luați bani și mâncați, apoi votați cu mine.”

Pe viitor știu ce’i de făcut, să invităm pe un grof, să’mi dea 15 000 fl[orini] apoi îl aleg.

11. Muntean a plătit 40 fl pe cvartel 15 Aprilie 15 Iulie 1875. Sânpetru.-

15 iulie. Am plecat la Ciudanovița,- cu Aurel Maniu, P.Vuia și Trăilă, la acesta.

16. Am fost afară la stână.

17. Am venit acasă. Aci am aflat scrisoarea din 15 iulie 1875 de la Francisc P (...?) care se declara că mă voește la Timișoara.

18. Scrisoare de la Olteanu din Marienbad hotel “Vaschava” cu data din 15! care în cauza strămutării mele va face pariuri.

19. Am făcut recursul către ministru[l] Perczel prin președintele să fiu strămutat, și în 20 dimineața l’am predat.

19. La amiază am primit scrisoare din 18 iulie *transmisă* pe poștă de la Traian în cauza speculațiunii lui Mangiuca.

Am vorbit cu Maniu și Wittmann să-l trimit la el.

20. Am spus lui Bodi, că nu scrie lui Miescu, ci să meargă să întrebe pe Maniu și pe Wittmann. Azi am fost la prânz la Wittmann pentru ce Vodianer a fost aici. Seara banchet în grădină.(“La Corona”,n.n.).

22. Azi a spus Vodianer că tribunalul rămase de astădată aci.

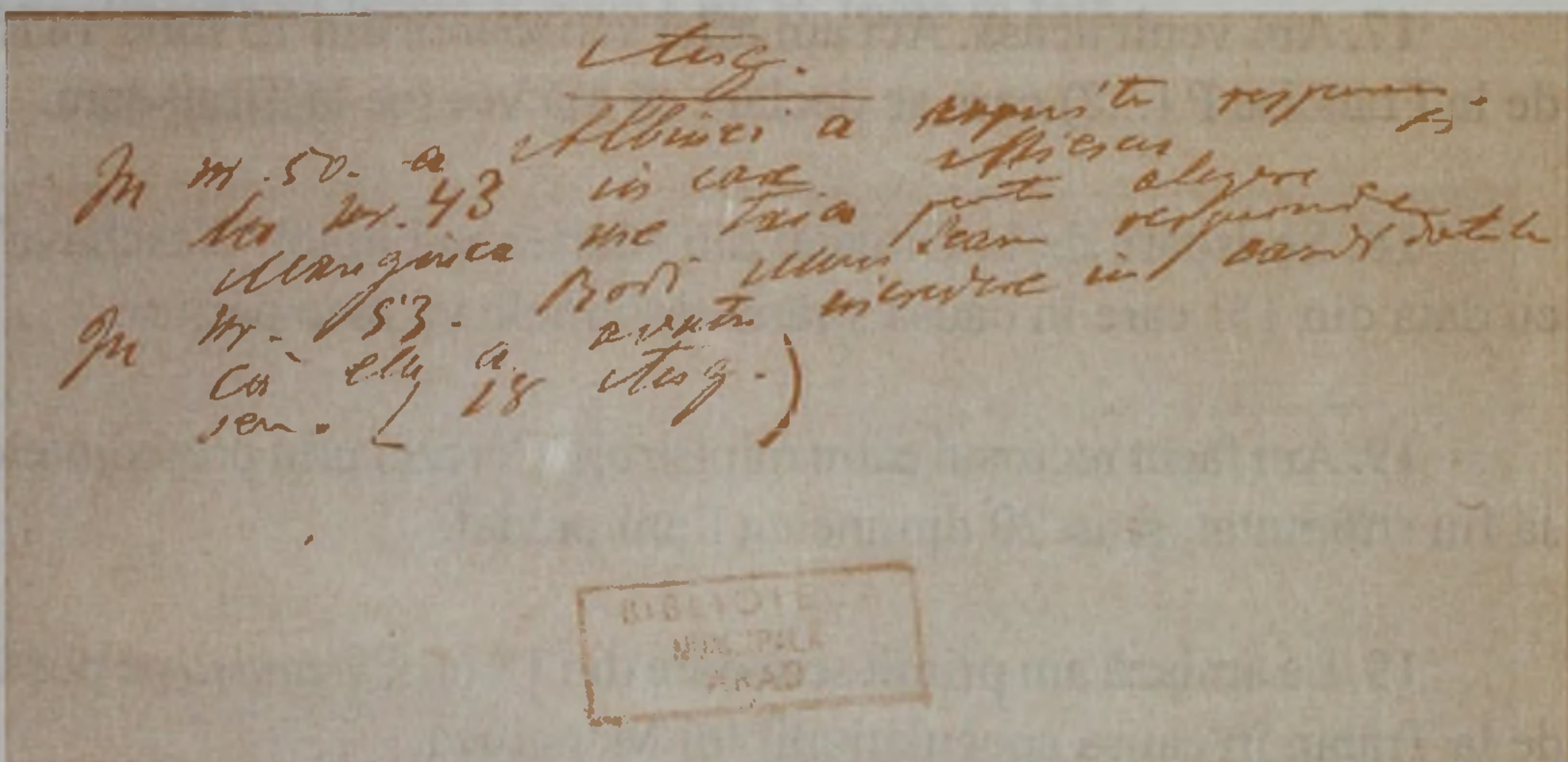
23. Am mulțumit lui Potsyevici și Misici pentru epistolele în cauza strămutării la Timișoara și le-am scris că ieri mi s-a *subșternut* recursul către minister. Potsyevici a scris "*Partolalog figyelembevetel vegett*". Eu am crezut că atunci cauza din referat și 12 sentințe într-o ședință, voi scrie mai mult.

Am *tramis* răspuns lui Mangiuca și Miescu la nr.43 din *Albina*. Am *tramis* cartea cu despre cele 5 novele, ce mi le-a *tramis* să le citesc. "*Fiica guvernatorului*" mai bună apoi "*Familia D.*"

Aug[ust]

În nr.50 a *Albinei* a ieșit răspuns la nr.43 în care Miescu și Mangiuca mă tăia[u] pentru alegere.

În nr.53 Bodi Munteanu răspunde că el a avut încredere în candidatul său. (18 august).



*Căsătoria mea
Nașterea lui Geni
si Deliei*

Melania

Căsătoria mea

Nașterea lui Geni si a Deliei

(Manuscris aflat în posesia strănepoatei familiei Marienescu, Doamna Melania Petrișor, care locuiește în Sibiu, str. Tipografilor, nr. 22)

Eram în Lugoj asesor la tribunalul comitatens. Iuliu Petricu era notar și amic al meu. Doamna lui, Sultana, n. Gligor Matei se afla în Sibii și Petricu trebuia să meargă după dânsa să o aducă acasă. Petricu m'a îmbiat să merg cu dânsul de societate, cu atâta mai tare cu cât în 15/27 Aug. 1865 se ținea la Reșinari sântirea de episcop a lui Ioan Popazu, și cu scop să mă însor.-

Joi în 24 Aug. n. 1865 am plecat la Sibii, și sâmbătă în 26 am ajuns acolo, *încortelat* la Gligor Matei.

Duminică în ziua de Sânta Marie mare am plecat la Reșinari, si aci într-o casă cu *condignațiune* la un sătean am fost *încortelat*, de unde plecând cu Petricu la biserică, în cale pe la ? 9 dim. m'am întâlnit cu Anna Brote, și apoi ne-am dus la biserică, unde a fost sântirea episcopului Popazu, (Popasu Ioan, 1808-1889, episcop al Caransebeșului, n.n.).

Cartoria mea.

Eram în București ascensor la tribuna
națională conștientă. Iulian Petriu
era notoriu și amic al meu. Am
mă auzit, Iulian m. Oligor m. m. m.
se afla în Sibiu și Petriu Trebura
se merge după dăruirea se o a dăru
mă. Petriu m. a imbrăta se
merge cu dăruirea de societate, cu
afară m. tare cu căte în 15/27 iul.
1865. se ținea în ședință în
Tirău de epu a lui Ion Popescu,
și cu scop se me înșur.
Iulian în 24 iul. 4. 1865. am ple-
cat la Sibiu, și sâmbătă în 26
am ajuns acasă, înșur la
Oligor m. m. m.
Duminecă în ziua de Sânta Maria,
mă merge am plecat la Ședință,
și aici într-o casa cu conștientă
la un satăru am fost înșur
dăru de plecare cu Petriu la Sibiu
și în cale pe la 1/2 g. dim. m.
am întâlnit cu omul Bote și
apoi ne-am dus la biserică, unde
a fost sânta epu Popescu.
După sânta am fost se am
gratula epu și s. a sumrat
cu cu Petriu am venit de
mă. Se auzi am m. m. m.
peu visita la Esc. la m. m. m.
Bote în ziua sânta, care

După sântire am fost de am *gratulat* episcopul, și s'a bucurat că eu cu Petricu am venit din Banat. De aci am mers să facem visita la Esc. Sa mitropolitul Andrei Șaguna, carele era *încortelat* la Ion Brote, și de aci pe la o oră la Ion Brote și cu ocasiunea aceasta am văzut iară pe Anna Brote, și pe sora sa Sabina.

După amiază pe la 4-5 am făcut anume vizită, ca să întâlnesc pe Anna și să vorbesc cu ea.

Seara am fost chemat la Visarion Roman la cină, și aci am vorbit cu Roman, Dr. Nic. Stoianu și părintele Drocă despre ea, mâne-zi dimineață am plecat la Sibii și aci am întâlnit pe Dr. Petru Nemeșiu, și toți mi-o lăudară. (Ana Brote avea 19 ani, Marienescu, 35, n.n.!)

Luni am început a mă lupta cu mine ca să mă *rezolv* la însurare.

Marți dimineața m'am *resolvat*, și m'am dus cu Petricu la Petru Roșiu senator, vărul său după muiere, și amicul lui Ion Brote, și l'am rugat ca să'mi pețască pe Anna Brote.

Marți eram la prânz la mitropolitu, aci erau și Popazu, precum episcopul Ivacicoviciu, Miron Romanu și alți mulți, și se observă, că unul dintre oaspeți nu a venit, și servitorul spuse că Ion Brote nu a venit, din ce am priceput că a putut fi împiedecat din cauza pețirii.-

Petru Roșiu mi-a adus răspunsu de la Ion Brote, că acesta din partea sa și'a dat învoirea, și'a promis, că Miercuri, în 30 Aug. îmi va da răspunsu și din partea Annei și a mamei.

Miercuri am *capetat* răspunsu că Anna vrea, dar dorește ca să mă duc la Reșinari să ne mai vedem, și amândoi să ne putem hotărâ.

Joi în 31 după amiază am plecat cu Petricu /cociarul Drăgan/ la Reșinari, intrând îndată ne-am întâlnit cu vreo 4 *carne* încărcate cu fer, și la cinci ore am ajuns la casa lui Ioan Brote.

Pe la 6 ore am chemat pe Anna la o parte ca să vorbesc cu ea, și'am vorbit până la 9 ore, și s'a declarat că vrea să se mărite după mine.

La capetul cinei am spus părinților otărârea noastră, și'am cerut binecuvântarea lor. Acum s'a decis, că sâmbătă, în 2 Sept. să fie *credinția* în Sibii, și'am re'ntors la Sibii,- iară vineri a venit și Anna.

Părintele Zaharia Boiu (1834-1903, preot, prof., membru corespondent al Academiei Române, n.n.) și amicul meu a ținut *credința*, - și'apoi după cină despărțindu-ne, Duminică în 3 Sept. am plecat și marți, în 5 am ajuns la Lugosiu.

În 7 am scris lui Ion Brote și Annei, și apoi s'au început corespondențele.

Eu am mai scris în 11, 16, 24, 27, 29 Sept., 1 Oct. Ea în 8, 14, 21, 26, 27 Sept., 2 Oct.

Prin epistole s'a hotărât că cununia să fie în 3/15 Oct. 1865.

Eu am plecat cu Petricu în 30 Sept./12 Oct. la Sibii, și sâmbătă înainte de amiazi am fost la Șaguna de am avut binecuvântare.

Nănășiutul meu a fost Eugeniu Mocioni, dar nu a venit ci a însărcinat pe Petru Roșiu nănășiutul Annei.

Duminică în 15 Oct. după amiază pe la 4 ore a fost cununia în biserica Mitropoliei, prin preotul și protopopul Ion Hania.

Eu eram în haine albe românești. Anna era toată în alb.

Prânzul a fost la otelul "Regele Ungariei" pentru că acasă nu era loc pentru vreo 60 de oaspeți.

Șaguna s'a îmbiat ca el să dea ospățul în casa sa pentru vreo 20-24 de oaspeți, dar nici socrul nici eu nu am voit a primi atâta bunăvoință.

Luni am fost cu toții în Reșinari, și aci am făcut vizite la neamuri, anume fratele mamei Sava Barcian, și tata ei, la fratele socrului, și mama Ioli, și alți cunoscuți.

Marți în 17 Oct. am plecat cu Petrian acasă. La cununia mea în Sibii a fost și David Simon, cumnatul meu, și Ana Demetrescu sora mea și Sofia sora mea, și' n Deva am fost pe un prânz la verișoara Nina și bărbatul ei Dr Lazăr Petcu.

Joi după amiază am ajuns la Lugoj în 18/6 pe la 4 după amiază.

Aci am fost așteptați de mult popor, și amici, - Ion Ioviția cartelanu și amicu meu cu Saveta Ioți verișoara tatălui meu pregătiră chiliile pentrucă ajunseseră mobilele de la Viena, și pregătiră o cină, rămânând la petrecere mai până în ziuă.

Dr. At. Marian Marienescu

Eugeniu Dafinu.
 Eugeniu Dafinu s'a nascut in 18 mai
 1872. Sambata seara pe la 9 ore.
 In acest zi dupa calendariu a
 fost la orientali „Dreptul Iovu”
 iar maine zi la catolici Rasaliile.
 S'a nascut in Oravita Montană
 in casa lui Gavrilă Miletian
 vis-avis de școala normală
 germană, și pentru încungiuurarea
 pericolului a fost de față și
 Dr. Emanuel Kohsa, și moașa
 comitatensă Kubovici.
 S'a botezat in 1872 dupa
 amiazi prin protopopul Iacob
 Popovici. Nănașiul Eugeniu Mocioni
 a fost reprezentat prin Simion
 Mangiucă avocat in Oravita.
 Eugeniu a început a se trezi
 din...

Eugeniu Dafinu

(fiul lui Marienescu, n.n.)

Eugeniu Dafinu s'a născut în 18/6 Mai 1872. Sâmbătă seara pe la 9 ore.

În această zi după calendariu a fost la orientali „Dreptul Iovu” iară mâne-zi la catolici Rasaliile.

S'a născut în Oravița Montană în casa lui Gavrilă Miletian, vis-avis de școala normală germană, și pentru încungiuurarea pericolului a fost de față și Dr. Emanuel Kohsa, și moașa comitatensă Kubovici.

S'a botezat în 1872 după amiazi prin protopopul Iacob Popovici. Nănașiul Eugeniu Mocioni a fost reprezentat prin Simion Mangiucă avocat în Oravița.

Eugeniu a început a se trage pe jos în 28/16 Ianuarie, *anteiu* dinte i s'a observat în 30/18 Ianuarie 1873. În 3 Iunie 1873 a călătorit Anna cu el la Sibii, și aci peste o săptămână la Rusaliile noastre a început de a umbla în picioare.

La 6-7 zile a trebuit a-i lua doică pe Rezi Weisz, fata unui zidariu din Oravița, și a supt 11 luni.

În 7 Iulie 1875 am plecat și eu la Sibii,- și Geni în Reșinari văzând tot felul de animale domestice, a început de a imita cu glasul toate animalele de casă.

A *capetat* bani la botez de la nașiu lui Eugeniu Mocioni, 6 napoleoni, de la mama Persida 1 napoleon, de la P. David Simu și Simion Mangiuca câte un galben, de la Anna Mangiuca și Matilda Miescu câte un galben, De la Letiția Lepa un *zvanțiu*.

Sabina încă mai înainte i'a *tramis* multe lucruri de mână și mama Annei i-a dăruit 15 fl. Și lingura de argint.

Delia-Ecaterina

(fiica lui Marienescu, n.n.)

Delia-Ecaterina s'a născut Duminică după amiazi pe la jumătate pe două în 18 v./30 n. Noiembrie 1873 după dureri mai scurte decât la Eugeniu, și'a fost de față numai moașa comitatensă, Kuboviciu.

În această zi la noi a fost S. Matiru, la catolici S. Andrei.

S-a născut în Oravița Montană în casa Rozaliei Ekel, vis-a-vis de biserica catolică.

Marți în 9 Decembrie n. am plecat la Lipova, pentru că mama Persida era pe moarte. Miercuri pe joi noaptea în 11 Dec. n. a murit, și vineri în 12 Dec. n./30 Nov. s'a îngropat.

Sâmbătă, neplecând, Duminică am fost acasă, și joi în 6/18 Dec. la S-tul Nicolae înainte de amiazi s'a botezat acasă prin Iacob Popovici, protopresbiterul.

Nănașiul a fost Eugeniu Mocioni, dar reprezentat prin Simeon Mangiuca avocat în Oravița.

Delia Caterina.

Delia Caterina s'a nascuta Dumircea
dupa amendi jeh pimentale se duna
in 18. n. d'embre 1873. dupa
in 30. n. sunt dratu la Cur.
dura, si a foste de fetra numai
genu, si a foste de fetra numai
mo'sa com'atenu, Kurbosia
In acito di la noi cu foste
S. Olatun, la catolici S. Idraci.
S'a nascuta in Varinta montana
in casa Pavalici Ekel, viavis
de biserici catolice.
Morti in 9. Dec. n. sau ple-
actu la Lipova, pentru numai
Pavici era se morte. Muscori
se poi mo'ra in 11. Dec. n.
morte, si viscu in 12 Dec. n.
30. n.
S'a ingropatu.
Sambato repleandu, Dumircea
cu foste acito, si poi in 6
Dec. la Stelu Nicolae inuandu
de amendi sa biserici acito
in Jacobu Popovici protopar,
biserici.
Varinta a foste Bucurii mo,
ciori, dar reprezentat per

Характере

Те Сестарда де Шриб.

Криси ши арбитате.

Ла Пислихъл Замен.

У Автоважъ Мартіе 1839

прин

Маріан Аонасіе
Рввцеген.

Tabula VII.

Aethiops.

Quisnam Aethiopem merkatum; putat
cum Domini, a quo emerat in Kuria, sua Roade
Romore tinctum, et inquitum.

Lavat itaque solcite, sale etiam perfriktat
Rubante ad inam Katem, ut nigrum in album
mutaret.

Quae mens frictio rubrum sanguinem, non ita
candorem pollem elicit. Neque deinde et
longuenti mederi oportuit. Nihilominus ater
Aethiops mansit.

Synae. 20. Martius 1839. Marian. Manassis.

Familia Marinescu.

Vichentie Marianu, cas: mosulu nostru.
Acesta s'a nascutu in 1779, si traisa
50. de ani a repausatu in 1831. Pe crucea
mormentală a lui e si ad' unu
tara inscriptiune: itica se edih
nere in sae, precum domnului
plac Vichentie Marianu ministru
cismarii. 50 de ani in vietia a
tratu is itug a muritu 1831.
Aia mi arde a minis tu vorbele
to la lui meu, cu mosulu nu
siu ta sene si ceti dar' ar fi putu
cu minis indeligitu pentu ca
larate de maistris, si sa ocupatu
cu aranda birturilor, p' adulu p'eto
illustre a itei aor' p' adulu p'eto
sergub' etc. Speculatu cu ete
Morinu Vichentie a putu la ite
una, din tra cu mar' avutu unu
din Lipova. Se avutu lui sa tie
putu casa in coltu in p'atu, gra
tina dela Murciu, via betiana
in Lipova si o vitra se morat ca
a capetatu tatulu meu, apu casa
a trea dela Ciordani, se ulitia
mare, dachianu deb dachiene

si is de reiner,

Prin

lui Ion si Perrida Marianu.

23

1. Thomas acesta s'a nascut in
8 Martie 1830. in edificiul scolii
veterane pe drumul de biserica vechi
din Lipova. puterea intra tata si mama
a intrat atare ceta si s'a mutat in
casa parintesa. - In aceta di s'a bo
serat, si tata spunea ca a intrat in
la masa si a ceta si s'au jama au
puta la biserica, puterea se inferea au
au si invetatura. Au s'au dea aceta
parmeu a arata ceva inflectura?

Au povera, ca cand au ince
puta a vorbi, au intrat cam curio
sile de dilean ca vobea latinesc.
Inata au adun amite au putu
copila nestajura. Au capata au
daca batata. Au inceput la scola
in clasaia clasa romana, in se - au
pore sub dnu, in a 2^a clasa
sub Ion Hatiecu, - si au putu timp
sente si in clasa nestajura.
La indata au Haler Tancu
si Hatiecu, Cristofu Stoica parinti
vedu ca vrea se inveta, in a pe
gatita de scote mai inveta, si au
invetata antaia scola latina si
dijora la unu profesor cu numele
Lengyel, si au au putu invetata cu
mle, Petru Nati, si au Giorgiu.

Lipova e țara mea .

Lipova e țara mea,
De m'as mai vede' în ea,
Să văd mândră, ce mai faci?
Că nu mi s'eu, ci alibi faci!

De nu mi s'eu, îmi pare rău,
Când me vezi Dumnezeu,
Că s'ăbunde te iubesc
Și la tine mult gândesc

Serai mi și scrisoare la,
Să trântesc p'ă d'urătură,
Să vezi, s'ăbundești
Și tu miă me iubesci?

Că iubesci, eu pot să fi cred,
Dar' me leu, că e să te pierd
Căci' ai' măgure mai visat,
Că de mine să ai lăsat.

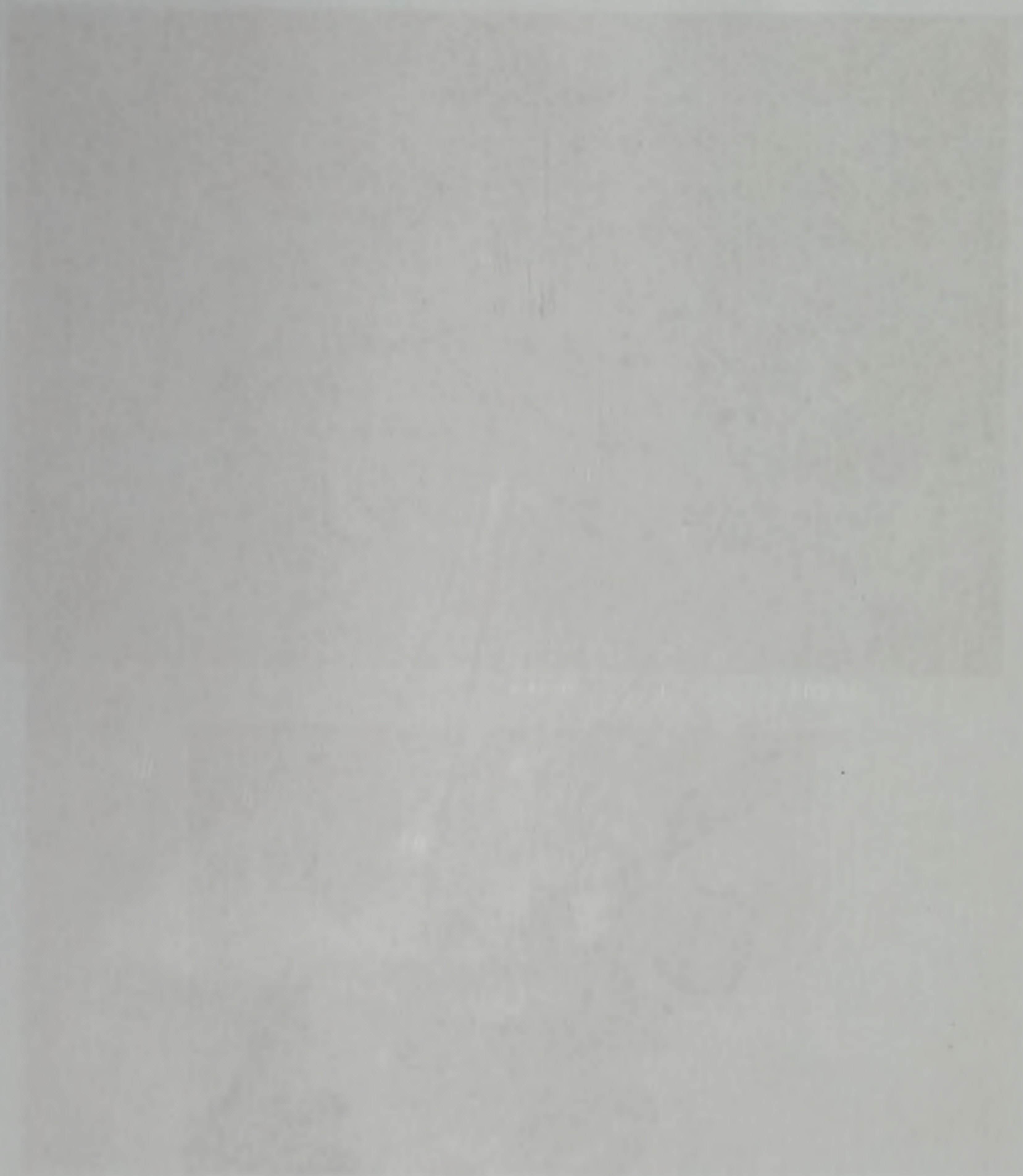
Și de-afși acerta-are,
 'Vorbu la m'ar iosele
 Sear' simțirea mea și dor
 Afși fulger, cu să mor!

Nu pot crede, cu ai nălat,
 Se au lăcrăm ai jurat.
 Și rămân supăratul meu,
 Și se-ajută Dumnezeu, tu!

(Scris 3 febr. 1857).



GLOSAR



A.

abalieni = înstrăinați.
ablegat = deputat.
absolut = absolvit.
absolvatoriu = diplomă de absolvire.
acidemia = accidental.
adamanit = ademenit.
advocat = avocat.
agrisit = sălbatic.
Alger = Algeria.
amată = iubită.
amete = a ameți.
amicia = prietenia.
aminte = în minte.
amoare = dragoste.
anafaptizează = analfabetizează.
anel = inel.
anger = înger.
animă = suflet, inimă, viață.
antea = înaintea.
aoară = oare.
apa acră = băile termale.
apatie = stare de indiferență.
apleca = a pleca.
apriat = limpede, precis, principal
arguție = argumentare.
arină = nisip.
armat = soldat.
ascepta = a aștepta.
asponsate = prefăcute.
astrâns = adunat.
astrucat = învelit, acoperit, înmormântat, .
asumat = luat asupra sa.

așterne = a trimite, a înainta.

atendia = atenționa.

aternă = atârnă.

atins = arătat.

atint = atenționat.

aui = a răsună prelung.

averire = dușmănie.

aveveai = vei avea.

B.

basedia = baza.

băl = alb.

bândăun = lăcustă.

be = a bea.

betran = bătrân.

bileta = bilet.

bină = scenă.

briliază = strălucește.

broșură = tipăritură.

brugaie = tabac.

bui = a năvăli, a repezi, a (se) provoca la luptă
(despre animale).

C.

cafană = cafenea.

caferie = cofetărie.

calenda = calendar.

cambie = poliță.

campană = clopot.

canuenire = înlocuire.

capeta = a primi.

caput = palton.

caratisa = caracteriza

caretă = trăsură închisă.

cartă = hartă.
caten = lanț.
călariu = călușarul.
călțiunar = pantofar.
călțuni = pantofi.
câștiga = a obține.
câțetime = puținătate.
celuire = înșelare.
cerceta = a vizita.
cercularilu = circulară.
chilie = locuință.
chitușe = buchețele de flori, mănunchiuri.
chola = școală, curs.
cioplitură = brut.
citedia = refererea.
clăti = a mișca.
cobea = prezicere.
coconița = domnișoara.
columnne = coloane.
comoțiune = mișcare.
comoțiune = mișcare.
comput = calcul, socoteală.
conceda = a ceda.
concetură =
condignațiune = etaj.
condițiune = angajare cu plată.
condurere = bunătațe, compătimire, căldură sufletească.
conflagrare = ardere, mistuire.
conscribe = a consemna, a înscrie.
consistoriu = organ bisericesc cu caracter administrativ
și disciplinar.
consiveru = convenabil.
constrâns = adunat, înlănțuit.
content = forțat.

contragetoriu = contradictoriu.

conturba = a deranja.

convenire = întâlnire.

corinde = colinde.

cortel = gazdă, loc de rămas peste noapte.

cosui = a corecta, a verifica.

cotcorisare = vorbărie.

covertă = copertă.

cracuri = căi.

creițari = cruceri, monede (a suta parte dintr-un florin).

crudel = crud.

cumperet = cumpărat.

cuprindere = conținut.

cuprins = ocupat.

curinte = curent.

Curiz = Curier.

curtelnic = camerist, paznicde curte.

cvartir = locuință cu caracter provizoriu, gazdă.

D.

dabela = a slăbi, a(se) moleși.

damnare = condamnare.

damnițioasă = de condamnat.

Danare = Dunăre.

datorinția = datorie, îndatorire.

dărabe = bucăți.

d'atins = din adins.

Ddieu = D-zeu.

debaca = a înfrunta.

debe = trebuie.

dechiera = a declara.

dechievat = privat.

decisoriu = decisiv.

decopiat = copiat.

deloc = imediat.
demanda = a întreba.
denega = a nega.
denomisator = denumire.
denvins = învins.
deobliga = a obliga.
deprăda = a prăda.
deprins = ocupat.
deri = zări.
descende = coboară.
descovie = a descovoia.
descsis = copiat.
desideriu = dorință, interes.
desierta = a se pustii, a năvăli.
desuit = coborât.
desvelește = arată, descoperă.
dever = vânzare intensă, cu vad, debit.
deveritate = slăbiciune.
devinge = învinge.
dida = învățătură.
didactor = profesor.
didactru = plată pentru învățătură, școală.
diebunit = înnebunit.
dieină = obicei.
dieire = zărire.
diendia = a distanța.
dieredia = dura.
dieuita = a uita.
dilui = a se veseli.
dioariu = ziuariu, jurnal, ziar.
diregător = judecător.
direge = a drege.
dispensare = scutire.
dispure = dispune.

dispută = susținere.

distimpt = îndeaproape, susținut.

dobândit = câștigat.

drept = adevărat.

Drinapole = Adrianopol.

dubia = a exista.

E.

ebrietic,(ebrius) = beat.

eda = a reda.

Edip = Oedip.

efate = supunere.

esceda = a exagera.

escrie = a descrie.

escundare = creștere.

escusa = a scuza.

esrtact = conspect,

estensă = intensă.

estirpa = a elimina.

esulat = învins.

etăți = vârste.

eternicie = eternitate.

eversat = revărsat.

F.

f. au = florin aur.

f.ag = florin argint.

facia = față.

faimă = veste, știre.

fantasia = fantezie.

fatagii = zâne.

fatalitate = nefericire.

fatima = destin, soartă.

favoare, fervoare = ardoare, înfocare, pasiune.

febrila = joc de cărți.

fericita = a ferici.

fermecărie = fermecătorie = vrăjitorie, vrajă.

fețior-fețioară = fecior, fecioară.

fideliza = a finaliza.

finii = a termina.

fisc = notar.

foale = burtă, stomac.

folomoc = ghem.

fontană = fântână, sursă.

fonți = izvoare.

fossat = șanț.

francios = francez.

frânsătură = bucată.

frupt = roadă.

frupți = a hrăni.

fui = putui.

funaziu =

furoare = mânie, furie, patimă.

G.

gelui = a jelui.

genațiune = legat de gene.

gensadorm = jandarm.

gera = de la.

glasator = cântăreț.

goangă = insectă, gânganie.

grațiune = prietenie, bunăvoință.

gratula = a felicita.

guberniu = conducere, stăpânire.

H.

hipocondria = ipohondrie.

hospodar = stăpân, domn.

hronologie = cronologie.

humoresc = umoristic.

I.

iconă = imagine, ilustrație.

idiomă = însușire.

Iliul = Troia.

illustritate = luminăție.

imorevi = nemișcați.

impresiune = impresie.

in corpore = tot.

incisițiune = rechizitoriu.

incremediență =

incursă = incursiune.

influxul = influx.

infranseria = ?

inimiciție = dușmănie.

instruminte = mijloace.

iorgan = plapumă.

Î

îmbrăția = a îmbrățișa.

înconjura = a evita.

încopcia = a chemat.

încortelat = găzduit.

încoviat = încovoiat, aplecat.

încredințat = logodit.

îndatornițiarea = îndatorarea.

îndrăsniție = îndrăzneală.

întreprindere = îndeletnicire.

J.

județ = judecată.

L.

lamentos = de jale.

lavină = masă incandescentă din craterul unui vulcan.

lăurat = încununat cu lauri.

legislator = judecător.

leteră = scrisoare

litore = litoral, țărm.

logogrif = enigmă, ghicitoare.

lovi = a potrivi.

lucrate = lucrări.

M.

ma = mai ales, dar.

malesiu = boală.

maltrare = necaz.

mapă = hartă, cartă.

marcă = timbru.

mâna = a trimite.

mânezi = mâine.

mecansită = ?

mediate = imediat.

medică = de medicină.

Meries = Mureș.

meta = țel.

Minturni = oraș în Lațiu (aproape de vărsarea râului Liris).

misă = slujbă religioasă.

mniere = miere.

moderitate = moderație.

modru = chip, fel.

morb = boală.

moros = morocănos, dușmănos.

moscean, (moșnean) = băștinaș, moștenitor.

mur = zid.

N.

naștere = naștere.

nădăi = a închipui, a trage nădejde.

năim = angajat, tocmărit cu plată.

neamic = inamic.

nenia = cântec de jale, bocet.

nentreresanție = dezinteres.

neperosa = fără frică.

nereja = ?

novelă = nuvelă.

novină = publicație.

nume = onomastică.

nunciu (nuntius) = trimis, vestitor, curier.

nutrire = năzuință.

O.

objept = subiect, temă.

obligare = obligație.

observez = văd.

ocasiune = ocazie.

oficium = datorie, funcție.

op = operă.

orațiune = discurs.

orizon = orizont.

ospe = oaspete.

otărâre = hotărâre.

P.

palestră = măreție, artă, școală.

paliu = manuscris.

pansare = meditație.

paralisa = compara.

parapleu = umbrelă.

partaele = părțile.

partida verba =

patimente = pătimită.

patronisare = susținere.

pausare = pauză.

pe = precum.

pectaveritate = ?

pendent = dependent.

perițiune = pieire.

pesent = prezent.

petractare = discuție, dezbatere.

petrecetor = amuzant, vesel.

picioareci = nădragi.

plase = feluri.

poesiele = poezii.

poftesc = vor.

ponci = împotrivă.

ponderoasă = grea, valoroasă.

populi = popoare.

Port = Înalta Poartă.

portelu = portar.

porteu = portret, chip.

poșițiunea = poziția, postura.

posiveră = povară.

Potinția = puterea.

prăpădi = a distruge, a omorî.

prasă = experiență.

preajuta = a ajuta în prealabil.

precetire = recitare.

precetit = recitit.

precunoaște = recunoaște.

predăsuioriu = predăstos? = sensibil.

predicat = titlu.

prendere = răspuns.

prennoiește = înnoiește.

prenumerați = abonați.

preșade = a nimici, a omori.

prepus = înaintat.

preusă = bănuială.

preveni = a veni din nou.

priti = a cere, preveni, a avertiza.

prochemare = anunț oficial printr-o proclamație, împuternicire.

proeptațiune = propunere.

prolecă = poreclă.

proposit (oriu) = plan, intenție, scop.

propugnacul = întăritor, fortificație.

pusesuire = pus? semănare (a grâului),
turnare (a unui lichid).

Q.

quita = cheta.

R.

rabios = mânios.

randevu = întâlnire.

recorenda = recomanda.

recurare = rugare.

referare = hotărâre.

refutare = plângere, sesizare.

regesă = regină.

reiciat = amânat.

reinția = rea intenție.

remunerație = răsplată, recompensă.

repetesc = repet.

resbel = război..

resfirare = a răsfira.

resolut (resolvat) = hotărât, decis.

reverență = stimă, respect.

revidie = revedea.
rigorou = examen.
riura = a ajuta.
rola = a juca un rol.
rufutedia = a răsfăța.

S.

sacra = a consacra, a închina.
salți = a juca, a dansa.
salutar = folositor, binefăcător.
santietatea = sfînțenie.
sburdare = neastâmpăr.
scambat = schimbat.
scaunul = tron.
schola = școală, lecție.
scie = știe.
scienția = cunoaștere, știință.
scolastic = școlar, didactic.
scrântit = zăpăcit, țicnit.
scrisoare = scris.
scruta = loc ridicat, râpă
scruta = a cerceta, a scotoci.
seculi = secole.
serbi = sârbi.
seuita = a uita.
sfadă = ceartă.
sferimetură = firimitură.
sforsat = forțat.
sgodi = a nimeri.
singultând = horind, jucând.
son = vuiet, sunet.
spaia = haiduc.
spesă = cheltuieală.
stelos = înstelat, scânteietor.

strămuta = a schimba, a modifica.
sub = cu denumirea.
subșternut = care este propus spre aprobare.
suget = sugestie
sum = a fi, a exista.
superbie = mândrie, măreție, demnitate.
surupe = surpare.
susțință = susținere.
suspiciul = suspiciunea.
Svițiera = Elveția.

Ș.

șorecura = a ronțai, a citi din scoarță-n scoarță.
ști = a afla.

T.

tabernacule = corturi.
Tanais = râul Don.
tăiere = autopsie.
tempeste = nenorociri, primejdii, intemperii.
testata = a lăsa prin testament.
testimoniu = dovadă, (de absolvire), diplomă.
Tibiscum = Timiș.
tibru = amprentă.
titulare = titluri.
tocma = abia, numai, chiar
togma = chiar, întocmai.
topografie = geografie
torment = schingiuire, tortură.
tract = etaj..
tramite = a trimite.
traseta = a solicita.
tratale = tratate.
tumbă = mormânt.

T.

țâdulă = răvaș.

U.

uica = unchi.

ujină = cină.

urdie = oaste.

urgendia = urgisit.

usuariu = uzual, folosit.

V.

vacanțiune = vacanță.

vaporea = vapor.

vederos = strălucitor.

veresc = adevărat

versicule = versuri.

Verșeț = Vârșeț.

via = a trăi.

viedia = a trăi, a viețui.

vigedia = trăiesc.

vilă = sat.

vilă = gospodărie (proprietate) la țară, conac,

vinețe = vinuri.

viórea = viorea.

vipt = hrană.

viptime = victime.

vivaturi = urături.

vre = vreau.

vulpecioria = prefăcătorie, înșelătorie.

Z.

zăbuni = a zăpăci.

zemiscă = ?

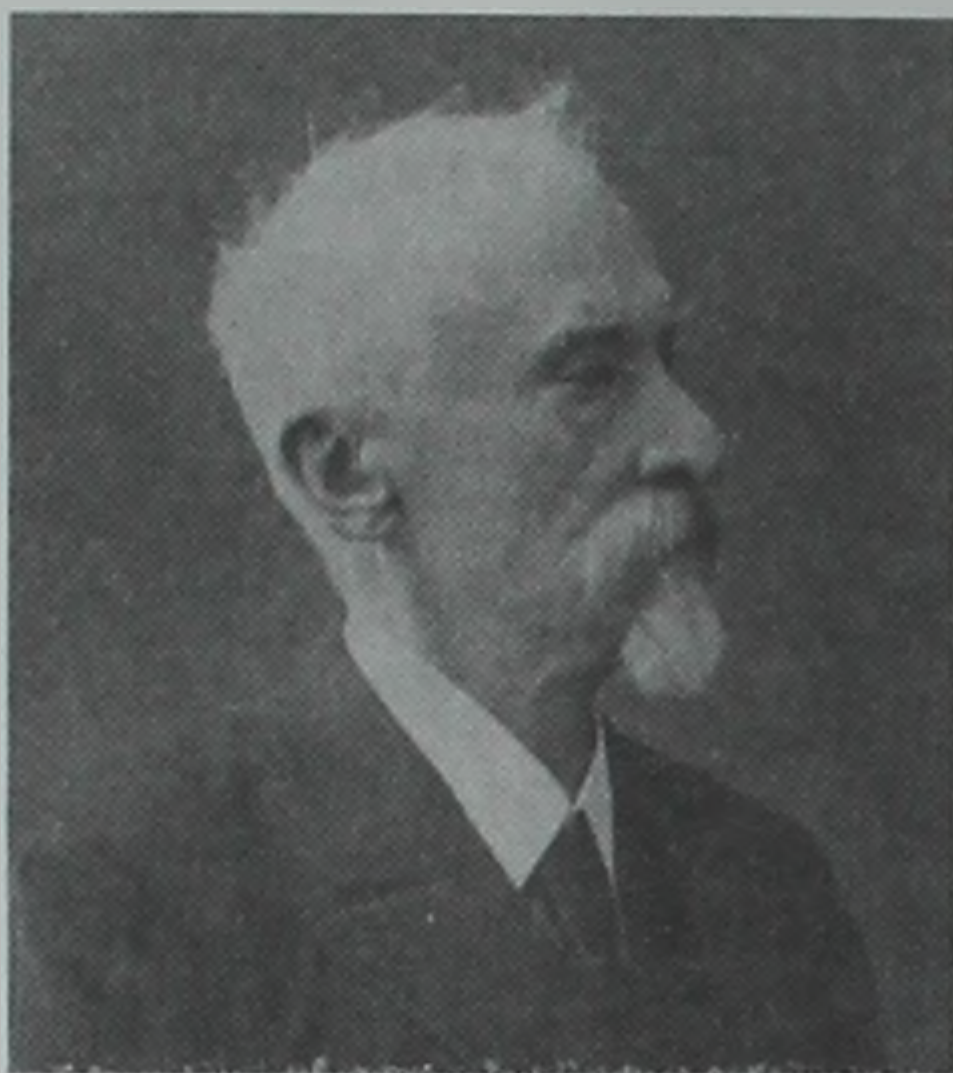
zeuita = a uita.

Cuprins

Argument	5
Studiu introductiv	7
Glosar	228



*Dr. Atanasie Marienescu
În 6 Nov. 1861. Cu prima adunare
a Asociațiunii.
Fotografat la cererea și pe spesele
episcopului Andrei Șaguna și (mai)
târziu Mitropolit.*



Atanasie Marian Marienescu



A. M. Marienescu
cu soția Ana Brote

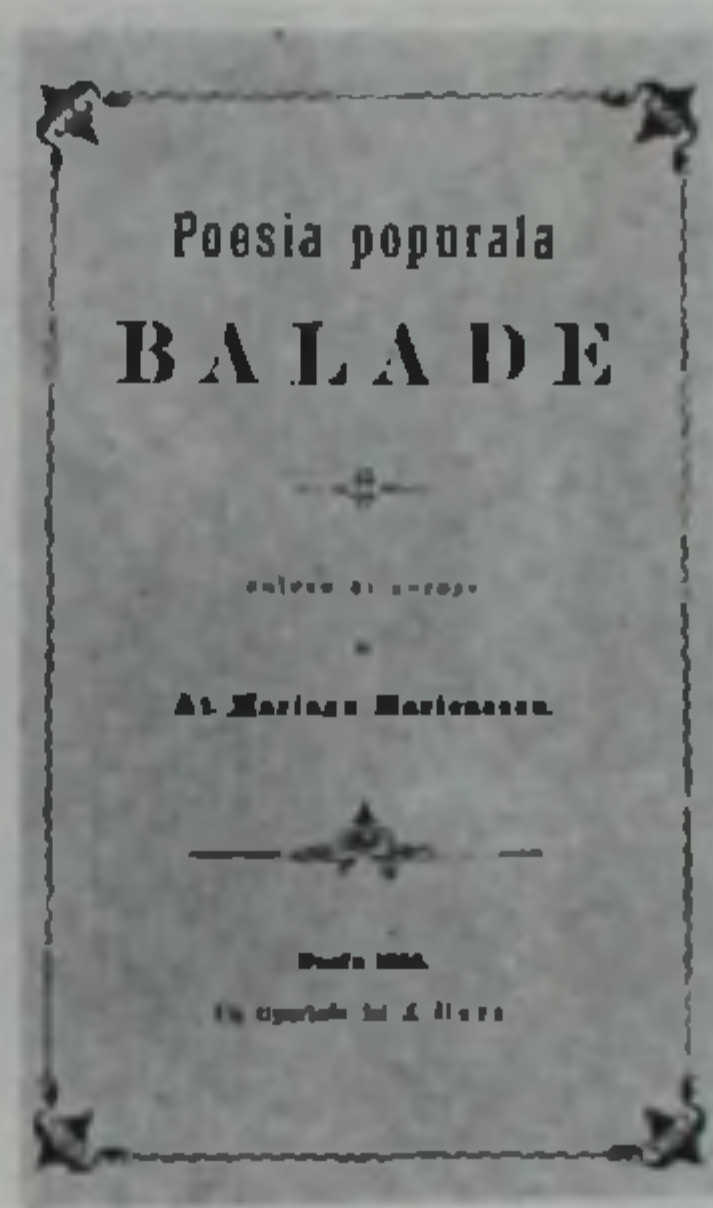
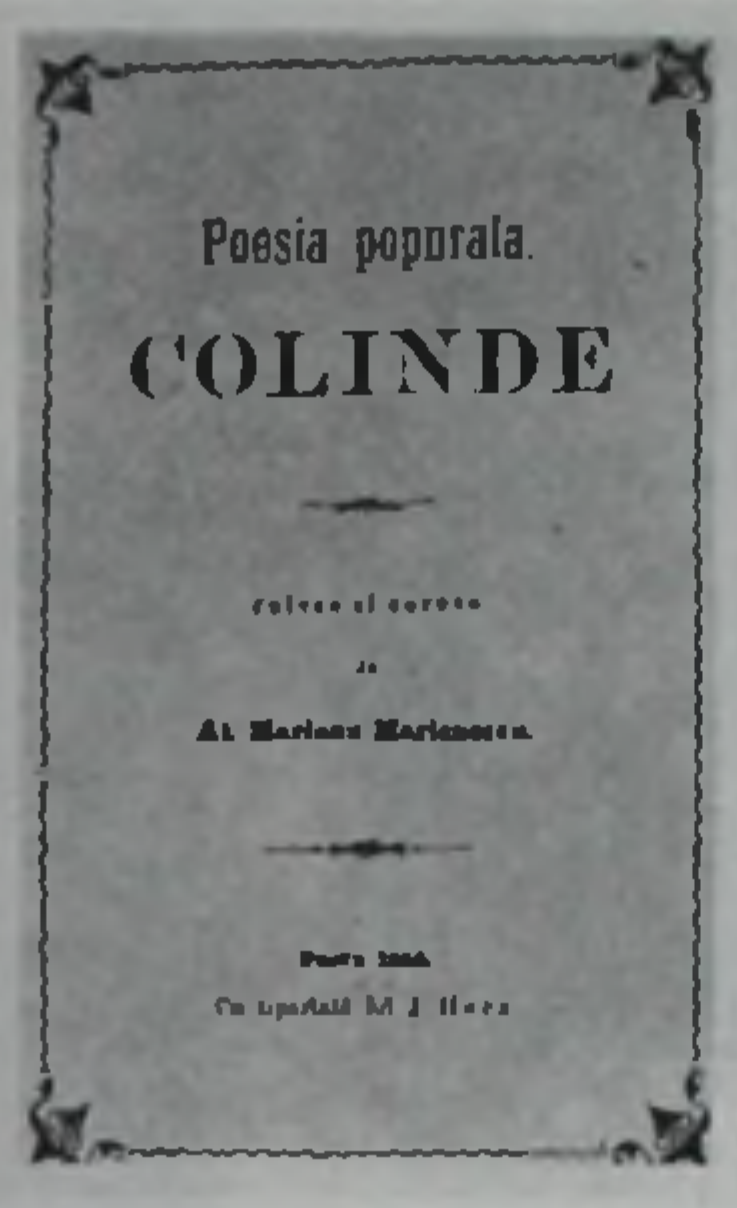
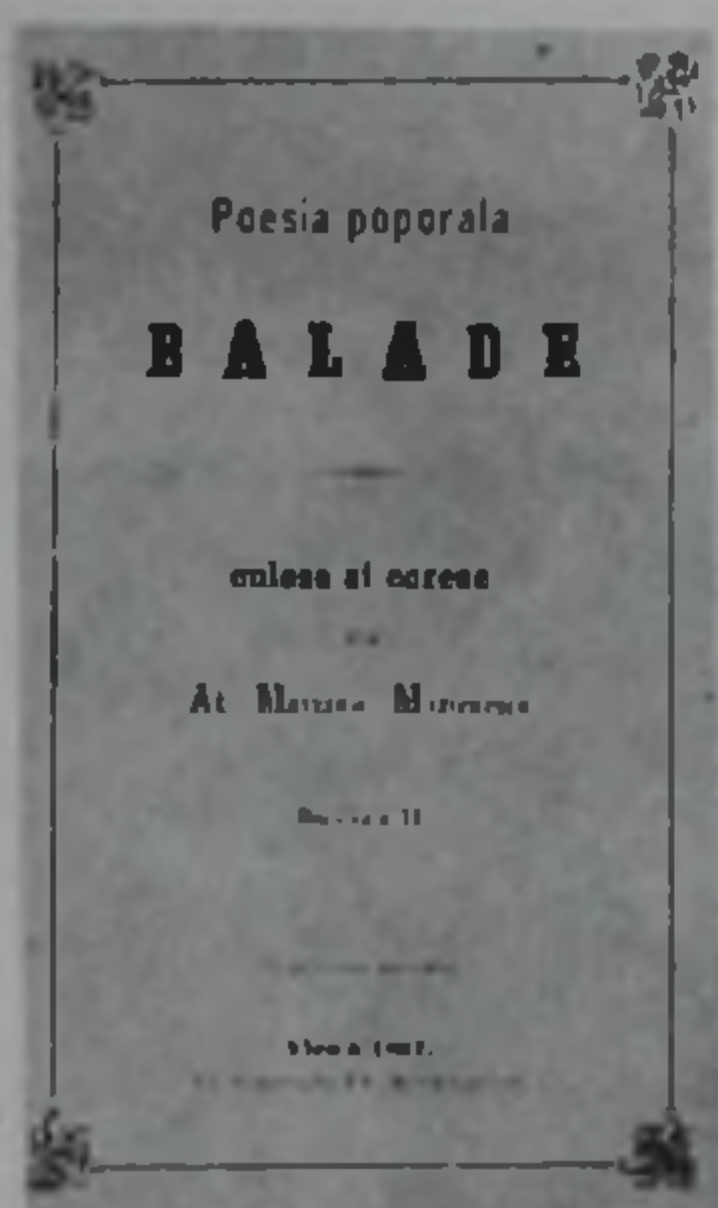


Portretul din revista FAMILIA



Atanasie Marian Marienescu cu familia:

de la stg. la dr., rândul de sus: în picioare, Eugen-Dafin și Delia-Ecaterina Marienescu.
rândul de jos: soția lui Eugen, fiica Ana, căsătorită Wachtler (mama dr. Ștefan Wachtler de la Köln), A. M. Marienescu, Marius, Octavia, căs. Drăgulescu (mama Melaniei Petrișor din Sibiu), Ana Marienescu, Delia.



Atanasie Marian Marienescu - colecții de folclor



Din albumul de familie A. T. Marienescu - Sibiu



Str. Tipografilor nr. 22 - Sibiu (casa Anei Brote)



Melania (strănepoata lui Marienescu), împreună cu soțul Haralambie Petrișor, în locuința lor din Sibiu - 26 mai 2008

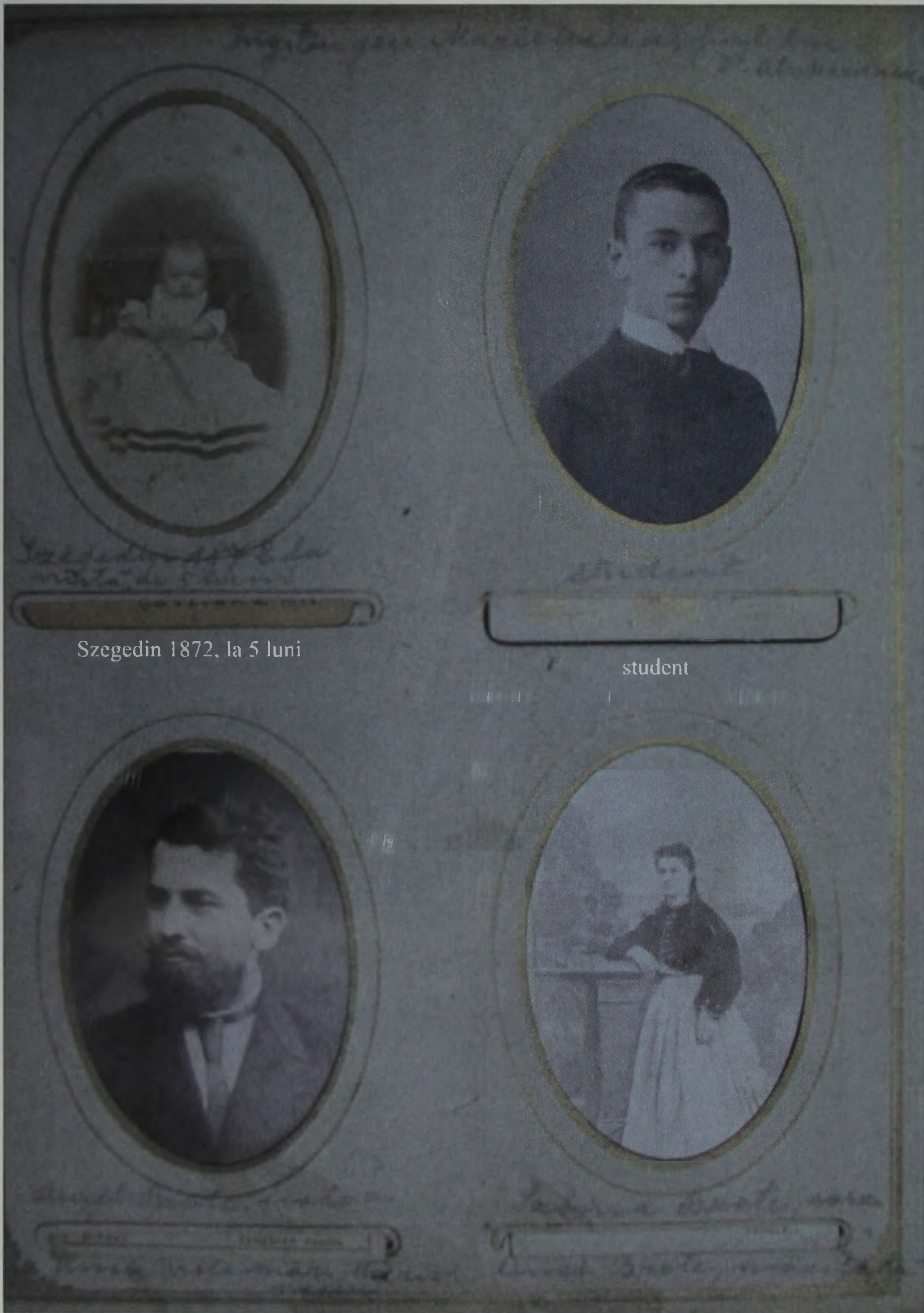
File din albumul familiei MARIENESCU



Dr. Lazăr Popovici cu soția, Delia Marienescu și copiii:
Delia, Marius și Octavia



Ing. Eugen Marienescu, fiul lui Dr. At. Marienescu



Szegedin 1872, la 5 luni

student

Aurel Brote, fratele Anei Brote

Sabina Brote, sora Anei Brote



Sabina Brote

Sabina Brote, sora Anei Brote



Octavia Popovici 1906

Octavia Popovici



Letitia Sandean

Letiția Săndean, sora Anei Brote



Delia Popovici

Delia Popovici



Eliza Circe

*Eliza Circe
Sibiu 1865*



Minerva
și Aurel Brote

Minerva și Aurel Brote

D. PAUL

TEMIȘARA VADUȘ



*Ana Brote, Sibiu
1865*

Ana Brote, Sibiu 1865



*Dr. At. Marienescu
cu soția*

Dr. At. Marienescu, cu soția

Diarii.

Testa, luni 21/4 Martiu, dios lui Sebastian
19 40 de martie.
1853.

Stadi edita nasceru mele, si anul vietii
mele, al 23^{le} se inchia. - Statia anu tre-
si multe bune am vetu ita dar sale
erati sediu cu ale mele, ah! mai multe
into aceste. - Sentu, dara si fatalitati.
vare! Toate aceste au sburatu si nu le
si sau toate ca chiar adevorate cu simi-
el, in contemplatiu a le lor si etatii mele.
memoria in cablu li au strinsu in cotul
lor si aici le afla cand si cand
candu sei cu favore cantu in dreptu
suieretie, sei in suspinuri, nu
lucy a minte de ele. Multu perdan
ei li au datu aripa aia grabitoare
adu destinatu de adun, mai serio-
si in faptele mele, singura a mile
tisa si a mile steciuni, ca spe-
cia ce nutresce, dar si seme ade-
sa sa nu fie pentru mine si a mei-
sa de parte in viitoru. - dicendu: abe
si vera, si sa me potu prupsi cu
alcul ei. - Dar iaci sta poftesce
grajire. Bivregiadia si si vii,
si masu lorii, caci aduna cu vii-
dual se apropie si scaput cel
nu la achru sacrasu acum
peb anu aduci aseri pline de
tenele, si sudori. - Pline de fa-
e se Hadul scolasticu. -
Omule, carele pana la morte nu sije
au facutu; si au nascutu asupra
ori catu sa fie vetu ita viatia lui
scuto, si mortea aproape.